

Porin taidemuseo || Pori Art Museum
Vuosikertomus
2011

KATSAUS VUOTEEN 2011	3
TOIMINTA-AJATUS	6
HALLINTO	9
HENKILÖKUNTA	10
TOIMITILAT JA VARUSTEET	19
TAIDEKOKOELMAT	23
Maire Gullichsenin taidesäätiö ja taidesäätiön kokoelma	23
Porin kaupungin taidekokoelma	31
Hankinnat	32
Tallennekokoelmat	37
Porin julkiset veistokset	41
ASiantuntijatoiminta ja palvelut	43
NÄYTTELYTOIMINTA	49
PORIGAL GALLERIA	63
MUSEO JA YLEISÖ	67
Kävijät	67
Tapahtumat	68
MESENAATTI- JA VUOSIKORTTI	85
JULKAISU- JA TIEDOTUSTOIMINTA	87
ALUETAIDEMUSEOTOIMINTA	96
PÄIVÄHOIDON TYÖPAJA	119
MUSEOPEDAGOGIIKKA	125
Luentosarjat	145
PORIN LASTENKULTTUURIKESKUS - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto	149
Julkaisut ja tilastot	172
PORIN TAIDEMUSEO NUMEROINA	174
TALOUS	178

Näyttelyn avajaiset 04.02.2011
ECO-ART 04.02.–29.05.2011 Halli, Aula
Edessä: CHRIS DRURY, CARBON SINK -HIILINIELU

Kuva Erkki Valli-Jaakola.

2

3

KATSAUS VUOTEEN 2011 - KOLMEN VUOSIKYMMENEN PERSPEKTIIVEJÄ

Porin taidemuseon vihkiäisjuhlia vietettiin kolme vuosikymmentä sitten, syyskuussa 1981. Juhlallisuuksiin liittyen järjestettiin Porissa 22. *valtakunnalliset taidemuseopäivät*, joiden teemana oli taidemuseoiden dokumentointitoiminta. Huomion keskipisteessä eivät olleet kävijämäärät tai näyttelyiden mediassa saama julkisuus sen enempää kuin taiteen ajankohtaiset virtauksetkaan. Alustukset käsittelivät taideteosten atk-luettelointia, yhteispohjoismaista mikrofilmausprojektia ja keskuskuvaa-arkistoa sekä taidemuseon informaatiojärjestelmiä yleisemmin – kaikki tämä jo kolme vuosikymmentä ennen *Kansallinen Digitaalinen kirjasto* -hanketta.

Tekniikkasidonnoisista alustuksista huolimatta keskustelu kiertyi käsittelemään taidemuseolaitoksen luonnetta tallennuksesta vastaavana instituutiona. Merkittävänä erona muihin muistiorganisaatioihin ja niiden harjoittamaan tallennustoimintaan haluttiin korostaa taidemuseoiden tehtäväkentän eettistä ja esteettistä luonnetta. Johtopäätösten mukaan taidemuseoiden tuloksellinen toiminta kuvataiteen ja siihen liittyvien kulttuuripiirteiden dokumentoinnista ja tallennuksesta vastaavana julkisena toimijana ei voi perustua pelkästään verbaalisesti ilmaistuun, rationaaliseen tietoon. Sanaton informaatio, elämyksellisyys ja kokemuksellisuus muodostavat merkittävän, mutta samalla myös vaikeasti lähestyttävän osan tehtäväkenttää.

Yksittäisistä alustuksista suurimman huomion sai taidemuseonjohtaja *Marketta Seppälän* esitelmä, joka käsitteli Porin taidemuseon käyttöön ottamaa atk-pohjaista taideteosten luettelointijärjestelmää. Yhteistyössä *Alvar Aalto -museon* kanssa kehitetty järjestelmä kuului Suomen ensimmäisiin. *Ateneumin taidemuseota* edustaneen FT *Olli Valkosen* kommentti Seppälän esitelmän jälkeen oli paljon puhuva: ”Kyllä tässä täytyy tunnustaa vanhojen museoitte edustajana se, että aika lailla sitä on jähkailtu näitten tietokoneasioiden kanssa. Porin taidemuseo, jota ei ole vielä vihittykään, näyttää meille tietä. Mutta asiat ovat tietysti tällä hetkellä jäljessä vanhoissa museoissa ja tämä asettaa meidät ihan vakavan tilanteen eteen, missä ei oikeastaan olisi varaa kovin pitkiin jähkailuihin. Pitäisi päästä hyödyntämään tekniikka todella siinä muodossa kuin se tällä hetkellä vain mahdollista on.”

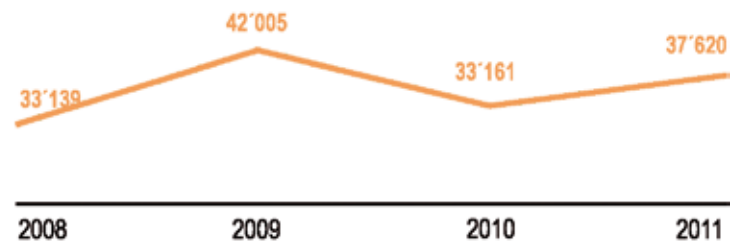
Muistiorganisaatio

Paljon on ehtinyt vettä virrata Kokemäenjoessa ja monenlaisia osaratkaisuja on saatu tehtyä, mutta jähkailusta ei ole täysin päästy eroon. Keskustelun taidemuseoiden yhteisistä tallennusjärjestelmistä avasi vuosikymmentä myöhemmin valtakunnallinen taideteosrekisteri VALTTERI-hanke. Sitä seurasi VATI ja tänä päivänä monella taidemuseolla Porin taidemuseon tavoin on ollut jo useiden vuosien ajan käytössä Valtion taidemuseon ylläpitämä MUUSA. Kansallinen Digitaalinen kirjasto -hankkeen myötä museokentän yhteisten järjestelmäratkaisujen tarve on tullut yhä ilmeisemmäksi. Museovirasto onkin käynnistänyt tervetulleena aloitteena alan yhteisjärjestelmään tähtäävän MUSEO2015-hankkeen.

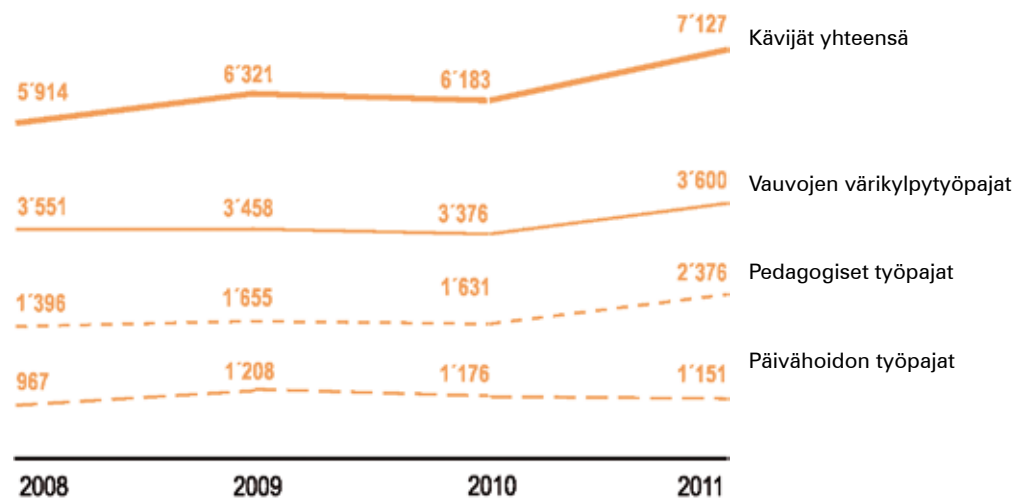
Yksittäisten taidemuseoiden näkökulmasta kyse on suuresta mahdollisuudesta, mutta myös valtavasta haasteesta ajassa, jossa toimintojen, palveluiden ja rahoituksen suunnittelua hallitsevat sekä paikallisella tasolla että myös valtakunnallisesti aivan liian usein ja aivan liian yksipuolisesti elämys- ja tapahtumatutuotannon perspektiiveistä avautuvat näkymät. Tänä päivänä museolaitokselle olisi periaatteessa tarjolla tekniset välineet kaikkien niiden kysymysten hoitamiseen, joita 1980-luvun alun alkeellisen tietotekniikan, mikrofilmien ja keskuskuvaa-arkistosuunnitelmien avulla pyrittiin ratkaisemaan.

Museoiden julkista kuvaa on dominoinut näyttelytoiminta. Vuoden 1981 taidemuseopäivien käsittelemä taidemuseoiden rooli tieteen, tutkimuksen ja taiteen kentällä on jäänyt suurelle yleisölle ja osalle päättäjistäkin vieraaksi. Tämä on oikeastaan hämmästyttävää kun ajatellaan sitä, miten merkittäviä visuaaliset kysymykset ja visuaalinen viestintä aikamme yhteiskunnassa ja sen eri toiminnoissa on. Loppuun asti perusteltua ei ole ajattelua, jossa museolaitos nähdään ensisijassa vain vapaa-ajan palvelutuotannon toimijana, vaikka elämystuotanto on yksi kilpailuimmista sektoreista ajassamme. Museolaitoksen varsinaiselle tehtävälle muistiorganisaationa ei juuri kilpailijoita ole.

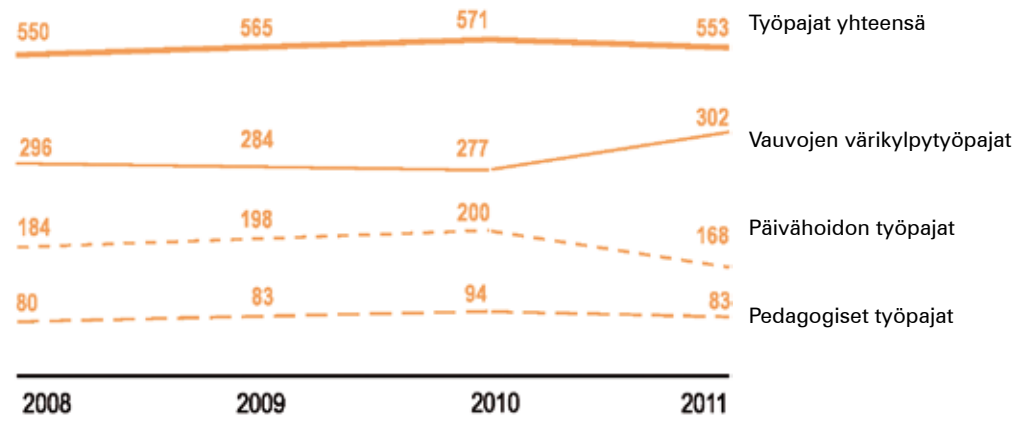
Kulttuuripalveluiden elinvoimaisuuden kannalta katsottuna on tervetullutta se, että maastamme näyttäisi löytyvän valmiutta investoida lähes 200 miljoona euroa museohankkeeseen, jonka painopisteet ovat kansainvälisessä

Porin taidemuseo. KÄVIJÄT 2008–2011

Päivähoidon työpaja, Vauvojen värikylpytyöpajat, pedagogiset työpajat

Päivähoidon työpaja, Vauvojen värikylpytyöpajat, pedagogiset työpajat

4

5

näyttelytoiminnassa ja sitä tukevassa pedagogiikassa. Helsinki Guggenheim -museosta käydyssä keskustelussa tämä ilmeisesti tarkoittaisi kuitenkin museota ilman kokoelmia ja niihin liittyviä tallennus- ja tutkimusvelvoitteita. Monin tavoin symbolista ja siten myös hyvin huolestuttavaa on se, että museolaitoksen muistiorganisaatirooliin liittyviltä tehtäviltä ja antikvaarisen asiantuntemuksen ylläpidon kannalta olennaisilta rakenteilta näyttäisi aikamme yhteiskunnassa puuttuvan sekä puolestapuhujat että rahoitus.

Museon profiili ja kiinnostuneet käyttäjät

Porin taidemuseo täytti virallisesti 30 vuotta vuonna 2011, vaikka toiminta oli itse asiassa käynnistynyt vanhan tulli- ja pakkahuonerakennuksen itäpäädyn tiloissa jo yli kaksi vuotta aikaisemmin kesällä 1979. Kertomusvuosi oli juhlavuosi myös Maire Gullichsenin taidesäätiölle. Vuonna 2011 tuli täyteen neljä vuosikymmentä Maire Gullichsenin taidesäätiön perustamisesta. Modernin taiteen puolestapuhuja ja maamme 1900-luvun kulttuurin voimahahmo Maire Gullichsen loi edellytykset, joiden pohjalta Porin taidemuseosta kehittyi museonjohtaja Marketta Seppälän näkemyksellisen työn tuloksena Suomen ensimmäinen nykytaiteen museo.

Juhlavuoden sisällöt rakentuivat Porin taidemuseon profiilille. Museo on jo kolmen vuosikymmenen ajan keskittynyt määrätietoisesti näyttely- ja julkaisutoiminnassaan siihen osaan kulttuurin ja nykytaiteen kenttää, jolle ovat olleet ominaisia 1960-luvulta lähtien muotoutuneet laajentuneen taiteen kentän ilmiöt.

Mesenaattinsa Maire Gullichsenin henkeä ja perintöä kunnioittaen Porin taidemuseo on kohdistanut huomionsa ajankohtaisen kansainvälisen ja kotimaisen taiteen kenttään painottaen taiteen innovatiivista, uutta ajattelua luovaa ja katalysoivaa, yhteisöllistä ja eettistä roolia. Juhlavuoden kevät- ja kesäkauden näyttelyt valottivat maa-, ympäristö- ja ekologisen taiteen historiaa. Edellisen ohella teemoina olivat myös mm. tilan ja taiteen suhde sekä Istanbul nykytaiteen keskuksena. Syyskausi omistettiin Maire Gullichsenin perinnölle.

Vuoden käynnisti suurprojekti ECO ART -näyttely, joka kokosi yhteen joukon legendaarisia amerikkalaisia maa- ja ympäristötaiteen pioneereja sekä nykytaiteilijoita Yhdysvalloista, Kanadasta, Japanista ja Euroopasta. Suurinta osaa heistä ei oltu koskaan aikaisemmin nähty näyttelyssä Suomessa. Näyttelyn jättämää hiilijalanjälkeä pyrittiin tietoisesti pienentämään monin eri keinoin, mm. välttämällä mahdollisuuksien mukaan taideteosten kuljetuksia ja tuottamalla osa kuvatulosteista paikallisesti.

Näyttelyn kuratoivat *Peter Selz* ja *John K. Grande*. Selz on taidehistorian emeritusprofessori *Kalifornian yliopistosta, UC Berkeley*. Vuonna 1958 hänet nimitettiin *MoMA:n (The Museum of Modern Art, New York)* maalaustaitteen ja kuvanveiston pääkuraattoriksi, missä tehtävässä hän toteutti joukon aikansa merkittävimpiä näyttelyitä. Opettajan uransa hän aloitti *Moholy-Nagyn* perustamassa Bauhaus-koulussa Chicagossa. Vuonna 1965 hänet nimitettiin *Berkeleyn taidemuseon* johtajaksi. John K. Grande toimii maataiteen emerituskuraattorina Kanadan kuninkaallisen kasvitieteellisessä puutarhassa. Maa- ja ympäristötaiteen kokonaisuus huipentui kesällä, jolloin vuorossa oli *Andy Goldsworthyn* lähes aineettomalta vaikuttava suuren näyttelyhallin haltuunsa ottanut installaatio.

Paitsi sisältöjen, juhlavuosi onnistui myös yleisöjen näkökulmasta. Museon kokonaiskävijämäärät kasvoivat noin 15 %. Erityisen hurjasti kasvoi museon pedagogisen yksikön palveluiden kysyntä - kaikkiaan yli 45 % - vaikka palveluiden suosio oli jo aikaisemminkin ollut erittäin suuri. Kun lasketaan yhteen kaikki ne museokävijät, jotka ovat nauttineen nimenomaan heille ja heidän tarpeilleen räätälöidyistä palveluista – opastukset, työpajat, konsertit tapahtumat - päästään niinkin korkeaan lukuun kuin 15'374, mitä voidaan pitää ennätyksellisenä. Kasvua edelliseen vuoteen oli 26 %.

Ekologisesti suuntautuneet taiteilijat antavat taiteelliselle työlleen tavoitteen murtautumalla ulos taiteeksi kutsutun toiminnan perinteisistä rajoista ja tarttumalla arjen todellisiin kysymyksiin. He kurkottavat tiedon eri alueille ja auttavat kuumaan umpeen taiteen ja elämän välistä kuilua kohottamalla tietoisuutta luonnosta ja sen arvosta. Amy Lipton

TOIMINTA-AJATUS

Porin taidemuseo toimii elämyksiä ja tietoa tuottavana taide- ja tiedelaitoksena. Museo ylläpitää, hoitaa ja kartuttaa taidevarallisuutta, harjoittaa näyttely-, julkaisu- ja taidekasvatustoimintaa sekä tekee kokoelmiin ja toimialaansa kohdistuvaa dokumentointityötä ja tutkimusta. Porin taidemuseo on Satakunnan aluetaidemuseo. Valtakunnalliseen Taikalamppu-verkostoon kuuluva Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto toimii Porin taidemuseon yhteydessä.

KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT

VAIKUTTAVUUS	TALOUS
1. Kulttuuripääoma muodostaa yhden keskeisimmistä menestystekijöistä globalisoituvassa ja digitalisoituvassa länsimaaisessa yhteiskunnassa. 2. Museolaitos on muistiorganisaatio, joka vastaa kansallisen kulttuuripääoman ylläpidosta ja hoidosta. 3. Lastenkulttuurilla ja siihen liittyvällä osaamisella on erityinen painoarvo.	4. Talous on tasapainoinen ja kestäväällä pohjalla 5. Palvelujen tuotannossa hyödynnetään verkottumisen ja poikkihallinnollisuuden tarjoamia mahdollisuuksia sekä sovelletaan läpäisyperiaatetta.
PROSESSIT	OSAAMINEN
6. Prosessit tapahtuvat nykytaiteen ja tutkimuksen metodisen ja teoreettisen kehityksen muodostamalla perustalla jatkuvasti tehostuen ja uudistuen. 7. Museo verkottuu kansallisesti ja kansainvälisesti.	8. Huolehditaan pitkäjänteisesti henkilökunnan hyvinvoinnista, ammattitaidosta ja sen kehittämisestä 9. Huolehditaan rakenteiden ja laitteistojen ajan- ja tarkoituksenmukaisuudesta sekä resurssien riittävyydestä.

TOIMENPITEET PITKÄN AIKAVÄLIN SUUNNITELMAN TOTEUTTAMISEKSI 2011 (2012-2013)

Keskeiset tavoitteet

MITTARI / TOIMENPIDE	TAVOITETASO 2011
1., 2., 8., 9. Taidekokoelmien ja tietovarantojen ylläpito sekä kehittäminen. (Museonjohtaja ja tutkimushenkilökunta)	- Kokoelmien ylläpito ja kehittäminen tapahtuu museoalan standardit täyttäen. - Tietovarantoja kartutetaan osana valtakunnallista kehitystyötä. - Kokoelmakeskushanke käynnistetään
1., 2., 6., 7., 8., 9. Tutkimus, tiedon tuotanto ja välitys sekä elämysten tuottaminen. (Museonjohtaja sekä näyttelyamanuenssi, museolehtori, tutkimushenkilökunta)	- Näyttely- ja julkaisutoiminta täyttää laadullisesti ja sisällöllisesti korkeat kansalliset ja kansainväliset kriteerit. - Museo on edelläkävijä sekä näyttelytoiminnassa että pedagogisten toimintamuotojen kehittäjänä.
2., 4., 5. Asiantuntija-, tieto- ja tukipalvelut sekä tiedotus ja markkinointi. (Museonjohtaja sekä näyttelyamanuenssi, museolehtori, tutkimushenkilökunta)	- Museon tietoverkkoa ja -järjestelmiä kehitetään valtakunnallisesti integroituen. Järjestelmät rakennetaan Kansallisen digitaalinen kirjasto (KDK) standardien mukaisiksi. - Tiedotusta ja markkinointia kehitetään hyödyntäen tehokkaasti mm. sähköisiä alustoja
3., 5., 8., 9. Lastenkulttuuri (Lastenkulttuurikeskuksen toiminnanjohtaja)	- Lastenkulttuurikeskus toimii valtakunnallisen TAIKALAMPPU-verkon asettamien tehtävien mukaisesti. Toiminta on luovaa ja tunnettua valtakunnallisesti sekä vakiintunutta koko maakunnassa.

6

7

Yksityiskohtaiset tavoitteet

MITTARI / TOIMENPIDE	TAVOITETASO 2011
1., 2., 6., 7., 8., 9. Näyttelytoiminta, tutkimus ja tiedon välitys. Taidemuseo. Kansainvälinen näyttely- ja julkaisuyhteistyö. Poriginal-galleria. Kotimainen ja satakuntalainen taide. Aluetaidemuseotoiminta. Maakunnallinen näyttely-, museo- ja pedagoginen yhteistyö. (Museonjohtaja sekä näyttelyamanuenssi, tutkimushenkilökunta, gallerianhoitaja)	- PORIN TAIDEMUSEO 30 VUOTTA VUONNA 2011. - NÄYTTELYT: Kevät: FRED SANDBACK (USA); ECO-ART - Christo & Jeanne-Claude, Agnes Denes, Helen and Newton Harrison, Ichi Ikeda et.al, kuraattorit John Grande (CAN) & Peter Selz (USA), näyttelyjulkaisu / Kesä: ANDY GOLDSWORTHY (UK) / Syksy: MATTI KUJASALO; TORGER ENCKELL, tutkimusjulkaisu tuotannosta; ANIMOI, kuraattorit Anna Danieri (IT) & Stefano Coletto (IT), KULTTUURIPÄÄKAUPUNKI 2011 -hanke / Poriginal 20 . - MUSEO MUISTIORGANISAATIONA. Kansallinen digitaalinen kirjasto (KDK) -hankkeen edellyttämät digitointi- ja arkistojärjestelmien kehittämisprosessit (E-KUVA). - Museoviraston kanssa tehdyn sopimuksen velvoitteet hoidetaan.
Museopedagogiikka.	
Asiakasrajapinnat ja asiakasryhmittäin kohdennetut palvelut sekä niiden kehittäminen yhteistyössä sosiaalitoimen, koulu- ja oppilaitosverkoston sekä korkeakoululaitoksen, taiteilijoiden ja eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Valtakunnallinen yhteistyö mm. taidemuseoiden kehittämiskeskus KEHYKSEN kanssa. (Museonjohtaja, museolehtori, tutkijat)	- Valtakunnallista ja kansainvälistä verkottumista syvennetään. - Kehityshankkeina, mm. kolmevuotinen ESR / AVARA MUSEO – AVOIMET OPPIMISYMPÄRISTÖT -projekti, johon liittyy mm. valtakunnallinen seminaari. - Päivähoidon työpaja, seniori- ja perhetoiminta jatkuvat, metodiikkaa syvennetään. - Peruspalvelut, näyttelyesittelyt ja luentosarjat sekä koululaitokselle tuotetut kohdennetut ohjelmat ja mm. TEEMAtyöpajat ja TEEMAopastukset jatkuvat. Erityskohderyhmänä aikuiset.
Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkoston palvelujen kehittäminen lähtökohtana alueellisuus, valtakunnallisuus ja kansainvälisyys sekä lasten omaehtoisen toiminnan tukeminen ja syventäminen. (Lastenkulttuurikeskuksen toiminnanjohtaja) (1,2,4,8)	- Valtakunnallisen Vähäx valottaa -valokuvafestivaali toteutetaan. - Taitelija koulussa -hanke käynnistetään. Vauvojen värikylyp-toiminnan verkostoituminen psykososiaalisten palveluiden kanssa, - Kansainvälinen yhteistyö mm. Puppet Kit –valokuvaperformanssi Turku2011-ohjelmaan

ECO-ART -tukkilaiset vasemmalta edestä alkaen:
 Veijo Setälä, Henri Smura, Pia Hovi-Assad, Mirja Ramstedt-Salonen, Heidi Porttila,
 Jyrki Mattila, Anu Lankinen ja Kai Ruohonen
 Oikealta takaa alkaen:
 Chris Drury (taiteilija), Heikki Hautala, Kati Kunnas-Holmström, Esko Nummelin,
 John K. Grande (vieraileva kuraattori) ja Pirjo-Maija Laaksonen

Kuva: Erkki Valli-Jaakola

8

9

HALLINTO

Porin taidemuseo toimii Porin kaupungin kulttuurilautakunnan alaisuudessa. Kulttuurilautakuntaan kuuluivat kertomusvuoden aikana seuraavat jäsenet henkilökohtaisine varajäsenineen:

puheenjohtaja

rovasti, johtava perheneuvoja Marjatta Kaartinen
varajäsenenä opetushoitaja, sairaanhoitaja Marju Sjösten

varapuheenjohtaja, perushoitaja Helena Heljakka
varajäsenenä opiskelija Janica Uusitalo

jäseninä

pääsihteeri Juha Lamminen
varajäsenenä sosionomi Jussi Kuusiniemi

majuri, tietokirjailija Antti Pekola
varajäsenenä kirkkoherra Kari Penttinen

toimistos sihteeri Ulla Nordman
varajäsenenä eläkeläinen Soili Pitkälä

teologian maisteri, tietokirjailija Hannes Tiira
varajäsenenä instrumenttiasentaja Jukka Forsström

yksikönjohtaja Marko Kautto. 15.12. alkaen valaja Erkki Heino
varajäsenenä koulunkäyntiavustaja Anitta Suominen

tekniikan yo, opiskelija Raisa Ranta
varajäsenenä perushoitaja, eläkeläinen Mirjam Kuusinen

fil.yo, elokuvateatterityöntekijä Jarno Valtonen
varajäsenenä erityispeltiseppä Sami Maankivi

erikoislääkäri Helena Kilpi
varajäsenenä tradenomiopiskelija Johanna Alitalo

perushoitaja Sari Hellman
varajäsenenä yrittäjä Mauno Virta

opettaja, emäntä Marjatta Salonen
varajäsenenä myyntineuvottelija Taija Roininen

vanginvartija Tino Niittumäki
varajäsenenä toimitusjohtaja Reijo Lehto

Kaupunginhallituksen edustajana kulttuurilautakunnassa on ollut Helvi Walli. Käsiteltyjen asioiden esittelijänä taidemuseon osalta on toiminut taidemuseonjohtaja Esko Nummelin.

Kulttuurilautakunnan pöytäkirjoihin merkittiin 78 taidemuseonjohtajan esittelemää pykälää.

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

HENKILÖKUNTA

Vakinainen henkilökunta:

Pia Hovi-Assad, FM, näyttelyamanuenssi 01.03.–31.12.
Tuula Hölsö, gallerianhoitaja
Inkamaija Iitiä, FT, intendentti 01.01.-11.04., työloma 01.01.–11.04.
Kirsi Jaakkola, kuvataiteilija, assistentti, työloma 01.07.–31.12.
Kati Kunnas-Holmström, FM, museomestari
Hilkka Kuusijärvi, Huk, amanuenssi
Pirjo-Maija Laaksonen, yo-merkonomi, toimistonhoitaja
Jyrki Mattila, yo-merkonomi, kanslisti
Esko Nummelin, FL, taidemuseonjohtaja
Mirja Ramstedt-Salonen, FM, museolehtori
Kai Ruohonen, kuvataiteilija, hallimestari
Mailis Saralehto Rekola, FM, kuvataiteilija (AMK), palveluvastaava, 09.05.–06.09.
Päivi Setälä, FM, toiminnanjohtaja, opintovapaa 01.06.–31.12.
Veijo Setälä, järjestelymestari 05.07.–31.12.
Henri Smura, asiakaspalveluvastaava
Erkki Valli-Jaakola, valokuvaaja
Anni Venäläinen, TaM, projektisuunnittelija

Tilapäinen henkilökunta:

Aija Amee, kulttuuriharjoittelija 01.02.–31.05., media-assistentti 01.–30.06., assistentti 01.07.–31.12.
Hannu Ahosola, museoapulainen, 30.05.–08.06.
Annina Cerón, kulttuuriohjaaja 01.01.–31.12.
Heikki Hautala, kulttuuriohjaaja, 02.–15.05.
Pia Hovi-Assad, näyttelyamanuenssi 01.01.–28.02.
Touko Järvelä, museoapulainen, 30.05.–09.06., museoassistentti 19.–30.09.
Anni-Katri Karvonen, museoapulainen, 07.06.–07.08.
Anu Lankinen, asiakaspalveluassistentti, 01.05.–08.05., palveluvastaava, 14.09.–31.12.
Jasmin Lehtiniemi, tutkija, 05.07.–05.09.
Marika Leinonen-Vainio, artemi, assistentti 16.–31.05., toiminnanjohtaja 01.06.–31.12.
Laura Läntinen, museoapulainen, 04.07.–04.09.
Eija Mettovaara, kulttuuriohjaaja 01.01.–31.12.
Niko Palokangas, museoassistentti, 12.–30.09.
Heidi Porttila, asiakaspalveluassistentti 01.01.–31.12.
Simo Rissanen, tutkimusassistentti 01.01.–31.12.
Anne Salmela, taideohjaaja 01.01.–31.12.
Ilmo Setälä, näyttelyassistentti 13.–17.06.
Veijo Setälä, järjestelymestari 01.01.–04.07.
Jenny Stenvall, kulttuuriohjaaja 01.01.–30.06.
Eetu Suoranta, media-assistentti, 27.06.–28.08.
Pilvi Tuomainen, tutkija, 31.05.–31.07.
Annukka Tuppurainen, tuottaja, 01.01.–31.12.

Työllisyysvaroin palkattu henkilökunta:

Roosa Halme, kulttuuriohjaaja, 12.01.–31.12.
Heikki Hautala, kulttuuriohjaaja 01.01.–30.04.
Heidi Hietala, asiakaspalveluassistentti 01.01.–30.04.

10

11

Milla Karhuniemi, kulttuuriohjaaja, 01.01.–30.04., 01.08.–31.12.
Jori Kontula, museoapulainen, 01.11.–31.12.
Anu Lankinen, asiakaspalveluassistentti 01.01.–30.04.
Sanna-Kaisa Lehtinen, koordinaattori 01.01.–31.12.
Toni Lehtola, kulttuuriohjaaja 01.01.–31.12.
Meri Mäkinen, kulttuuriohjaaja 01.03.–31.12.
Laura Myllykangas, kulttuuriohjaaja 01.08.–31.12.
Sanna Pajunen, kulttuuriohjaaja 02.05.–31.12.
Olli Pukkila, museoapulainen 17.01.–07.09.

Työpajaohjaajat:

Taru Anttila, Kalle Hamm, Sirpa Järvenpää, Milla Karhuniemi, Liisa Kauppi, Jenni Koistinen, Ulla Lampinen, Petri Markkanen, Marja Markkio, Lioudmila Makouchina-Remes, Bernard Mulliez, Anna Nokikuru, Niko Palokangas, Timo Penttilä, Anna Pesonen, Saara Salmi, Terhi Sammalmaa, Mailis Saralehto Rekola, Katri Tella, Reetta-Leena Turtiainen, Anna Turunen, Henna Tyrväinen, Paula Vilmi, Tuukka Vuorinen

Työharjoittelijat:

Maria Fontanilla 15.02.–15.07.
Jasmin Lehtiniemi 25.01.–05.04., 14.04.–13.06.
Maria Mitova 05.–09.09.
Outi Paltto 03.10.–09.12.
Camelia Stefan 13.09.–31.12.

KOULUTUS 2011

20.01.	Taidemuseoalan Teemapäivät Helsingissä. Taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.
08.02.	Museokokoelmat sähköiseen muotoon – koulutusta digitoijille. Museoliitto. Simo Rissanen ja Jasmin Lehtiniemi. http://www.museoliitto.fi/koulutusarkisto/digitoitinkoulutus2011
14.02.	Muistivoimaa museosta -seminaari. Satakunnan Museon järjestämä koulutustilaisuus osana Avara museo -hanketta. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.
14.–15.03. ja 21.– 22.3.	Näyttelyvalvonnan turvallisuuskoulutus, Espoo, Heidi Hietala.
18.03., 25.03. ja 01.04.	Kuvankäsittelyn peruskurssi, Anu Lankinen, Heidi Hietala, Heidi Porttila ja Jasmin Lehtiniemi.
05.04. ja 12.04.	Kuvankäsittelyn jatkokurssi, Anu Lankinen, Heidi Hietala, Heidi Porttila ja Jasmin Lehtiniemi.
08.04.	Visio 2015: Museoiden yhteinen kokoelmanhallinnan järjestelmäarkkitehtuuri. Museovirasto. Simo Rissanen.
11.-12.04. ja 18.-19.04.	Näyttelyvalvonnan turvallisuuskoulutus, Tampere, Henri Smura ja Anu Lankinen.
19.04.	Taidemuseon henkilökunnan koulutusmatka. Tutustuminen Sara Hildénin taidemuseon, Tampereen taidemuseon ja Galleria Rajatilan näyttelyihin sekä Tyrvään Pyhän Olavin kirkkoon.
28.04.	Teoksen haaste: taide ja kommunikaatio. Filosofian ja estetiikan tutkija Miika Luoto, Helsingin yliopisto. Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston järjestämä Kädet maalissa, hämmennys päässä! -koulutustilaisuus. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.
04.05.	Kohti kokoelmakeskusta –seminaari, Emil Cedercreutzin museo, Harjavalta. Esko Nummelin, Kai Ruohonen, Kati Kunnas-Holmström, Hilikka Kuusijärvi ja Jasmin Lehtiniemi.
16.–17.05.	Valtakunnalliset museopäivät, Turku, Esko Nummelin
24.05.	Alueellisen työn teemapäivä, Helsinki, Esko Nummelin.
09.06.	Talousarvion 2012 laadintaa koskeva infotilaisuus Porin kaupungintalon valtuustosalilla, Pirjo-Maija Laaksonen
06.09.	ESS -koulutus, Länsi-Suomen Taloustuki Oy, Pirjo-Maija Laaksonen
15.09.	SENIORISEMINAARI 2011 / LÄÄKÄRIN MÄÄRÄYKSESTÄ: KULTTUURIA! Porin yliopistokeskus. Yhteistyössä Länsi-Suomen kesäyliopisto, Satakunnan Museo, Keski-Porin seurakunta sekä Porin Yliopistokeskus. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.
16.–21.09.	ICOM CECA ANNUAL CONFERENCE 2011, Zagreb, Croatia. OLD QUESTIONS, NEW ANSWERS: quality criteria for museum education. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.
10.–12.10.	The Open and Learning Museum Conference. Tampere. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen. The Open and Learning Museum -konferenssi tarjoaa aikuispedagogiikasta ja elinikäisestä oppimisesta kiinnostuneille museoalan ammattilaisille mahdollisuuden kuulla teemoihin

12

13

25.–26.10.	E-kuva -koulutustapahtuma, Lusto Suomen Metsämuseo, Punkaharju, Erkki Valli-Jaakola
17.11.	Taidemuseon henkilökunnan tutustumismatka Sara Hildénin taidemuseon, Espoon Modernin Taiteen museo Emman sekä Kiasman näyttelyihin.
18.11.	Museokauppaseminaari, Kansallismuseo, Anu Lankinen.
01.12., 08.12. ja 15.12.	Excelin syventävä kurssi, Anu Lankinen.
21.11.	Museo mielessäin! -seminaari. Satakunnan Museon järjestämä koulutustilaisuus osana Avara museo -hanketta. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.
29.11.	Johdatusta uutisen jäljille. Kuinka huomaamme uutisen omassa organisaatiossamme? Kaupungin viestintä ja tapahtumat -yksikkö. Tilaisuus pidetään kaupungintalon valtuustosalissa. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.
29.11.	Tutustuminen Svenska Museitjänstin yksikön (SMT), Livrustkammarens, Skoklosters slottin ja Hallwylska museetin yhteiseen konservointi- ja valokuvausyksikköön. Tumba / Ruotsi. Esko Nummelin, Kati Kunnas-Holmström ja Kai Ruohonen.
09.12.	Brändipäivä I. Porin taidemuseo yhteiskunnallisena toimijana. Henkilökunnan opintomatkojen tuloksia, esittelijöinä Pia Hovi-Assad, sekä Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen. Porin taidemuseon brändi, Esko Nummelin. Porin taidemuseon henkilökunta. 17 osallistujaa.
13.12.	Digijasta ikuisuuteen eli mitä kulttuurista kannattaa säilyttää –seminaari, Kiasma, Esko Nummelin
20.12.	Brändipäivä II. Porin taidemuseo palvelun tuottajana. Kouluttajana erikoistutkija KTT Tuula Mittilä. 12 osallistujaa.

Porin taidemuseon henkilöstön koulutus vuonna 2011			
JÄRJESTÄJÄ	TILAISUUKSIA	OSALLISTUJIA	TUNTEJA
Porin taidemuseon järjes-tämä koulutus	6	64	375
Porin kaupungin järjes-tämä koulutus	4	5	24
Muiden osapuolien kuten Museoliiton tai Valtion taidemuseon järjestämä koulutus	18	33	287
YHTEENSÄ	28	102	686

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

14

15

JÄSENYTYDET, EDUSTUKSET JA MUUT TEHTÄVÄT VUONNA 2011

Taidemuseonjohtaja Esko Nummelin on kertomusvuoden 2011 aikana toiminut opetusministeriön kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston sekä koulutus- ja tiedepolitiikan osaston yhteisesti käynnistämän, kertomusvuoden myötä päättyneen *Kansallinen digitaalinen kirjasto* -hankkeen *saatavuus-jaoston* jäsenenä. Jaoston tehtävänä on ollut suunnitella kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen kansallisen hakupalvelun kehittäminen, ohjata sen toteuttamista sekä edistää digitaalisessa muodossa olevien kirjastojen, arkistojen ja museoiden kulttuuriaineistokokonaisuuksien liittämistä hakupalveluun. Nummelin on kolmevuotisen, valtakunnallisen, ESR-rahoitteen AVARA MUSEO -hankkeen ohjausryhmän jäsen sekä *Maire Gullichsenin taidesäätiön* hallituksen varajäsen, syyskokouksesta 2011 lähtien varsinainen jäsen.

Vuodesta 1991 alkaen Esko Nummelin on toiminut *Satakunnan Käsi- ja taideteollisen oppilaitoksen* kulttuuritieto- ja taiteenteoreettisten aineiden tuntiopettajana. Kokemäenjokilaakson koulutuskuntayhtymän ja Pohjois-Satakunnan koulutuskuntayhtymän fuusioitua syntyi *SATAEDU, Satakunnan koulutuskuntayhtymä*, joka aloitti toimintansa 01.01.2010 alkaen. Uuden koulutuskuntayhtymän piirissä on noin 3000 opiskelijaa. Kertomusvuonna Nummelin jatkoi SATAEDU / Satakunnan ammattiopiston Nakkilan yksikön kulttuuritietoaineiden tuntiopettajana. Laitoksen opetushenkilöstölle hän on luennoinut nykyaikaisesta ja museoinstituution tehtäväkuvan muutoksista.

Nummelin on vastannut Turun yliopiston alaisen Porin yliopistokeskuksen Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen tuottaman museologian perusopintoihin kuuluvan *Taidemuseoiden kokoelmat. Luonti, hoito ja dokumentointi-osiosta*. Muissa yhteyksissä on luennoinut mm. Porin rotareille luovuuden ja taiteen välisistä suhteista sekä esitellyt maakunnallista kokoelmakeskushanketta.

Näyttelyamanuenssi Pia Hovi-Assad on kansainvälisen museoneuvoston ICOMin sekä Suomen Kuraattorien Yhdistys SKY ry:n jäsen. Suomen Kuraattorien Yhdistys SKY ry toimii Suomessa taiteen ja kulttuurin kentällä niin instituutioissa kuin itsenäisesti työskentelevien kuraattorien ja kulttuurialan toimijoiden aatteellisenä etujärjestönä. SKY ry järjestää kuraattoreille koulutusta, kuratoi näyttelyitä sekä suomalaiselle että kansainväliselle taidekentälle, järjestää seminaareja ja koulutustilaisuuksia jäsenistölle sekä laajemmin alan toimijoille ja tiedottaa kotimaisen ja kansainvälisen taidekentän tapahtumista.

Pia Hovi-Assad vieraili Venetsian Biennaalissa kesäkuussa 2011.

Hovi-Assad esitelmöi Satakunnan ammattikorkeakoulun / Kankaapään kuvataiteen 3-4. vuosikurssilaisille aiheesta *Eco-Art-näyttelyn teosten sekä näyttelyarkkitehtuurin suunnittelu ja tuottaminen* Porin taidemuseolla 25.03.2011.

Hovi-Assad esitteli Satakunnan ammattikorkeakoulun / Kankaapään kuvataiteen opiskelijoille Porin taidemuseon näyttelytoimintaa 01.09.2011. Hän esitteli Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun, Taiteen laitoksen Porin yksikön uusille maisteriohjelman opiskelijoille Porin taidemuseon näyttelytoimintaa 02.09.2011.

Pia Hovi-Assad edusti Porin taidemuseota Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden tapahtumissa mm. Turun taidemuseon Animo -näyttelysarjan mediatilaisuudessa 07.04.2011., sekä Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden päätösjuhlissa Turun Logomossa 16.12.2011.

Hovi-Assad vieraili Porin kaupungin Nuorten työpajalla suunnittelukokouksessa 14.11.2011 ja 15.12.2011 yhdessä kuvataiteilijoiden Veera Jalavan ja Heidi Hännisen kanssa liittyen keuhällä 2012 nuorille järjestettävään työpajaan.

Pia Hovi-Assad järjesti yhteistyössä tutkimuspäällikkö Taina Rajannin kanssa Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun, Taiteen laitoksen Porin yksikön opiskelijoiden vierailun Porin taidemuseon Animaatio-näyttelysarjan italialaisen kuraattorin Anna Danerin kuraattoripuheenvuoroon 07.12.2011.

Museolehtori Mirja Ramstedt-Salonen on Museopedagoginen yhdistys *Pedaali ry*:n jäsen. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää museopedagogista toimintaa taidemuseoissa ja muissa museoissa. Pedaali ry. vahvistaa museopedagogien ammattikunnan identiteettiä ja arvostusta sekä tukee jäsentensä ammatillista kehittymistä. Museolehtori on jäsenenä Porin kaupungin kulttuuritoimen ja perusturvan asettamassa *seniorityöryhmässä*, jonka tavoitteena on kehittää senioriväestölle suunnattuja kulttipalveluja. Lisäksi hän on jäsenenä Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston *LaitosPRO* -ryhmässä. Hän on kansainvälisen museoneuvoston *ICOM*in jäsen.

Mirja Ramstedt-Salonen on toiminut kouluttajana teemalla *Vauvaperhe taidenäyttelyssä* Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston järjestämässä Vauvojen värikylpy -metodia esittelevässä täydennyskoulutuksessa 29.09. Hän osallistui 16.–21.09. Kansainvälisen museoliiton (ICOM) alajärjestön *Committee for Education and Cultural Action* (CECA) vuosittaiseen konferenssiin, joka järjestettiin Zagrebissa, Kroatiaassa. Konferenssin *Old questions, new answers: quality criteria for museum education* sisällöt käsittelivät kysymyksiä museopedagogiikan professionaalisuudesta ja alan koulutuksesta sekä museopedagogiikan hyvien käytäntöjen (*best practices*) määrittelyä, arviointia sekä niihin liittyviä haasteita. Museolehtori esitteli konferenssin ohjelmassa 20.09. taidemuseon pedagogisen yksikön suunnitteleman ja toteuttaman KoeTILA! -näyttelykonseptin puheenvuorossaan *ExperimentSPACE! - Pedagogical Process and Exhibition*. Mirja Ramstedt-Salonen osallistui kutsuttuna työpaja-ohjaajana yhdessä Anni Venäläisen kanssa HIMO3 – yleisöyhteistyöseminaariin Helsingissä 05.05.–06.05. He ohjasivat Sinebrychoffin taidemuseossa kaksi työpajaa. *Merkityksellinen museokokemus – kenelle ja miten -työpajoissa* sovellettiin Ramstedt-Salosen ja Venäläisen suunnitteleman KoeTILA!- näyttelykonseptin pedagogisia toimintamalleja. HIMO 3 -seminaarissa käsiteltiin yleisötyön ajankohtaisia kysymyksiä, pedagogisen työn asemaa taide- ja kulttuurilaitoksissa sekä koulujen ja taidetoimijoiden yhteistyön haasteita. Seminaari oli järjestyksessään kolmas taidelaitosten yleisötyötä ja ajankohtaisia aiheita käsittelevä kansainvälinen seminaari, jonka pääjärjestäjänä on Annantalon taidekeskus.

Mirja Ramstedt-Salonen kutsuttiin Taiteen maisteriopiskelija Marika Leinonen-Vainion maisterin opinnäytetyön *TUNTUMAA Näkövammaisille lapsille ja nuorille suunnattu näyttely* tarkastajaksi. Opinnäytetyön tarkastustilaisuus pidettiin Aalto yliopiston taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median laitoksella 15.11.

Asiakaspalveluvastaava Anni Venäläinen on toiminut vuonna 2011 *Avara Museo* -hankkeen projektisuunnittelijana Porin taidemuseon osahankkeessa ”Aikuisväestö, seniorit ja karttuva kulttuuripääoma”. Venäläinen on Museopedagoginen yhdistys *Pedaali ry*:n ja kansainvälisen museoneuvoston *ICOM*in osaston CECA:n (Committee for Education and Cultural Action) jäsen. Hän on Porin taidemuseon edustajana *Kulttuuritoimen viestintätyöryhmässä*. Hänen varajäsenenään toimii Pia Hovi-Assad.

Venäläinen tekee Taiteen tohtorin tutkintoon tähtäviä jatko-opintoja Aalto yliopiston Taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median laitoksella. Väitöskirjatutkimuksen aiheena on *Kuratointi ja museopedagogiikka taiteellisen tutkimuksen muotoina*. Hän aloitti opinnot syksyllä 2010. Venäläinen on jäsen *Kulttuuriyhdistys Mustekala ry*:ssä joka toimittaa verkkojulkaisuna ilmestyvää kulttuurilehteä Mustekala.info. ja kuuluu lehden toimitusneuvostoon.

Venäläinen kutsuttiin Taiteen maisteriopiskelija Janne Vuolleten maisterin opinnäytetyön ”*Taiteilijan brändin palasia*” tarkastajaksi Aalto yliopiston Taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median laitokselle. Venäläinen luennoi 04.04. taidemuseoiden museopedagogiikasta Turun yliopiston kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksella, Museologian oppiaineen kurssilla P3 Museonäyttelyt ja museopedagogiikka. Hän luennoi 16.11. Helsingissä Aalto yliopiston Taideteollisen korkeakoulun muotoilun opiskelijoiden kurssilla Sustainable Luxury otsikolla ”*Art and Vulgar*”. Venäläinen kutsuttiin puhujaksi Suomen Estetiikan Seuran vuosijuhlaan joka pidettiin Helsingissä 01.12. Hänen puhui tilaisuudessa otsikolla ”*Tilanne, taideteos, tila ja katsoja*”.

Venäläinen toimii Porin taidemuseon edustajana museopedagogien ja kuraattorien yhteistyötä ja näiden museoammatillisten tehtävien erityispiirteitä tarkastelevan kansainvälisen *It’s All Mediating* -konferenssin suunnittelutyöryhmässä. Konferenssi toteutetaan yhteistyönä Nykytäiteen museo Kiasman, Helsingin taidemuseon,

Suomen valokuvataiteen museon, Rauman taidemuseon, Museopedagoginen yhdistys Pedaali ry:n, Suomen kuraattorien yhdistys SKY ry:n, Suomen museoliiton ja Aalto yliopiston CuMMA - Curating Mediating and Managing Art -maisteriohjelman kanssa. Konferenssi järjestetään Kiasmassa 30. - 31.05.2012. Katso myös: Avara Museo -hanke ja Museopedagogisten toimintamuotojen kehittäminen, alan yhteistyö ja projektit.

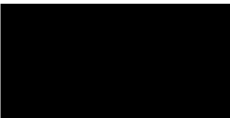
Museomestari Kati Kunnas-Holmström on kansainvälisen museoneuvoston *ICOM*in jäsen.

Hallimestari Kai Ruohosen vuonna 2011 yksityinen taiteellinen työskentely keskittyi työpajatoiminnan ja siinä käytettävän välineistön ylläpitämiseen ja kehittämiseen, sekä kuvataiteen kentälle profiloituneen toiminnan limittämiseen muissa yhteyksissä toteutettaviin hankkeisiin; UNICEF, lastenkulttuuri, erityisryhmät (kehitys- ja näkövammaiset) ja näyttämötaide.

Hän toteutti Ko-koo-mo -työpajat Maputossa / Mosambik, Kapkaupungissa / Etelä-Afrikka ja Riikassa / Latvia sekä työpajamaisen (omatoiminen / yksityishenkilöt ja ohjattu toiminta / Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto) näyttelyn, Pieni palikkakasa ja siitä hahmotettavan ihmisenmuotoisen jälleenrakennussarjan, Poriginal Galleria / verkko: www.palikkakasa.fi. Ruohonen piti Lasten oikeuksien päivän näyttelyn Kansantorilla, yhteistyössä Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto ja Satakunnan Kansa, sekä laati, käyttöön otti ja kehitti Palikkateatteri -konseptin yhteistyössä nukketateatteritaiteilija Roosa Halme.

18

19

TOIMITILAT JA VARUSTEET

Taidemuseorakennus

Porin kaupungin pakka- ja vaakahuone valmistui vuonna 1864 lääninarkkitehti *Carl Johan von Heidekenin* (1832–1888) piirustusten mukaan. Arkkitehti *Gustaf Nyströmin* (1856–1917) suunnittelema pakkahuoneen laajennus- ja muutostyö valmistui vuonna 1897. Kaupunginvaltuusto päätti vuonna 1967 perustaa taidemuseon, jonka paikaksi varattiin pakkahuone. Suunnitelmat muutostöille laati arkkitehtitoimisto Arkkitehdit Ky *Kristian Gullichsenin* johdolla. Ulkoasultaan rakennus on saneerattu joitakin yksityiskohtia lukuun ottamatta vuoden 1897 asuun. Sisäosat on rakennettu lähes kokonaan uudelleen.

Pakkahuoneen lähes 3000 m² käsittävä saneeraustyö toteutettiin vaiheittain. Kesäkuussa 1979 päättyneen ensimmäisen vaiheen aikana valmistuivat museon pieni näyttelysali, so. nykyinen kahvila, aula ja silloinen kahvilatila, so. projektihuone, joka nykyisin toimii näyttelytilana (yhteensä noin 300 m²). Toukokuussa 1981 saatiin käyttöön suuri näyttelyhalli (noin 800 m²). Kokonaisuudessaan rakennus valmistui syyskuussa 1981, jolloin museo virallisesti vihittiin käyttöön. Mainittujen tilojen lisäksi pakkahuoneeseen saatiin taideteosten varastotilat, pakkaushuone, arkisto, valokuva-arkisto, käsikirjasto, valokuvauslaboratorio, valokuvausstudio, toimistotilat ja luentosali. Itäpäädyn ateljeetiloissa toimivat päivähoidon työpaja sekä arkkitehtuurin työpaja.

Taidemuseorakennuksen länsipäädyn tiloihin keskitettiin teosten kehystys- ja kunnostustyöt. Museon ilmastointi hoidetaan koneellisesti ja museossa on automaattiset murto- ja palohälyttimet. Porin kaupungin rakennusvirasto on vakuuttanut museorakennuksen.

Taidemuseon lisärakennuksen, siiven, rakentamisen yhteydessä vuosina 1999–2000 taidemuseon kahvio siirrettiin tarkoituksenmukaisempaan paikkaan ja se uusittiin täydellisesti. Kahvion yhteyteen toteutettiin museon kirjakauppa. Tähän liittyen projektihuone järjestettiin uudestaan ottamalla osa tilasta museon tieteellisen arkiston ja myyntivaraston käyttöön. Vuoden 2006 aikana toteutettiin taidemuseon länsipäädyn porraskäytävän kulkujärjestelmiin liittyvät muutokset ja seuraavana vuonna saatiin pääsisäänkäynti palvelemaan liikuntaesteisiä. Vuoden 2009 aikana valmistui luentosalin hissi ja Inva-WC -tilat. Suuren näyttelyhallin ja siiven näyttelytiloista on 3D-mallinnos.

Siipi ja MEDIApiste

Vuonna 1999 käynnistyivät taidemuseorakennuksen eteläsivulle, raatihuoneen alapuolelle sijoittuvan uuden näyttely- ja yleisöpalvelutilan rakennustyöt. Laajennuksen suunnittelusta vastasi Arkkitehdit Ky Gullichsen, Vormala arkkitehti Kristian Gullichsenin johdolla. Näyttelytilan harjannostajaisia vietettiin 15.10.1999. Piha- ja ympäristötyöt valmistuivat keväällä 2000, jolloin rakennus otettiin käyttöön. Uudisrakennuksen vihkiäisiä vietettiin 10.06.2000. Laajennusosan bruttoala on 430 m². Varsinaista taidenäyttelytilaa on 264 m². Laajennusosa sijoittuu asemakaavallisesti Porin kaupungin vanhimmalle alueelle. Rakennustöiden yhteydessä paikalta löytyi 1600-luvulle palautuva holvattu kivikellari, joka päätettiin säilyttää osana uudisrakennusta. Kellari konservoitiin ja siihen liittyen rakennettiin noin 65 neliömetrin suuruinen näyttelytila. Tämä näyttelytila on nimetty MEDIApisteeksi. Nimensä mukaisesti tila on omistettu ensisijaisesti mediataiteelle.

Taideteosvarastot

Alkuperäisen taidemuseorakennuksen taideteosten varastointitilat käsittävät maalausten ja grafiikan varastointiin kalustetun varastohuoneen sekä veistosvaraston, joiden yhteinen kokonaiskapasiteetti on vain 160 m². Tästä johtuen taideteosten varastointikäyttöön on jouduttu ottamaan erilliseen murtosuojausalueeseen kuuluvia käytäviätiloja 38 m². Vuodesta 1998 taidemuseolla on ollut Otavankadulla taideteosten säilyttämistä varten varustettu ja asianmukaisesti ilmastoitu varastotila. DNA Palvelut Oy:n omistamassa kiinteistössä sijaitsevan varaston kokonaispinta-ala on 685 m² ja se on liitetty taidemuseon sisäiseen tietoverkkoon. Tila on suojattu automaattisilla

20

Tutustuminen Svenska Museitjänstin yksikön (SMT), Livrustkammarenin, Skoklosters slottin ja Hallwylska museetin yhteiseen konservointi- ja valokuvausyksikköön. Tumba / Ruotsi.

Kuvat: Esko Nummelin

21

murto- ja palohälyttimillä. Tästä huolimatta varastotilat ovat laajuudeltaan riittämättömät, Otavankadun osalta kalustukseltaan ja käytettävyydeltään puutteelliset.

Jotta taidemuseo voisi vastata kulttuurivarallisuuden tallentamiseen liittyvistä velvollisuuksista, taidemuseo käynnisti vuonna 2008 yhdessä Satakunnan Museon kanssa hankkeen, joka tähtäsi molempien museoiden yhteisen kokoelmakeskuksen toteuttamiseen. Yhdessä teknisen palvelukeskuksen kanssa laadittu ensimmäinen tarveselvitys valmistui vielä samana vuonna. Tarkoitusta varten laadittiin myös luonnospiirustukset uudisrakennuksena toteutettavaa keskusta varten. Seuraavana vuonna käynnistyi kuitenkin prosessi, jonka tavoitteeksi asetettiin koko maakunnan yhteisen kokoelmakeskuksen aikaansaaminen. Alueellista kokoelmakeskushanketta valmisteltiin valtakunnallisesti. Työskentely tapahtui museoviraston ylijohtaja Juhani Kostetin johdolla vuodesta 2010 lähtien.

Tammikuun ensimmäisenä päivänä 2011 käynnistyi *Alueellisen kokoelmakeskuksen selvityshanke*, jonka toimialueena oli Satakunnan maakunta. Hankkeen hallinnoinnista, raportoinnista ja rahaliikenteestä vastasi *Satakunnan Museo*. Ohjausryhmässä olivat edustettuna kaikki maakunnan ammatillisesti hoidetut museot sekä museovirasto.

Selvityshankkeen tavoitteena oli luoda edellytykset Satakunnan museoiden yhteiselle, alueelliselle kokoelmakeskukselle. Tehtävänä oli kartoittaa Satakunnan kokoelmavolyymi eli se, kuinka paljon ja minkälaisia kulttuuriperintöaineistoja maakunnassa on. Samalla selvitettiin se, millaisille kokoelmapalveluille maakunnassa on kysyntää ja minkälaisia kokoelmapalveluita voidaan toteuttaa. Edelleen kartoitettiin ne mahdolliset muut tahot, joilla olisi valmiutta osallistua yhteistyökumppaneina kokoelmakeskushankkeeseen ja sen rahoittamiseen tai joilla olisi valmiutta käyttää keskuksen tulevaisuudessa tarjoamia palveluja. Hanke teki kokoelmakeskusta tunnetuksi maakunnan eri toimijoille ja tahoille. Hanke päättyi syyskuun lopussa. Työn tuloksena valmistui mm. *Alueellinen kokoelmakeskushanke*. **TILAHANKKEEN TARVESELVITYS 17.06.2011.** Tarveselvitysvaiheessa olivat mukana seuraavat museot, Satakunnan Museo, Porin taidemuseo, Rauman museo, Rauman Taidemuseo, Kankaanpään kaupunginmuseo, Emil Cedercreutzin museo, Huittisten museo, Friitalan nahkamuseo, Rauman merimuseo, Teresia ja Rafael Lönnströmin Säätiön museot.

Lokakuun alussa käynnistyneen jatkohankkeen myötä selvitettiin mm. ulkopuolisia asiantuntijoita hyödyntäen maakunnallisen yhteishankkeen eri toteuttamisvaihtoehtoja sekä yhteistoiminta- ja rahoitusmalleja investointihankkeelle. Tavoitteena on kerätä tietoa ja kokemuksia myös ulkomailla toteutetusta kokoelmakeskushankkeista, mihin liittyen tehtiin tutustumismatka Ruotsiin, Tukholman lähistöllä Tumbassa sijaitsevaan *Svensk Museitjänstin yksikköön* sekä samoissa tiloissa toimivaan *Livrustkammarenin*, *Skoklosters slottin* ja *Hallwylska museetin konservointi- ja valokuvausyksikköön*. Kuten 29.11.2011 päivätyssä matkaraportissa todetaan, ruotsalaiset asiantuntijat ovat luopuneet "varasto" -termin käytöstä korostaessaan kulttuurivarastoon liittyvän esineistön ylläpidon vaatimia toimintaympäristön erityisolosuhteita ja ryhtyneet käyttämään käsitettä *föremålsarkiv*, (esinearkisto).

KoeTILA! -näyttelyn elämyksellinen opastus. Teosesittely äänellä ja liikkeellä.
Flamencotaitelija Maria Kause tanssi tulkintansa Victor Vasarelyn maalauksesta *Garam* (1949-1953).
Kuva Erkki Valli-Jaakola.

22

23

MAIRE GULLICHSENIN TAIDESÄÄTIÖ JA TAIDESÄÄTIÖN KOKOELMA

Maire Gullichsenin taidesäätiö ja säätiön hallitus

Maire Gullichsenin taidesäätiö on perustettu 31.08.1971. Taidesäätiön toiminnasta vastaa hallitus, jonka kokoonpano on kertomusvuonna ollut seuraava. Hallituksen puheenjohtajana on 06.06.2008 alkaen toiminut *Maire Gullichsen-Ehrnrooth*. Jäsenet olivat taidemaalari *Carolus Enckell*, hallintotieteiden tohtori *Heikki Koski*, Porin kaupungin kulttuurijohtaja *Jaana Simula* ja taidemuseonjohtaja *Esko Nummelin* sekä varajäsenenä galleristi *Ilona Anhava* ja Porin kaupungin apulaiskaupunginjohtaja *Kari Hannus*. Taidesäätiön sihteerinä ja asiamiehenä on 01.12.2003 lähtien toiminut Porin kaupungin henkilöstöpäällikkö *Helena Metsälä*.

Taidesäätiön sääntöjen ajantasaistamiseksi sekä hallinnon uudelleenjärjestämiseksi ja hyvän hallinnon takaimiseksi päätti taidesäätiön hallitus kokouksessaan 30.05.2006 esittää Patentti- ja rekisterihallitukselle säätiön sääntöjen muuttamista. Patentti- ja rekisterihallitus vahvisti säätiön hallituksen esittämän sääntömuutoksen päätöksellään 03.05.2007. Tehty muutos ei koskenut säätiön tarkoitusta. Uusittujen sääntöjen mukaan Porin kaupunginhallitus valitsee taidesäätiön hallitukseen kaksi jäsentä ja yhden varajäsenen ja Maire-säätiö valitsee hallitukseen kolme jäsentä ja yhden varajäsenen.

Hallituksen jäsenten toimikausi on kolme vuotta. Maire-säätiö valitsi kokouksessaan 11.05.2010 Maire Gullichsenin taidesäätiö hallituksen jäseniksi toimikaudelle 2011–2013 Maire Gullichsen-Ehrnroothin, Heikki Kosken ja Carolus Enckellin sekä varajäseneksi Ilona Anhavan. Porin kaupunginhallitus nimesi kokouksessaan 17.05.2010 § 489 Maire Gullichsenin taidesäätiön hallituksen varsinaisiksi jäseniksi toimikaudelle 2011–2013 taidemuseon johtaja Esko Nummelinin ja kulttuurijohtaja Jaana Simulan sekä varajäseneksi apulaiskaupunginjohtaja Kari Hannuksen.

Taidesäätiön toiminta vuonna 2011

Maire Gullichsenin taidesäätiön hallitus kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa. Vuosikokous järjestettiin Helsingissä 15.04.2011 ja syyskokous 30.09.2011 Porin kaupungintalon II kerroksen kokoushuoneessa. Asioita kertyi kaikkiaan kuusitoista pykälää.

Sääntömääräisten asioiden ohella säätiön hallitus keskusteli mm. taidesäätiön kokoelmista kertovan Catalogue resumee -tyyppisen julkaisun tekemisestä. Lisäksi hallitusta informoitiin kokoelmakeskushankkeen ajankohtaisesta tilanteesta sekä mm. taidemuseorakennuksen investointisuunnitelmista.

ÄÄNESTYSTULOS.

KoeTILAssa yleisöllä oli mahdollisuus äänestää omia suosikkejaan Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmasta.

Näyttelyssä oli esillä eniten ääniä saaneet teokset.

KoeTILA! Pedagoginen prosessi ja näyttely Maire Gullichsen ja modernismi -sarjassa.

04.02.–10.04.2011 Prosessi ja 15.04.–29.05.2011 Näyttely, Projektihuone

24

25

MAIRE GULLICHSENIN TAIDESÄÄTIÖN KOKOELMA

Porin taidemuseon peruskokoelmana on professori Maire Gullichsenin 31.08.1971 perustama Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelma, joka vuonna 1971 käsitti yli 300 teosta. Säädekirjan mukaisesti kokoelma siirrettiin taidemuseon hallintaan kun museotilat valmistuivat syyskuussa 1981. Porin kaupunginhallitus hyväksyi kaupungin ja taidesäätiön välisen sopimuksen kokoelman säilyttämisestä, hoidosta ja yleisölle esittelemisestä 25.08.1980.

Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelma käsittää pääasiassa kotimaista taidetta vuosisadan vaihteesta 1980-luvulle pääpainon ollessa uudemmassa, sotien jälkeisessä kuvataiteessa. Kokoelmassa on edustettuina useita modernin suomalaisen kuvataiteen piiriin lukeutuvia taiteilijoita, joilla on ollut kiinteät suhteet kansainväliseen, erityisesti ranskalaiseen taiteeseen. Taidesäätiön pitkäaikaisen puheenjohtajan, professori Lilli Alasen sanoin Maire Gullichsenin taidesäätiön taidekokoelma edustaa taidetta, jossa ”*pääpaino ei ole niinkään tunteiden ja ahdistuksen ilmaisussa eikä käsitteiden, sosiaalisten tai poliittisten realiteettien kuvaamisessa vaan etupäässä valon ja materian, värin, muodon, tilan ja massojen yhteisvaikutuksien tutkimisessa ja hallitsemisessa.*” ”*Kokoelma kertoo määrätietoisesta, vuosikymmeniä kestäneestä, itsepäisestä ja uskollisesti samoja periaatteita ja ihanteita noudattaneesta, johdonmukaisesta uurastamisesta. Tämän myötä myös kokoelman voima on syntynyt. Porin kaupungin ja taidesäätiön välisen sopimuksen nojalla kokoelma on talletettu Porin taidemuseoon, joka omalta osaltaan huolehtii sen säilyttämisestä ja yleisölle esittelemisestä.*”

Porin taidemuseoon talletettujen Maire Gullichsenin taidesäätiön teosten kokonaismäärä oli kertomusvuoden päättyessä kaikkiaan 535. Ne on kirjattu inventaarionumeroille 1-549.

Porin taidemuseo vietti 30-vuotisjuhlavuotta vuonna 2011 ja sen kunniksi Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmateoksia esiteltiin monissa eri näyttelykokonaisuuksissa.

VIIVA!

Pedagoginen näyttely Maire Gullichsen ja modernismi -sarjassa

Projektihuone

17.9.2010–16.1. 2011

Viiva! -näyttelyn huomion kohteena oli käsin piirretty viiva. Esillä oli Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmasta poimittuja eri välineillä toteutettuja piirroksia. Näyttelyn tarkoituksena oli havainnollistaa piirtämisen monipuolisuutta ilmaisuvälineenä. Piirustusmateriaalien repertuaari on laaja ja jokaisella on oma tunnusomainen luonteensa. Näyttelyssä tarkasteltiin grafiikan viivasyövytyksen tarkkaa piirtoa ja puupiirroksen rouheaa jälkeä. Mustasta hienovaraiseen harmaaseen häipyvänä hiili saa rinnalleen nestemäisen tussin nopeat ja herkät vedot. Löydämme lyijykynän sävyjä tutkivan, tiukan tai kevyesti juoksevan viivan. Ihailemme kuivaneulalla raaputettua rosoista viivaa.

Viiva! -näyttelyn teokset ajoittuivat 1930–70-luvuille. Pääpaino oli figuratiivisissa teoksissa. Näyttely esitteli yksittäisiä teoksia useilta taiteilijoilta. Muutamalta taiteilijalta oli esillä hieman laajempi kokonaisuus.

Esillä olleiden teosten aiheina toistuivat ihminen ja maisema. Nämä ovat usein taiteilijoille piirtämisessä mieluisia aiheita. Valinnoissa painotettiin näitä teemoja, jotta katsojalle tarjoutuisi mahdollisuus eri käsittelytapojen ja tulkintojen vertailuun. Katsojaa houkuteltiin tarkastelemaan, kuinka taiteilijan valitsema tekniikka tukee aihetta, ja millaisia ulottuvuuksia hän on saanut irti tekniikasta. Aina piirustuksen lähtökohtana oleva aihe ei ole niin tärkeä kuin aiheen käsittelemisen kautta avautuvat mahdollisuudet ilmaisulle.

Seuraavat Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmaan kuuluvat teokset olivat esillä näyttelyssä:

MG 0336 Henrik Tikkanen, Malli, 1900-luku, tussi paperille
MG 0471 Hanna Lodenius o.s. Svanström, Nuori tyttö, 1899, mustaliitu paperille
MG 0314 Erkki Kulovesi, Lukeva vanhus, ei vuotta, hiili paperille
MG 0174 Ina Colliander, Istuva tyttö, 1944, tussi paperille
MG 0187 Ina Colliander, Äiti ja lapsi, 1957, väripuupiirros
MG 0175 Ina Colliander, Ukko Biaudet, 1945, tussi paperille
MG 0178 Ina Colliander, Tyttö, 1945, väripuupiirros
MG 0430 Tito Colliander, Omakuva, 1940, lyijykynä paperille
MG 0463 Björn Thunström, Rouen, 1928, lyijykynä paperille
MG 0272 Björn Thunström, Satama, 1936, lyijykynä paperille
MG 0274 Björn Thunström, Huuliharpunsoittaja, 1927, lyijykynä paperille
MG 0277 Sam Vanni, Piirtävä nainen, 1946, hiili paperille
MG 0276 Sam Vanni, Maya Vanni, 1946, hiili paperille
MG 0280 Sam Vanni, Alaston, ei vuotta, hiili paperille
MG 0207 Sven Grönvall, Äiti ja lapsi, 1937, tussi paperille
MG 0209 Sven Grönvall, Kalliokieleke, 1939, tussi paperille
MG 0208 Sven Grönvall, Aasilla ratsastaja, 1938, tussi paperille
MG 0213 Sven Grönvall, Lukeva nainen, 1952, tussi paperille
MG 0211 Sven Grönvall, Myrsky, 1951, tussi paperille
MG 0222 Ernst Krohn, Uskonnollinen aihe, 1934, hiili paperille
MG 0312 Gertrud Nyholm-Egnell, Karikatyyri, 1950, lyijykynä paperille
MG 0334 Sophie Taxell, Poika, 1956, tussi paperille
MG 0256 Rolf Sandqvist, Klovni, 1948, puupiirros
MG 0163 Juhana Blomstedt, Kolme hahmoa jalustalla, 1975, lyijykynä paperille

26

27

MG 0166 Juhana Blomstedt, Auringonnousu, 1975, lyijykynä paperille
MG 0164 Juhana Blomstedt, Pikku hyrrä, 1975, etsaus
MG 0165 Juhana Blomstedt, Saturnus, 1975, etsaus
MG 0290 Eva Cederström, Naisen pää, 1956, muste paperille
MG 0229 Elvi Maarni, Alastontutkielma, ei vuotta, lyijykynä paperille
MG 0308 Eila Hiltunen, Venäläinen tanssi, 1950, tussi paperille
MG 0188 Ina Colliander, Kyyhkynen ikkunalla, 1961, kuivaneula paperille
MG 0278 Sam Vanni, Näkymä yli Helsingin kattojen, 1946, hiili paperille
MG 0329 Karl Schultz-Köln, Naisihanne, ei vuotta, tussi paperille
MG 0315 Mikko Laasio, Palmu (Kreikka), 1955, hiili ja vesiväri paperille

KoeTILA!

Pedagoginen prosessi ja näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi.

Projektihuone

Prosessi 04.02.–10.04. ; Näyttely 15.04.–29.05.

Porin taidemuseon pedagoginen yksikkö juhlisti 30-vuotta täyttävän Porin taidemuseon historiaa ja kohtaamisia yleisönsä kanssa KoeTILA! -näyttelyllä. Ensimmäisessä vaiheessa, *Prosessin* aikana, KoeTILA toimi ”laboratoriona” yleisön kokemusten synnyttämille ajatuksille, ideoille ja merkityksille. *Prosessin* ajan oli käynnissä yleisöäänestys, jossa sai antaa äänensä lempiteoksilleen kokoelmasta. Kiinnostavin teos saattoi olla uusi tuttavuus tai rakkaana mieleen jäänyt teos. Äänestystuloksen perusteella toteutettiin *Näyttely*, joka avautui Projektihuoneessa 15.04.

KoeTILAssa tarkasteltiin Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelman teoksia erilaisista näkökulmista käsin. *Prosessin* aikana KoeTILAssa saattoi tutkia ja tulkita Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmasta poimittua maalaustaiteen kokonaisuutta valokuvina ja sähköisessä MG-pedassa.

Kokoelmasta poimittiin KoeTILAn neljä teosta joihin keskityttiin *Prosessin* aikana syvemmin. Teokset olivat esillä yksi kerrallaan, ja niihin tutustuttiin erilaisten esittelyjen kautta.

Prosessin aikana 04.02.–10.04. esillä oli teokset:

[teos esillä 04.02.–20.02.]
MG 0408 Ellen Thesleff (1869–1954): Lydia, 1897, öljy kankaalle

[teos esillä 22.02.–06.03.]
MG 0152 Sam Vanni (1908–1992): Ratsastaja, 1963, öljy kankaalle

[teos esillä 08.03.–20.03.]
MG 0483 Victor Vasarely (1908–1997): Garam, 1949–1953, öljy kankaalle

[teos esillä 22.03.–10.04.]
MG 0426 Tor Arne (1934): Punaista valoa, jossakin, 1980, öljy kankaalle

Yleisöäänestyksessä eniten ääniä saaneet teokset olivat esillä Projektihuoneen näyttelyssä 15.04.–29.05. Teokset äänimäärän mukaisessa järjestyksessä:

MG 0408 Helene Schjerfbeck, Omakuva, 1913–26, öljy, hiili ja vesiväri kankaalle
MG 0424 Juhani Linnovaara, Yön huone, 1981, öljy kankaalle
MG 0504 Unto Pusa, Ympyrä neliössä, ”Hommage á Delaunay II”, öljy kankaalle
MG 0157 Rafael Wardi, Madam, 1975, öljy kankaalle
MG 0546 Silja Rantanen, Ruby, 2000, öljy kankaalle

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

- MG 0099 Unto Pusa, Kaksi naishahmoa, 1965, öljy kankaalle
MG 0409 Helene Schjerfbeck, Kurpitsa-asetelma, 1935, öljy kankaalle
MG 0407 Tyko Sallinen, Kevättalvi, 1914, öljy kankaalle
MG 0136 Ellen Thesleff, Hedelmäasetelma, 1917, öljy kankaalle
MG 0089 Ernst Mether-Borgström, Kaupungin yö, 1969, öljy kankaalle
MG 0547 Matti Kujasalo, Nimetön, 2006, akryyli kankaalle, kiinnitetty levyille
MG 0449 Nils Lybeck, Maisema, 1934, öljy pahville
MG 0091 Olli Miettinen, Nature morte, 1930, öljy pahville
MG 0100 Unto Pusa, Janus, 1970, öljy kankaalle

RINNASTUKSIA

Pedagoginen näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi

Projektihuone
10.06.–11.09.2011

”...kaikki luominen on intuitiivisten ja spontaanien mielihohteiden sekä aivojen rakentavan ja järjestävän kontrollin yhteistyötä.” - Birger Carlstedt

RINNASTUKSIA-näyttelyssä tarkastelun kohteena on teoksia, jotka ilmentävät kahta erilaista lähtökohtaa maalaustaiteessa. Analyttiseen, jäsenneltyyn ja harkittuun kuvantekemiseen pyrkivien taiteilijoiden teokset rinnastuvat teoksiin, joiden tekijät ovat ilmaisuisaan tavoitelleet spontaania ja intuitiivista otetta. Työskentelytapojen erilaisuus tulee esiin maalausten sommittelussa, kuvapinnan ja aiheen käsittelyssä ja värien käytössä. Näyttelyssä erilaiset maalaukselliset lähestymistavat rinnastuvat myös veistotaiteen muotoa ja materiaalia tutkivaan ilmaisuun.

Taideteokset eivät synny tyhjiöön, vaan osaksi jatkumoa. Jokainen uusi teos rinnastuu jo syntyessään erilaisten kontekstien kautta muihin teoksiin ja heijastelee oman aikansa ja aikaisempien vuosikymmenten taidekäsitteitä ja aatevirtauksia. Tavallaan jokaisessa teoksessa ovat läsnä kaikki muut teokset.

Taidenäyttelyihin esille pantuina teokset asettuvat jälleen uudenvälisiin yhteyksiin, jossa myös katsoja on mukana. Yhtä lailla kuin taiteen tekeminen, myös taiteen katsominen on luova prosessi. Se on osittain tietoinen ja osittain intuitiivinen tapahtuma, jossa teosten herättämät mielleyhtymät yhdistyvät katsojan aikaisempiin kokemuksiin ja analyttiseen pohdiskeluun.

Teoksia voi rinnastaa esimerkiksi värin, tekniikan, materiaalin käsittelyn, tekotavan, tyylin tai aiheen kautta. Yhteen tuodut teokset voivat jatkaa, tukea tai asettua kontrastiin toistensa (sisällön) kanssa. Ne voivat käydä vuoropuhelua, kommentoida toisiaan, tuottaa yhdessä merkityksiä, jotka ovat enemmän kuin teosten merkitykset yksinään. Yksi plus yksi voikin olla enemmän kuin kaksi.

- Näyttelyssä oli esillä seuraavat Maire Gullichsenin taidesäätiön teokset :
- MG 0012 Birger Carlstedt, Chanson Lyrique, 1954, öljy kankaalle,
MG 0026 Magnus Enckell, Nuorukainen, 1916, öljy kankaalle
MG 0010 Juhana Blomstedt, Substance Blanche, 1973–74, akryyli ja öljy kankaalle
MG 0373 Kain Tapper, Kudelma marmorissa, 1971, marmori

Taidemuseon aulassa oli kesänäyttelyiden ajan 10.06.–11.09. esillä Kain Tapperin puurelieffi Sade, 1973, MG 0462.

Taidemuseon aulassa on pysyvästi esillä:

- MG 0484 Alberto Viani, Miehen torso, 1966, marmori

Teoslainaukset Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmasta muihin näyttelyihin

ONERVA – KAUPUNGIN NAISSET

- Tikanojan taidekoti, Vaasa, 2.10.2010–6.1.2011
- MG 0533 Magnus Enckell, Kaaos (luonnos), 1918, vesiväri paperille
MG 0027 Magnus Enckell, Kaaos (luonnos), 1919, vesiväri ja öljy paperille

VAPAA TAIDEKOULU 75 v. Voisitko nähdä näin

- Amos Anderssonin taidemuseo, Helsinki, 04.02.–28.03. 2011
- MG 0056 Hjalmar Hagelstam, Laivatelakka, Eteläsatama, 1929, öljy kankaalle
MG 0068 Outi Ikkala, Guassi, 1976, guassi
MG 0121 Sulho Sipilä, Johanneksen kirkko yöllä, 1930, öljy kankaalle
MG 0474 Tommi Mäkelä, Nimetön (nro 1 maisema), 1981, öljy kankaalle
MG 0508 Seppo Kärkkäinen, Sommitelma, 1958, öljy kankaalle
MG 0521 Sakari Alanen, Tärnåra V, 1985, tempera kankaalle

TOR ARNE Maalauksia viideltä vuosikymmeneltä

- EMMA Espoon modernin taiteen museo, 03.03.–12.06.2011
- MG 0425 Tor Arne, Yö, Vänö, 1981, öljy kankaalle
MG 0540 Tor Arne, Päivänvalomaalaus III, 1989, öljy kankaalle

TAITEILIJAPAREJA

- Taidekeskus Retretti, Punkaharju, 01.06.–28.08.2011
- MG 0545 Carl Wargh (Nyman-Wargh): Omakuva, ajoittamaton, öljy kovalevyille
MG 0340 Eva Törnwall-Collin, Naisen pää, 1924, lyijykynäpiirustus

SILJA RANTANEN

- Sara Hildénin taidemuseo, Tampere 17.09.2011–20.01.2012
- MG 0546 Silja Rantanen, Ruby, 2000, öljy kankaalle

Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmaan kuuluvista teoksista on kertomusvuonna ollut sijoitettuna Villa Maireaan seuraava teos:

- MG 0406 Gunnar Elfgren, Maire Gullichsenin muotokuva, 1935, marmori

Mairea-säätiön taideteokset Porin taidemuseossa

Mairea-säätiön omistamia teoksia on kertomusvuonna ollut säilytyksessä Porin taidemuseossa 23 teosta ja Maire Gullichsenin perillisten omistamia teoksia yhdeksän.

KAHDEKSAN VEISTOSTA
Miika Nyyssönen [veistospiha 10.06.-11.09.2011]
STC – Aspi, 1999, polystyreeni, akryyli, 122 x 116 x 70 cm
Aspi, 1999, polystyreeni, akryyli, 220 x 200 x 120 cm

Carolus Enckell, Ylös-alaisin, 2004,
öljy ja vaha vanerille ja balsalle, 35,5 x 37,5 cm

Lars-Gunnar Nordström, Serigrafia, 1968, 61 x 81 cm (detalji)

Kuvat: Erkki Valli-Jaakola

30

31

PORIN KAUPUNGIN TAIDEKOKOELMA

Porin kaupungin taidekokoelmia on kartutettu säännöllisesti vuodesta 1959 lähtien. Vuodesta 1981 alkaen toiminnan koordinoinnista on vastannut kulttuurilautakunta ja sen alaisuudessa Porin taidemuseo.

Kaupungin taidekokoelmien kartuttamisen periaatteet rakentuvat museotoiminnassa yleisesti vakiintuneiden päämäärien ja toimintakäytäntöjen mukaan. Kartuttamisen perustan muodostavat taidemuseon peruskokoelmat. Kartuttamisen suuntaviivat ja kehittäminen muotoutuu osana museon näyttely- ja tutkimustoimintaa – museon profiilia. Kansainvälisen ja kotimaisen uudemman taiteen kehityksen rinnalla kokoelmapoliittista toimintaa on ohjannut myös museon rooli Satakunnan aluetaidemuseona. Hankitut taideteokset sijoitetaan huomattavalta osin kaupungin virastoihin ja laitoksiin, joissa ne ovat julkisesti esillä. Tutkimus- ja dokumentointityön kannalta merkittävät teokset - ns. Porin taidemuseon kokoelma - talletetaan pääsääntöisesti museon tarkoitusta varten varustettuihin, asianmukaiset säilytysolosuhteet tarjoaviin varastotiloihin.

Taidemuseo huolehtii teosten luetteloinnista, kuvaamisesta, tietokonepohjaisesta rekisteröinnistä sekä sijaintirekisteristä. Virastoihin sijoitetun kokoelman taideteosten kierron - palautuksen ja uudelleensijoittamisen – yhteydessä museo on vastannut kuntokartoituksesta sekä paperipohjaisten teosten osalta uudelleenkehityksestä. Porin taidemuseon henkilökunta vastaa virastoihin sijoitetun kokoelman ripustusteknisistä töistä.

Yksittäistapauksissa myös muut Porin kaupungin hallintokunnat hankkivat teoksia tiloihinsa. Porin taidekoulu on vuodesta 1981 kartuttanut talousarviovaroin koulun oppilastöiden kokoelmaa. Tähän taidekokoelmaan liitettyistä teoksista taidekoulu pitää omaa rekisteriään.

Porin taidemuseon ylläpitämä Porin kaupungin taidekokoelma käsitti kertomusvuoden päättyessä 2046 teosta.

Porin taidemuseon / Porin kaupungin taidekokoelmia koskeva kokoelmapoliittinen ohjelma

Valtion taidemuseon alainen Taidemuseoalan kehittämisyksikkö KEHYS käynnisti vuonna 2002 valtakunnallisen taidekokoelmaprojektin, jonka tavoitteena on yhdessä aluetaidemuseoiden kanssa huolehtia siitä, että maamme taidemuseot laativat toimintansa tueksi kokoelmapoliittiset ohjelmat. Tavoitteena on kannustaa museoita ja näiden kokoelmapoliittisia toimia profiloitumaan aiempaa selkeämmin. Samalla pyritään nostamaan kokoelmien rooli yhä vahvemmin museotoiminnan keskiöön. Ajatuksena on, että synergiaedut ja aiempaa tiiviimpi valtakunnallinen yhteistyö tehostavat alan toimintaa ja tuovat sen myötä uusia mahdollisuuksia.

Porin taidemuseon / Porin kaupungin kokoelmapoliittinen ohjelma saatiin päätösvaiheeseen. Taidemuseon toiminnan ja tallennuksen osalta keskeiset linjaukset ja tavoitteet ovat jo vakiintuneet ja niitä päivitetään alan kehityksen mukana. Seuraavana tavoitteena on selkiyttää eri hallintokuntien väliset kulttuuriomaisuuden hoitoon ja turvallisuuteen liittyvät vastuut mm. julkisten teosten ja kaupungin veistosomaisuuden osalta sekä sitouttaa eri osapuolet yhteisten päämääräasetteluiden taakse. Samalla kirjataan taidemuseon ja Satakunnan Museon taideteosvarallisuuteen liittyvät periaatteelliset linjaukset ja keskinäinen työnjako.

Taidemuseon tarkoituksena on aluetaidemuseotoimintaan liittyen kartoittaa alueen muiden toimijoiden tavoitteet päämääränään maakunnallisen työnjaon ja integraation luominen. Prosessin valmistelut jatkuivat.

Kertomusvuoden aikana Porin kaupungin kokoelmaa kartutettiin hankinnoin ja lahjoituksin seuraavilla teoksilla:

TM 2008	Ensio Härkönen, Päällä maan, 2010, hehkutettu teräs, 205 x 105 x 156 cm
TM 2009	Talvikki Lehtinen, Muistiinpanoja, 2010, 2-osainen pronssiveistos, 39,5 x 133 x 32 cm
TM 2010	Patrick Huse, Altered Landscape; Sonic Ambience I, fotogravyyri, 77 x 67,6 cm
TM 2011	Patrick Huse, Altered Landscape; Sonic Ambience II, fotogravyyri, 77 x 67,6 cm
TM 2012	Patrick Huse, Altered Landscape; Sonic Ambience III, fotogravyyri, 77 x 67,6 cm
TM 2013	Laura Vainikka, Ääretön II, 2010, väritelaus, lyijykynä paperille, vedossarja: I/I, 72 x 72 cm
TM 2014	Ichi Ikeda: The Future Compass; Between W (Water) and E (Earth), 2011, veistosinstallaatio
TM 2015	Tero Kiiskinen: Tussimaalaus, n. 1970, 139 x 100 cm
TM 2016	Miika Nyyssönen, Protocol, 1999, polystyreeni, akryyli, 220 x 200 x 120 cm
TM 2017	Miika Nyyssönen, Protocol – Punatulkku,1999, polystyreeni, akryyli, 122 x 116 x 70 cm
TM 2018	Miika Nyyssönen, STC, 1999, polystyreeni, akryyli, 220 x 200 x 120 cm
TM 2019	Miika Nyyssönen, STC – Aspi, 1999, polystyreeni, akryyli, 122 x 116 x 70 cm
TM 2020	Miika Nyyssönen, Aspi, 1999, polystyreeni, akryyli, 220 x 200 x 120 cm
TM 2021	Miika Nyyssönen, Aspi – Protocol,1999, polystyreeni, akryyli, 122 x 116 x 70 cm
TM 2022	Miika Nyyssönen, Punatulkku, 1999, polystyreeni, akryyli, 220 x 200 x 120 cm
TM 2023	Miika Nyyssönen, Punatulkku – STC, 1999, polystyreeni, akryyli, 122 x 116 x 70 cm
TM 2024	Eila Minkkinen, Meloni, 2011, kupari, juotostyö, kork. 22 cm, halk. 33 cm
TM 2025	Eila Minkkinen, Sammal, 1991, kupari, repoussé. halk. 95 cm, syv. 3,2 cm
TM 2026	Eila Minkkinen, Seppele, 1991, kupari, juotostyö, 67,5 x 84 x 106 cm
TM 2027	Heikki Hautala, Vauhtisokeus, 2011, piirustus ja akvarelli paperille, 150 x 120 cm
TM 2028	Heikki Hautala, Happikato, 2011, piirustus ja akvarelli paperille, 150 x 119,5 cm
TM 2029	Heikki Hautala, Aistitukos, 2011, piirustus ja akvarelli paperille, 55,5 x 24 cm
TM 2030	Heikki Hautala, Game over, 2011, piirustus ja akvarelli paperille, 76 x 65 cm
TM 2031	Heikki Hautala, Aika levätä, 2011, piirustus ja akvarelli paperille, 89 x 76 cm
TM 2032	Matti Kujasalo, 9-osainen maalaus, 1994, akryyli kankaalle, kiinnitetty levyille, 315 x 371 cm
TM 2033	Matti Kujasalo, 7-osainen maalaus,1993-94, akryyli kankaalle, kiinnitetty levyille, 35 x 377 cm
TM 2034	Matti Kujasalo, Maalaus, 1993, akryyli kankaalle, kiinnitetty levyille, 405 x 405 cm
TM 2035	Matti Kujasalo, Konstruktio, 1979-1980, puu, 172 x 230 x 1920 cm
TM 2036	Matti Kujasalo, Lattiakonstruktio, 1993, puu, metalli, 133 x x 126,5 x 1265 cm
TM 2037	Matti Kujasalo, Veistoskonstruktio 1992, maalattu teräs, 166 x 235 x 760 cm
TM 2038	Tero Kiiskinen, Bamian, Afganistan 11.6.1976, ison Buddhan freskotutkielma, öljypastelli, guassi, 18,3 x 20,5 cm
TM 2039	Tero Kiiskinen, Bamian, 3.5.1976, osa pienen Buddhan freskoa, öljypastelli, guassi, 19,7 x 22 cm
TM 2040	Tero Kiiskinen, Bamian, Afganistan, 3.6.76, öljypastelli, vesiväri 29,6 x 33,3 cm
TM 2041	Tero Kiiskinen, Bamian 1976, freskotutkielma, guassi, 27,4 x 21,6 cm
TM 2042	Tero Kiiskinen, Bamian 6.6.76, öljypastelli, guassi, 23,3 x 18,7 cm
TM 2043	Tero Kiiskinen, Bamian, 1976, guassi, 29,5 x 33 cm
TM 2044	Riitta Lehto-Toivanen, Onnenpolkuja 1, 2011, etsaus, akvatinta, 22 x 25,5 cm
TM 2045	Pasi Vainionpää, Vaikeneminen eli itseensä uponnut, 2009, keramiikka, 145 x 97,5 cm
TM 2046	PORI BOX KIPPIIS, Bôite1 / 50, Octobre 2011

32

33

Noormarkun kunnan kokoelma / NKK

Vuoden 2010 alussa tapahtui kuntaliitos, jossa Noormarkun kunta liittyi Porin kaupunkiin. Noormarkun kunnan virastoihin sijoitetut taideteokset on inventoitu sekä kuvattu Porin taidemuseon toimesta. Kokonaisuus nimettiin Noormarkun kunnan kokoelmaksi, joka koostuu 47 taideteoksesta. Entisen Noormarkun kunnantalon teokset siirrettiin Porin taidemuseon varastoon taloon tulevien saneeraustöiden ajaksi. Noormarkun kunnan kokoelman omistaa Porin kaupunki ja sen hoidosta vastaa Porin taidemuseo.

Vuoden 2011 aikana jatkettiin kokoelmiin kuuluvien taideteosten inventointia, kuvaus- ja digitointityötä. Samalla jatkettiin Porin taidemuseon kokoelmatietojen siirtoa Valtion taidemuseon kehittämään MUUSANET -tietokantaan.

Porin taidemuseon näyttelyissä vuonna 2011 olivat esillä seuraavat kaupungin kokoelman teokset:

VIIVA!
Pedagoginen näyttely Maire Gullichsen ja modernismi -sarjassa
Projektihuone
17.09.2010–16.01. 2011

Näyttelyn taiteilijat olivat Juhana Blomstedt, Eva Cederström, Ina Colliander, Tito Colliander, Li Englund, Sven Grönnvall, Erkki Kulovesi, Hanna Lodenius, Mikko Laasio, Elvi Maarni, Gertrud Nyholm-Egnell, Rolf Sandqvist, Karl Schultz-Köln, Sophie Taxell, Henrik Tikkanen, Björn Thunström ja Sam Vanni sekä ranskalais syntynen taiteilija Julien Collioux.

Näyttelyn huomion kohteena oli käsin piirretty viiva. Esillä oli eri välineillä toteutettuja piirroksia. Näyttelyn tarkoituksena oli havainnollistaa piirtämisen monipuolisuutta ilmaisuvälineenä. Piirustusmateriaalien repertuaari on laaja ja jokaisella on oma tunnusomainen luonteensa. Näyttelyssä tarkasteltiin grafiikan viivasyövytyksen tarkkaa piirtoa ja puupiirroksen rouheaa jälkeä. Mustasta hienovaraiseen harmaaseen häipyvänä hiili saa rinnalleen neste-mäisen tussin nopeat ja herkäät vedot. Ihailimme kuivaneulalla raaputettua rosoista viivaa. Löydämme lyijykynän sävyjä tutkivan, tiukan tai kevyesti juoksevan viivan. Vapaalla kädellä piirretty viiva on kiehtova välittömyytensä ja paljastavuutensa vuoksi. Käden ja silmän ohella piirtämistapahtumassa on mukana koko persoonallisuus; keho, mielentila ja temperamentti. Oman erikoislaatunsa ja lisänsä näyttelyyn toi Tiimipiirustuspöytä, jonka ääressä useampi ihminen ohjaa naruja välityksellä hiilen liikettä.

Näyttelyssä oli esillä seuraava Porin kaupungin taidekokoelmaan kuuluva teos:
TM 1661 Julien Collioux, Tiimipiirustuspöytä, 2002

KAHDEKSAN VEISTOSTA
Miika Nyyssönen
VEISTOSpiha
10.06.-11.09.2011

Miika Nyyssönen toteutti Porin taidemuseon veistospihalle kesällä 2011 näyttelyiden sarjan, jonka perustana oli KAHDEKSAN VEISTOSTA -niminen teoskokonaisuus. Suurikokoiset, värikkäät, matemaattisen täsmälliset mutta toteutukseltaan hauraan ainutkertaiset teokset ja niiden paikat vaihtuivat. Kesän mittaan syntyi jatkuvassa muutoksessa oleva sarja. Se kommentoi tuoreella tavalla sekä ympäröivää tilaa – taidemuseon veistospihaa – että veistos veistokselta toinen toistaan ja teosten keskellä vaeltavaa katsojaa. Veistospihassa oli esillä seuraavat Miika Nyyssösen veistokset:
TM 2016 Protocol, 1999, polystyreeni, akryyli, 220 x 200 x 120 cm

TM 2017 Protool – Punatulkku,1999, polystyreeni, akryyli, 122 x 116 x 70 cm
TM 2018 STC, 1999, polystyreeni, akryyli, 220 x 200 x 120 cm
TM 2019 STC – Aspi, 1999, polystyreeni, akryyli, 122 x 116 x 70 cm
TM 2020 Aspi, 1999, polystyreeni, akryyli, 220 x 200 x 120 cm
TM 2021 Aspi – Protool,1999, polystyreeni, akryyli, 122 x 116 x 70 cm
TM 2022 Punatulkku, 1999, polystyreeni, akryyli, 220 x 200 x 120 cm
TM 2023 Punatulkku – STC, 1999, polystyreeni, akryyli, 122 x 116 x 70 cm

Teoslainaukset Porin kaupungin taidekokoelmasta muihin näyttelyihin

Otto Mäkilä – Punainen levoton kipinä
Turun taidemuseo, 28.01.–29.05.2011
TM 0810 Otto Mäkilä, Ystävykset, 1938, öljy
TM 0811 Otto Mäkilä, Uimari, 1945, öljy
TM 0813 Otto Mäkilä, Omega [Nimetön], 1939, öljy

Luonto opettajana – Maisemamaalaus Düsseldorfissa
Naturen som lärare – Landskapsmålning i Düsseldorf
Sinebrychoffin taidemuseo, Helsinki, 10.02.–15.05.2011
Werner Holmberg, Saksalainen maisema, 1855, öljy, 34 x 47 cm

Jaakko Heikkilä: Henkeviä porinoita
Valokuvataiteen museo, Helsinki, 16.03.–07.08.2011
Jaakko Heikkilä: Silent talks
Stadtgalerie Kiel, Saksa, 17.09.–13.11.2011
TM 1568 Jaakko Heikkilä, ”Lennart”, Pajala, Ruotsi 1995, värivalokuva, 160 x 135 cm
TM 1569 Jaakko Heikkilä, ”Katariina”, Parkalompolo, Ruotsi 1995, värivalokuva, 160 x 135 cm

Modernin taiteen klassikko: Anitra Lucander – Värin runoilija
EMMA – Espoon modernin taiteen museo
28.09.2011–08.01. 2012
TM 0817 Anitra Lucander, Seinämaalauseddotus, 1963, kollaasi, 121 x 235 cm
TM 0818 Anitra Lucander, Sommitelma, 1964, kollaasi, 120 x 235 cm

Julkisten tilojen taidekokoelma

Porin kaupungin omistamista taideteoksista yli kaksi kolmannesta on sijoitettuna virastoihin, jossa ne ovat päivittäin suuren yleisön nähtävillä. Kertomusvuoden aikana kaupungin taidekokoelmista sijoitettuja teoksia tuotiin museolle väliaikaisvarastointiin muuttojen ajaksi sekä sijoitettiin ja/tai siirrettiin ja uudelleenripustettiin virastoihin tai yksiköihin yhteensä 102 teosta.

34

35

Teoksia tuotiin väliaikaisvarastointia varten museolle seuraavista virastoista tai ripustettiin seuraavissa kohteissa:

- Hankintapalvelut
- Henkilöstöpalvelut
- Koulutusvirasto
- Palveluliikelaitos
- Porin kaupunginsairaala
- Porin kaupungintalo
- Prizztech / POSEK
- Päiväkoti Pohjatuuli
- Satakunnan Työterveyspalvelut oy
- Talouspalvelut
- Teknologiakeskus Pripoli
- Työsuojelu

Seuraavien teosten kehyspahveja uudistettiin ja/tai kehystystä kunnostettiin/uudistettiin:
TM 1471 Jaakko Pakkala, ”Purkamisen jälkeen”, teos no. 5, 1997
TM 0791 Matti Koskela, Tuulet II, 1982

Porin taidemuseon kokoelmapoliittinen ohjelma

Museolainsäädännön mukaan museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville. Tallennukseen liittyen museoiden tehtävänä on tutkimus sekä tutkimus- ja dokumentointityön pohjalta muotoutuvat opetus ja tiedonvälitys. Tämä tapahtuu näyttely- ja julkaisutoiminnan muodossa. Lainsäätäjä korostaa kokoelmien merkitystä. Museoasetuksen mukaan museolla tulee olla pitkän tähtäimen toiminta- ja taloussuunnitelma, joka sisältää rahoitussuunnitelmien lisäksi suunnitelmat museon tavoitteista ja painopisteistä. Asetus kiinnittää huomiota tutkimuksen ohella siihen, miten kokoelmien säilytys ja tallennus sekä kartuttaminen ja esittäminen on museossa järjestetty.

Kulttuurilautakunta hyväksyi kokouksessaan 21.01.2010 (§ 9) museoasetuksen mukaisen Porin taidemuseon taidekokoelmia koskevan kokoelmapoliittisen ohjelman. Sen laajuus on 40 sivua ja kokonaisuus liitteineen 79 sivua. Ohjelmaa tarkistetaan ja päivitetään tarpeen vaatiessa, kuitenkin vähintään viiden vuoden välein.

Taidekokoelmien tutkimus- ja dokumentointityöhön liittyvä asiakirja-aineisto talletetaan erikseen laadittavan dokumentointi- ja arkistoaineistojen tallennussuunnitelman mukaisesti kuva-, media- tai asiakirja-arkistoon. Arkistoaineiston digitoitua ja julkaisutoimintaa varten laaditaan oma kirjallinen suunnitelmansa. Porin taidemuseon kokoelmapoliittinen ohjelma löytyy museon internet-sivustolta, http://www.poriartmuseum.fi/fin/arkisto/PTM_Kokoelmapoliittinen_ohjelma_21012010_kannella.pdf

Kauppaneuvos August Lipsasen ja kauppaneuvoksetar Impi Lipsasen perillisten lahjoitus

Kauppaneuvos *August Lipsasen* ja kauppaneuvoksetar *Impi Lipsasen* perilliset päättivät elokuussa 2009 pidetyn sukkokokouksen perusteella tehdä Porin kaupungille lahjoituksen, jonka keskeisen osan muodostivat Raumalla sijaitsevan *Vanha-Lahden kartanon* salin esineistö ja taideteokset. Liikemies, kauppaneuvos August Lipsasen (1876–1948) 1910-luvulla perustama tuontikappaa harjoittava *Aug. Lipsanen* -toiminimi kasvoi yhdeksi maamme suurimmista yksityishenkilön omistamista tukkuliikkeistä. Liikevaihdolla mitaten se oli 1930-luvun lopulla maamme suurin. August Lipsasen työtä toimitusjohtajana jatkoi kauppaneuvos ja Ranskan kunniakonsuli *Erkki Lipsanen*, joka monen luottamustehtävänsä ohella toimi vuosia mm. Porin kaupungin verotuslautakunnan ja satamajohtokunnan puheenjohtajana.

Porin kaupungin vastaanottamaan lahjoituskokonaisuuteen kuuluu venäläissyntyisen, Suomeen emigroituneen taidemaalarin ja -graafikon *Leonid Kusminin* (s.13.10.1891 Roslavissa – k. 30.5.1951 Helsingissä) vuonna 1921 maalaama suurikokoinen triptyykki, jonka teemana ovat lapsuus, aikuisuus ja vanhuus. Muita taideteoksia ovat mm. Erkki Lipsasen pronssinen muotokuva, jonka on veistänyt *Kari Huhtamo*. Taideteosten lisäksi lahjoituskokonaisuuteen kuuluu kristallinen kattokruunu, konsolipöytä ja peili sekä kaksi biedermeier-tyylistä sohvakalustoa. Porin kaupungin taidekokoelmaan lahjoitetut teokset kirjattiin kokoelmaan inventaarionumeroilla TM 1963 – TM 1970. Kaikkiaan kuusi taideteosta sijoitettiin Raatihuoneen tiloissa *Tuulaakikamari* ja *Taksoituskamari* -nimisiin huoneisiin. Huonekalut sijoitettiin Tuulaakikamariin ja kruunu sekä konsolipöytä peileineen *Torninvirtijan kamariin*.

Lahjoitukseen kuuluva kristallikruunu puhdistettiin ja sähkölaitteet uusittiin vuonna 2009. Maalausten puhdistus ja konservointi toteutettiin seuraavana vuonna. Vuonna 2011 vuorossa olivat huonekalut, jotka entisöitiin. Töistä vastasi euralainen huonekalukonservointi- ja verhoiluyritys Entisöinti Harri Turunen.

TALLENNEKOKOELMAT

Porin taidemuseossa oli vuoden 2011 lopussa 13 tallennekokoelmaa, joihin kuului yhteensä noin 1000 taideteosta, kansainvälistä ja kotimaista nykytaidetta. Tallennekokoelmien merkitys taidemuseon varsinaisten kokoelmien täydentäjinä on erittäin merkittävä sekä taloudellisessa että taiteellisessa mielessä.

Porin taidemuseoon on talletettu seuraavat kokoelmat:

- Katariina ja Juhani Lipsasen tallennekokoelmassa on 113 teosta.
- Tallennekokoelma / LJ sisältää 320 teosta, joista osa on säilytettävänä omistajan kotona.
- Tallennekokoelma / AJ sisältää kertomusvuoden lopussa 356 teosta, joista osa on säilytettävänä omistajan kotona.
- Fluxus-kokoelmassa on 80 teosta.
- IAA:n, so. Kansainvälisen taideliiton grafiikan kokoelmaan kuuluu 128 teosta.
- SSP-kokoelmassa on 60 teosta
- Mairea-säätiön kokoelman taidemuseolla säilytettävä osuus on 23 teosta.
- Kuudessa pienimmässä tallennekokoelmassa on kussakin yhdeksän teosta tai vähemmän.

Tallennekokoelmista lainattiin vuonna 2011 ulkopuolisten järjestämiin näyttelyihin seuraavat teokset:

PEKKA KAUHANEN
HURTTA, POIKA JA LUM’UKKO
Helsingin Taidehalli, 29.1.–13.3.2011
AJ 0258 Pekka Kauhanen, Pohjoisen taivaan alla, 2004–2005, pronssi

SILJA RANTANEN
Sara Hildénin taidemuseo, Tampere 17.09.2011–20.01.2012
LJ 0091 Kupolin leikkaus, 1983, öljy kankaalle, 185 x 145 cm
LJ 0094 Padova, 1984, öljy kankaalle, 185 x 145 cm
LJ 0287 Vad jag vet om Burano, 1998, öljy kankaalle, 200 x 200 cm

Maailma matkalaukussa – Juhani Harrin esinekoosteita
EMMA – Espoon modernin taiteen museo, 11.11.2011–17.03.2013
LJ 0266 Kauan sitten, 1960-luku, esinekooste, 122 x 80 x 8 cm
LJ 0270 [Maalaus], 1963, 28,5 x 40,5 cm
LJ 0264 Juhannusyö, 1967, esinekooste, 31 x 43 x 10,5 cm
LJ 0269 Maahanmuuttajat, 1967, kollaasi, 74,5 x 54 x 7 cm
LJ 0282 Askeleita rannalla, 1973, esinekooste, 97 x 75 x 13 cm
LJ 0274 Valvoja, 1974, esinekooste, 92 x 76 x 43,5 cm
LJ 0248 Ääniä, 1975, esinekooste, 160 x 79 x 10 cm
LJ 0263 Haaksirikko, 1977, esinekooste, 97 x 86 x 11 cm
LJ 0253 Arvoitus II, 1980-luku, esinekooste, 23 x 20 x 10 cm
LJ 0254 Arvoitus, 1980-luku, esinekooste, 18 x 15,5 x 8 cm
LJ 0313 Talviyö, 1982, esinekooste, 74 x 93 x 11 cm
LJ 0244 Sulkakäärme, 1984, esinekooste, 92 x 73 x 5,5 cm
LJ 0259 Nimetön, 1988, esinekooste, 39 x 76 x 3 cm
LJ 0246 Tulivuoren juurella, 1989, esinekooste, 92 x 72 x 6 cm
LJ 0261 Nimetön, 1989, esinekooste, 27 x 19,5 x 6 cm
LJ 0262 Nimetön, 1989, esinekooste, 13,5 x 12 x 9 cm
LJ 0245 Luostari, 1990, kollaasi, 75,5 x 72 x 9 cm
LJ 0247 Kuuhullu pääsky, 1990, kollaasi, 92 x 72,5 x 6 cm
LJ 0257 Lukeva munkki, 1990, esinekooste, 26 x 15 x 7 cm

LJ 0252 Nouseva kuu, 1990, kollaasi, 33,5 x 12 x 6 cm
LJ 0267 Ilmestyskirja, 1990, kollaasi, 114 x 104 x 6,5 cm
LJ 0275 Matkalla, Saintes-Maries-De-La-Mer I, 1991, kollaasi, 124 x 84, 16 cm
LJ 0276 Matkalla, Saintes-Maries-De-La-Mer II, 1991, kollaasi, 124 x 84, 15 cm
LJ 0281 Linnunrata II, 1991, kollaasi, 32 x 27 cm
LJ 0279 Viserryskone, 1993, esinekooste, 92 x 73 x 11 cm
LJ 0280 Kuningas ja kuningatar, 1994, esinekooste, 112 x 102,5 x 11 cm
Lisäksi näyttelyyn lainattiin kolme paperikollaasia vuosilta 1987–1988, 71 x 52 cm

Tallennekokoelmista vuonna 2011 Porin taidemuseon näyttelyissä olivat esillä seuraavat teokset:

VIIVA!
Pedagoginen näyttely Maire Gullichsen ja modernismi -sarjassa
Projektihuone
17.9.2010–16.1. 2011

Viiva! -näyttelyn huomion kohteena oli käsin piirretty viiva. Esillä oli Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmasta poimittuja eri välineillä toteutettuja piirroksia. Näyttelyn tarkoituksena oli havainnollistaa piirtämisen monipuolisuutta ilmaisuvälineenä. Piirustusmateriaalien repertuaari on laaja ja jokaisella on oma tunnusomainen luonteensa. Näyttelyssä tarkasteltiin grafiikan viivasyövytyksen tarkkaa piirtoa ja puupiirroksen rouheaa jälkeä. Mustasta hienovaraiseen harmaaseen häipyvänä hiili saa rinnalleen nestemäisen tussin nopeat ja herkät vedot. Löydämme lyijykynän sävyjä tutkivan, tiukan tai kevyesti juoksevan viivan. Ihailemme kuivaneulalla raaputettua rosoista viivaa.

Viiva! -näyttelyn teokset ajoittuivat 1930–70-luvuille. Pääpaino oli figuratiivisissa teoksissa. Näyttely esitteli yksittäisiä teoksia useilta taiteilijoilta. Muutamalta taiteilijalta oli esillä hieman laajempi kokonaisuus.

Esillä olleiden teosten aiheina toistuivat ihminen ja maisema. Nämä ovat usein taiteilijoille piirtämisessä mieluisia aiheita. Valinnoissa painotettiin näitä teemoja, jotta katsojalle tarjoutuisi mahdollisuus eri käsittelytapojen ja tulkintojen vertailuun. Katsojaa houkuteltiin tarkastelemaan, kuinka taiteilijan valitsema tekniikka tukee aihetta, ja millaisia ulottuvuuksia hän on saanut irti tekniikasta. Aina piirustuksen lähtökohtana oleva aihe ei ole niin tärkeä kuin aiheen käsittelemisen kautta avautuvat mahdollisuudet ilmaisulle.

Näyttelyssä oli esillä seuraava LJ/tallennekokoelman teos:
LJ 0125 Juhana Blomstedt, Pieni kommentti ihmisen ja luonnon suhteesta, 1972, lyijykynä paperille, 39 x 27 cm

RINNASTUKSIA
Pedagoginen näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi
10.06.-11.09.2011
Projektihuone

”...kaikki luominen on intuitiivisten ja spontaanien mielihohteiden sekä aivojen rakentavan ja järjestävän kontrollin yhteistyötä.” - Birger Carlstedt

RINNASTUKSIA-näyttelyssä tarkastelun kohteena oli teoksia, jotka ilmentävät kahta erilaista lähtökohtaa maalaus-taiteessa. Analyyttiseen, jäsenneltyyn ja harkittuun kuvantekemiseen pyrkivien taiteilijoiden teokset rinnastuivat teoksiin, joiden tekijät ovat ilmaisuisaan tavoitelleet spontaania ja intuitiivista otetta. Työskentelytapojen erilaisuus

38

39

tulee esiin maalausten sommittelussa, kuvapinnan ja aiheen käsittelyssä ja värien käytössä. Näyttelyssä erilaiset maalaukselliset lähestymistavat rinnastuivat myös veistotaiteen muotoa ja materiaalia tutkivaan ilmaisuun.

Taideteokset eivät synny tyhjiöön, vaan osaksi jatkumoa. Jokainen uusi teos rinnastuu jo syntyessään erilaisten kontekstien kautta muihin teoksiin ja heijastelee oman aikansa ja aikaisempien vuosikymmenten taidekäsitteitä ja aatevirtauksia. Tavallaan jokaisessa teoksessa ovat läsnä kaikki muut teokset.

Taidenäyttelyihin esille pantuina teokset asettuvat jälleen uudenvuodenlauluun yhteyksiin, jossa myös katsoja on mukana. Yhtä lailla kuin taiteen tekeminen myös taiteen katsominen on luova prosessi. Se on osittain tietoinen ja osittain intuitiivinen tapahtuma, jossa teosten herättämät mielleyhtymät yhdistyvät katsojan aikaisempiin kokemuksiin ja analyttiseen pohdiskeluun.

Teoksia voi rinnastaa esimerkiksi värin, tekniikan, materiaalin käsittelyn, tekotavan, tyylin tai aiheen kautta. Yhteen tuodut teokset voivat jatkaa, tukea tai asettua kontrastiin toistensa (sisällön) kanssa. Ne voivat käydä vuoropuhelua, kommentoida toisiaan, tuottaa yhdessä merkityksiä, jotka ovat enemmän kuin teosten merkitykset yksinään. Yksi plus yksi voikin olla enemmän kuin kaksi.

Näyttelyssä oli esillä Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelman teosten lisäksi seuraavat teokset Porin taidemuseon tallennekokoelmista.
AJ 0288 Kari Aapro, Pelko on aseeni, 2007, öljy kankaalle
AJ 0318 Carolus Enckell, Fra Angelicopunainen, 2004-2005, öljy alumiinilevyille
AJ 0104 Päivi Sirén, Maalaus, 1993, hiili ja akryyli kankaalle
AJ 0334 Anni Leppälä, Valo-ovi / Door with Light, 2010, pigmenttivedot alumiinilevyille 4/7
AJ 0244 Reijo Hukkanen, Höyhensaari, 2004, veistos, sekatekniikka
LJ 0321 Janne Kaitala, Ympyrähurmio, 2000, akryyli kankaalle
LJ 0306 Göran Augustson, Muunnelma / Variation, 1968, öljy kankaalle
LJ 0188 Ahti Lavonen, Neliön elämää, 1966, sekatekniikka kankaalle
LJ 0316 Elina Merenmies, Naisellisuuden perikuva, 2003, akryyli kankaalle
LJ 0148 Hannu Väisänen, Nimetön, 1993, tempera vanerilevyille
LJ 0301 Janne Räisänen, Bismark, 2002, akryyli, lyijykynä, öljypastelli, värikynä ja öljy kankaalle
LJ 0150 Johan Scott, Nimetön, 1992, akryyli kovalevyille

Ynnä + : JAAKKO HIMANEN, JERE RUOTSALAINEN ja JOUNI SARPOLA, *VETOVOIMA*, 1999
Kuva Erkki Valli-Jaakola.

40

41

Porin julkiset veistokset

Porin kaupungilla on merkittävä 46 ulkoveistoksen kokoelma, joka kattaa maamme taiteen kehityksen aina itse-
näisyyden alusta tähän päivään. Vakiintuneen käytännön mukaisesti veistosten ylläpito kuuluu muun kaupungin
kiinteistöomaisuuden tavoin teknisen palvelukeskuksen alaisuuteen ja vastuulle taidemuseon toimiessa asian-
tuntijana. Kaupungin puistotoimi vastaa omien alueidensa osalta julkisten veistosten ympäristöjen, jalustojen ja
soveltuvien osien myös itse teosten kunnan seurannasta sekä rutiinitoimenpiteisiin kuuluvista puhdistustoimista
sekä edelleen rakenteellisista korjaus- ja huoltotoimenpiteistä yhdessä huoltokeskuksen kanssa ja taidemuseon
sekä tarpeen vaatiessa myös veistuskonservaattorin valvonnassa. Rakennusten ja kiinteistöjen yhteydessä olevat
veistokset ovat maalausten ja pienempien taideteosten tavoin kunkin hallintokunnan vastuulla.

Veistuskonservaattori Lasse Mattila *Konservointi- ja museopalvelut Lasse Mattila Oy*:stä teki vuonna 2002 Porin
ulkoveistosten kuntokartoituksen sekä sen pohjalta toimenpidesuunnitelman. Mattilan kartoituksen perusteella
Porin ulkoveistokset olivat pääosin hyvässä kunnossa. Suurin osa kuntoinventoinnissa kirjatusta ongelmista on
ollut hoidettavissa tehostamalla huolto- ja puhtaanapitotoimenpiteitä.

Merkittävästi eniten huoltotoimenpiteitä on edellisten vuosien tavoin vaatinut Porin Kirjurinluodon sillan välit-
tömissä läheisyydessä sijaitseva, vuonna 1999 valmistunut ympäristötaideteos VETOVOIMA, jonka on tehnyt
taiteilijaryhmä Ynnä +. *Jaakko Himanen, Jere Ruotsalaisen ja Jouni Sarpolan* tekemän valotaideteoksen rik-
koutuneet ja osin kadonneet lamput on säännöllisesti korvattu uusilla. Urheilukeskuksessa sijaitsevan Kalervo
Kallion tekemän *Keihäänheittäjä* -veistoksen (1966) toistuvasti vaurioitunut keihäs odottaa jälleen korjausta.

Taidemuseon konsultoi Porin kaupungin puistotoimea, joka käynnisti kertomusvuonna kuvanveistäjä *Terho
Sakin* vuonna 1968 valmistuneen TAITEEN TAMMI -suihkukaivoveistoksen vesisuihkujen ja viemäröintijärjes-
telmän korjaustyöt. Suihkukaivon suihkut eivät ole olleet käytössä vuosiin. Veistos tullaan kevään 2012 aikana
nostamaan massiivisine jalustakivineen paikoiltaan ja kuljettamaan taidevalimoon korjattavaksi. LUPAUS 2010
-kilpailun pohjalta syntynyt raumalaisen kuvanveistäjä *Kerttu Horilan* MAIRE -veistos vietti teoksen siirrettävän
luonteen mukaisesti talvikauden Promenadikeskuksen suojissa, josta se aina kevään koittaessa siirtyy jälleen
paikoilleen kaupungin ydinkeskustaan *Eetunaukiolle*. Teoksen luonteesta johtuen veistos on poikkeuksellisen altis
töhrinnälle. Eri tyyppisiä pieniä merkintöjä jouduttiin kesäaikaan poistamaan toistuvasti. Porin kaupunginsairaa-
lan sisäpihalla sijainnut *Heikki Konttisen* Hopeahäät- veistos siirrettiin muutostöiden vuoksi sairaalan edustalle.
Siirron suoritti kaupungin puistotoimi.

Porin kaupungin julkisten veistosten määrä kasvoi kertomusvuonna yhdellä kun taidemaalari *Elin Danielson-
Gambogille* (03.09.1861–31.12.1919) pystytettiin taiteilijan syntymän 150-vuotisjuhlan kunniaksi hänen syn-
nyinpaikkakunnalleen Porin Noormarkkuun muistomerkki. Veistoksen suunnittelusta vastasi noormarkkulainen
taidemaalari *Anja Karkku-Hohti*. Teos kuvaa Danielson-Gambogin uraa sekä Suomessa että Italiassa. Muisto-
merkin aloitteentekijänä oli *Società Dante Alighieri di Pori* -yhdistys ja se toteutettiin *A. Ahlström Oy:n, Svenska
Kulturfonden i Björneborg* -säätiön ja Porin kaupungin taloudellisen tuella. A. Ahlström Oy ja Ahlströmin perhe
olivat Danielson-Gambogin taiteen tukijoita jo taiteilijan elinaikana. Muistomerkin materiaalit ovat kivi ja maalattu,
laserleikattu teräs. Teos sijaitsee Noormarkun Klubin puutarhassa.

Keväällä 2011 Porin Vapaaehtoinen Palokunta käynnisti vuonna 2013 vietettävään 150-juhlaansa liittyen veis-
toshankkeen, jonka tarkoituksena on saada aikaan muistomerkki Porin VPK:n perustamisen ja sen perustajan
maistraatinnotario *Anders Axel Anderssonin* kunniaksi.

Porin taidemuseon pedagoginen yksikkö on tuottanut lähinnä koululaitoksen käyttöön VEISTOSVAELLUS -kartan.
Tämä kaupungin julkisia veistoksia esittelevä tehtäväkokonaisuus löytyy pdf-muotoisena tiedostona osoitteesta:
www.poriartmuseum.fi/fin/peda/veistosvaellus.pdf

ECO-ART
04.02.–29.05.2011 Halli, Aula
Kuva Erkki Valli-Jaakola.

42

43

ASIAANTUNTIJATOIMINTA JA PALVELUT

Tietopalvelut

Porin taidemuseo toimii kuvataiteen ja erityisesti nykyaiteen asiantuntijana, minkä lisäksi museolla on rooli Satakunnan aluetaidemuseona. Taidemuseon kulttuuriin ja kuvataiteeseen liittyvän tiedon tuotannon ja palvelurakenteiden muodostaminen sekä kehittäminen tapahtuu yhteistyössä muiden muistiorganisaatioiden ja alan valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Museon tietopalveluiden perustan muodostavat museon arkiston ja kirjaston aineistot, jossa omana kokonaisuutenaan on Satakuntaan liittyvä kirjasto- ja arkistoaineisto. Museon kirjastolla, arkistolla ja kuva-arkistolla ei ole omaa henkilökuntaa. Toimintojen kehittämisestä on mahdollisuuksien mukaan vastannut oman työnsä ohella taidemuseon museoammatillinen henkilökunta. Varsinainen ylläpito ja asiakaspalvelutehtävät on hoidettu tilapäistyövoiman varassa, mitä ei voi pitää tarkoituksenmukaisena järjestelynä.

Taidemuseo käynnisti vuonna 2009 hankkeen, jonka tarkoituksena on uudistaa museon sisäinen tallennusympäristö niin, että prosessit vastaavat KDK-hankkeen vaatimuksia sekä teknisten laitevaatimusten että tallennusohjelmistojen osalta. Hankkeen yhteydessä perehdyttiin kuva-, media- ja asiakirja-arkistojen aineistojen hallinnan valtakunnalliseen tilanteeseen eri museoissa ja eri toimijoilla. Samalla paneuduttiin olemassa oleviin standardeihin ja niihin luettelointikäytäntöihin, joiden tavoitteena on aineistojen kuvailutietojen rakenteellinen yhtenäistäminen sekä ontologioille perustuvat kehittyneet hakumahdollisuudet. Samassa yhteydessä laadittiin aineistojen digitoitisuunnitelma, jonka mukaisesti priorisoitiin museon keskeiset arkistoaineistot. Taidemuseonjohtaja Esko Nummelin on ollut keväällä 2011 päättyneen *Kansallinen digitaalinen kirjasto-hankkeen (KDK) Saatavuusjaoston* jäsen.

Arkistotoimintojen kehittämisestä Porin taidemuseossa vastaa intendentti. Tehtävä on ollut täyttämättä intendentti Inkamajja Iitiän siirryttyä museovirastoon vastaaviin tehtäviin. Irtisanoutumisen jälkeen taidemuseo käynnisti täyttöprosessin.

Kirjasto

Porin taidemuseon kirjasto on luonteeltaan käsikirjasto ja erikoiskirjasto (taidekirjasto), joka on soveltuvin osin myös museoyleisön käytettävissä. Kirjaston painopistealueena on kotimainen ja kansainvälinen nykyaide sekä osittain moderni taide. Kirjaston tilat ovat riittämättömät, minkä vuoksi osa vanhemmasta aineistosta on jouduttu siirtämään Otavankadun taideteosvarastoon. Tämä heikentää huomattavasti kirjaston palveluvalmiuksia. Tilannetta heikentää edelleen se, että kirjastolla ei ole käytettävissään omaa henkilökuntaa. Tehtäviä on voitu hoitaa vain ajoittain saatavalla tilapäistyövoimalla, jolla ei ole kirjaston ylläpidon ja kehittämisen edellytyksenä olevaa pätevyyttä eikä kokemusta. .

Kirjaston ensisijaisena kohdealueena on museotoiminta, kuvataide, arkkitehtuuri, taideteollisuus ja valokuvaus sekä kulttuurihistoria. Kirjaston kokoelmiin kootaan kuvataidenäyttelyihin liittyviä julkaisuja, näyttelyluetteloita, esitteitä sekä eri museoiden ja taidejärjestöjen vuosikertomuksia. Kirjaston aineisto on järjestetty *UDK-luokituksen* mukaan. Aineiston hankintakirjauksessa käytetään kirjamuotoisella aineistolla, näyttelyjulkaisuilla ja kausijulkaisuilla kullakin omaa hankintaluetteloa. Luetteloinnissa noudatetaan *”Suomalaiset luettelointisäännöt”* -ohjeistoa (www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/luettelointisaannot.html).

Vuoden 2011 aikana kirjoja hankittiin tai saatiin lahjoituksina yhteensä 60 kappaletta. Vuoden päättyessä kirjallisuutta oli 2918 nidettä. Näyttelyjulkaisuja ostettiin, saatiin lahjoituksina tai vaihteen yhteensä 137 kappaletta. Vuoden päättyessä näyttelyjulkaisuja oli yhteensä 6548. Kirjastoa on kehitetty erikoiskirjastona suuren yleisön suuntaan, vaikkakin palvelukyky on kärsinyt sekä tilan että vakituisten henkilöstön puutteesta.

Kertomusvuoden aikana museoon tilattiin seuraavat kulttuuri-, kuvataide- ja museoalan aikakauslehdet:

- Aperture, USA
- Arkkitehti, Suomi
- Artforum, USA
- Art in America, USA
- Art Monthly, Englanti
- Frieze, Englanti
- Grafia, Suomi
- Kritiikin Uutiset, Suomi
- Kulttuuritutkimus/Jyväskylän yliopisto, Suomi
- Kunst, Eesti
- Kunstforum International, Saksa
- Musta Taide, Suomi
- Niin & Näin, Suomi
- Nordisk Museologi, Ruotsi
- October, USA
- Paletten, Ruotsi
- Parkett, Sveitsi
- Passagen, Sveitsi
- Taide, Suomi
- Taide & Desing, Suomi
- Tiede ja edistys, Suomi
- Visio, Suomi

Kertomusvuoden aikana museoon tulivat vapaakappaleina seuraavat lehdet:

- Aaltoja, Jyväskylä
- Arhippa, Pori
- Arttu
- Emma, Espoo
- Framer, Helsinki
- Julius, Helsinki
- KAS-taidetta, Helsinki
- Keva, Helsinki
- Kulttuurihaitari, Turku
- Musees d’Art et d’Histoire Geneve, Sveitsi
- Museo
- Museoon!, Tampere
- Taidemaalaus, Helsinki
- Voima, Helsinki

Tilattujen lehtien lisäksi museoon tuli kertomusvuonna runsaasti eri laitosten ja museoiden tiedotteita sekä yksittäiskappaleina eri aikakauslehtiä.

Lehtileikearkisto

Porin taidemuseon lehtileikearkistoa on kartutettu vuodesta 1979 vuoteen 2008. Arkistoon leikattiin museo- ja kuvataidetapahtumia koskevat artikkelit maakunnan valtalehdistä sekä yksittäiskappaleina myös muista Satakunnassa ilmestyvistä lehdistä minkä lisäksi arkistoaaineistoa koottiin taiteilija- ja tapauskohtaisesti myös valtakunnallisista aikakausilehdistä. Lehtileikearkistolla ei ole ollut käytettävissä omaa henkilökuntaa. Toiminnoista ovat vastanneet taidemuseon valvoja-oppaat, jotka ovat tehneet työtä omien tehtäviensä ohella.

Sanomalehdet, joista on arkistoitu museon toimialaan liittyen museo- ja kuvataidetapahtumia käsittelevät kirjoitukset ovat Helsingin Sanomat, Kansan Uutiset, Satakunnan Kansa, Satakunnan Työ ja Uusi Aika.

Lehtileikearkiston viitetiedot on kirjattu Porin taidemuseon tuottamaan ja ylläpitämään, 1990-luvulla valmistuneeseen Paradox-pohjaiseen lehtileikearkisto-ohjelmaan. Vuoden 2008 lopussa tietokannassa oli tiedot 38 541 lehtileikkeestä. Henkilöstöresursseista johtuen tietokanta ei ole ollut ajan tasalla. Viimeinen tietokantaan kirjattu leike on toukokuulta 2001. Sanomalehtien sähköiset arkistopalvelut ovat siirtäneet tämän perinteisesti museoiden tallennustoiminnan piiriin kuuluvan toiminnon historiaan.

Vuonna 2008 tapahtuneen valvoja-oppaan eläköitymisen yhteydessä päätös, jonka myötä lehtileikearkiston kartuttaminen Porin taidemuseon toimesta päättyy. Taidemuseo pyrkii selvittämään mahdollisuuksia saattaa viitetietojen tietokanta ajan tasalle vuosien 2001- 2008 aineistojen osalta.

Arkisto

Porin taidemuseon tutkimusarkisto on vuosien ajan ollut sijoitettuna useaan erilliseen paikkaan. Tutkimusarkistolle osoitettiin vuonna 2003 tilat taidemuseorakennuksen itäpäädyssä, tilasta, johon on sijoitettu myös museon myyntivarasto. Tarkoituksena oli parantaa taidemuseon yleisöpalvelukykyä järjestämällä arkiston yhteyteen tutkijahuone vierailevien tutkijoiden sekä taidehistoriallisesta dokumenttiaineistosta kiinnostuneiden asiakkaitten käyttöön. Järjestely osoittautui kuitenkin riittämättömäksi, mistä syystä päädyttiin vuonna 2009 ratkaisuun, jossa taidemuseon tekniset prosessit organisoitiin uudelleen. Museo luopui taideteosten kehystystoiminnoista ja sai näin käyttöönsä kaksi suurta huonetta taidemuseorakennuksen länsipäädyn toisesta kerroksesta.

Huoneista suurempaan, so. kulmahuoneeseen sijoittui Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto. Pienempi, aiemmin taideteosten kehysten kokoamiseen käytetty huonetta osoitettiin taidehistorialliselle tutkimusarkistolle. Huone kalustettiin arkistotoimintoja vastaavaksi. Tutkimusarkiston muutto uusiin tiloihin käynnistyi täysimääräisesti vasta sen jälkeen kun itäpäädyn hissien rakennustyömaan alta evakuoitu myyntivaraston aineisto saatettiin palauttaa alkuperäiselle paikalleen itäpäädyn myyntivarastotiloihin.

Varsinaisen arkistoaaineiston ohella arkistotiloihin siirretään jatkossa soveltuvin osin myös taidemuseon kirjaston aineistoja, jotta kirjaston uudelle aineistolle saadaan tilaa. Lähinnä kyseeseen tulevat vanhemmat kansainväliset taide-lehdet sekä satakuntalaisen taiteen pienpainate-tyyppinen materiaali.

Porin taidemuseolla oli kertomusvuoden päättyessä seuraavat erilliset arkistot:

- Porin taidemuseon virka-arkisto.
- Taidevintin arkisto, 1964–1977. Sulo A. Savo. Lahjoitettu 1977.
- Toimittaja Arvo Mäen arkisto. Porin kaupungin kuvataidelautakunnan toiminnasta ja kuvataide-elämästä yleensä. Lahjoitettu 1980.
- Taiteilija Olavi Jalkasen arkisto. Lehtileikkeitä, muotokuvatuotannon aineistoa, mainoksia. Mainokset on suunniteltu pääasiassa Friitalan nahkatehtaalte. Lahjoittanut taiteilijan tytär Liisa Jalkanen, 1982.

- Porin Taidemuseon Kannatusyhdistys ry:n arkisto. Matti Taipale, ”Jussi Pohjonen, kuvanveistäjä ja muotokuvamaalari”. Lahjoitettu 1983.
- Täydennys Arvo Mäen arkistoon. 581 mustavalkoista valokuvanegatiivia ja lehtileikkeitä,1958–1979. Lahjoitettu 1984.
- Porin Taide- ja Taideteollisuusyhdistyksen osa-arkisto. Taiteilija Olavi Jalkasen tuotannon inventointi. Lahjoitettu 1984.
- Apteekkari Leena Särmän arkisto. Georg Nordenswan, ”Bildkonsten”, 1903. Lehtiä ja lehtileikkeitä vuosilta 1927–1934. Lahjoittanut Jarmo Särämä, 1985.
- Hemmi Koivuniemen arkisto. Lehtileikkeitä vuosilta 1948–1958 ja 1958–, sekä lisäyksiä aikaisemmilta vuosilta.
- Immo Tuomisen arkisto, lehtileikkeitä vuosilta 1962–1980. Immo Tuomisen käsikirjoituksia, 1982.
- Taidemuseotoimikunnan arkisto. Vuonna 1966 asetetun taidemuseotoimikunnan pöytäkirjat. Liitteinä vihkiäispuhe, lausuntoja ja kirjeenvaihtoa. Koonnut toimikunnan sihteeri, apulaiskaupunginjohtaja Mikko Sävelä. Lahjoitettu 1989.
- Porin Työväen Kuvataiteen Ystävät ry:n arkisto vuosilta 1951–1987. Lehtileikkeitä, näyttelyluetteloita, valokuvia. Lahjoittanut Arvo Mäki.
- Taiteilijaseura Nyten arkisto vuosilta 1987–2001. Lehtileikkeitä, esitteitä, valokuvia, videoita. Arkisto-aineisto dokumentoitiin taidemuseon toimesta kesällä 2001.

Porin taidemuseon arkistoaineistoista museon internet-sivuilta (www.poriartmuseum.fi/fin/arkisto/index.php) on löydettävissä museon pdf-muotoiset vuosikertomukset vuodesta 1979 alkaen sekä taidemuseon näyttelyt vuodesta 1979 ja Poriginal gallerian näyttelyt toiminnan alkamisesta vuodesta 1984 lähtien. Lisäksi sivustolta löytyy mm. taidemuseon kokoelmapoliittinen ohjelma. Museon tutkimusarkiston hakemiston liittämistä sivustolle selvitetään.

Kuva-arkisto

Porin taidemuseolla on vuodesta 1992 ollut käytössään valokuva-aineiston viitetietojen kirjaamista varten ylläpidetty PARADOX -pohjainen tietokantaohjelma, jonne on talletettu kaikkiaan 57’262 valokuvan tiedot. Tietokanta käsittää ns. analogisen valokuvamateriaalin eli negatiivikokoelman, mustavalkoiset ja värikuvat sekä diapositiivit. Pääosa taidemuseon tuottamasta valokuvamuotoisesta dokumenttimateriaalista on kuvattu suurikokoiselle dialle. Yleisimmät koot ovat olleet 6x7 cm, 9x12 cm, 4x5”.

Valokuvadokumentoinnin ensisijaisena kohteena ovat taidemuseon omat näyttelyt sekä niihin liittyvät tärkeimmät tapahtumat. Resurssien mukaan pyritään vastaamaan myös muihin visuaalisen kulttuurin ja kuvataiteen kentän dokumentoinnin haasteisiin. Valokuva-arkistolla ei ole omaa henkilökuntaa, minkä lisäksi arkiston tilat kirjaston yhteydessä ovat riittämättömät ja aineistoturvallisuuden osalta vain osittain tarkoituksenmukaiset. Tämä heijastuu toimintojen ylläpitoon, dokumentoinnin luetettavuuteen ja sisällölliseen täsmällisyyteen sekä väistämättä myös arkiston palvelukykyyn.

Kaksituhattaluvun kuluessa ns. born digital -muotoinen materiaali on suurimmaksi osin korvannut vanhat filmimateriaalit valokuvauksessa. Taidemuseon käyttämä, pian kaksi vuosikymmentä vanha valokuva-arkiston viitetietokanta ei sellaisenaan sovellu digitaalisen aineiston tallennukseen. Olemassa olevat viitetiedot tulee sekä sisällön kuvailun että teknisen ja hallinnollisen metadatan osalta saattaa muotoon, joka vastaa jatkossa KDK:n edellyttämiä peruststandardeja (KDK:n standardisalkku, www.kdk2011.fi/images/stories/KDK_standardisalkku_luonnos_10.11.2009.pdf. Dublin Core / Europeana Semantic Elements (ESE), ks. http://dublincore.org/; http://dublincore.org/documents/dcmi-terms/). Koska digitaalisten aineistojen pitkäaikaissäilytys on sekä paikallisesti että myös kansallisesti edelleen ratkaisematta, taidemuseo on soveltuvin osin jatkanut digitaalikuvauksen ohella kuvausta perinteiselle filmimateriaalille. Vuonna 2011 tietokantaa kartutettiin yhteensä 20 päänumerolla, jotka sisälsivät yhteensä 3924 yksittäistä kuvaa. Kaiken kaikkiaan Valokuvassa oli vuoden 2011 loppuun mennessä yhteensä 83´810 valokuvaa.

Kartunta vuonna 2011	1390	yksittäistä kuvaa
	20	päänumeroa
Kuvailutietokannassa	57´262	valokuvan tiedot
Arkiston kokonaismäärä	83´810	valokuvaa

Vanha valokuva-arkistotietokanta on tarkoitus korvata uudella järjestelmällä, joka vastaa uusien digitaalisten tallennusjärjestelmien sekä KDK- ja PAS-hankkeiden asettamia vaatimuksia. Järjestelmämuutokset ja uuden tallennusympäristön rakentaminen käynnistettiin Opetusministeriön myöntämän määrärahan turvin. Ensimmäisessä vaiheessa kartoitettiin valtakunnallisessa käytössä olevien tai tehtävään tarkoitettujen ohjelmistojen / sovellus-alustojen (Extensis Portfolio, Canto Cumulus, E-kuva) käytettävyyttä ja kustannustehokkuutta sekä sopivuutta Porin taidemuseon sähköiseen toimintaympäristöön. Ohjelmistojen kartoituksessa ja valintojen yhteydessä konsultoitiin mm. Valtion taidemuseota, Suomen Valokuvataiteen museota, Kuvataiteen keskusarkistoa ja Työväenmuseo Werstasta sekä Kantapuu-konsortiota, minkä lisäksi tutustuttiin nykytaiteenmuseon Kiasman valokuva-arkistointitoimintoihin.

Uuden ohjelmiston rakenteesta ja toiminnoista päättäminen sekä hankintaan liittyvä kilpailutus järjestettiin vuoden 2010 kuluessa ja näistä sovellusaluksista päädyttiin E-kuva -ohjelmistoon. Järjestelmän käyttöönoton jälkeen selvitetään mahdollisuudet olemassa olevan valokuvatietokannan 56´000 valokuvan viitetietoaineiston konvertoimisesta uuteen kuvanhallintajärjestelmään.

Syksyllä 2009 käynnistettyä opetusministeriön myöntämin Myytti-varoin dokumentti- ja tutkimusaineistojen digitointisuunnitelman ensimmäisen aineistovaiheen ”Maire Gullichsen ja Porin taidemuseon kansainväliset näyttelyt” mukaisia digitointeja jatkettiin vuonna 2011. Museon palvelin- ja tallennuskapasiteettia päivitettiin.

Muut hankkeet

Porin taidemuseo jatkoi vuonna 2010 käynnistynyttä hanketta, jonka tarkoituksena oli tutkia ja kehittää meneillään olevien digitointi- ja sisältötuotantoprojektien sekä olemassa olevien näyttely- ja pedagogisten toimintojen (TAIDETTA LÄHELLÄ Maahanmuuttaja –projekti, 2009-2011) pohjalta uudentyyppeisiä, aiempaa monipuolisempia ja asiakaslähtöisempiä tapoja kulttuuriperintöaineiston ja siihen liittyvän tiedon välittämiseen. Tavoitteena on kehittää saavutettavuutta hyödyntämällä uuden mediateknologian tarjoamia mahdollisuuksia sekä sähköisen julkaisemisen uusia tapoja.

48

ISTANBUL APPRAISAL
10.06.–04.09.2011 Siipi, Mediapiste, Veistospiha

Kuvat: Erkki Valli-Jaakola

49

NÄYTTELYTOIMINTA

Porin taidemuseo vihittiin käyttöön syyskuussa 1981, vaikka toiminta olikin käynnistynyt osittain vielä keskeneräisessä rakennuksessa jo kaksi vuotta aikaisemmin. Näin laskien museo täytti 30 vuotta vuonna 2011. Samalla tuli kuluneeksi neljä vuosikymmentä Maire Gullichsenin taidesäätiön perustamisesta. Modernin taiteen puolestapuhuja ja maamme 1900-luvun kulttuurin voimahahmo Maire Gullichsen loi ne edellytykset, joiden pohjalta Porin taidemuseosta kehittyi museonjohtaja Marketta Seppälän näkemyksellisen työn tuloksena Suomen ensimmäinen nykyaikaisen taiteen museo.

Juhlavuoden ohjelmiston painopisteet heijastivat taidemuseon kolmen vuosikymmenen näyttelytoiminnan keskeisiä linjauksia ja museon profiilia valottaen mm. maa-, ympäristö- ja ekologisen taiteen historiaa sekä pohtien tilan ja taiteen välisiä suhteita. Yhdeksi ajankohtaisen taiteen ikkunaksi nostettiin Istanbul nykyaikaisen taiteen keskuksena. Museon syyskausi omistettiin Maire Gullichsenin perinnölle. Sitä pyrittiin valottamaan mm. matemaattiselle ajattelulle perustuvan maalaustaiteen sekä värin ja valon ilmaisuvoiman tarjoamista lähtökohdista.

Vuonna 2011 Porin taidemuseo järjesti tiloissaan seuraavat näyttelyt ja niihin liittyvät tapahtumat:

PATRICK HUSE: NORTHERN IMAGINARY 3rd PART 17.09.2010–16.01.2011

Halli, Siipi, Mediapiste, Aula

Kuraattori: Pia Hovi-Assad.

Norjalaisen kuvataiteilijan Patrick Husen näyttely Northern Imaginary 3rd Part oli monitieteellinen projekti, jossa lähestyttiin pohjoisia alueita Kanadassa, Grönlannissa, Islannissa, Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa.

Porin taidemuseon toteuttama näyttely siirtyy Tanskaan, jossa se on esillä keväällä 2012.

Yhteistyössä: Norjan suurlähetystö (Helsinki), Kunsthallen Nikolaj (Kööpenhamina), Turun yliopiston kulttuuri- ja maisema-
tutkimuksen laitos (Pori)

ECO – ART

04.02.–29.05.2011

Halli, Aula

Näyttelyn taiteilijat: Jan-Erik Andersson, Brandon Ballengée, Ciel Bergman, Christo ja Jeanne-Claude, Joyce Cutler-Shaw, Agnes Denes, Chris Drury, Michael Flomen, Andy Goldsworthy, Helen ja Newton Harrison, Ichi Ikeda, Richard Misrach, Nils-Udo, Dennis Oppenheim, Robert Smithson, Alan Sonfist

Vierailevat kuraattorit: John Grande (Kanada) ja Peter Selz (USA).

Kuraattori: Pia Hovi-Assad

Kolmen vuosikymmenen aikana Porin taidemuseo on toteuttanut pitkän sarjan näyttelyitä, jotka ovat tarkastelleet ympäristökysymyksiä ja rakentaneet dialogia paikallisen sekä globaalin välille. *Eco-Art* liittyi tähän kokonaisuuteen. Näyttely esitteli legendaarisia amerikkalaisia maa- ja ympäristötaiteen pioneereja sekä nykyaikaisia taiteilijoita Yhdysvalloista, Kanadasta, Japanista ja Euroopasta. Suurin osa heistä ei ollut koskaan aikaisemmin esittänyt teoksiaan Suomessa. Näyttelyn jättämää hiilijalanjälkeä pyrittiin tietoisesti pienentämään mm. tuottamalla osa valokuvatulosteista paikallisesti.

Maapallon maisema ja ympäristö muuttuvat monestakin syystä. Taiteilijoiden tapa käsitellä syntyviä ongelmia siirtyy samaan aikaan yhä selvemmin teoreettisesta ja käsitteellisestä lähestymistavasta kohti suoraa toimintaa ja prosessia. Vaihtoehtoisesti kyse voi olla myös taiteesta, joka sisällyttää maiseman osaksi omaa ilmaisuaan. *Eco-Art* vahvistaa tätä taiteen uutta näkemystä, tehotalouden vaihtoehtoa, joka taiteen tavoin on kokoluokaltaan lähempänä luontoa ja ekologisia järjestelmiä. Kuten maataiteen alkuvaiheista nähdään, tämä taidemuoto kehittyy kaiken aikaa ja se vetää yhä voimakkaammin puoleensa. Kyse on aidosti maailmanlaajuisesta ja kulttuurien välisestä osallistumisesta. Ekologian reaalipolitiikka on tullut osaksi taiteilijan aloittamaa tutkimusmatkaa.

Eco-Art -näyttely toi yleisön nähtäväksi teoksia taiteilijoilta, joiden teosten teemat, lähestymistavat ja kiinnostuksen kohteet vievät takaisin luontoon. Tämä tapahtuu pitkin reittiä, jonka historia ja aika voivat unohtaa, mutta vain hetkeksi. Samanlaiset kimmokkeet ja merkit innoittivat myös 1900-luvun varhaisia modernisteja, joskin tuolloin talouden visiot olivat väistämättömiä

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

FRED SANDBACK AT PORI
04.02.–29.05.2011 Siipi, Mediapiste

Kuvat: Erkki Valli-Jaakola

50

51

kasvua ja luonnonvarojen hyväksikäyttöä. Luonnosta rakentamamme talousjärjestelmät ja rakentamiseen sisältyvä edistyksen tautologia ovat edelleen yhtä riippuvaisia luonnonvaroista kuin aina ennenkin. Nykykritiikin ongelmat juontuvat osin kyvyttömyydestä samaistua taiteen kokonaisvaltaiseen lähtökohtaan, ei pelkästään visuaalisesti, symbolisesti tai käsitteellisesti, *Yhteistyössä: Royal Botanical Gardens (Kanada), Galerie Lelong (USA), Electronic Arts Intermix (USA)*

FRED SANDBACK AT PORI

04.02.–29.05.2011

Siipi, Mediapiste

Vierailevat kuraattorit: Amy Sandback (USA) ja Juliette Kennedy. Kuraattori: Pia Hovi-Assad.

”Olen kiinnostunut vahvasta, välittömästä ja kauniista tilanteesta.”

Fred Sandback

Kuvanveistäjä Fred Sandback (1943-2003) oli sodanjälkeisen amerikkalaisen taiteen ikoninen hahmo. Sandbackin veistokset, suurelta osin akryylilangasta tehdyt herkäät viivamuodostelmat, muodostavat yksinkertaisia geometrisia muotoja, jotka tutkivat veistoksen, sitä ympäröivän arkkitehtuurin ja katsojan fyysistä suhdetta. Luomalla läpinäkyviä töitä Fred Sandbackin veistokset haastavat perinteiset käsitykset massasta ja tiheydestä. Hänen ”asuttavat piirroksensa” venyvät huoneen halki tai vertikaalisesti lattiasta kattoon. Valtavat kolmiot voivat nojata seinää vasten ja ryhmät vertikaalisia viivoja vallata tilan kuin elävän olemassaolon. Veistokset mutkistavat tilan katsojan ja taideteoksen välillä, ja kutsuvat katsojan jakamaan uudelleen-käsitteellistetyn, yhteisen tilan.

Taiteilija on todennut, että ”Vuosien varrella olen suosinut nimitystä ”kuvanveistäjä”. Pidän sen perustavasta laadusta, viitaten esimerkiksi varhaiseen rakkauteeni Michelangelon, Rodinin ja Henry Mooren veistoksiin. Vaihdoin tosin jo varhain tällaisen erillisten veistoksellisten teosten mallin veistokseen, josta tuli vähemmän asia itsessään ja enemmän hajautunut yhtymäkohta itseni, ympäristöni ja muiden tätä ympäristöä asuttavien välillä, rakennettu ohuista viivoista jotka jättivät tilaa liikkua läpi ja ympäri. Yhä veistos, vain vähemmän tiheä, jonka sisä- ja ulko-osilla on kaksijakoinen suhde. Piirustus, joka on asuttava.”

Fred Sandbackin taide vie pois esittämisen alueelta, jopa ideoiden muodossa, kohti asioita itsessään. Vuonna 1975 hän totesi: ”Työni ei ole illuusionomaista sanan tavanomaisessa merkityksessä. Se ei viittaa pois itsestään kohti jotain, mikä ei ole läsnä. Illuusioiden ovat yksinkertaisesti läsnä olevia näkökulmia. Illuusioiden ovat yhtä oikeita kuin faktat ja faktat yhtä hetkellisiä kuin illuusioiden. Illuusiota on kuvan tekeminen jostakin. ...Olen mieluummin keskellä asetelmaa kuin toisella puolella katsomassa joko sisään tai ulos. Pinnat antavat ymmärtää, että se mikä on mielenkiintoista, on joko niiden edessä tai takana.”

Fred Sandback puhuu tässä kirjaimellisesti; ymmärtääkseen hänen töitään on laitettava itsensä tavallaan ”kaiken keskelle”. Hän puhuu myös vertauskuvallisesti. Ideoilla on myös pinta – ideologinen pinta, sanottakoon; kun taas Sandbackin suunnaton avoimuus ei tee tälle tilaa: ”Ei ole olemassa ideaa joka ylittää palasten todellisuuden. Todellisuus on idea.” Näyttelyyn sisältyy suurikokoisia veistoksia, puureliefejä, käsitteellisiä teoksia, piirustuksia sekä grafiikanlehtiä. *Yhteistyössä: Estate of Fred Sandback (USA), Instituto Moreira Salles (Brasília)*

KoeTILA! Pedagoginen prosessi ja näyttely Maire Gullichsen ja modernismi -sarjassa.

04.02.–29.05.2011

Projektihuone

Ellen Thesleff, Sam Vanni, Victor Vasarely, Tor Arne

Kuraattorit: Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.

04.02.–10.04.2011 Prosessi

15.04.–29.05.2011 Näyttely

Taidemuseon Projektihuone muuttuu pedagogiseksi KoeTILAKsi. Kevään aikana Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelman teoksia tarkastellaan erilaisista näkökulmista käsin ja toteutetaan kokoelmaan perustuva näyttely yhdessä taidemuseon yleisön kanssa.

Prosessin ja näyttelyn suunnittelusta vastaa Porin taidemuseon pedagoginen yksikkö.

Yhteistyössä: Maire Gullichsenin taidesäätiö

ANDY GOLDSWORTHY
10.06.–11.09.2011 Halli

Kuvat Erkki Valli-Jaakola

52

53

PORI SCREENINGS: ELÄVÄT LEGENDAT – LIVING LEGENDS

13.03., 20.03., 27.03.2011

Jimmie Durham, Geoffrey Hendricks, Jüri Okas, Siim-Tanel Annus, Raul Kurvits, Nyte ry, S.E.L.

Kuraattori: Pia Hovi-Assad.

Kooste Porin taidemuseon performansseista vuosien varrelta.

Yhteistyössä: Porin Videotuki

04.05.2011 Performanssi-workshop / Performanssiesitys

Julien Celdran, Nolwenn Dequiedt, Dialogist - Kantor (aka Carlos Montalvo) & Toni Geirlandt, Lise Duclaux, Jérôme Giller,

Lieve Lambrecht, Bernard Mulliez, Chris Straetling, Emmanuel Tête

Yhteistyössä: Nyte ry/Tehdas ry, TAIK, Pori A-I-R –Artist in Residency, Porin taidemuseon pedagoginen yksikkö

ANDY GOLDSWORTHY

10.06.–04.09.2011

Halli

Vieraileva kuraattori: Juliette Kennedy. Kuraattori: Pia Hovi-Assad..

Maineikas brittiläinen maataiteilija Andy Goldsworthy tunnetaan häikäisevän kauniista veistoksellisista ja performatiivisista teoksista, joita hän toteuttaa yhteistyössä luonnon kanssa. Ensimmäisessä Suomessa pidetyssä näyttelyssään Goldsworthy tuo yleisön eteen suurikokoisen seinämän, joka on tehty Porin lähistöltä kerätystä osmankäämeistä.

Andy Goldsworthyn teokset ovat usein ennalta suunnittelemattomia, ne syntyvät intuitiivisesta reaktiosta tiettyyn paikkaan ja hän käyttää niissä paikasta löytyviä materiaaleja. Tätä näyttelyä varten Goldsworthy rakensi Porin taidemuseon suureen näyttelyhalliin teoksen, joka niveltyi osaksi taiteilijan eri paikkoihin tekemien seinämäteosten sarjaa. Monien Goldsworthyn teosten tapaan myös Poriin toteutetun teoksen lähtökohta oli performatiivinen. Hänen teoksensa voivat olla yhtä katoavia kuin jääpuikko tai yhtä kestäviä kuin kivimuuri. Monet ovat katoavia, ”heittoja”. Näissä taiteilija sinkoaa ilmaan hiekkaa, saniaisia, vettä, lunta tai jotain muuta materiaalia ja kuvaa tapahtuman sen huippuhetkellä. Teos on ikään kuin kuvanveistämisen performatiivinen vastine. Muissa katoavissa taideteoksissaan Goldsworthyn fyysinen läsnäolo on etäisempää, kuten okailta toisiinsa liitetystä puunlehdistä tehdyssä laahuksessa, jonka hän antaa joen vietäväksi ja hajotettavaksi.

Kun Goldsworthyta kysyttiin äskettäin, onko pysyvämpien teosten kuten seinämäteosten keskinäinen yhteys hänelle edelleenkin tärkeä, taiteilija vastasi: ”Etenkin osmankäämien kohdalla on mielenkiintoista se, miten ne heitettäessä näyttävät ikään kuin rakenteellisilta. Jollain tapaa tämä rakenne syntyy kaaoksen keskeltä. Luultavasti yksi syy siihen, miksi minun on yleensä tehtävä suurin osa teoksen edellyttämästä työstä itse on se, että minä en osaa ”lopettaa”. En halua kenenkään luovan teokselle tietoista rakennetta. Teoksen on murtauduttava kehyyksen ulkopuolelle. Sen pitää näyttää siltä, kuin se olisi tipahtanut paikalleen. Niiden pitää tuntua jollain tapaa mahdottomilta.”

”Liike, muutos, valo, kasvu ja hajoaminen ovat luonnon sydänverta, sitä energiaa, jota yritän työssäni hyödyntää. Tarvitsen kosketuksen tuomaa järkytystä, paikan, materiaalien ja sään vastustusta, maata lähteeseni. Haluan päästä pinnan alle. Kun työskentelen lehden, kiven tai puukepin kanssa, se ei ole vain materiaalia vaan väylä elämänkulkuun sen sisällä ja ympärillä. Kun jätän sen käsistäni, prosessi jatkuu.” Andy Goldsworthy
Yhteistyössä: Galerie Lelong (USA), British Council (Helsinki)

ISTANBUL APPRAISAL

10.06.–04.09.2011

Siipi, Mediapiste, Veistospiha

Näyttelyn taiteilijat: Cevdet Ereğ, Erdem Ergaz, İnci Eviner, Gözde İlkin, Koray Kantarcıoğlu, Gamze Özer, Ekrem Yalcındag

Vieraileva kuraattori: Lars Breuer (Saksa). Kuraattori: Pia Hovi-Assad.

Istanbul on yksi maailman suurimpia väestökeskittymiä. Taiteen osalta se ilmestyi maailmankartalle kuitenkin vasta muutama vuosi sitten kun kaupungin nopeasti kehittyvään keskustaan on syntynyt taidegallerioita ja -tiloja. Nopeaan tahtiin avatut yksityiset museot ja taiteen esittelypaikat ovat muuttaneet legendaarisen *İstiklal Caddesin* kulttuurikaduksi, jonka varrella

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

Vasemmalla
MATTI KUJASALO, 30.09.2011–15.01.2012 Halli

Oikealla
ANIMO: EUROOPPALAISTA NYKYANIMAATIOTA, 29.11.2011–15.01.2012 MEDIApiste
ANIMO: TURUN ANIKISTIT, ANIMO: ANIMAATION APUPYÖRÄ, 01.11.–27.11.2011 MEDIApiste
ANIMO: TIMO VAITTINEN – AEON, 30.09.–30.10.2011 MEDIApiste

Kuvat: Erkki Valli-Jaakola

54

55

tutkitaan uusia ja visionäärisiä lähestymistapoja nykytaiteeseen. 1980- luvulla perustetusta Istanbulin biennaalista on kasvanut yksi aikamme tärkeimmistä ja arvostetuimmista nykytaiteen tapahtumista. Se houkuttelee taiteilijoita ja kuraattoreita kaikkialta maailmasta ja on synnyttänyt kansainvälisesti merkittävän taideympäristön Bosporinsalmen ympärille.

Porin taidemuseon *Istanbul Appraisal* -näyttely tarjosi välähdyksiä tähän vilkkaaseen kehitykseen. Turkin yhteiskunnalliset ja poliittiset kysymykset toimivat monille taiteilijoille teosten innoittajina ja viitekehysenä. Näyttelyyn sisältyi valikoima turkkilaisia pienkustanteita ja kirjoja yhä edelleen jatkuvasta projektista *Even my mum can make a book*. Hanke on omistettu riippumattomalle kustannustoiminnalle ja taiteelliselle pienkustantamiselle. Projektin käynnistivät vuonna 2010 *Gamze Özer*, *Timothée Huguet* ja *Kristina Kramer* tarkoituksenaan luoda Turkista ja kaikkialta maailmasta peräisin olevien taiteilijakirjojen ja -julkaisujen karttuva ja kiertävä arkisto. Yhteistyössä: *ArtSümer Gallery (Istanbul)*, *Arter, space for art (Istanbul)*, *Dirimart (Istanbul)*, *Galeri NON (Istanbul)*, *Vehbi Koç Foundation (Istanbul)*, *Turkin Suurlähetystö, Turkish Embassy (Helsinki)*

RINNASTUKSIA

10.06.–04.09.2011

Projektihuone

Kuraattorit: Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.

Minkälaisia sisältöjä syntyy, kun teos asettuu vuoropuheluun toisen teoksen kanssa? Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmasta valitut teokset saavat rinnalleen nykytaiteen teoksia. Näyttelyn suunnittelusta vastaa Porin taidemuseon pedagoginen yksikkö. Yhteistyössä: *Maire Gullichsenin taidesäätiö*

MIIKA NYSSÖNEN – KAHDEKSAN VEISTOSTA / 8 SCULPTURES

10.06.–11.09.2011

Veistospiha

Vaihtuvien näyttelyiden sarja.

Kuraattori: Esko Nummelin.

Suuren mittakaavan värikkäistä teoksistaan tunnettu Miika Nyssönen opiskeli aikoinaan taidemaalariksi, mutta ryhtyi kuvanveistäjäksi. Taiteilijana hän on luonteeltaan pohdiskeleva, älyllisesti suuntautunut. Hänen ajattelussaan on vahva arkkitehtoninen ote ja hän on saanut vaikutteita mm. konstruktivismiin ja konkretismiin perinteistä.

Porin taidemuseon veistospihalle Nyssönen toteutti kesällä 2011 näyttelyiden sarjan, jonka perustan muodosti KAHDEKSAN VEISTOSTA -niminen teoskokonaisuus. Suurikokoiset, värikkäät, matemaattisen täsmälliset, mutta toteutukseltaan hauraan ainutkertaiset teokset ja niiden paikat vaihtuivat kesän mittaan. Näin syntyi jatkuvassa muutoksessa oleva sarja, joka kommentoi kerta toisensa jälkeen tuoreella tavalla sekä ympäröivää tilaa - taidemuseon kaunista veistospihaa - että veistos veistokselta toinen toistaan ja teosten keskellä vaeltavaa katsojaa.

MATTI KUJASALO

30.09.2011–15.01.2012

Halli

Kuraattori: Esko Nummelin.

Matti Kujasalo on kehittänyt systemaattisesti yli neljän vuosikymmenen ajan konstruktivistisen taiteen perustalta ammentavaa ajatteluaan. Hän on onnistunut luomaan omia lainalaisuuksiaan noudattavan visuaalisen kieliopin. Se on samanaikaisesti herkkä ja väkevän ilmaisuvoimainen, ankaran looginen ja häkellyttävän yllätyksellinen.

Paitsi elämyksiä, taiteen tulee herättää myös kysymyksiä. Tässä tavoitteessaan taidemaalari Matti Kujasalo on onnistunut. Kujasalon taide perustuu ankarasti karsittujen ilmaisukeinojen äärimmäisen kurinalaiseen käyttöön. Hänen tuotannossaan toteutuu se matematiikasta ja tulevaisuuden tutkimuksesta tuttu havainto, että kaaos ei tarkoita epäjärjestystä. Kaaos on erityinen järjestyksen muoto, kompleksinen järjestys.

TORGER ENCKELL
30.09.2011–15.01.2012 Siipi, Projektihuone
Vierailevat kuraattorit: Teija Lammi ja Carolus Enckell

Kuvat: Erkki Valli-Jaakola

56

57

Kujasalon ajattelu ja työskentely kumpuavat kansainvälisistä vaikutteista. Ratkaisevana tekijänä oli jo vuonna 1967 Yhdysvaltoihin, New Yorkiin ja Chicagoon tehty matka, jonka aikana taiteilija näki paljon uutta, amerikkalaista abstraktia taidetta. Suurimman vaikutuksen tekivät *Ad Reinhardtin* ja *Josef Albersin* tasavallooriset väripinnat. - Kun aloin pelata pinta-alojen välisillä suhteilla ja päädyin maalaamaan vain mustalla ja valkoisella, aloin mieltää myös mustan ja valkoisen nimenomaan väreiksi. En lähde liikkeelle systeemistä. Työskentelyäni ohjaa visuaalinen mielikuva, jota pyrin esittämään systemaattisin keinoin. Ja juuri tämä on mielenkiintoista, lopputulosta ei voi etukäteen kuvitella.

Yhteistyössä: Maire Gullichsenin taidesäätiö

TORGER ENCKELL

30.09.2011–15.01.2012

Siipi, Projektihuone

Vierailevat kuraattorit: Teija Lammi ja Carolus Enckell.

Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelman taiteilijoihin kuuluva Torger Enckell (1901 – 1991) oli yksi kansainvälisesti suuntautuneen suomenruotsalaisen modernismin merkittävimpiä edustajia. Taiteilijana Enckell oli pääosin itseoppinut. Hän opiskeli Suomen Taideyhdistyksen piirustuskoulussa muutaman kuukauden vuosina 1919-20 ja oli lisäksi Marcus Collinin ja Gunnar Finnen yksityisoppilaana. Suuren vaikutuksen hänen taiteeseensa tekivät opintomatkat Saksaan 1921–22 sekä Pariisiin vuonna 1926, jolloin hän opiskeli vuoden Académie Colarossissa.

Torger Enckellin varhaiskauden tuotantoa leimaavat ekspressionismin vaikutteet sekä Pariisin myötä kiinnostus modernistiseen klassisismiin. Taiteilijoista erityisesti *Andre Déraïn* oli tärkeä. Myöhemmin Enckellin tyyli muotoutui koloristisemmaksi ja kohti ranskalaisen värimaalauksen periaatteita. Enckellin myöhäistuotannossa valo ja väri nousevat teosten keskeisiksi tekijöiksi. Tuotannon keskeisin aihe on ihminen. Enckell maalasi ensisijaisesti henkilötutkielmia, muotokuvia ja omakuvia. Perinteisen muotokuvamaalauksen sijaan Enckell pyrki tavoittamaan mallinsa tuntemuksia, etsimään ulkoisen hahmon takana olevaa sisäistä olemusta. Muita hänen tuotannossaan toistuvia aiheita ovat maisemat ja asetelmat. Grafiikkaa Torger Enckell teki 1920-luvulta 1930-luvun lopulle asti, minkä lisäksi hän teki kuvituksia mm. Elmer Diktoniuksen runoteoksiin sekä suomenruotsalaisen kirjallisen modernismin urauurtavaan julkaisuun *Quosegoon*.

Torger Enckell oli yksi vuonna 1956 toimintansa aloittaneen taiteilijaryhmä Prisman perustajia. Kansainvälisesti suuntautuneella ryhmällä oli merkittävä rooli uusien vaikutteiden tuomisessa sodanjälkeiseen taiteeseen. Ryhmän jäseniä olivat *Yngve Bäck*, *Gösta Diehl*, *Ragnar Ekelund*, *Unto Pusa*, *Sigrid Schauman* ja *Sam Vanni*. Vapaan Taidekoulun opettajana Torger Enckell toimi vuodet 1958–1963 ja rehtorina vuodet 1960–63.

Porin taidemuseon näyttely koottiin yksityiskokoelmista sekä museoiden kokoelmista ja se esitteli laajalti Enckellin tuotantoa aina 1920-luvun varhaiskaudelta 1970-luvulle saakka. Mukaan valittiin myös grafiikkaa, kirjankansikuvituksia ja luonnoksia.

Yhteistyössä: Maire Gullichsenin taidesäätiö

ANIMO!

30.09.2011–15.01.2012

MEDIApiste

Animoi oli Porin taidemuseon ja Turun taidemuseon toteuttama, Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoteen kuulunut näyttelysarja, jonka tarkoituksena oli esitellä kotimaisia ja ulkomaisia nykyanimaatioita. Sarja nosti esiin animaatiota nykytaidemuotona sekä tarkasteli animaation ja kuvataiteen rajoja.

Sarjan kuraattori: Pia Hovi-Assad.

Yhteistyössä: Turun taidemuseo, Turun ammattikorkeakoulun taideakatemian animaatiokoulutus, Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki.

ANIMO!: TIMO VAITTINEN – AEON

30.09.–30.10.2011

MEDIApiste

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

Timo Vaittisen Aeon -näyttely oli tilallinen kokonaisuus, joka sisälsi joukon itsenäisiä teoksia. Näyttely rakentui installaatiosta, veistoksellisista elementeistä ja videoteoksista, jotka oli toteutettu stop-motion animaatiotekniikalla. Vaittiselle on ominaista se, että animaatioteokset syntyvät aina ilman käsikirjoitusta; tekeminen vie teosta eteenpäin. Stop-motion tekniikka on hidas ja aikaa vievä menetelmä, joka Vaittisen mielestä muistuttaa toisinaan hengellistä harjoitusta, mantran toistamista. Teoksen toteuttamiseen kuva kavalta liittyy meditatiivisia piirteitä tiibetiläisen hiekkamandalan tapaan. Teos paljastaa merkityksensä työskentelyprosessin aikana.

Aeon -näyttelyn muotokieli pelkistyi kuvien takana hallitseviin abstrakteihin muotoihin. Abstraktiot eivät kuitenkaan olleet vailla merkityksiä. Teokset sisälsivät kuvallisia viittauksia mm. minimalismiin ja okkultismiin sekä vaihtoehtoisten uskontojen ja alkuperäiskansojen kuvastoon.

Yhteistyössä: Turun taidemuseo, Turun ammattikorkeakoulun taideakatemian animaatiokoulutus, Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki.

ANIMOI: TURUN ANIKISTIT
ANIMOI: ANIMAATION APUPYÖRÄ
01.11.–27.11.2011

MEDIApiste
Tommi Juutilainen, Niina Suominen ja Taru Varpumaa
Jan Andersson, Maria Björklund, Ami Lindholm ja Mark Ståhle
Kolme Turun Taideakatemian animaation opiskelijaa perusti valmistuttuaan vuonna 2005 Turun Anikistit ry:n tarkoituksenaan turvata ammatissa toimiminen Varsinais-Suomessa. Yhdistyksen tarkoituksena on mahdollistaa ei-kaupallisten animaatioiden toteuttaminen. Turun Anikisteilla on yhteinen työtila Turun keskustassa. Yhdistykseen kuuluu tällä hetkellä 12 Turun Taideakatemiaa valmistunutta animaatioalan ammattilaista.

Animaation Apupyörä ry on vuonna 2004 perustettu yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää ja kehittää animaatiota taidemuotona, kohottaa animaation tekijöiden ammattitaitoa sekä järjestää mahdollisuuksia epäkaupallisten, omaehtoisten animaatioelokuvien toteuttamiseen.

Yhdistyksellä on tällä hetkellä noin 40 jäsentä.

Yhteistyössä: Turun taidemuseo, Turun ammattikorkeakoulun taideakatemian animaatiokoulutus, Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki.

ANIMOI: EUROOPPALAISTA NYKYANIMAATIOTA
29.11.2011–15.01.2012

Eurooppalaista nyky-animaatiota: /barbaragurrieri/group,
Taiteilijat: Nathalie Djurberg, Elise Florenty, goldiechiari, Deborah Ligorio, Eva Marisaldi, Ciprian Muresan, Diego Perrone, Francesco Simeti
Kuraattorit: Anna Daneri (IT) ja Stefano Coletto (IT). Kuraattori: Pia Hovi-Assad.

Animoituja maailmoja. Eurooppalaista nykyanimaatiota -näyttely esittelee teoksia yhdeksältä taiteilijalta Ranskasta, Italiasta, Romaniasta ja Ruotsista. Teoksissa käsitellään nykyhetkeen liittyviä monitahoisia kysymyksiä nimenomaan ”eurooppalaiseksi” katsottavasta näkökulmasta. Teosten lähtökohtana toimivat kuvat ovat peräisin todellisuudesta tai dokumenteista (Florenty, goldiechiari, Ligorio), omista kokemuksista (/barbaragurrieri/group, Marisaldi, Muresan), mielikuvituksesta (Djurberg, goldiechiari) tai taidehistoriasta (Simeti, Perrone). Taiteilijan omakohtaisuuteen perustuen niistä rakentuu kokonaisia maailmoja, joissa käsitellään muuttoliikettä, geopolitiikan muutoksia, yhteiskunnallisia suhteita, syrjäytymistä, kulttuuriperintöä ja todellisia tai kuviteltuja maisemia.

Näyttelyn punaisena lankana kulkee taiteilijoiden low tech -asenne, jonka ansiosta teokset eivät ehkä ole erityisen kokeellisia uuden tekniikan mahdollisuuksiin nähden, mutta sitäkin runollisempia. Perinteisiä animaatiomenetelmiä kuten stop-motion-tekniikkaa, pala- ja vaha-animaatiota sekä digitaalisia piirroksia käyttäen taiteilijat tuovat aiheisiinsa tietyn ääsisyyden, jonka ansiosta katsoja voi rakentaa omat tulkinnan välineensä.

Yhteistyössä: Turun taidemuseo, Turun ammattikorkeakoulun taideakatemian animaatiokoulutus, Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki.

ANIMOI: PORI SCREENINGS: TURUN ANIKISTIT JA ANIMAATION APUPYÖRÄ

02.11.2011 Turun Anikistit taiteilijapuheenvuoro ja screening
06.11.2011 Turun Anikistit screening
09.11.2011 Animaation apupyörä taiteilijapuheenvuoro ja screening
20.11.2011 Animaation apupyörä screening

Yhteistyössä: Turun taidemuseo, Turun ammattikorkeakoulun taideakatemian animaatiokoulutus, Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki.

ANIMOI: NÄE MUSIIKKIA!

02.12.2011
Porilaisten Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunkihankkeiden päätösjuhla kaikelle kansalle.
Maria Kallionpää, Markku Klami, Johanna Kärkkäinen, Juho Laitinen, Arttu Merimaa, Aleksander Nowak, Laura Pawela, Kimmo Rahunen ja Milja Viita.

Yhteistyössä: Poike ry, Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto, Turku 2011 Viestinviejä Pori Sinfonietta, Loisto / Pori Jazz 66 ry, Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki

PORI SCREENINGS: Turun Anikistit ja Animaation apupyörä -ohjelmajuliste.
Julisteen suunnittelu: Pia Hovi-Assad ja Kallo Works Osk.

Maakunnalliset näyttelyt ja muut näyttelyt

Porin taidemuseon maakunnallinen näyttelytoiminta rakentuu usean alueellisen roolin varaan. Porin taidemuseo toimii Satakunnan aluetaidemuseona. Aluetaidemuseojärjestelmä on määritelty museolaissa ja -asetuksessa. (museolaki, 729/1992, museoasetus 1312/1992; lain muutos 877/2005; museoasetus 1192/2005)

Opetusministeriö valitsi *Porin lastenkulttuurikeskuksen* yhdeksi vuonna 2003 perustetun valtakunnallisen lasten-kulttuurikeskusten verkoston - *TAIKALAMPPU* - kuudesta jäsenestä. Ministeriön Porin lastenkulttuurikeskukselle määritellyt tehtävät ovat osin maakunnallisia, osin valtakunnallisia. Porin lastenkulttuurikeskus / Satakunnan lastenkulttuuriverkosto toimii hallinnollisesti Porin taidemuseon alaisuudessa.

Porin taidemuseon maakuntaan suuntautuvat pedagogiset ja näyttelypalvelut on soveltuvien osin integroitu yhteen sateenvarjoperiaatteella toimivan Porin lastenkulttuurikeskuksen - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston käynnistämien projektien kanssa, mikä on osoittautunut tehokkaaksi ja monin tavoin hedelmälliseksi ratkaisuksi.

PEDAseinä

Pedagoginen näyttelytila Café MUUSAssa. Yhteistyössä Porin taidemuseo ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto.

–16.01. asti
Taidetta Ympäri ja Ämpäri on the Farm

Taiteilija koulussa
21.01.–08.05.2011
Näyttely esittelee Taiteilija koulussa -hanketta ja siinä toteutettuja julkisia teoksia satakuntalaisissa kouluissa.

Mikä meitä liikuttaa?
13.05.–16.06.2011
Lasten valokuvien näyttely liike ja liikutus -teemalla. Osa Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaalia.

17.06.–04.09.
Joki
Porin taidemuseon Päivähoidon työpajan näyttely

06.09.–02.11.
Taavin tulet
Kuvia Porin päivän aaton tulitaidetapahtumasta Kirjurinluodolla. Porin kulttuurialojen toimijoiden yhteistyötä vuodesta 2008.

05.–15.11.
Kuvataidekoulu 25-v.
Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulun juhlanäyttely.

18.11.2011–14.01.2012
Tikku-ukko
Porin taidemuseon Päivähoidon työpajan näyttely.

60

61

PEDAPISTE

Taidemuseon pedagoginen työskentelytila isossa näyttelyhallissa on avoin kaikille museokävijöille. Pisteestä löydät materiaaleja näyttelyihin ja omaehtoiseen työskentelyyn.

16.01.2011 asti Cariboun arvoitus

04.02.–29.05.
Joki(n) ympäristössäni
Vesistöt, joet ja meret, ovat innoittaneet monia ympäristö- ja ekotaiteen tekijöitä. Kokemäenjoki on merkittävä osa Porin kaupunkikeskustaa ja näyttäytyy taidemuseon ikkunoista vuodenaikojen mukaan eri muodoissaan. PEDApisteessä on esillä kaupunkilaisten Kokemäenjokeen liittyviä muistoja ja valokuvia.

10.06.–11.09.
Porin taidemuseo 30-vuotta
Porin taidemuseon 30-vuotisjuhlavuoden logo juhlisti kesäkauden ajan PEDApistettä, johon oli koottu yleisön nähtäväksi ja luettavaksi Porin taidemuseon julkaisusarjassa eri vuosikymmenillä ilmestyneitä julkaisuja.

30.09.2011–15.01.2012
MUODONMUUTOKSIA
PEDApisteen tutkimuskohteeksi on poimittu syksyn näyttelyistä ihminen sekä muotoa ja hahmoa rakentava viiva. Ihminen voidaan kuvata tikku-ukkona, joka saa yksilöllisen muotonsa piirtäjänsä viivan ja näkemyksen mukaisesti. Kokeile mihin kaikkeen tikku-ukko taipuu. PEDApisteestä löydät suuntaviivoja työskentelyyn sekä piirustusvälineet.

Vasemmalla ylhäällä: Reima Nevalainen, *Ambush*, 2010, akryyli, kollaasi, spray kankaalle
 Vasemmalla alhaalla: Eila Minkkinen, *Seppele*, 1991, kupari, juotostyö
 Oikealla: Heikki Hautala, *Vauhtisokeus*, 2011, piirustus, akvarelli paperille

62

63

PORIGINAL GALLERIA

Porin taidemuseolla on ollut vuodesta 1984 vaihtuvia näyttelyitä varten käytössä galleriatila, joka sijaitsee Koke-
 mäenjoen rannalla, entisessä suolamakasiinissa, Eteläranta 6:ssa, aivan taidemuseon välittömässä läheisyydessä.
 Rakennus on kaunis uusrenessanssityylinen kiinteistö, joka on rakennettu arkkitehti F.J. Lindströmin vuonna
 1885 signeeraamien piirustusten mukaan. Kaksikerroksinen galleriarakennus tarjoaa näyttelytilaa 235 m², mikä
 mahdollistaa kahden näyttelyn järjestämisen samanaikaisesti. Gallerian toiminnasta ja käytännön järjestelyistä
 on vastannut gallerianhoitaja Tuula Hölsö.

Poriginal gallerian internet -sivut löytyvät osoitteesta: www.poriartmuseum.fi/fin/poriginal-galleria/

Poriginal gallerian toiminta-ajatus

Poriginal galleria esittelee ajankohtaista kotimaista ja satakuntalaista taidetta kansainvälistä näkökulmaa unohtamatta. Poriginal toimii galleriaperiaattein. Näyttelyaika on 16 vuorokautta ja hakuaja on kerran vuodessa. Myyntiprovisiota ei peritä.

Poriginalilla on merkittävä rooli Porin taidemuseon rinnalla kahdella tavalla. Nämä liittyvät ajankohtaisen taiteen
 ilmiöiden esittelyyn sekä toisaalta Porin taidemuseon rooliin Satakunnan aluetaidemuseona. Poriginal galleria
 vastaa niihin velvoitteisiin, joita taidemuseolla on maakunnallista taidetta esittelevänä museona. Galleriaperi-
 aattein toimivana Poriginalin kynnys on varsinaista taidemuseota helpommin saavutettavissa, minkä myötä se
 mahdollistaa myös nuorten, lahjakkaiden ja vasta läpimurtoaan tekemässä olevien tekijöiden esittelyn yhtä lailla
 kuin asemansa jo vakiinnuttaneiden ja vahvasti meritoituneiden taiteilijoiden tuotannon kehityksen seuraamisen.

Porin taidemuseon keskittyessä kansainvälisen ja kotimaisen taiteen pitkien linjojen esittelyyn, Poriginal mah-
 dollistaa maakunnan omien taiteilijoiden sekä taiteen kentän ilmiöiden joustavan seurannan. Gallerian valtakun-
 nallinen profiili ja korkea taso tarjoavat haasteen, jota vasten maakunnassa syntyvä taide asettautuu.

Poriginal gallerian näyttelyt vuonna 2011

Poriginal gallerian ohjelma päätetään vuosittain koko näyttelykaudeksi. Näyttelyohjelman vahvistaa Porin kau-
 pungin kulttuurilautakunta, joka myöntää näyttelyajat hakemusten perusteella. Poriginal on saavuttanut vahvan
 aseman suomalaisten gallerioiden joukossa, mistä kertoo mm. se, että taiteilijat hakevat Poriginaliin laajalti
 eri puolilta Suomea ja hakijoiden määrä on suuri. Poriginal gallerian vuoden 2011 näyttelyhakemuksia jättivät
 kaikkiaan 34 taideyhdistystä, taiteilijaryhmää tai yksittäistä taiteilijaa. Näyttelyaikoja jaettiin kaksikymmentäneljä.

Kävijät

Vuoden 2011 kokonaiskävijämäärä oli yhteensä 6. 931 henkilöä. Käynnit on tilastoitu päivittäin. Poriginal gallerian kävijät jakaantuivat vuonna 2011 kuukausittain seuraavasti:

tammikuu	93
helmikuu	292
maaliskuu	370
huhtikuu	560
toukokuu	512
kesäkuu	287
heinäkuu	2144
elokuu	286
syyskuu	630
lokakuu	692
marraskuu	849
joulukuu	216

Poriginal gallerian näyttelyohjelma vuonna 2011

03. 01.–26.01.	sähkötyö, valokiskojen vaihto
29.01.–15.02.	Jukka Huhtala, <i>MAKE UP / MAKE DOWN</i> , akryyli, pigmentti ja yhdistelmätekniikka maalauksia / alakerta
19.02. –08.03.	Simo Mantere, <i>JÄÄ</i> , akryyli, pigmentti ja yhdistelmätekniikka maalauksia / yläkerta Johanna Laurila, <i>MUKAVUUSALUEEN ULKOPUOLELLA</i> , akryyli ja akvarellipuuvärikynä-maalauksia, installaatio ja videoteos / alakerta
12.03.–29.03.	Janne Vuollet, <i>KAHDENLAISIA MAALAUKSIA</i> , akryyli- ja öljymaalauksia /yläkerta Reima Nevalainen, <i>MATTER AS A FACT</i> , yhdistelmätekniikkamaalauksia / alakerta Lars Rebers, <i>LONDON-PARIS-BERLIN</i> -Kuvallinen tulkinta kolmen kaupungin turistikohteista, valokuvia / yläkerta
02.04.–19.04.	Esko Railo, <i>RAILO 50 VUOTTA JUHLANÄYTTELY</i> , akvarelleja, metalligrafiikkaa ja pronssiveistoksia / alakerta
23.04.–10.05.	Laura Vainikka, telaus ja lyijykynä paperille -teoksia / yläkerta <i>NELJÄ TAIKURIA</i> Kimmo Kumela, yhdistelmätekniikkamaalauksia Pasi Mälkiä, maalattuja kipsiveistoksia Teemu Tuonela, yhdistelmätekniikkamaalauksia Kalle Turakka-Purhonen, yhdistelmätekniikkaveistoksia koko tila
14.05.–31.05.	SAMK / Kuvataide / Kankaanpää / <i>KIERROS KAIKILLE</i> Heikki Järvenpää, öljymaalauksia Kristian Kaikkonen, akryyli- ja öljymaalauksia Harri Mäkelä, kipsi ja styroxveistoksia Tanja Rantapelkonen, akryylimaalauksia Liisa Rasinkangas, öljy- ja yhdistelmätekniikkamaalauksia Maya Syrjälä, teräs- ja pronssiveistoksia Emilia Tulla, grafiikkaa / koko tila Henna Tyrväinen, grafiikkaa
04.06.–21.06.	Elisa Kaikkonen, <i>ULOTTUVUUKSIA – MAALAUKSIA</i> / akryyli ja öljymaalauksia / yläkerta Visa Vehmanen, <i>TUULTA, HIEKKAA JA VALOKUVIA YTERIN SANNOILTA</i> /alakerta

64

65

01.07.–20.07.	PORI JAZZ 66 RY Sanna Mander, julistetaidegrafiikkaa / koko tila
23.07.–09.08.	Kutsuttuna: Eila Minkkinen, <i>FACEBOOK JA MUITA KUPARIVEISTOKSIA</i> / alakerta Kutsuttuna: Heikki Kukkonen, Maalauksia, monotypia-grafiikkaa ja veistoksia / yläkerta
13.08.–30.08.	Klaus Kopu, <i>PERÄPOHJOLAN VYÖHYKE</i> , öljy- ja akryyliaalauksia / alakerta Sebastian Lindberg, <i>KOTI JA ISÄNMAA – HEM OCH FOSTERLAND</i> , videoteoksia, valokuvia, värikynäpiirustus ja käsityö / yläkerta
03.09.–20.09.	Heikki Hautala, <i>MAALAUKSIA JA PIIRUSTUKSIA</i> / yläkerta Kai Ruohonen, <i>PIENI PALIKKAKASA JA SIITÄ HAHMOTELTAVA IHMISEN MUOTOINEN JÄLLEENRAKENNUSSARJA JA VALOKUVIA</i> / alakerta
24.09.–11.10.	<i>PORIN SASKIAT RY:N STIPENDIAATTINÄYTTELY</i> Hannu Ahosola, kivipronssiveistoksia, kollaaseja ja pakokaasukuvia Janni Härmälä, öljyvärimaalauksia Henna Tyrväinen, serigrafia- ja metalligrafiikkaa / koko tila
15.10.–01.11.	Suomalainen Markku-liitto: <i>MARS LONGA, MARKKU BREVIS - MARKKUSPEKTIIVI</i> Markku Arantila, akvarelleja Markku Järvelin, lyijykynäpiirustuksia Markku Kosonen, yhdistelmätekniikkatöitä Markku Laakso, öljyvärimaalauksia Markku Mäkelä, digital art -töitä Markku Piri, foto-polymeerigravyyrivedoksia Markku Salo, lasi- ja teräsveistoksia koko tila
05.11.–22.11.	<i>PORIN LASTEN JA NUORTEN 20-VUOTISJUHLANÄYTTELY</i> grafiikkaa, maalauksia, keramiikkaveistoksia, tilateoksia ja videoita/ koko tila
26.11.–20.12.	Riikka Latva-Somppi, <i>TÄSÄ</i> , Pronssi-, lasi-, metalli- ja muoviveistoksia / yläkerta Pasi Vainionpää, <i>TÄMÄ VAIKEA ELÄMÄ</i> , Keramiikka- ja yhdistelmätekniikkaveistoksia / alakerta

66

67

MUSEO JA YLEISÖ

Aukioloajat

Vuoden 2011 aikana taidemuseo oli avoinna yleisölle 303 päivää. Päivittäin museo on ollut auki kello 11.00–18.00, minkä lisäksi keskiviikkoisin on ollut pidennetty aukioloaika kello 20.00:een. Maanantaisin museo on ollut suljettu. Aamuisin ennen varsinaista aukioloaikaa sekä sopimuksen mukaan maanantaisin ovat museossa vierailleet sekä koululuokat että työpajojen lapsiryhmät. Näyttelyjä vaihdettaessa museo tai sen osa on ollut tilapäisesti suljettuna 1–4 päivää.

Kävijät

Vuoden 2011 kokonaiskävijämäärä oli yhteensä 37.602 henkilöä. Lisäksi museossa on järjestetty lukuisia yleisötilaisuuksia, joiden osallistujat eivät sisälly edellä mainittuun lukemaan. Käynnit on tilastoitu päivittäin. Pedagogista toimintaa lukuun ottamatta museovierailut ovat kautta vuoden keskittyneet selvästi viikonloppuihin, lauantaihin ja sunnuntaihin. Suosituksi on myös tullut keskiviikon pidennetty aukioloaika opastuksineen ja tapahtumineen. Museokävijät jakaantuivat vuonna 2011 kuukausittain seuraavasti:

tammikuu	1310
helmikuu	2960
maaliskuu	3761
huhtikuu	3235
toukokuu	3385
kesäkuu	1437
heinäkuu	8424
elokuu	1328
syyskuu	3917
lokakuu	3116
marraskuu	3217
joulukuu	1512

Avajaistilaisuudet, esitelmät, esittelyt ja tapahtumat

Jokaisen näyttelyn yhteydessä järjestettiin tiedotustilaisuus sekä näyttelyn avajaiset. Suurelle yleisölle suunnatut näyttelyesittelyt olivat keskiviikkoisin kello 18.00. Tilaisuuteen oli vapaa pääsy. Kunkin näyttelyn yhteydessä järjestettiin myös ilmainen yleisöopastus eläkeläisille, ns. seniorien suunnistus nykytaiteeseen.

Saavutettavuus

”Kulttuuritarjonta on saavutettavaa silloin, kun erilaiset yleisöt voivat käyttää sitä ja osallistua siihen mahdollisimman helposti ja esteettömästi” [Opetusministeriön Taiteen ja kulttuurin saavutettavuus -toimenpideohjelma 2006-2010]. Kertomusvuoden aikana saavutettavuuteen liittyviä sisällöllisiä kysymyksiä on käsitelty taidemuseon AVARA MUSEO -hankkeessa. Hankkeen sisällä on perustettu kaupunkilaisista koostuva *Avartajat-ryhmä*, jonka tarkoituksena on erityisesti museoiden saavutettavuuskysymysten pohtiminen. Yleisötyössä toimivaa museohenkilökuntaa on koulutettu erilaisten yleisöryhmien kanssa toimimiseen. Koulutuksessa on huomioitu mm. näkövammaisten asiakkaiden kohtaaminen. Taidemuseon ison näyttelyhallin yhteydessä sijaitseva *PEDApiste* on esteetön ja kaikille yleisöille avoin työskentelytila.

Esteettömään museon tilojen käyttöön ja liikkumiseen ovat tuoneet parannusta uudistetut wc-tilat sekä museon itäpäädyn hissi, joka mahdollistaa pääsyn rakennuksen toisessa kerroksessa sijaitsevaan luentosaliin sekä työpajatiloihin.

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

14.05. MUSEOIDEN YÖ. The European Night of Museums / Museoiden yö / La Nuit des Musées. CHERIE SAMPSON (USA), performanssi.

Kuvat: Erkki Valli-Jaakola

Avajaiset, tapahtumat ja tilaisuudet Porin taidemuseossa 2011

Tammikuu

- 01.01. PEDAseinän näyttely: Taidetta Ympäri ja Ämpäri on the Farm ★
- 11.01. Croquis-piirustusilta. Ohjaajana kuvataiteilija Veijo Setälä. ★
- 12.01. Luento. Luonnon ja taiteen esteettinen kohtaaminen.
Tarja Rannisto, FM, tutkija, Helsingin yliopisto. Peruuntunut tilaisuus.
- 19.01. POSTIKORTTItyöpaja. Ohjaaja kuvataiteilija Anne Salmela. ★
- 19.01. NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
- 21.01. PEDAseinän näyttely: Taiteilija koulussa. ★
- 24.01. Info-tilaisuus kevään Vauvojen värikylpy -työpajoihin osallistuville vanhemmille. ★
- 26.01. NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
- 26.01. Taiteilija Chris Drury (UK) saapuu taidemuseolle.
- 28.01. KULTTUURIKUNTOPÄIVÄ. Alexander Laureus & Porin raatihuoneen taideteokset.
- 28.01. Amy Sandback / Estate of Fred Sandback (USA) taidemuseolle.
- 28.01. Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Janne Huhtala, MAKE UP / MAKE DOWN
- 28.01. Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Simo Mantere, JÄÄ.
- 29.01. VÄRIKYLPLYLAUANTAI -työpaja. ★
- 29.01. Amavong Pandang (USA) taidemuseolla.

Helmi

- 01.02. Amy Sandback / Estate of Fred Sandback taidemuseolla (USA).
- 02.02. Luento sarjassa Taide ja totuus. Nature is the art of which we are a part.
John. K. Grande (CAN). Taidekriitikko, kirjailija, maataiteen emerituskuraattori, Kanadan kuninkaallinen kasvitieteellinen puutarha.
- 02.02. NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
- 03.02. Juliette Kennedy (USA/FI) taidemuseolle.
- 03.02. Kevätkauden kolmen ensimmäisen näyttelyn tiedotus- ja mediatilaisuus.
- 04.02. Medialle ja suurelle yleisölle avoimet kuraattori- ja taiteilijakierrokset kevätkauden näyttelyihin.
- 04.02. Näyttelyn avajaiset: ECO-ART. Näyttelyn avasi John. K. Grande, taidekriitikko, kirjailija, maataiteen emerituskuraattori, Kanadan kuninkaallinen kasvitieteellinen puutarha.
- 04.02. Näyttelyn avajaiset: FRED SANDBACK. Näyttelyn avasi näyttelyn kuraattori, matemaatikko Juliette Kennedy.
- 04.02. Näyttelyn avajaiset: KoeTILA. Näyttelyn avasivat Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.
- 04.02. BONUS-opastus. ECO-ART & FRED SANDBACK / kuraattorit ja taiteilija. Tilaisuus oli englanninkielinen.
- 04.02. KoeTILA! -ohjelmasarja YLE Satakunnan radiossa. KoeTILA! Pedagoginen prosessi ja näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi. Näyttelykonseptin esittely sekä Ellen Thesleffin Lydia-teoksen esittely. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen. Toimittaja Pertti Pitkonen.

★ Yhteistyössä Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.

68

69

- 08.02. Avartajat-ryhmä vieraili taidemuseolla.
- 09.02. Luento sarjassa Taide ja totuus. Valokuvan elävä kuolema.
Juha Suonpää, TaT, valokuvataiteilija.
- 10.02. Hiio Hoi Hoitajat! Mitä lapsiryhmä löytää nykytaiteen näyttelyistä? ★
- 11.02. Valtakunnallisen AVARA MUSEO -hankkeen tapaaminen ja kokous Porin taidemuseossa.
- 12.02. Lasten lauantai. Ohjelmaa koko perheelle ystävänpäivä-teemalla.
Ohjaajana kuvataiteilija Terhi Sammalmaa. ★
- 15.02. Croquis-piirustusilta. Ohjaajana kuvataiteilija Veijo Setälä. ★
- 16.02. Seniorien suunnistus nykytaiteeseen. Elämyksellinen opastus.
Teosesittely piirtäen: Ellen Thesleff, Lydia (1897) näyttelyssä KoeTILA! Pedagoginen Prosessi ja Näyttely, Projektihuone. Ohjaajana Anni Venäläinen.
- 16.02. NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
- 17.02. HÄMÄRÄKAMERA -valokuvaustyöpaja. Ohjaajina kuvataiteilijat Anne Salmela ja Mailis Saralehto Rekola. ★
- 18.02. Lahden taideinstituutin opiskelijat vierailivat taidemuseolla.
- 18.02. Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Johanna Laurila ja Janne Vuollet, Mukavuusalueen ulkopuolella ja Kahdenlaisia maalauksia.
- 19.02. VÄRIKYLPLYLAUANTAI -työpaja. ★
- 22.02. KoeTILA! -ohjelmasarja Yle Satakunnan Radiossa.
Teosesittelyssä Sam Vanni: Ratsastaja, Näyttelyssä KoeTILA! Pedagoginen Prosessi ja Näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi. Veijo Setälä, päiväkotiryhmä ja Mirja Ramstedt-Salonen. Toimittaja Pertti Pitkonen.
- 28.02. VÄHÄX VALOTTAA. Hanke-esittely. ★
- Maaliskuu
- 02.03. Elämyksellinen opastus. Teosesittely kuvaillen: Sam Vanni, Ratsastaja (1963), näyttelyssä KoeTILA! Pedagoginen Prosessi ja Näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi, Projektihuone. Teoksen kuvailutulkkaus Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.
- 02.03. NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★ (peruttu)
- 03.03. Porin Kuvataiteen ystävät kokoontuivat Cafe MUUSAssa.
- 04.04. TEEMAtyöpaja koululaisille. ECO-ART -näyttely.
Ohjaajana kuvataiteilija Mailis Saralehto Rekola. ★
- 05.03. KAMARI 2011 -konsertti. Yhteistyössä Pori Sinfonietta.
- 07.03. VÄRISUKELLUS – Päivähoidon työpajan erityistyöpaja esikouluikäisille.
Ohjaajana kuvataiteilijat Johanna Laurila ja Annina Kuusirati. ★
- 08.03. Kansainvälinen NAISTENPÄIVÄ Porin taidemuseossa. ”Kolme käskyä naisille” - esteettistä hemmottelua.

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

08.03.	1. Vaikuta! Osallistu KoeTILA! -näyttelyssä yleisöäänestykseen. Valitse suosikkisi Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmasta. 2. JAA! Luonto tarjoaa meille esteettisiä kokemuksia. Luonto on voimavara, josta myös taiteilijat ovat kiinnostuneita. Jaa joki(n) muistosi luontoon liittyvästä esteettisestä elämäyksestä! 3. HOIDA ITSEÄSI! Taide- ja kulttuurikokemukset tekevät hyvää, virkistävät mieltä ja rentouttavat. Hemmottele itseäsi taidekokemuksella ajankohtaisissa näyttelyissä ja nauti puhdistavasta ja voimauttavasta luomuyrtytteestä. KoeTILA! -ohjelmasarja YLE Satakunnan radiossa. Teosesittelyssä Victor Vasarely, Garam näyttelyssä KoeTILA! Pedagoginen Prosessi ja Näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi. Tanssitaiteilija Maria Kause (flamenco) ja Mirja Ramstedt-Salonen. Toimittaja Pertti Pitkonen.
09.03.	Seniorien suunnistus nykytaiteeseen. Elämyksellinen opastus äänellä ja liikkeellä. Teosesittelyssä: Victor Vasarely, Garam (1949-1953) näyttelyssä KoeTILA! Pedagoginen Prosessi ja Näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi, Projektihuone. Tanssitaiteilija Maria Kause.
09.03. 09.03.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★ NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
11.03. 11.03. 11.03.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Reima Nevalainen, Matter as a fact. Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Lars Rebers, London-Paris-Berlin TEEMAtyöpaja koululaisille. ECO-ART –näyttely. Ohjaajana kuvataiteilija Mailis Saralehto Rekola. ★
13.03.	PORI SCREENINGS: ELÄVÄT LEGENDAT – LIVING LEGENDS. Geoffrey Hendricks: Fluxus Navy -performanssi & Fluxus Concert.
14.03.	VÄRISUKELLUS – Päivähoidon työpajan erityistyöpaja esikouluikäisille. Ohjaajana kuvataiteilijat Johanna Laurila ja Annina Kuusirati. ★
15.03.	Croquis-piirustusilta. Ohjaajana kuvataiteilija Veijo Setälä. ★
16.03.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
17.03.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
18.03.	TEEMAtyöpaja koululaisille. Ohjaajana kuvataiteilija Mailis Saralehto Rekola. ★
19.03. 19.03.	VÄRIKYPYLAUANTAI -työpaja. ★ KAMARI2011 -konsertti. Yhteistyössä Pori Sinfonietta.
20.03.	PORI SCREENINGS: ELÄVÄT LEGENDAT – LIVING LEGENDS. Jimmie Durham
20.03.	Senioripäivä. Jaa muistosi Porin läpi virtaavasta Kokemäenjoesta. Ohjelmallinen iltapäivä senioreille. Musiikillisia tulkintoja ja osuvia oivalluksia ECO-ART -näyttelyn teoksista esittivät näyttelijät Teemu Niemelä ja Vesa Haltsonen. Opastettu näyttelykierros.
21.03.	VÄRISUKELLUS – Päivähoidon työpajan erityistyöpaja esikouluikäisille. Ohjaajana kuvataiteilijat Johanna Laurila ja Annina Kuusirati. ★
22.03.	KoeTILA! -ohjelmasarja Yle Satakunnan radiossa. Teosesittelyssä Tor Arne: Punaista valoa, jossakin, näyttelyssä KoeTILA! Pedagoginen Prosessi ja Näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi. Taina Teerialho, Jari Laasanen (runoilijat) ja Mirja Ramstedt-Salonen. Toimittaja Pertti Pitkonen.

70

71

22.03.	Muistutettiin MAAILMAN VESIPÄIVÄSTÄ paneutumalla opastuksissa Ichi Ikedan teosten sanomaan.
22.03.	Galway Technical Institute, Irlanti, -oppilaitoksen opiskelija aloitti neljän viikon mittaisen harjoittelunsa Porin taidemuseossa.
22.03.	Porin taide- ja taideteollisuusyhdistys kokoontui ja tutustui taidemuseon näyttelyihin.
23.03. 23.03.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★ Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
25.03.	Museopedagoginen yhdistys PEDAAI tutustui Porin taidemuseoon sekä taidemuseon peda-yksikön toteuttamiin näyttelyihin KoeTILA! ja JOKI(n)ympäristössäni.
25.03.	TEEMAtyöpaja koululaisille. ECO-ART –näyttely. Ohjaajana kuvataiteilija Mailis Saralehto Rekola. ★
27.03.	PORI SCREENINGS: ELÄVÄT LEGENDAT – LIVING LEGENDS. NYTE: Juhlatanssi, Virutus, Poru-Aktio, Jäähäät.
27.03.	Matka varjojen maailmaan. Työpaja ja varjoteatteriesitys lapsille. Ohjaajana kuvataiteilija Roosa Halme. ★
28.03.	VÄRISUKELLUS – Päivähoidon työpajan erityistyöpaja esikouluikäisille. Ohjaajana kuvataiteilijat Johanna Laurila ja Annina Kuusirati. ★
30.03.	Luento sarjassa Taide ja totuus. Eskapismia vai aktivismia? – Mikä on taiteen suhde todellisuuteen ja totuuteen. Teemu Mäki, TaT, taiteilija, professori, Aalto-yliopisto.
Huhtikuu	
01.04. 01.04. 01.04.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Esko Railo, Juhlanäyttely 50 vuotta. Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Laura Vainikka. TEEMAtyöpaja koululaisille. ECO-ART -näyttely. Ohjaajana kuvataiteilija Mailis Saralehto Rekola. ★
02.04.	KAMARI2011 -konsertti. Yhteistyössä Pori Sinfonietta.
04.04.	PINTALIITOA VAI POHJAMUTAA – Päivähoidon työpajan erityistyöpaja esikouluikäisille. Ohjaajana kuvataiteilija Annina Kuusirati. ★
06.04.	Nakkilan kunnan Lasten ja nuorten kuvataidekoulu sekä lasten vanhemmat tutustuivat Porin taidemuseoon.
06.04.	ELÄMYKSELLINEN OPASTUS. Teosesittely runoillen: Tor Arne, Punaista valoa, jossakin, (1980), näyttelyssä KoeTILA! Pedagoginen Prosessi ja Näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi, Projektihuone. Runoilijat: Jari Laasanen, Taina Teerialho ja Tiia Veneranta.
06.04. 06.04. 07.04.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★ Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★ Porin Kuvataiteen ystävät kokoontuivat Cafe MUUSA:ssa.
08.04.	TEEMAtyöpaja koululaisille. ECO-ART -näyttely. Ohjaajana kuvataiteilija Mailis Saralehto Rekola. ★
09.04.	LASTEN LAUANTAI. Teemana pääsiäinen. Ohjaaja kuvataiteilija Mailis Saralehto. ★

10.04.	RUNOBRUNSSI Café Muusassa, runoilijat: Jari Laasanen, Tiia Veneranta ja Taina Teerialho.
11.04.	PINTALIITOA VAI POHJAMUTAA – Päivähoidon työpajan erityistyöpaja esikouluikäisille. Ohjaajana kuvataiteilija Annina Kuusirati. ★
12.04.	Croquis-piirustusilta. Ohjaajana kuvataiteilija Veijo Setälä. ★
13.04.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
13.04.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
14.04.	Norjalainen taiteilija Patrick Huse vieraili taidemuseolla
15.04.	KoeTILA! Pedagoginen prosessi ja näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi. KoeTILA! Näyttely osuus avautui.
15.04.	KoeTILA! -ohjelmasarjan viimeinen osa YLE Satakunnan radiossa. Ohjelma esitteli KoeTILA! Näyttelyosuuden. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen. Toimittaja Pertti Pitkonen.
15.04.	TEEMAtyöpaja koululaisille. ECO-ART -näyttely. Ohjaajana kuvataiteilija Mailis Saralehto Rekola. ★
16.04.	VÄRIKYLPLYLAUANTAI -työpaja. ★
16.04.	Porin opettajien ammattiyhdistys tutustui Porin taidemuseoon englanninkielisen opastuksen johdolla.
17.04.	Läntisen tanssin aluekeskus kokoontui ja tutustui taidemuseoon.
18.04.	PINTALIITOA VAI POHJAMUTAA – Päivähoidon työpajan erityistyöpaja esikouluikäisille. Ohjaajana kuvataiteilija Annina Kuusirati. ★
20.04.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
20.04.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
21.04.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Neljä taikuria: Kimmo Kumela, Pasi Mälkiä, Teemu Tuonela, Kalle Turakka Purhonen.
27.04.	Luento sarjassa Taide ja totuus. Taiteen epätodellinen totuus. Miika Luoto, FL, estetiikan tutkija, Helsingin yliopisto.
27.04.	Kuvataiteen työturvallisuuskoulutus -tilaisuus taidemuseolla. ★
27.04.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
27.04.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
28.04.	Kuvataiteen työturvallisuuskoulutus -tilaisuus taidemuseolla. ★
29.04.	Belgialainen performanssitaiteilijoiden ryhmä vieraili taidemuseolla.
29.04.	TEEMAtyöpaja koululaisille. ECO-ART -näyttely. Ohjaajana kuvataiteilija Mailis Saralehto Rekola. ★
26.04.–27.05.	Luokkaretkipaketit kouluryhmille. ★
Toukokuu	
03.05.	Koululaisryhmä Wittenbergistä (D) tutustui taidemuseoon.
04.05.	PERFORMANSSI-WORKSHOP JA ESITYS. Julien Celdran, Dialogist-Kantor, Lise Duclaux, Jérôme Giller, Bernard Mulliez, Emmanuel Tête. Yhteistyössä: Nyte ry/T.E.H.D.A.S.ry, TAIK, Pori A-I-R –Artist in Residency, Porin taidemuseon pedagoginen yksikkö.

72

73

04.05.	BONUS-opastus. KoeTILA! Taidehistorioitsija, UNICEF-koordinaattori Susanna Haltsonen.
04.05.	Seniorien suunnistus nykytaiteeseen
04.05.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
04.05.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
06.05.	Opettajia ja oppilaita Riian kaupungista (LV) tutustui taidemuseoon.
06.05.	TEEMAtyöpaja koululaisille. ECO-ART -näyttely. Ohjaajana kuvataiteilija Mailis Saralehto Rekola. ★
07.05.	VÄRIKYLPLYLAUANTAI -työpaja. ★
08.05.	Vietettiin äitienpäivää musiikin merkeissä Cafe Muusassa. Naiseutta ylistäviä lauluja. Hannele Mäenpää, laulu; Helena Mäenpää, laulu; Nora-Maria Kylväjä, piano sekä Palmgren -opiston oppilaat.
10.05.	Croquis-piirustusilta. Ohjaajana kuvataiteilija Veijo Setälä. ★
10.05.	Taidetta lähellä -ohjelma. Samanlaista - Erilaista -työpajat suomen kieltä opiskeleville maahanmuuttajille. Ohjaajana kuvataiteilija Kalle Hamm. Yhteistyössä WINNOVA.
11.05.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
11.05.	Taidetta lähellä -ohjelma. Samanlaista - Erilaista -työpajat suomen kieltä opiskeleville maahanmuuttajille. Ohjaajana kuvataiteilija Kalle Hamm. Yhteistyössä WINNOVA.
12.05.	Cherie Sampson (USA) taidemuseolla.
13.05.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: SAMK, Kankaanpään taidekoulu; Emilia Tulla, Harri Mäkelä, Liisa Rasinkangas, Henna Tyrväinen, Maya Syrjälä, Tanja Rantapelkonen, Kristian Kaikkonen ja Heikki Järvenpää. Kierros kaikille!
13.05.	PEDAseinän näyttely: Mikä meitä liikuttaa? Vähäx valottaa – lasten ja nuorten valokuvafestivaali. ★
14.05.	MUSEOIDEN YÖ. The European Night of Museums / Museoiden yö / La Nuit des Musées. VARJOTEATTERITYÖPAJA lapsille★, Ohjaajana kuvataiteilija Roosa Halme; TERVETULOA, Koirarunoja, esittäjänä keskikokoinen videonoutaja Ransu Karvakuono; ÄÄNIMUOTOKUVIA, Juha Valkeapää; NIKOLAI BLAD, venäläisiä balladeja, välimerellistä tangoa ja omia sävellyksiä; CHERIE SAMPSON (USA), performanssi; Suuri taidekeskustelu IV: TAIDEPOLITIIKKA, VOIMA-lehden toimituspäällikkö Susanna Kuparinen, Turku – Euroopan kulttuuripääkaupunki 2011 -hankkeen edustaja ja taidekriitikko Otso Kantokorpi sekä kuvataiteilija Laura Lilja; HANS ARP Karaoke, Sándor Vály and Juha Valkeapää; BLACK AUDIO, roketti-rollia, elektronista garagea ja räme-bluesia; NON-STOP OHJELMAA: RETROPELILUOLA, Autenttisten 80-luvun tietokonepelien pelaamista ja pelinostalgiaa; Pori 81 -VALOKUVAPAJA ★, Kuvauta itsesi/perheesi, Valokuvaaja Saara Salmi; LIVE PACMAN, Pacman -tietokonepeli kääntyy seikkailuksi live-tilanteessa. Syö tai tule syödyksi!; LIVE-tekstaripalsta; TEE-SE-ITSE -ruokapaja; T.E.H.D.A.S ry:n performanssi; TARRATYÖPAJA; DJ Kykke Café Muusassa.
16.05.–22.05.	Valtakunnallinen museoviikko. Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulun kaikki vuosiluokat vierailivat Porin taidemuseossa.
17.05.	Valtakunnallinen museoviikko. VÄHÄX VALOTTAA -työpaja päiväkotikäisille. Ohjaajana kuvataiteilija Roosa Halme. ★
17.05.	Kuvataideopiskelijoiden kritiikkitilaisuus galleriassa.
17.05.	Taidetta lähellä -ohjelma. Samanlaista - Erilaista -työpajat suomen kieltä opiskeleville maahanmuuttajille. Ohjaajana kuvataiteilija Kalle Hamm. Yhteistyössä WINNOVA.
18.05.	Taidetta lähellä -ohjelma. Samanlaista - Erilaista -työpajat suomen kieltä opiskeleville
porin taidemuseo	
vuosikertomus 2011	

18.05.	maahanmuuttajille. Ohjaajana kuvataiteilija Kalle Hamm. Yhteistyössä WINNOVA. Valtakunnallinen museoviikko. Kansainvälinen museopäivä. BONUS-opastus. ECO-ART / biologit Mirja ja Jouko Kortesharju.
20.05.	TAIKALAMPPU - Lastenkulttuuriverkoston kokous taidemuseolla. ★
21.05.	Valtakunnallinen museoviikko. Valkeakosken kuvataidekoulu tutustui Porin taidemuseoon.
25.05.	VÄHÄX VALOTTAA -työpaja Lempiliike päiväkotik-ikäisille.
25.05.	Ohjaajana kuvataiteilija Roosa Halme. ★ Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu tutustui Porin taidemuseoon Porin Saskioiden vieraina.
28.05.	Taidetta lähellä -ohjelma. Samanlaista - Erilaista -työpajoissa syntyneiden videoteosten Uussuomalaisen havaintoja Porista I & II esitystilaisuus. Ohjaajana kuvataiteilija Kalle Hamm. Yhteistyössä WINNOVA.
29.05.	Vietettiin LASTEN PÄIVÄÄ / Children’s Day tutustumalla FRED SANDBACKIN akryylilangasta toteutettuihin veistoksiin ja tehtiin itse sormitemppuja langalla. Ohjaajana kuraattori, matemaatikko Juliette Kennedy (USA/FI). Kielinä suomi ja englantia.
31.05.	VÄHÄX VALOTTAA -työpaja Lempiliike päiväkotik-ikäisille. Ohjaajana kuvataiteilija Roosa Halme. ★
Kesäkuu	
03.06.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Visa Vehmanen, Tuulta, hiekkaa ja valokuvia Yyterin sanoilta.
03.06.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Elisa Kaikkonen, Ulottuvuuksia.
06.06.	Siiven näyttelyn taiteilijat Cevdet Ere, Koray Kantarcioglu & Gamze Özer (TR) sekä kuraattori Lars Breuer (D) saapuivat taidemuseolle. Suuren näyttelyhallin taiteilija Andy Goldsworthy sekä kuraattori Juliette Kennedy saapuivat taidemuseolle.
08.06.	Kuraattori ja taiteilija Kristina Kramer (TR) saapui taidemuseolle.
09.06.	Taiteilija Ekrem Yalçındağ (TR) saapui taidemuseolle.
09.06.	Kesäkauden näyttelyiden tiedotus- ja mediatilaisuus.
09.06.	VALTAKUNNALLISET VAUVOJEN VÄRIKYLPI™ -PÄIVÄT. ★
09.06.	Vauvojen värikylpy. Demotyöpajat. ★
10.06.	Järjestettiin suurelle medialle ja suurelle yleisölle avoimet kuraattori - ja taiteilijakierrokset kesän neljään eri näyttelyyn
10.06.	Näyttelyn avajaiset: ANDY GOLDSWORTHY. Näyttelyn avajaispuheista vastasivat taiteilijan galleristi Lindsay MacDonald, Galerie Lelong (New York, USA), näyttelyn kuraattori Juliette Kennedy (USA/FI) sekä taiteilija Andy Goldsworthy (UK).
10.06.	Näyttelyn avajaiset: ISTANBUL APPRAISAL. Näyttelyn avajaispuheista vastasivat kuraattori Lars Breuer (D) sekä Turkin Helsingin suurlähetystön edustaja Eylem Polat.
10.06.	Näyttelyn avajaiset: RINNASTUKSIA. Sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi
10.06.	Näyttelyn avajaiset: MIIKA NYSSÖNEN - Kahdeksan veistosta.
10.06.	ISTANBUL APPRAISAL. Psykedeelinen avajaisklubi. Pharaoh Pirttikangas ja Kuhmalahden nuubialaiset. DJ Grup Ses & Cevedit (Istanbul, TR)
10.06.	VALTAKUNNALLISET VAUVOJEN VÄRIKYLPI™ -PÄIVÄT. ★
17.06.	VÄRIKYLPIPERJANTAI -työpaja. Ohjaajina kuvataiteilijat Annina Kuusirati ja Sanna Pajunen. ★

74

75

17.06.	PEDAseinän näyttely: Joki - päivähoidon työpajanäyttely. ★
18.06.	VÄRIKYLPIYLAUANTAI -työpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Milla Karhuniemi ja lastentarhanopettaja Anna Nokikuru. ★
22.06.	Lasten KESÄkeskiviikko I. Toiminnallinen näyttelykierros ja työpaja lapsille ja lapsiperheille.
22.06.	Seniorien suunnistus nykytaiteeseen.
29.06.	Lasten KESÄkeskiviikko II. Toiminnallinen näyttelykierros ja työpaja lapsille ja lapsiperheille.
Heinäkuu	
01.07.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: PORI JAZZ / Sanna Mander.
05.07.	MUOTOKUVATYÖPAJA. Vanhemman ja lapsen yhteinen taidetyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Annina Kuusirati. ★
06.07.	Lasten KESÄkeskiviikko III. Toiminnallinen näyttelykierros ja työpaja lapsille ja lapsiperheille.
09.07.–17.07.	PORI JAZZ. Pidennetyt aukioloajat & näyttelyopastuksia. NEWS & ART CAFE, yhteistyössä Satakunnan Kansa.
12.07.	MUOTOKUVATYÖPAJA. Vanhemman ja lapsen yhteinen taidetyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Annina Kuusirati. ★
13.07.	PORI JAZZ. Pidennetyt aukioloajat & näyttelyopastuksia. NEWS & ART CAFE, yhteistyössä Satakunnan Kansa. Näyttelyesittely kello 18, vapaa pääsy.
13.07.	Euroopan unionin aluepolitiikan pääosaston DG Region johtaja Dirk Ahnerin puoliso rouva Christiane Bret tutustui Porin taidemuseoon. Vierailun isäntänä oli Satakuntaliitto, museon edustajana näyttelyamanuenssi Pia Hovi-Assad.
14.07.	PORI JAZZ. Pidennetyt aukioloajat & näyttelyopastuksia. Suomenkielinen näyttelyesittely kello 15 ja englanninkielinen esittely kello 16. NEWS & ART CAFE, yhteistyössä Satakunnan Kansa.
15.07.	PORI JAZZ. Suomenkielinen näyttelyesittely kello 15 ja englanninkielinen esittely kello 16. NEWS & ART CAFE, yhteistyössä Satakunnan Kansa.
15.07.	VÄRIKYLPIPERJANTAI -työpaja. Ohjaajina kuvataiteilijat Annina Kuusirati ja Sanna Pajunen. ★
16.07.	VÄRIKYLPIYLAUANTAI -työpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Milla Karhuniemi ja lastentarhanopettaja Anna Nokikuru. ★
17.07.	PORI JAZZ. Pidennetyt aukioloajat & näyttelyopastuksia. Suomenkielinen näyttelyesittely kello 15. NEWS & ART CAFE, yhteistyössä Satakunnan Kansa.
19.07.	MUOTOKUVATYÖPAJA. Vanhemman ja lapsen yhteinen taidetyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Annina Kuusirati.★
20.07.	SABOTANIC GARDEN. Hevonen raikaa painiselostajan. Pasi Mäkelä, Jussi Saivo, Simo Laihonen, Janne Tuomi, Petra Lustigová, Niina Lehtonen-Braun, Sami Vehmersuo, Ville Härkönen, Niina Hosiasluoma, Tuomas Timonen, Miikka Tuominen. Yhteistyössä : Sabotanic Garden, Teatteri Circus Maximus, T.E.H.D.A.S ry
22.07.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Eila Minkinen ja Heikki Kukkonen, Facebook ja muita kupariveistoksia – Maalauksia ja monotypia-grafiikkaa.

20.07.2011 SABOTANIC GARDEN, *Hevonen raiskaa painiseloistajan*, ensi-ilta, nykypaini-esitys
Ekspressiivinen butoh-vaikutteinen liikekieli, raskas improvisoitu musiikki sekä urheiluviihde lyövät yhteen painimatolla.
Pasi Mäkelä, Jussi Saivo, Simo Laihonon, Janne Tuomi, Petra Lustigová, Niina Lehtonen-Braun, Sami Vehmersuo, Ville Härkönen, Niina Hosiasluoma, Tuomas Timonen, Miikka Tuominen
Yhteistyössä: Teatteri Circus Maximus, T.E.H.D.A.S. ry

Kuva: Pia Hovi-Assad

76

77

Elokuu

- 01.08. Museoiden valtakunnallinen, viikon mittainen kävijätutkimus alkoi.
- 11.08. SATAEDU / Nakkila - Satakunnan ammattiopiston henkilökunnalle suunnattu luento otsikolla Johdatus nykyaiteen museon toimintaan. Tutustuminen taidemuseon toimintaan ja näyttelyihin.
- 11.08. Huittisten ammatti- ja yrittäjäopisto tutustui taidemuseoon ja sen näyttelyihin.
- 12.08. VÄRIKYLPERJANTAI -työpaja. Ohjaajina kuvataiteilijat Annina Kuusirati ja Sanna Pajunen. ★
- 12.08. Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Klaus Kopu, Peräpohjolan vyöhyke.
- 12.08. Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Sebastian Lindberg, Koti ja isänmaa.
- 13.08. VÄRIKYLPUAUANTAI -työpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Milla Karhuniemi ja lastentarhanopettaja Anna Nokikuru. ★
- 20.08. SYDÄNLAPSET -värikylpytyöpaja. ★
- 21.08. EKO-MUSIIKIN KONSERTTI, Miguel Arcos (Ecuador), Martin Daske (Saksa) ja Juhana Nyrhinen. Yhteistyössä: Pori Folk
- 24.08. ITE ja Outsider-taide Suomessa & Contemporary Folk Art Environments in the USA. Taiteilijapuheenvuorot Steve Vanoni & Erkki Pirtola. Kielet suomi ja englanti.
- 24.08. Aalto-yliopiston Taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median sekä Turun kauppakorkeakoulun Creative Business Management maisteriohjelman opiskelijaryhmä tutustui taidemuseon toimintaan. Esittelijänä Anni Venäläinen.
- 27.08. S-ryhmän Hallinnon kesäpäivät Porissa. Mesenaattiryhmät vierailevat taidemuseolla.
- 28.08. S-ryhmän Hallinnon kesäpäivät Porissa. Mesenaattiryhmät vierailevat taidemuseolla.
- 30.08. Croquis-piirustusilta. Ohjaajana kuvataiteilija Veijo Setälä. ★
- 31.08. BONUS-opastus. Andy Goldsworthy, biologi Janne Lampolahti.

Syyskuu

- 01.09. Kankaanpään taidekoulu tutustui Porin taidemuseoon.
- 02.09. Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Kai Ruohonen, Pieni palikkalaatikko.
- 02.09. Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Heikki Hautala, Katarsista odotellessa...
- 02.09. Aboa Vetus & Ars Nova -museon henkilöstö tutustui Porin taidemuseoon.
- 03.09. SYDÄNLAPSET -värikylpytyöpaja. ★
- 04.09. PORIN SASKIA ry:n järjestämä luento taidemuseon luentosalissa.
- 05.09. MASKARONI -seinänaamioita. Päivähoidon erikoistyöpaja. ★
- 05.09. Ohjaajana kuvataiteilija Annina Ceron. ★
- 05.09. VAUVOJEN VÄRIKYLPU –info perheille. ★
- 06.09. PEDASEINÄN näyttely: Taavin tulet. ★
- 07.09. KURNAJAISSET. Porin kaupungin kulttuurilaitosten toimintojen esittelypäivä Satakunnan korkeakouluopiskelijoille.

07.09.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
09.09.	PURKKIPURKKIPURKKI - Kiertävä teatteriesitys vauvoille ja taaperoille. LAINSUOJATTOMAT -festivaali.
09.09.	Pieni PALIKKAKASA -työpaja Poriginal Galleriassa.
10.09.	VÄRIKYLPLYLAUANTAI -työpaja. ★
10.09.	PURKKIPURKKIPURKKI - Kiertävä teatteriesitys vauvoille ja taaperoille. LAINSUOJATTOMAT -festivaali.
12.09.	MASKARONI -seinänaamioita. Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Annina Ceron. ★
14.09.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
14.09.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
19.09.	MASKARONI-seinänaamioita. Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Annina Ceron. ★
20.09.	Satakunnan ammattikorkeakoulu / Luovan valokuvauksen kurssi.
21.09.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
21.09.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
23.09.	PORIN PÄIVÄ taidemuseolla. TAAVIN TULET IV -tuliveistostapahtumassa mukana Kirjurinluodolla. ★
23.09.	Satakunnan ammattikorkeakoulu / Luovan valokuvauksen kurssi.
23.09.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Hannu Alhosola, Janni Härmälä ja Henna Tyrväinen. Porin Saskiat ry:n stipendiaattinäyttely.
24.09.	PORIN PÄIVÄ taidemuseolla. Miten näyttelyitä ripustetaan? Taidemaalari Carolus Enckell ja näyttelykuraattori Teija Lammi esittelevät valmisteilla olevaa Torger Enckellin näyttelyä.
25.09.	PORIN PÄIVÄ taidemuseolla. Taidemaalari Matti Kujasalo esitteli valmisteilla olevaa näyttelyään ja näyttelyprosessia.
27.09.	Croquis-piirustusilta. Ohjaajana kuvataiteilija Veijo Setälä. ★
28.09.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
28.09.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
29.09.	Viron tasavallan suurlähettiläs Mart Tarmak ja kulttuurineuvos Liisa Ojaveer tutustuivat Porin taidemuseoon. Isäntänä Esko Nummelin.
29.09.	Norjalainen konkreettisen taiteen keräilijä Erling Neby tutustui Matti Kujasalon näyttelyyn.
29.09.	Syyskauden näyttelyiden tiedotus- ja mediatilaisuus.
29.09.	Vauvojen värikylpy -täydennyskoulutus. ★
30.09.	Järjestettiin suurelle medialle ja suurelle yleisölle avoimet kuraattori- ja taiteilijakierrokset syyskauden kolmeen eri näyttelyyn.
30.09.	Porin taidemuseon 30-vuotisjuhluvuoden Maire Gullichsenin perinnölle omistetun syyskauden näyttelykokonaisuuden avasi valtiotieteen tohtori Heikki Koski. Juhlan kunniaksi jaettiin museon avajaisvieraille MAIRE GULLICHSENIN TAIDESÄÄTIÖN KOKOELMA -julkaisua (Porin taidemuseon julkaisuja 11, 202 sivua) 320 kappaletta.
30.09.	Näyttelyn avajaiset: MATTTI KUJASALO. Näyttelyn avasi taidemuseonjohtaja Markku Valkonen.

30.09.	Näyttelyn avajaiset: TORGER ENCKELL. Näyttelyn avasi taidemaalari Carolus Enckell.
30.09.	Näyttelyn avajaiset: ANIMO!. Kolmeosaisen näyttelysarjan avasi Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki -säätiön edustaja Tiina Erkintalo.
30.09.	PEDApiste: MUODOMUUTOKSIA.
30.09.	Vauvojen värikylpy -täydennyskoulutus. ★
Lokakuu	
01.10.	MESSIAANINEN VISUAALISEN ETIIKAN TUTKIMUSKESKUS (MVET) & Johnny Amore 7 FOR THE PRICE OF 1 – ACCUMMULATING VALUE -performanssi.
02.10.–09.10.	Valtakunnallinen vanhusten viikko. Taiteilijavierailuja Palvelukoti Jokirantaan. ★
03.10.	VARJOMAA. Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana taiteilija Roosa Halme. ★
04.10.	Luentosalissa Isien ilta / perhevalmennus.
04.10.	Mennään museoon! 04.–07.10. koululaisten ja opiskelijoiden museoviikko.
05.10.	Seniorien suunnistus nykytaiteeseen.
05.10.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
05.10.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
06.10.	Hii Hoi Hoitajat! Tiedotustilaisuus päivähoidon parissa työskenteleville. ★
07.10.	VÄRIKYLPLYLAUANTAI -työpaja. ★
09.10.	Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Roosa Halme. ★
10.10.	VARJOMAA. Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana taiteilija Roosa Halme. ★
12.10.	SATELLITE PLATFORM -keskustelutilaisuus, jonka tarkoituksena oli tutustua livenä eri maanosista tulevien ammattitaiteilijoiden tapoihin työskennellä. Satellite Platform lähetettiin internetin välityksellä ja sen yhteydessä oli yleisöllä mahdollisuus osallistua myös chattiin. Keskustelijat olivat Sabine Schründer, valokuva (Saksa); Vera Hofmann, installaatio (Saksa); Gwyneth Anderson, animaatio (USA); Eiliyas, äänitaide (USA); Pieter Gyselinck, äänitaide (Belgia); Gemma Tweedie, käsitetaide (Uusi-Seelanti); Jenna Corcoran, installaatio.
12.10.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
12.10.	Satakunnan ammattikorkeakoulu / Luovan valokuvauksen kurssi.
12.10.	Porin taide- ja taideteollisuusyhdistys tutustui taidemuseon näyttelyihin.
14.10.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Markku Piri, Markku Laakso, Markku Salo, Markku Järvelin, Markku Kosonen, Markku Mäkelä ja Markku Arantila. MArS longa, Markku brevis -markkuspektiivi
14.10.	Satakunnan ammattikorkeakoulu / Luovan valokuvauksen kurssi.
15.10.	Kansainvälinen Lasten lauantai. Ohjelmaa koko perheelle. Turkkilaiseen kansanperinteeseen pohjautuva esitys. Esityksen suunnittelu ja toteutus: Neslihan Kilickesen. Kuunnellaan ja taiteillaan satua, ohjaajina Anni ja Mimmi, Porin taidemuseo. Origami-työpaja ★, non-stop työpaja. Ohjaajana Laura Myllykangas, Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto. Paperikukka-työpaja, non-stop työpaja. Ohjaajana Ljudmila Remes. Näyttelyt: Satakunnan Monikulttuuriyhdistys ry.:n Lasten piirustuskerho Taikakynä. Kerhon ohjaaja Irina Härmäläinen, PEDAseinä, Café Muusa. Kaikki lapset kouluun – Schools for Africa. Unicefin maakunnallisen kumppanuusvuoden Afrikka-näyttely, PEDApiste, Halli. Yhteistyössä Porin taidemuseon kanssa Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto, Satakunnan Monikulttuuriyhdistys ry. sekä UNICEF.

17.10.	TIKKU-UKKO. Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Kai Ruohonen. ★
17.10.	PIP-Fest (Pori International Puppetry Festival) -työpajat. Varjoteatteri ★
18.10.	Croquis-piirustusilta. Ohjaajana kuvataiteilija Veijo Setälä. ★
19.10.	Luento sarjassa Ajatus ja ilmaisu. MAIRE JA MUSEO. Maire Gullichsenin taidesäätiö ja Porin taidemuseon perustaminen. Hallintotieteiden tohtori Heikki Koski.
19.10.	Voimauttava valokuva -koulutus. Länsi-Suomen kesäyliopisto.
19.10.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
19.10.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
21.10.	TEEMAtyöpaja koululaisille. TORGER ENCKELL -näyttely. Minä olen tässä -omakuvatyöpaja. Ohjaajana Anni Venäläinen.
22.10.	KAMARI2011 -konsertti. Yhteistyössä Pori Sinfonietta.
22.10.	SYDÄNLAPSET värikylpytyöpaja. ★
27.10.	PORI SCREENINGS:OLIVER RESSLER: WHAT IS DEMOCRACY? Itävaltalaisen kuvataiteilijan Oliver Resslerin puheenvuoro, jossa hän esittelee elokuviaan.
29.10.	PORI SCREENINGS: OLIVER RESSLER: WHAT IS DEMOCRACY? -elokuva.
30.10.	Taiteilijapuheenvuoro. Kuvataiteilija Timo Vaittinen, Animoï-näyttely
31.10.	TIKKU-UKKO. Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Kai Ruohonen. ★

Marraskuu

01.11.	SENIORIPAJA. Kalligrafia-työpaja senioreille. Ohjaaja kalligrafi Ulla Lampinen.
01.11.	Lentosalissa Parisuhdeluento / perhevalmennus.
02.11.	Mediatilaisuus Animoï: Turun Anikistit.
02.11.	PORI SCREENINGS: Turun Anikistit taiteilijapuheenvuoro ja screening Yhteistyössä: Turun taidemuseo, Turun ammattikorkeakoulun taideakatemia animaatiokoulutus, Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki.
02.11.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
02.11.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
03.11.	Länsi-Suomen kesäyliopiston ja Porin ev.lut. seurakunnan Torstai-akatemia vieraili taidemuseolla kuulemassa museon historiasta ja toiminnasta sekä tutustui näyttelyihin.
03.11.	Aalto-yliopiston / Taideteollisen korkeakoulun Taiteen laitoksen henkilökunta Helsingistä vieraili Porin taidemuseossa.
04.11.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulun 20v. juhlanäyttely
04.11.	Satakuntalaisten opistojen rehtorit tutustuivat Porin taidemuseon toimintaan Porin työväenopiston rehtorin johdolla.
04.11.	TEEMAtyöpaja koululaisille. ANIMOï-näyttely. Ötökkäpuutarha, kummituslinna ja Villi länsi heräävät eloon animaation keinoin. Ohjaajana Visuaalisten alojen läänintaiteilija, animaatio-ohjaaja Taru Anttila. Yhteistyössä Satakunnan taidetoimikunnan, Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupungin ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.
05.11.	PEDAseinän näyttely: Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulu 25-vuotisjuhlanäyttely.

80

81

06.11.	PORI SCREENINGS: Turun Anikistit screening Yhteistyössä: Turun taidemuseo, Turun ammattikorkeakoulun taideakatemia animaatiokoulutus, Turku Euroopan kulttuuripääkaupunki 2011.
06.11.	PORI SCREENINGS:ZANNY BEGG & OLIVER RESSLER: WHAT WOULD IT MEAN TO WIN? -elokuva.
07.11.	VARJOMAA. Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana taiteilija Roosa Halme. ★
09.11.	PORI SCREENINGS: Animaation apupyörä taiteilijapuheenvuoro ja screening Yhteistyössä: Turun taidemuseo, Turun ammattikorkeakoulun taideakatemia animaatiokoulutus, Turku Euroopan kulttuuripääkaupunki 2011.
12.11.	VÄRIKYLPLYLAUANTAI -työpaja. ★
12.11.	KAMARI2011 -konsertti. Yhteistyössä Pori Sinfonietta.
13.11.	PORI SCREENINGS: DARIO AZZELLINI & OLIVER RESSLER: COMUNA UNDER CONSTRUCTION -elokuva. Lennätä kaikkea – Isänpäivän työpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Anna Turunen. (peruttu) ★
14.11.	DINOSAURUSTELUA. Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Taru Anttila. ★
15.11.	Nukketeatteri SYTKYT. Koko SUOMEN Helsinki – 200 vuotta PÄÄKAUPUNKINA
15.11.	Terve Kunta -verkostotapaamisen iltatilaisuus Taidemuseolla. Verkoston puheenjohtaja Esko Karra, taidemuseolta Esko Nummelin.
16.11.	Kroatian suurlähettiläs Dr. Damir Kušen tutustui taidemuseon toimintaan ja museon näyttelyihin. Isäntänä Esko Nummelin.
16.11.	Luento sarjassa Ajatus ja ilmaisu. Älkää ymmärtäkö minua liian nopeasti – Torger Enckell. Taidemaalari Carolus Enckell.
16.11.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
16.11.	PIP-Fest (Pori International Puppetry Festival) -työpajat. Teatterinukketyöpaja. ★
17.11.	Vauvojen värikylpy -täydennyskoulutus. ★
18.11.	Vauvojen värikylpy -täydennyskoulutus. ★
18.11.	TEEMAtyöpaja koululaisille. ANIMOï-näyttely. Ötökkäpuutarha, kummituslinna ja Villi länsi heräävät eloon animaation keinoin. Ohjaajana Visuaalisten alojen läänintaiteilija, animaatio-ohjaaja Taru Anttila. Yhteistyössä Satakunnan taidetoimikunnan, Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupungin ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.
19.11.	Vauvojen värikylpy -täydennyskoulutus. ★
20.11.	PORI SCREENINGS: Animaation apupyörä screening Yhteistyössä: Turun taidemuseo, Turun ammattikorkeakoulun taideakatemia animaatiokoulutus, Turku Euroopan kulttuuripääkaupunki 2011.
20.11.	Lapsen oikeuksien päivä taidemuseolla. Lapsiperheillä vapaa pääsy taidemuseoon.
21.11.	DINOSAURUSTELUA. Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Taru Anttila. ★
21.11.	PIP-Fest (Pori International Puppetry Festival) -työpajat. Marionettityöpaja. ★
23.11.	Luento sarjassa Ajatus ja ilmaisu. Vapaus ja valinta. Taidemaalari Matti Kujasalon kanssa keskustelijana taidemaalari ja kriitikko Petr Rehor.
23.11.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
23.11.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★

24.11.	Taidetta lähellä -ohjelma. Omakeuva -taidepaja suomen kieltä opiskeleville maahanmuuttajille. Ohjaajana tekstiilitaiteilija Irina Soboleva. Yhteistyössä WINNOVA.
25.11.	Nakkilan kunnan Lasten ja nuorten kuvataidekoulu tutustui Porin taidemuseoon ja työpajatoimintaan.
25.11.	TEEMAtyöpaja koululaisille. Minä olen tässä –omakuvatyöpaja. Ohjaajana Anni Venäläinen.
25.11.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Pasi Vainionpää.
25.11.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria: Riikka Latva-Somppi.
26.11.	SYDÄNLAPSET värikylpytyöpaja. ★
28.11.	Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Roosa Halme. ★
29.11.	Croquis-piirustusilta. Ohjaajana kuvataiteilija Veijo Setälä. ★
29.11.	Luentosalissa Isien ilta / perhevalmennus.
30.11.	BONUS-opastus. Torger Enckell, näyttelyn kuraattori Teija Lammi.
30.11.	Seniorien suunnistus nykytaiteeseen.
30.11.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
30.11.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
Joulukuu	
02.12.	NÄE MUSIIKKIA! Turku 2011 päätösjuhla. Porilaisten Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupukihankkeiden päätösjuhla kaikelle kansalle. Maria Kallionpää, Markku Klami, Johanna Kärkkäinen, Juho Laitinen, Arttu Merimaa, Aleksander Nowak, Laura Pawela, Kimmo Rahunen, Milja Viita. Ion Buinovschi, viulu; Stefan Kavén, viulu; Eila Saikkonen, kontrabasso. Yhteistyössä: Poikkitaiteellinen yhdistys Poike ry Musicam video -hanke, Taikalampun Sytyke Puppet Kit-osahanke Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto, Viestinviejä Pori Sinfonietta, Loisto / Pori Jazz 66 ry
02.12.	TEEMAtyöpaja maahanmuuttaja-luokalle. TORGER ENCKELL -näyttely. Minä olen tässä. -omakuvatyöpaja. Ohjaajana Anni Venäläinen.
03.12.	LASTEN LAUANTAI. Ohjelmaa koko perheelle. Rakennetaan tonttuhoukuttimia. Ohjaajina Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.
05.12.	PIP-Fest (Pori International Puppetry Festival) -työpajat. Elävä animaatio -työpaja. ★
07.12.	ANIMOI – KURAATTORIPUHEENVUORO. Näyttelyn kuraattori Anna Daneri (Italia).
07.12.	ELÄMYKSELLINEN OPASTUS Torger Enckellin näyttelyyn. Tutustutaan piirtäen ja keskustellenTorger Enckellin näyttelyyn. Ohjaajana Anni Venäläinen.
07.12.	NOISE. Valokuvaustoimintaa nuorille. ★
07.12.	Lasten sanataidetyöpaja. Ohjaajana Reetta Turtiainen. ★
09.12.	TEEMAtyöpaja koululaisille. TORGER ENCKELL -näyttely. Minä olen tässä. -omakuvatyöpaja. Ohjaajana Anni Venäläinen.
10.12.	Säveltäjätapaminen. Säveltäjät Jukka-Pekka Lehto, Maria Kallionpää ja Lotta Wennäkoski kertoivat teoksistaan.
10.12.	PALMGREN-festivaalin moderni iltapäivä. Satakunnan taidetoimikunta.
12.12.	DINOSAURUSTELUA. Päivähoidon erikoistyöpaja. Ohjaajana kuvataiteilija Taru Anttila. ★
12.12.–15.12.	Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulun kaikki vuosiluokat vierailivat taidemuseolla.

13.12.	Croquis-piirustusilta. Ohjaajana kuvataiteilija Veijo Setälä. ★
14.12.	Seniorien suunnistus taidekokoelmaan. Seniori-ikäisistä koostuva ryhmä aloitti työskentelyn pedayksikön kanssa. Yhteistyössä valmistuu näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi syksyllä 2012.
17.12.	VÄRIKYLPLYLAUANTAI -työpaja. ★
20.12.	AVARA MUSEO -koulutuspäivä taidemuseon henkilökunnalle.
30.12.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria. Maria Liitola
30.12.	Näyttelyn avajaiset. Poriginal Galleria. Janne Nytorp.

Edellisten lisäksi

PÄIVÄHOIDON TYÖPAJAT kevät- ja syyskaudella säännöllisesti viikoittain tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin aamupäivällä, kaikkiaan kolme eri ryhmää kunkin viikon aikana kesää lukuun ottamatta vuoden ympäri. Päivähoidon työpajat on toteutettu yhteistyössä Porin koulutoimen ja Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.

VAUVOJEN VÄRIKYLPLYT SEKÄ IPANA-VÄRIKYLPLYT kevät- ja syyskaudella tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin, kaikkiaan kahdeksan (8) ryhmää viikossa. LAUANTAIVÄRIKYLPLYT lauantaisin, kolme eri ryhmää kunakin kertana. Toteuttaja Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto.

★ Yhteistyössä Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.

84

NÄE MUSIIKKIA! Turku 2011 päätösjuhla Porin taidemuseossa 02.12.2012.

Porilaisten Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupukihankkeiden päätösjuhla kaikelle kansalle.

Ion Buinovschi, viulu; Stefan Kaven, viulu; Eila Saikkonen, kontrabasso.

Maria Kallionpää, Markku Klami, Johanna Kärkkäinen, Juho Laitinen, Arttu Merimaa, Aleksander Nowak, Laura Pawela, Kimmo Rahunen, Milja Viita.

Yhteistyössä: Poikkitaiteellinen yhdistys Poike ry Musicam video -hanke, Taikalampun Sytyke Puppet Kit-osahanke
Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto, Viestinviejä Pori Sinfonietta, Loisto / Pori Jazz 66 ry

85

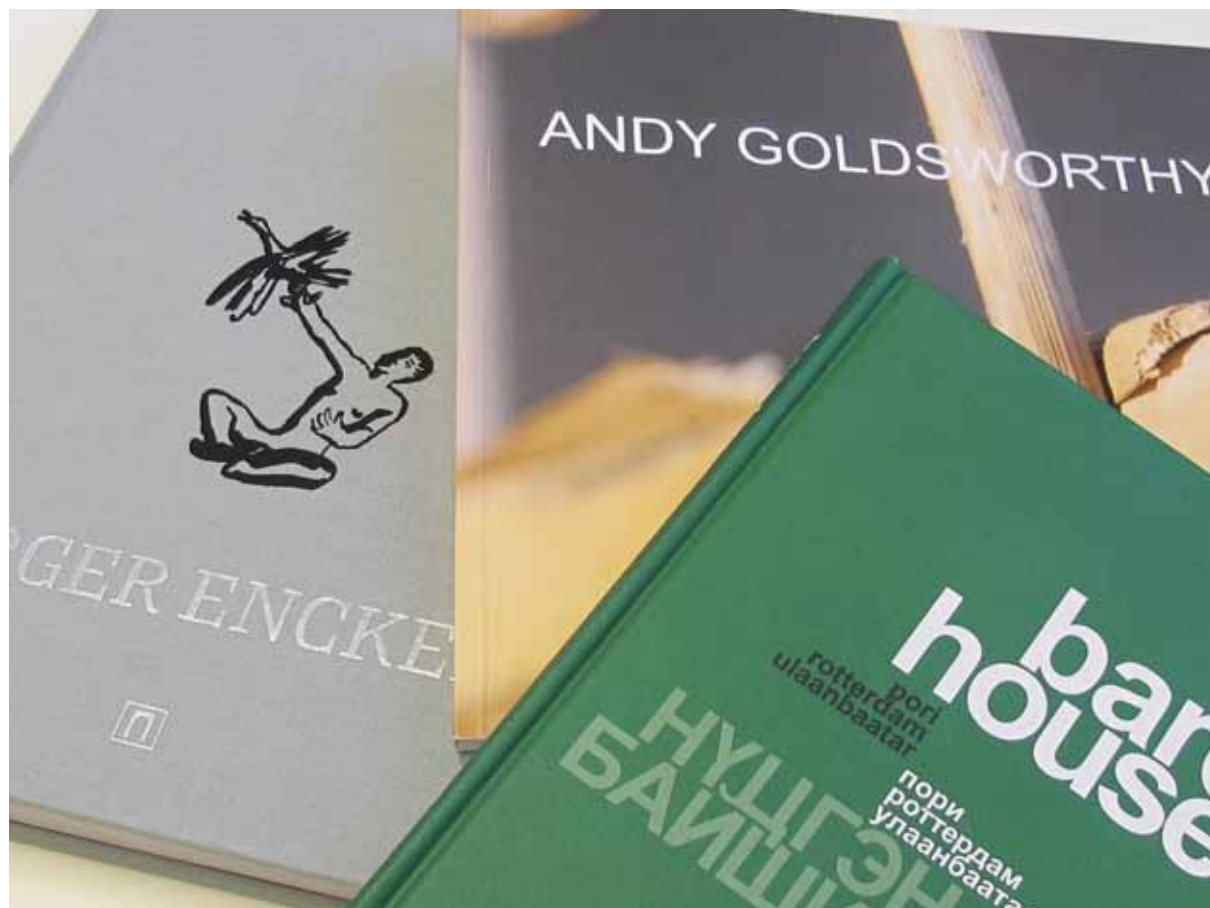
Mesenaatti- ja vuosikortti

Taidemuseo jatkoi vuonna 1994 käynnistettyä, ulospäin suuntautuvaa toiminta- ja tukikampanjaa. Museolla oli edellisten vuosien tavoin käytössä vuosikorttijärjestelmä, jonka avulla tehtiin taidemuseon toimintaa ja palveluja tunnetuksi, rakennettiin kontakteja sekä koottiin yksityishenkilöistä, yhteisöistä ja yrityksistä tukipiiriä museotyön kehittämiseksi.

Mesenaattikortti on suunnattu yrityksille, yhteisöille ja yksityishenkilöille. Sen hinta oli kertomusvuonna 100 euroa. Kortin haltija on oikeutettu vierasryhmineen vapaaseen sisäänpääsyyn kaikkiin Porin taidemuseon näyttelyihin hankintavuoden aikana. Mesenaattikortti tarjoaa uuden muodon yritysten henkilökunnalle tai yhdistysten ja järjestöjen jäsenille kulttuuripainotteiseen virkistystoimintaan. Kuluneen vuoden aikana järjestettiin tällaisten ryhmävierailujen yhteydessä lukuisia museon ja näyttelyiden esittelyjä. Kortin haltijoilla oli myös mahdollisuus järjestää kokouksia museon luentotiloissa. Sekä vuosikortti että mesenaattikortti oikeuttavat 15 % alennukseen museossa myytävistä tuotteista.

Mesenaattikortin lunasti vuoden 2011 aikana 78 yhdistystä, järjestöä tai yksityishenkilöä. Henkilökohtaisen vuosikortin hinta oli 20 euroa, ja sen lunasti vuoden 2011 aikana 93 henkilöä. Vuosikortti oikeutti niinkään ilmaiseen sisäänpääsyyn museon kaikkiin näyttelyihin. Vuosikortin ja mesenaattikortin haltijoille tiedotettiin säännöllisesti taidemuseon näyttelyistä, tapahtumista ja muista palveluista.

86

87

JULKAISU- JA TIEDOTUSTOIMINTA

Taidemuseo tiedotti vuonna 2011 edellisten vuosien tavoin monipuolisesti ja laaja-alaisesti toiminnastaan hyödyntäen tehokkaasti eri välineitä ja kanavia. Jokaisen näyttelyn yhteydessä järjestettiin mm. avoin päivä tiedotusvälineille sekä erillinen tiedotustilaisuus, jonka puitteissa syntyneet taiteilija- ja kuraattoripuheenvuorot dokumentoitiin. Pedagogisen yksikön asiakasrajapintojen jalostamista sekä tiedon välityksen kohdentamista kehitettiin mm. valtakunnallisen, kolmivuotisen, ESR -rahoitteisen AVARA MUSEO -hankkeen yhteydessä.

Taidemuseon internet-sivujen kehittämistä sekä sivujen tunnetuksi tekemistä jatkettiin. Museon kotisivut löytyvät osoitteesta www.poriartmuseum.fi. Suomen kielen ohella sivuja ylläpidetään soveltuvin osin myös englanniksi. Museolla on oma Facebook -sivusto. Tiedotusintegraatiota ja yhteistyötä Porin kaupungin kulttuuritoimen kanssa kehitettiin edelleen. Kulttuuritoimen viestintäryhmässä taidemuseon edustajana on toiminut projektisuunnittelija Anni Venäläinen.

Kertomusvuoden aikana taidemuseo julkaisi kuusi kotimaisena ja kansainvälisenä yhteistyönä toteutettua kirjaa ja kaksi esitettä. Lisäksi museo tuotti neljä suurikokoista katujulistetta sekä viisi muuta julistetta.

Julkaisut:

BARE HOUSE / PORI – ROTTERDAM – ULANBATAAR

Julkaisun toimitus: Annu Wilenius.

Julkaisun kielet: englanti ja mongolia.

Julkaisun laajuus: 200 s., nelivärikuvitus.

Kirjoittajat: Saara Hacklin, Uranchimeg Tsulten, Taina Rajanti, Annu Wilenius sekä Harri Laakso.

Kääntäjät: Tsendpurev Tsegmid.

Graafinen suunnittelu ja kuvankäsittely: Petri Nuutinen.

Valokuvat: sivut 50 ja 55 Satakunnan Museon arkisto; s.72. Konsta Huusko ja Erkki Valli-Jaakola, s.74.; Maja Kuzmanovic, Eduardo Flores, Ana Rewakowicz; ss. 110,111 Erkki Valli-Jaakola sekä näyttelyn taiteilijat Chris van Mulligan, Christine Saalfeld, Sonia Leimer, Christian Mayer, Sedbazar Ganzug, Oula Salokannel, Aletta de Jong, Dugarsuren Batzorug, Ana Rewakowicz, Togmidshiirev Enkhbold, Gregory Cowan, Clare Hill, Katrin Hornek, Michael Fürst, Yondonjunain Dalkh-Ochir, Ser-Od-Dolgor ja Annu Wilenius.

Julkaisun ovat kustantaneet Porin taidemuseo sekä Aalto-yliopisto / Porin taiteen ja median laitos.

Julkaisua ovat tukeneet FRAME - Finnish Fund for Art Exchange sekä Kone Foundation.

Paino: Tamerprint, Tampere.

Aalto University publication series ART+DESIGN+ARCHITECTURE 4/2011.

ISBN 978-952-5648-24-9; ISSN 0359-4327. ISSN 1799-4853.

Pori Art Museum Publications 105.

BARE HOUSE DVD. Video Works.

Clare Hill: City of Felt, 5`41", 2010; Katrin Hornek: If Architecture Could Talk, 11`, 2010; Christian Mayer: Tools from a Workshop 1960-2010, 9`08, 2010; Ana Rewakowicz: SR-Hab / Bikeride, 2`26", 2010; Sedbazar Ganzug, You Can't Cheat Sin by Flour, 15`55", 2010; Togmodshiirev Enkhbold: Mongolian Wind from Ulanbataar to Rotterdam, 48`, 2010; Oula Salokannel & Annu Wilenius: The Raft, The River and the Plum-tree, 7` & 27`, 2010; Oula Salokannel & Annu Wilenius: St. Isak's, Pori, 14`03", 2010; Building Bare house, 7`35", 2010.

Toteutus: Annu Wilenius & Jarkko Montonen / Porin videotuki.

LIFE ON A LEAF

Julkaisun kielet: englanti, ruotsi ja suomi.

Julkaisun laajuus: 64s., nelivärikuvitus.

Graafinen suunnittelu: Marjo Malin.

Valokuvat: Vesa Aaltonen, Matti A Kallio, Jan-Erik Andersson, Mikael Lindén, Robert Seger, Jussi Tiainen ja Erkki Valli-Jaakola.
Paino: FINEPRESS.
ISBN 978-952-5648-25-6; ISSN 0359-4327
Porin taidemuseon julkaisuja 106 | Pori Art Museum Publications 106.
LIFE ON A LEAF -julkaisu on tuotettu yhteistyössä Kuvataideakatemian, Näyttelyvaihokeskus FRAME:n ja Turku Euroopan kulttuuripääkaupunki 2011 -hankkeen kanssa

VUOSIKERTOMUS 2010 / Porin taidemuseo / Pori Art Museum
Toimitus: Kati Kunnas-Holmström ja Esko Nummelin / Porin taidemuseo
Julkaisun kielet: suomi.
Laajuus 174 s., nelivärikuvitus
Graafinen suunnittelu: Kati Kunnas-Holmström sekä Esko Nummelin
Kansikuvat: Erkki Valli-Jaakola ja Kati Kunnas-Holmström / Porin taidemuseo
Valokuvat: Erkki Valli-Jaakola sekä Pia Hovi-Assad, Mirja Ramstedt-Salonen, Kati Kunnas-Holmström, Kai Ruohonen, Patrick Huse, Hilka Kuusijärvi, Päivi Setälä, Anni Venäläinen, Terhi Sammalmaa, Jenny Stenvall, Alpo Nummelin.
Porin taidemuseon julkaisuja 107
ISBN 978-952-5648-26-3; ISSN 0359-4327

VAUVOJEN VÄRIKYLPI
Julkaisun toimitus: Päivi Setälä.
Julkaisun kielet: suomi.
Julkaisun laajuus: 69 s., nelivärikuvitus.
Kirjoittajat: Päivi Setälä, Eija Mettovaara, Lea Hyvärinen ja Saara Jaskari.
Graafinen suunnittelu: Kirsi Jaakkola.
Paino: Brand ID Oy / Kehityksen kirjapaino.
ISBN 978-952-5648-28-7.
Vauvojen värikylpy -julkaisusarja. Porin taidemuseon julkaisuja nro 109.

ANDY GOLDSWORTHY
Julkaisun toimitus: Pia Hovi-Assad ja Kati Kunnas-Holmström.
Julkaisun kielet: englanti ja suomi.
Julkaisun laajuus: 76 s., nelivärikuvitus.
Kirjoittajat: Juliette Kennedy, Pia Hovi-Assad ja Tiina Jalkanen.
Kääntäjät: Tomi Snellman.
Graafinen suunnittelu: Kati Kunnas-Holmström.
Valokuvat: Erkki Valli-Jaakola.
ISBN 978-952-5648-29-4; ISSN 0359-4327
Porin taidemuseon julkaisuja 110 | Pori Art Museum Publications 110.
Paino: Ai-Ri Offset.
Julkaisu on tuotettu yhteistyössä Galerie Lelong, New York, USA sekä British Council Helsinki.

TORGER ENCKELL
Julkaisun toimitus: Carolus Enckell, Teija Lammi ja Esko Nummelin.
Julkaisun kielet: suomi, ruotsi ja englanti.
Julkaisun laajuus: 256 s., nelivärikuvitus.
Kirjoittajat: Erkki Anttonen, Carolus Enckell, Maija Koskinen, Altti Kuusamo, Erik Kruskopf, Teija Lammi, Esko Nummelin, Stella Parland, Lars-Ivar Ringbom.
Kääntäjät: Markus Sandberg (suomi-ruotsi), Tomi Snellman (suomi-englanti, ruotsi-englanti, ruotsi-suomi), Sara Torvalds (ruotsi-suomi).
Graafinen suunnittelu: Teija Lammi.

88

89

Kuvankäsittely Petri Kuokka / Aarnipaja.
Valokuvat: Vesa Aaltonen, Tomi Aho / Gösta Serlachiuksen taidesäätiön arkisto, Yehia Eweis / Helsingin kaupungin taidemuseo, Jussi Koivunen / Rakennustaiteen museo, Joel Rosenberg / KKA, Kari Siltala / Svenska litteratursällskapet i Finland, Janne Tuominen, Rauno Träskelin / KKA, Matias Uusikylä, Erkki Valli-Jaakola / Porin taidemuseo.
Porin taidemuseon julkaisuja 111 | Pori Art Museum Publications 111.
ISBN 978-952-5648-30-0; ISSN 0359-4327
Paino: Lönnberg Painot Oy.
TORGER ENCKELL -julkaisu on osa PORIN TAIDEMUSEO 30 VUOTTA vuonna 2011 -tapahtumakokonaisuutta.

Esitteet:

Näyttelyohjelma / kevät 2011, suomi-englanti, nelivärikuvitus
Näyttelyohjelma / syksy 2011, suomi-englanti, nelivärikuvitus

Julisteet:

PORIN TAIDEMUSEON LUENTOSARJA, Kevät 2011

ECO-ART
[04.02.2011 - 29.05.2011]
Julisteen suunnittelu: Joni Syvänen.

FRED SANDBACK AT PORI
[04.02.2011 - 29.05.2011]
Fred Sandback: Untitled (Sculptural study, Sixteen-part Vertical Construction). ca. 1990/2009
Off-white and cherry red acrylic, varied dimensions
Instituto Moreira Salles, Rio de Janeiro, 2010. Photo: Vicente de Mello. Courtesy: Instituto Moreira Salles.
Julisteen suunnittelu: Joni Syvänen.

PORI SCREENINGS: ELÄVÄT LEGENDAT – LIVING LEGENDS
Jimmie Durham, Geoffrey Hendricks, Nyte ry, S.E.L.
[13.03.2011 - 27.03.2011]

ANDY GOLDSWORTHY
[10.06.2011 - 11.09.2011]
Julisteen suunnittelu: Kati Kunnas-Holmström.

MUSEOIDEN YÖ 2011, La Nuit des Musées

MATTI KUJASALO, TORGER ENCKELL, ANIMO!
30.10.2011 - 15.01.2012
Julisteen suunnittelu: Teija Lammi.

PORI SCREENINGS:
Turun Anikistit ja Animaation apupyörä -ohjelmajuliste.
Julisteen suunnittelu: Pia Hovi-Assad ja Kallo Works Osk.

Taidemuseon internet-sivusto, käyttöaste, käyttäjäprofiilit ja uudet sisällöt

Porin taidemuseon suomenkieliset internet-sivut löytyvät osoitteesta www.poriartmuseum.fi/fin/ ja englannin-kielinen sivusto osoitteesta www.poriartmuseum.fi/eng/. Porin taidemuseo löytyy myös FACEBOOKista.

Taidemuseon internetsivuston sivukartta.

Näyttelyt	Museo	Peda	Arkisto	Poriginal	Kauppa	Kahvila
Ajankohtaista	Rakennus	Yleisö	Näyttelyohjelmat	Galleria	Nettikauppa	
Tulevat näyttelyt	Maire	Päivähoidon työpaja	Vuosi- kertomukset			
Edelliset näyttelyt	Kokoelmat	Koulut	Kokoelma- poliittinen oh- jelma			
	Kirjasto	Kirje kouluille	Museo- ja yleisö- tapahtumat			
	Kuva-arkisto	Ohjelma	Näyttely- ja tapahtu- majulisteet			
	Henkilökunta	Työpajat	Ohjelmahaitarit			
	Tutkimus	Kirjasto ja arkistot	Näyttely- ohjelmat vuosina 1979–2011			
	web-galleriat	Tutkimuksia ja kirjavinkkejä				
Tiedotusvälineet	Yhteystiedot	Museolehtorin yhteystiedot			Mesenaatit	
Lehdistökuvat	Henkilökunta	Bumerangi				
Graafinen oh- jeisto	Porin kartta	Taidetta ympäri ämpäri				
	Google Maps	Opastukset				
		Luennot				
		Seniorit				
		Hinnat, avoinna, yhteystiedot				

Taidemuseo on panostanut sivuston tekniseen toimintavarmuuteen ja saavutettavuuteen hyödyntämällä mahdollisuuksien salliessa WCAG 1.0 saavutettavuusohjeistoa sekä W3C:n validointityökaluja. World Wide Web Consortium (W3C) edistää internet-saavutettavuuden ja tasa-arvoisuuden toteutumista. Teknologiakohtaisen arvioinnin ja standardointityön lisäksi W3C:llä on yhtenä toimialueenaan erityinen Webin saavutettavuusaloite (WAI, Web Accessibility Initiative). WAI-aloitteen Web-sisällön saavutettavuusohje 1.0 (WCAG, Web Content Accessibility Guidelines) kuvaa joukon ehtoja ja sääntöjä, joita Web-sisällön toteutuksessa tulee saavutettavuuden näkökulmasta noudattaa.

Sivut sijaitsevat palveluntuottajalla, joka tarjoaa tilastopalvelut mm. käyttöasteen seurantaan ja toimintojen kehittämiseen. Museon internet-sivustolla vieraili vuonna 2011 kaikkiaan 103.599 kävijää. Määrässä oli havaittavissa hienoista laskua edelliseen vuoteen nähden. Kävijäseuranta toimii siten, että kunkin kuukauden aikana samasta osoitteesta tehdyt käynnit lasketaan ainoastaan yhden kerran.

Porin taidemuseo on kehittänyt erityisesti koululaitokselle suunnattuja, näyttelyihin liittyviä pedagogisia verkko-palveluja. Pedagoginen yksikkö on tuottanut verkkoympäristöön ajankohtaisiin näyttelyihin liittyviä esittely- ja opetuspaketteja, jotka ovat olleet koululaitoksen sekä muun yleisön hyödynnettävissä. Näyttelyohjelmatietojen syöttämistä ja tietojen tarkistamista Porin taidemuseon -näyttelytietokantaan on jatkettu. Samoin muita osioita on täydennetty.

AVARA MUSEO -hanke on Suomen museoliiton koordinoima kolmivuotinen [2010-2012] hanke, jonka tavoitteena on kehittää museoista erilaisille aikuisryhmille avoimia ja kiinnostavia oppimisympäristöjä. Hankkeelle on myönnetty rahoitus opetusministeriön hallinnoimasta Avoimissa oppimisympäristöissä aktiiviseksi kansalaiseksi ESR kehittämisohjelmasta. Rahoittavana viranomaisena on Lapin ELY-keskus. Porin taidemuseon osahankkeen nimenä on Aktiivinen aikuisväestö ja karttuva kulttuuripääoma. Ks. www.poriartmuseum.fi/fin/avara_museo/ ja blogi <http://avaramuseo.blogspot.com/>

PORIN TAIDEMUSEO TÄYTTÄÄ 30 VUOTTA VUONNA 2011 -juhlasivustolle osoitteessa www.poriartmuseum.fi/TM-30/index.html koottiin juhluvuoden tapahtumien lisäksi aineistopaketti tiedotusvälineille.

www.poriartmuseum.fi/TM-30/index.html

Porin taidemuseon
EKOLIINA – tiskirättii

MUSEOKAUPPA

Porin taidemuseon museokaupan tarkoitus on varainhankinnan ohella tehdä taidemuseon toimintaa tunnetuksi luomalla oma, ainoastaan Porin taidemuseosta saatavilla olevien myyntiartikkeleiden kokonaisuus. Museokaupan kehittämissuunnitelman mukaisesti kaupan valikoimaa, ilmettä ja konseptia rakennettiin asiakkaan näkökulmaan tukeutuen. Museokäynnin tulee olla kokonaiselämyksellinen. Museon kannalta on tärkeää, että museon brändi jalkautuu myös museokauppaan, sen sisältöihin ja myös visuaaliseen linjaukseen. Museokauppa toimii taidemuseosta syntyvien mielikuvien rakentajana ja vahvistajana, minkä myötä kaupan tuotevalikoiman tulee toimia asiakkaan näyttelykäyntiä jatkavana elämyksenä niin, että syntyneet vaikutelmat seuraavat asiakasta vielä vierailun jälkeenkin. Museokauppa mahdollistaa museon ”kotiin viemisen”. Kaupasta hankitut tuotteet ja julkaisut muistuttavat museokäynnistä ja saattavat houkutella uudelle käynnille. Niiden avulla voi museosta kertoa myös muille.

Museo on sisältöjen asiantuntija. Huolella koottu tuotevalikoima kertoo museon näyttelylinjauksista, kokoelmista ja julkaisutoiminnan laajuudesta. Tärkeitä, kauppa profiloivia ominaisuuksia museokaupan tuotteissa ovat erityisyys, persoonallisuus ja laadukkuus sekä taloudellisen menestyksen mahdollistava kiinnostavuus. Tuotevalikoimassa on aina myös edullisia lahja- ja muistoesineeksi soveltuvia tuotteita, joihin on helppo tarttua. Laadukkaana erikoiskirjakauppana museokaupan tulee kyetä tarjoamaan ajankohtaisiin ja menneisiin näyttelyihin ja näiden taiteilijoihin liittyviä tuotteita ja julkaisuja tavalla, joka ei ole mahdollista normaalin kirjakauppatoiminnan puitteissa. Erityisen merkittävässä roolissa ovat museon peruskokoelmat ja Maire Gullichsenin henkilö, hänen elämäntyönsä ja henkinen perintönsä.

Avainsanoina museokaupan profiilissa ovat kekseliäisyys, periodimaisuus ja vaihtuvuus, mihin liittyy museokaupan tuotevalikoima ja ilme seuraa kutakin sesonkia ja museon näyttelytoimintaa. Kevään, kesän ja syksyn näyttelyiden yhteydessä kaupalla oli oma näyttelyn sisältöjä ja viestiä tukeva valikoimansa. Lisäksi joulun aika näkyi museokaupassa runsaana ja innovatiivisena lahjavalkoimana. Museokaupassa suosittiin nuorten suunnittelijoiden tuotteita, joiden kanssa museo teki myynti-tilisopimuksen.

Vuonna 2011 museokauppa profiloitui yhä vahvemmin erikoiskirjakauppana ottaen valikoimiinsa useita taidekirjallisuuden teoksia. Lisäksi tärkeässä asemassa olivat edelleen taidekasvatukseen soveltuvat, turvalliset ja myrkyttömät taiteilijatarvikkeet, kuten kasvipigmentteihin ja mehiläisvahaan pohjautuvat värit eri ikäisille lapsille.

Kaupan ulkoinen ilme noudatti taidemuseon profiiliin soveltuvaa selkeää linjaa. Vuonna 2011 kiinnitettiin erityistä huomiota tuotteiden esille panoon sekä hinnoittelun selkeyteen.

Vuonna 2011 museon omalla logolla varustettu uusi tuote oli taidemuseon ekologista linjausta tukeva, kierrätysmateriaalista valmistettu tiskirätti, joka osoittautui suosituksi tuotteeksi. Näyttelytoimintaan liittyen julkaistiin sekä joulukortti että postikortti Matti Kujasalo -näyttelystä. Uusia julkaisuja Porin taidemuseon julkaisusarjaan tuli 4 kpl.

Museokaupan internet-palvelut

Asiakkaiden käytössä on internetyhteydellä varustettu tietokone, joka sijaitsee pysyvästi museokaupan tiloissa. Tilassa on myös langaton verkkoyhteys niitä varten, jotka haluavat työskennellä omalla kannettavalla tietokoneella.

LUE TUOREIMMAT LEHDET JA SURFFAA NETISSÄ VELOITUKSETTA

NEWS & ART

 café MUUSA
JAZZKADULLA

CAFÉ

**KATSO MYÖS
TAIDEMUSEON
NÄYTTELYT:**

10/06 – 11/09 HALLI
ANDY GOLDSWORTHY

10/06 – 11/09 SIIPPI / MEDIAPISTE
ISTANBUL APPRAISAL
Cevdet Erek, Erdem Ergaz, Gözde İlkin,
Koray Kantarcıoğlu, Ekrem Yalçındağ,
Gamze Ozer

10/06 – 11/09 VEISTOSPIHA
Miika Nyyssönen:
KAHDEKSAN VEISTOSTA

10/06 – 11/09 PROJEKTIHUONE
RINNASTUKSIA

PÄÄSYMAKSUT: 5/2,50 €, PERHELIPPU 10€
Lisätiedot näyttelyistä: www.poriartmuseum.fi

AVOINNA: TI-SU KLO 11-18, KE KLO 11-20
Vapaa sisäänpääsy keskiviikkoisin klo 18-20,
maksuton yleisöopastus klo 18.00.

JAZZ-VIIKOLLA:
MA 11-18, TI-LA 11-22, SU 11-18
Opastukset suomeksi to-su klo 15.00,
englanniksi to,pe klo 16.00. / Even my mum
can make a book -työpaja to 14.7. klo 15.30-18.00.
/ Opastukset ja työpaja sisältyvät pääsylipun hintaan.

PORIN TAIDEMUSEO / **SATAKUNNAN KANSA**
PORI ART MUSEUM 9K24.fi

Eteläranta / 02-621 1080 / www.poriartmuseum.fi

94

95

Porin taidemuseon Café MUUSA

Museokaupan yhteydessä toimivan Café Muusan vetäjänä jatkaa kahvilayrittäjä Päivi Sundell. Arkisin kahvilassa on edullinen, mutta tasokas lounas. Sitä täydentävät runsaat suolaiset ja makeat leivonnaiset. Viikonloppuisin tarjolla on laadukas brunssipöytä. Café Muusa toimii tarvittaessa tilauskahvilana museon asiakkaille. Se palvelee mm. museon toisen kerroksen luentosalin tilaisuuksia ja tapahtumia. Café Muusan toiminta levittäytyi kesäkaudella myös taidemuseon seinien ulkopuolelle suosituille terassille, joka sijaitsee taidemuseon sisäänkäynnin välittömässä läheisyydessä.

Taidemuseo ja Café Muusa tekevät tiivistä yhteistyötä, minkä myötä myös kahvila ja sen toiminnot liittyvät yhdeksi kokonaisuudeksi tukemaan taidemuseon palvelutuotannon linjauksia. Vuonna 2011 Café Muusassa järjestettiin Runobrunssi 10.4., jossa esiintyivät pedagogiseen näyttelyyn KoeTILAA runoja tehneet runoilijat Jari Laasanen, Tiia Veneranta ja Taina Teerialho. Äitienpäivänä kahvilassa esiintyivät Palmgren- konservatorion opiskelijat Hannele ja Helena Mäenpää (laulu) sekä Noora-Maria Kylväjä (piano). Ryhmä esitti naiseutta ylistäviä lauluja.

Café Muusa oli mukana yhteistyössä myös Museoiden yö -tapahtuman toteuttamisessa. Suuri taidekeskustelu järjestettiin kahvilassa, lisäksi vieraita viihdytti dj. Pori Jazz -festivaalin aikana heinäkuussa kahvilassa toimi yhteistyössä Satakunnan Kansan kanssa toteutettu, jo perinteeksi muodostunut, News & Art Café -nettikahvila.

ALUETAIDEMUSEOTOIMINTA

Porin taidemuseo nimitettiin Satakunnan aluetaidemuseoksi 01.05.1982. Opetusministeriön päätöksen mukaisesti museon toimialueeseen kuuluivat vuonna 1980 vahvistetun suunnitelman mukaisesti seuraavat kunnat: Pori, Harjavalta, Huittinen, Kankaanpää, Kokemäki, Rauma, Eura, Eurajoki, Honkajoki, Jämijärvi, Karvia, Kiikoinen, Kiukainen, Kodisjoki, Kullaa, Köyliö, Lappi TL., Lavia, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Noormarkku, Pomarkku, Punkalaidun, Siikainen, Säkyliä ja Ulvila. Punkalaidun on sittemmin siirtynyt Pirkanmaahan kuuluvaksi.

Museoiden valtionosuuksista ja -avustuksista annettuun lakiin liittyvässä museoasetuksessa 1992 (1312/1992), sen ensimmäisessä pykälässä määriteltiin maakunta- ja aluetaidemuseoiden tehtävät seuraavasti:

- 1) edistää ja ohjata museotoimintaa toiminta-alueellaan
- 2) huolehtia alueensa museotoimintaan liittyvien keskusrekistereiden ja -arkistojen ylläpidosta
- 3) huolehtia niistä valtiolle kuuluvista tehtävistä, joista on museoviraston kanssa erikseen sovittu
- 4) suorittaa opetusministeriön antamat muut erityistehtävät.

Ensimmäinen tammikuuta 2006 voimaan astuneen museoasetuksen (1192/2005) mukaan maakunnallisista tehtävistä vastaavien aluetaidemuseoiden korotetun valtionosuuden edellytyksenä on se, että näillä museoilla on kirjallinen suunnitelma alueellisen toiminnan painopisteistä ja tavoitteista. Aluetaidemuseot neuvottelevat suunnitelman sisällöstä ja toteutustavoista Museoviraston ja Valtion taidemuseon edustajien kanssa nelivuotiskausittain.

Ensimmäinen asetuksen mukainen suunnitteluajanjakso käsitti vuodet 2007–2010. Seuraava käsittää vuodet 2011–2013. Uuden museoasetuksen 3 §:n mukaan aluetaidemuseon tehtävät tarkentuivat seuraavalla tavalla:

1. Aluetaidemuseon kuuluu edistää museotoimintaa, kulttuuriympäristön säilymistä sekä visuaalista kulttuuria toiminta-alueellaan
2. Aluetaidemuseon kuuluu huolehtia alueensa museotoiminnan keskinäisestä yhteistyöstä ja kulttuuriperintöön sekä taiteeseen liittyvän tiedon saatavuudesta
3. Aluetaidemuseo antaa asiantuntija-apua toimialaansa liittyvissä kysymyksissä.

Satakunnan kulttuuripalvelujen verkosto on vahva. Porin taidemuseon rinnalla maakunnassa toimii kolme muuta ammatillisesti hoidettua taidemuseota: Rauman taidemuseo, Lönnströmin taidemuseo ja Emil Cedercreutzin museo. Lisäksi Kankaanpään kaupunginmuseolla ja Huittisten museolla on omat taideosastonsa, joista ensin mainittu harjoittaa myös kuvataiteeseen liittyvää näyttelytoimintaa.

2.1. Toimintaa ohjaavat strategiset suunnitelmat ja toimenpideohjelmat

Museolain ja -asetuksen sekä näihin liittyvien valtionosuusjärjestelmän myötä syntyneiden ja lainsäädäntömuutosten myötä nyt muotoutumassa olevien ohjaus- ja sääätelyjärjestelmien rinnalla Porin taidemuseon toimintaa ohjaavat seuraavat Porin kaupungin strategiset suunnitelmat ja toimenpideohjelmat.

Strategiset suunnitelmat ja toimenpideohjelmat:

- Pori 2012 strategia
- Pori 2016 strategia
- Porin kulttuuritoimen toimenpidesuunnitelma 2006–2012
- PORI. Kulttuuri 2016

Soveltuvien osin huomioidaan myös mm:

- Ilon ja valon Satakunta – Satakunnan kulttuurin toimenpideohjelma 2007–2013
- Länsi-Suomen EAKR- ja ESR -ohjelmat 2007-2013
- Seudulliset kulttuuristrategiat ja kehittämisohjelmat

Käynnistymässä oleva kunta- ja palvelurakennemuutos voi jatkossa tuoda merkittäviä muutoksia, jotka heijastuvat tehtäväkokonaisuuteen, resursseihin sekä näihin liittyviin ohjaustyökaluihin.

96

97

Pori 2012 strategia on kaupungin ylimmän johdon ja poliittisten päättäjien pitkän aikavälin suunnitelma. Se osoittaa suunnan ja suuret linjat, joiden mukaan kaupunki ja sen laitokset toimivat Strategisessa johtamisjärjestelmässä Pori 2012 strategia on ylästrategia, joka ohjaa tavoitteenasettelua ja antaa suuntaviivat kaupungin muille suunnitelmille. Porin kaupunki käyttää strategiansa tulostavoitteissa Balanced Scorecard -järjestelmää (BSC).

PORI. Kulttuuri 2016 -ohjelman mukaan Porin kulttuuritoimi tuottaa valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tunnetut, korkeatasoiset kulttuuripalvelut, jotka ovat keskeinen Porin kaupungin strateginen voimavara, ja jotka koko Satakunta tuntee omakseen. Porilaiset ovat ylpeitä historiastaan ja kulttuuriperinnöstään sekä uusista, yllättävistä ja innovatiivisista kulttuurimuodoistaan.

Porin taidemuseo. Maakunnallinen toimintaympäristö. SWOT -analyysi

VAHVUUDET PORIN TAIDEMUSEO - Porin taidemuseon kansallinen ja kansainvälinen profiili. - Vuodesta 1992 jatkunut, määrätietoisesti kehitetty työpajatoiminta ja sen myötä muodostunut vankka pedagoginen osaaminen. - Porin taidemuseon julkaisuja -sarja on ehtinyt numeroon 112. Kaikkiaan museo on julkaissut vuodesta 1981 lähtien noin 110 nimikettä. Satakunnan kuvataiteeseen liittyvät taiteilijat on esitelty 1980- ja osin 1990-luvulla. - Poriginal galleria. MAAKUNNALLINEN NÄKÖKULMA - Laaja museoverkko, joka edustaa eri suuntauksia. - Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto, joka kuuluu valtakunnalliseen TAIKALAMPPU -lastenkulttuurikeskusten verkostoon. - Satakunnan taidetoimikunta. - Aktiiviset taiteilijaseurat, joilla pitkät perinteet. - Oppilaitokset, SAMK, TAIK/Pori, SKTO - Maakunnassa omaa aktiivista näyttelytoimintaa. - Maakunnallisilla toiminnoilla on pitkät perinteet. - Maakunnan museot ovat harjoittaneet yhteistyötä eri muodoissa, vaikkakaan sen merkitys ei ole ollut keskeinen. - Yhteistyö erityisesti lastenkulttuurin alueella eri julkishallinnon toimijoiden ja avoimen sektorin toimijoiden välillä maakunnassa vahvaa - Nuoren, aktiivisen ja kuvataiteen kehityksestä tietoisien taiteilijakunnan määrä on kasvussa. - Vahva maakunta- ja perinnetietoisuus.	HEIKKOUEDET PORIN TAIDEMUSEO - Arkistojen tehokkaan ylläpidon ja kehittämisen edellytyksenä oleva riittävä henkilöstö sekä tekninen infrastruktuuri puuttuu Porin taidemuseosta. (mukaan lukien riittävät arkisto- ja varastotilat). - Porin taidemuseolla ei ole maakunnallisista toiminnoista vastaavaa henkilöä. MAAKUNNALLINEN NÄKÖKULMA - Maakunnan väestöpohja on ohut, kunnat pieniä ja kehitys negatiivinen. - Kuntien taloudellinen tilanne ja sen myötä museoiden talous on heikko. - Maakunnan matkailullinen asema heikko, yhteismarkkinointi ja esiintyminen sirpaleista ja tehotonta. - Kulttuurisektorin rooli maakunnan kunnissa ei ole vahva, kulttuuri-sihteerit vain parissa kunnassa eikä kehityssuunta näytä lupaavalta. - Päätoimisten taiteilijoiden määrä rajallinen. Valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä taiteilijoita maakunnassa vähän. - Todellisuuskuvaa kaventava, pelkästään menneisyyden varassa elävä maakunta- ja perinnetietoisuus sekä sen pohjalta syntyvät vääräntyyppiset alueelliset kilpailuasetelmat, jotka käytännössä johtavat vain sisänpäin kääntyneisyyteen ja eristäytymiseen. VALTAKUNNALLINEN NÄKÖKULMA - Valtakunnallinen ja sen myötä maakunnallinen visuaalisen tiedon dokumentoinnin ja tiedonhallinnan yhteinen infrastruktuuri puuttuu. - Valtakunnallinen ja sen myötä maakunnallinen visuaalisen tiedon dokumentoinnin ja tiedonhallinnan strategia puuttuu - Valtakunnallinen ja sen myötä maakunnallinen visuaalisen kulttuurin pedagogisten tavoitteiden ja hankkeiden strategia puuttuu - Digitalisoinnin tuomiin mahdollisuuksiin ja muutoksiin ei ole kyetty vastaamaan täysimääräisesti sen enempää teknisten kuin tietoon/ taitoon liittyvien valmiuksienkaan osalta. - Museoiden dokumentointityötä ei voi verrata siihen volyyymiin, millä esimerkiksi suuret lehtitalot tuottavat aineistoa aikamme kulttuurista. Museoiden erittäin rajallinen sisällön tuotantokyky ja vain paikallisessa jakelussa oleva sirpaleinen aineisto eivät pysty synnyttämään kysynnän volyymiä, jonka varaan järjestelmän kustannukset voitaisiin siirtää. Kun ei ole riittävää tarjontaa, ei synny kysyntää ja satunnainen kysyntä ei ole omiaan kannustamaan kunnallistaloudesta vastaavia päättäjiä panostamaan kulttuurivarallisuuden ylläpidon rakenteisiin.
--	---

MAHDOLLISUUDET PORIN TAIDEMUSEO JA MAAKUNTA - Nuoren, aktiivisen ja kuvataiteen kehityksestä tietoisien taiteilijakunnan määrä on kasvussa, minkä myötä taidemuseo- ja näyttelytoiminnan taiteellisten sisältöjen kehityksen suuntaa on mahdollista ohjata aikamme haasteita vastaavaksi. - Visuaalista kulttuuria ja kulttuuripääomaa koskevien kysymysten osalta ”läpäisyperiaatteen” toteuttaminen hallinnon kaikilla sektoreilla maakunnassa lisää merkittävällä tavalla tavoitteisiin pääsemistä. - Tehokas yhteistyö koululaitoksen kanssa sekä integroituminen mm. opetussuunnitelmiin mahdollista museon tuottaman tiedon tehokkaan välittämisen kohderyhmälle tavalla, jonka merkitys kohdentuu tulevaisuuteen. - Maakunnallisen sisältöjä koskevan yhteisen suunnittelun, tiedotus- ja markkinointistrategian avulla Satakunnan kulttuurin ja siihen liittyvien palveluiden profiilia voidaan nostaa ja toimintoja tehostaa. VALTAKUNNALLINEN NÄKÖKULMA - Valtakunnallinen visuaalisen kulttuurin ja siihen liittyvän tiedon dokumentoinnin ja tiedonhallinnan yhteinen infrastruktuuri ja strategia mahdollistaisi maakuntaan karttuneen ja yhä edelleen karttuvan sirpaleisen tiedon sekä tiedon keruun organisoimisen muotoon, joka palvelee yhtä lailla tutkijaa kuin myös museoiden asiakaskuntaa. - Valtakunnallinen integraatio ja yhteistyö kirjasto- ja arkistolaitoksen kanssa tulee jatkossa olla nykyistä tiiviimpää ja tehtäväjako selkeämpää. - Kansainvälistyminen avartaa ilmapiiriä ja tuo uusia käsitteellisiä vahvuuksia sekä taiteilijakunnalle että myös museoalan henkilöstölle.	UHAT - Kulttuuripalveluiden rooli julkisen sektorin palvelutuotannossa ei ole itsestään selvä: ”Kunnan tehtävä ei ole omistaa, kunnan tehtävä on tuottaa palveluita” -tyyppinen ajattelu, joka jyrkimmillään saattaa kyseenalaistaa mm. kokoelmien ylläpitämisen ja kulttuurivarallisuuteen liittyvät vastuut. - Kuntatalouden taloudelliset ja henkiset valmiudet panostaa kansallisen kulttuuripääoman ylläpitämiseen ja kehittämiseen ovat rajalliset. - Toimintoja ja rahoitusta suunniteltaessa lähtökohtana on ensisijassa vain oma kunta ja kuntalaisen tarpeet. - Painopiste tapahtumapohjaisessa ajattelussa, jolloin pitkäjänteiseen työskentelyyn ei ole halua eikä aina edes kykyä panostaa. - Välittömän hyödyn painottaminen tapahtuu pitkäjänteisen työskentelyn vaatimien rakenteiden kustannuksella. - ”Sivistyspääoman” merkitys ja itseisarvo on hämartydessä. - Innovaatiopääoman tuottamisen, ylläpidon ja välittämisen merkitystä ei hahmoteta. - Valtakunnallinen integraatio ja suunnitelmallisuus puuttuu. Valtio jätetty passiivisesti taustalle kantamatta täyttä vastuuta ”suomalaisen museolaitoksen” muodostumisesta, minkä myötä maamme museoalan kokonaisuus on myös tulevaisuudessa sirpaleinen ja sellaisena se ei ole edes osiensa summa. - Tekijänoikeuksiin liittyvät maksut määräytyvät todellisen käytön sijaan potentiaalisen käytön mukaan ja estävät näin kootun tiedon tehokkaan välittämisen mahdollisille asiakkaille
--	--

2.2. Maakunnallinen toiminta ja tehtäväkokonaisuudet

Porin taidemuseon maakunnallinen toiminta rakentuu museon toiminta-ajatuksen mukaisesti, eri vuosina erilaisia painotuksia saaden. Lähtökohtana ovat kaikki kolme perustoimintamuotoa.

- Porin taidemuseon toiminta-ajatuksen mukaiset, maakunnallisen toiminnan perusteet:
- I) Kulttuuripääoman tuottaminen ja välittäminen,
 - II) Perustutkimus ja dokumentaatio sekä
 - III) Kulttuurivarallisuudesta huolehtiminen.

Porin taidemuseon maakunnallisen toiminnan painopisteet muotoutuvat kunakin vuonna Porin kaupungin asettamien strategisten tavoitteiden ja kunkin talousarviokauden painotusten pohjalta ja osana kulttuurilautakunnan sekä taidemuseon kulloistakin toimintasuunnitelmaa. Näin hyödynnetään parhaiten samansuuntaisesta toiminnasta syntyvät synergiaedut.

2.2.1. Visuaalisen kulttuurin kentän verkottuminen, kuvataiteen yleiseen kehitykseen liittyvän tiedon jakaminen sekä näyttelytoiminta maakunnassa

Kuvataiteen näyttelytoiminta on Satakunnassa aktiivista ja erityisesti taidemuseoiden osalta korkeatasoista. Toiminnan rungon muodostavat maakunnan taidemuseot sekä taiteilijoiden ja taiteilijaseurojen tuottama näyttelytoiminta.

porin taidemuseo **vuosikertomus 2011**

telytoiminta. Porin taidemuseo voi toimia maakunnallisen näyttelytoiminnan kehittäjänä joko osallistumalla soveltuvin osin yhteistyöhankkeisiin tai tarjoamalla sekä kanavia että mahdollisimman korkeatasoisen haasteen, jota maakunnan toimijat voivat omaa sisältötuotantooan suunnitellessaan reflektoida.

Merkittävimmän kulttuurisen panoksensa Porin taidemuseo antaa huolehtimalla mahdollisimman korkeatasoisesta kansainvälisestä näyttelyprofiilistaan, toimimalla kannustavana esimerkkinä, esittelemällä ajankohtaisen taiteen eri ilmiöitä, avaamalla omalta osaltaan alueen taiteilijoille ja toimijoille kansallisen ja kansainvälisen verkottumisen mahdollisuuksia sekä tukemalla tarpeen mukaan omalla asiantuntemuksellaan maakunnan toimijoita. Muodolliset kriteerit täyttävien, välittömien tulosten sijaan suurin merkitys pitkällä tähtäimellä on toiminnan välillisillä, uutta kulttuurista pääomaa tuottavilla vaikutuksilla.

Kuntiin suunnatut kiertonäyttelyt muodostivat aluetaidemuseoiden toiminnan tärkeimmän kanavan, kun järjestelmä 1980-luvun alussa otettiin käyttöön. Aikamme taiteen nopea kehitys, uudet tekniikat, taiteen yhä suurempi käsitteellisyys ja sen myötä aineettomuus sekä taideteoksen luonteeseen yhä useammin kuuluva aika ja muutos ovat kysymyksiä, jotka asettavat perinteisen näyttelytoiminnan monella tavalla uuteen valoon. Enää ei riitä se, että löydetään suhteellisen turvallisesta ja valvotusta julkisesta ympäristöstä valkoinen seinä, jolle suorakaiteen muotoiset kuvapinnat voidaan ripustaa. Kiertonäyttelytoiminnan riippuvuus helposti pakattavista ja kuljetuksiin soveltuvista taideteoksista voi johtaa menettelytapoihin, joka ei anna taideyleisölle oikeaa kuvaa visuaalisessa kulttuurissa tapahtuneista muutoksista.

Museon on kyettävä reagoimaan ajan antamiin haasteisiin ja esiteltävä myös nykytaiteen mielenkiintoisia kehityslinjoja.

Porin taidemuseon osalta kehitys on merkinnyt toiminta-ajattelun uudelleen arvioimista ja näyttelyiden kierrättämiseen pohjautuvien määrällisten tavoitteiden korvaamista mallilla, jossa keskeisellä sijalla on vaikuttavuus ja yhteistyö. Voimavarat on käytetty pakettinäyttelyiden sijaan muutamaaan, paikan ehdoilla toteutettuun näyttelyyn. Soveltuvin osin nämä näyttelyt pyritään integroimaan osaksi Porin taidemuseon kunkin vuoden sisältöteemaa, jolloin näyttelykävijä voi syventää kokemustaan tutustumalla Porin taidemuseon tarjontaan.

Maakunnallisen näyttelytoiminnan yhteistyökumppaneita ovat ensisijaisesti maakunnan kuntien kulttuuri- ja sivistystoimen yksiköt, laajojen yhteistyöhankkeiden osalta Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto sekä tapauskohtaisesti muut mahdolliset toimijat kuten Satakunnan taidetoimikunta. Taidemuseon tuottamia maakunnallisia näyttelyitä on vuosittain ollut kaksi. Laajemmat näyttelykierrokset on toteutettu osallistumalla lastenkulttuuriverkoston näyttelytoimintaan, jolloin alueellinen ja määrällinen kattavuus on toteutunut huomattavasti laajempana.

Porin taidemuseon osalta maakunnallisista näyttelyistä vastaa museopedagoginen yksikkö. Näyttelyt toteutetaan yhdessä näyttelytuotannosta vastaavan organisaation kanssa sekä tapauskohtaisesti ja mahdollisuuksien mukaan kiinteässä yhteistyössä Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.

2.2.2. Maakunnassa syntyvän taiteen esittelyt - Poriginal

Poriginal galleria muodostettiin vuonna 1984 vastaamaan Porin taidemuseon aluetaidemuseorooliin liittyvän maakunnallisen taiteen esittely- ja dokumentointivaltavoitteisiin. Porin taidemuseon keskittyessä kansainvälisen ja kotimaisen taiteen pitkien linjojen ja erityisesti nykytaiteen esittelyyn, Poriginal mahdollistaa maakunnan omien taiteilijoiden sekä taiteen kentän ilmiöiden joustavan, ajankohtaisen seurannan. Gallerian valtakunnallinen profiili ja korkea taso tarjoavat haasteen, jota vasten maakunnassa syntyvä taide asettuu. <http://www.poriartmuseum.fi/fin/poriginal-galleria/>

Poriginal mahdollistaa nuorten, lahjakkaiden ja vasta läpimurtoaan tekemässä olevien taiteilijoiden esittelyn yhtä lailla kuin asemansa jo vakiinnuttaneiden ja vahvasti meritoituneiden taiteilijoiden tuotannon kehityksen seuraaa-

100

101

misen. Toimintansa ensimmäisen kahden vuosikymmenen aikana galleriassa järjestettiin lähes 500 näyttelyä. Tästä määrästä satakuntalaisen taiteen piiriin voidaan lukea noin puolet. Taiteilijoiden määrä nousi samassa ajassa 1500:aan, josta maakunnallisen taiteen edustajiksi voidaan tulkita samoin kriteerein noin 50 %.

Vuosittain yhdestä kahteen maakunnallista kuvataiteen alan toimijaa on järjestänyt galleriassa näyttelyn, minkä lisäksi vähintään neljä muuta näyttelyä voidaan lukea Satakunnan kuvataiteen piiriin. Galleria tarjoaa mahdollisuuden maakunnallisen taiteen oppilaitoksille ja taiteilijaseuroille. Aalto-yliopiston Taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median laitoksen, SAMK, Porin taidekoulu, Maakunnalliset taiteilijaseurat, Porin Saskiat sekä Porin taide- ja taideteollisuusyhdistys ovat myös hyödyntäneet gallerian tarjoamia mahdollisuuksia. Vuonna 2000 valmistuneen taidemuseon laajennusosan rakentamisen yhteydessä organisoitiin varsinaisen museorakennuksen näyttelytilat osittain uusiksi muodostamalla entisestä kahviotilasta ns. projektihuone pienempiuotoisten, ajankohtaista taidetta esittelevien näyttelyiden käyttöön, mikä mahdollisti myös maakunnallisen taiteen esittelyn. Vuodesta 2007 lähtien tila on varattu Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelman esittelyyn.

2.2.3. Taidekasvatus

Porin taidemuseon alueellista toimintaa kehitetään kulttuuripääoman tuottamisen ja välittämisen näkökulmasta kokonaisvaltaisesti yhden johtoajatuksen pohjalta. Maakuntaan kohdistuvat aktiviteetit, palvelut ja yhteistyön eri muodot ymmärretään laajasti tulkittuna pedagogisena toimintana. Maakunnassa järjestettävät näyttelyt muodostavat pedagogiselle toiminnalle hyvän lähtökohdan, mutta ne eivät voi olla ainoa tiedon välittämisen ja visuaaliseen kulttuuriin liittyvien valmiuksien kehittämisen kanava ja väline. Kiertonäyttelytoiminnalla ei ole samaa itseisarvoa kuin alueellisen toiminnan käynnistyessä 1980-luvulla. Kullekin paikkakunnalle ominainen oma tuotanto vastaa peruspalveluista myös näyttelytoiminnankin osalta.

Tavoitteena on se, että perinteisiä museopedagogisia toimintamuotoja kehitetään suuntaan, jonka myötä hyväksi todettuja palveluja voidaan tarjota myös maakuntaan. Päivähoidon työpajan, sähköisen työpajan ja arkkitehtuurin työpajan toiminta pyritään soveltuvin osin laajentamaan maakunnalliseksi.

Porin taidemuseon rooli palvelutuotannon muodostamassa kokonaisuudessa keskittyy korkeakvaliteettisiin sisältöihin ja rakentuu museon asiantuntemukselle. Paikalliset toimijat vastaavat mahdollisuuksien mukaan käytännön toteutuksesta, mikä vapauttaa museon voimavaroja sisältöjen ja niihin liittyvien toimintojen kehittämiseen.

2.2.4. Perustutkimus, dokumentaatio ja tietopalvelut

Porin taidemuseo tutkii, dokumentoi ja esittelee satakuntalaista taidetta sekä soveltuvin osin nykytaiteen eri ilmiöitä. Museon toiminnallinen linjaus rakentuu kokoelmien muodostumisen ja museon syntyhistorian myötä uudemman taiteen problematiikkaan.

Suomalaisessa museokentässä Porin taidemuseo on löytänyt selkeän oman profiilinsa. Tämä heijastuu myös maakunnalliseen toimintaan. Kirjallista sopimusta maakunnallisen taiteen dokumentointiin liittyvistä tehtävien jaosta taidemuseoiden välillä ei ole olemassa, mutta käytännössä on toimittu niin, että Rauman taidemuseo on keskittynyt Rauman seudun taiteilijoiden toiminnan ja tuotannon seurantaan ja esittelyyn, Kankaanpään kaupunginmuseon kuvataideosasto on panostanut ns. Kankaanpään kolonian taiteilijoihin, Kankaanpään kaupunki on seurannut Kankaanpään taidekoulun taiteilijoiden toimintaa ja Emil Cedercreutzin museo on hakenut roolia maakunnan, lähinnä Kokemäenjokilaakson 1960- ja 1970-lukujen taiteen tallentajana.

Porin taidemuseo on pyrkinyt mahdollisuuksien mukaan tukemaan tätä luonnolliselta pohjalta muodostunutta tehtäväjakoa sekä tehnyt projektikohtaisesti yhteistyötä kaikkien ko. toimijoiden kanssa.

Taiteilijoiden tuotannon inventoinnit ja kunnalliset taidekokoelmat

Porin taidemuseon itse suorittama dokumentaatiotyö on suurimmaksi osaksi kohdistunut 1950- ja 1960-luvun sekä sen jälkeiseen taiteen ilmiöiden kartoittamiseen. Tutkimus- ja dokumentaatiotyön läheinen yhteys taide-museon näyttelytoimintaan on heijastunut valinnoissa ja painotuksissa. Tämän rinnalla aluetaidemuseotyön tutkimukselliset painopisteet ovat muotoutuneet taiteen sisällöllisten kysymyksenasettelujen myötä.

Paitsi tiettyihin vuosikymmeniin, dokumentaatio on kohdennettu maakunnan taiteen ominaispiirteisiin, 1950-lu-vulla käynnistyneisiin modernismin prosesseihin, konkretismin/ konstruktivismin kysymyksenasetteluihin sekä nuoremman polven taiteilijakunnan myötä syntyneiden uusien ilmiöiden kartoittamiseen 1980-luvulta lähtien (mm. katoava taide ja yhteisö-tyyppiset projektit). Oma lukunsa ovat lisäksi taidekasvatukseen liittyvät kysymykset.

Sotien jälkeisen kauden merkittävimpien maakunnallisten taiteilijoiden tuotanto on kartoitettu ja esitelty näytte-lyin pääosin 1980- ja osin 1990-luvulla. Dokumentoinnin osalta on käyty keskustelua mahdollisuuksista laajentaa toimintaa käsittämään myös kuvataiteen kentän muut toimijat kuten kriitikot ja kulttuurivaikuttajat. Taiteilijoista jo muodostuneita arkistokokonaisuuksia sekä Porin taiteilijaseuran ja taiteilijaseura NYTE ry:n arkistokokonaisuuksia täydennetään edelleen mahdollisuuksien mukaan ja soveltuvin osin.

Maakunnan kuntien taidekokoelmien inventoinnit suoritettiin 1980-luvulla. Tämä keskusjohtoisesti toteutettu ja vähiä resursseja voimakkaasti verottava aineiston keruu tulisi korvata vuorovaikutteisella järjestelmällä, jonka tuotanto-, ylläpito- ja tieteellisten kriteerien täyttymiseen liittyvä vastuu olisi aluetaidemuseolla, mutta tietojen ajantasaisuudesta vastaisivat paikalliset toimijat.

Tietopalvelut ja tiedon välittämiseen liittyvät valmiudet

Inventointien pohjalta tuotetut tietokannat ovat tietotekniikan kehityksen myötä Porin taidemuseossa vanhentu-neet eikä niiden konvertoiminen ajantasaiseen tietokantaympäristöön ole taloudellisesti tarkoituksenmukaista.

Niin kauan kuin maastamme puuttuu valtakunnallinen, kaikille aluetaidemuseoille yhteinen maakunnallisen tiedon tallennuksen ja esittämisen toimintaympäristö ja siihen liittyvät yhteiset käytännöt sekä käsitteistönhallinnan (atk-pohjaiset) työkalut, vähien voimavarojen käyttäminen paikallisten järjestelmien luomiseen ei ole mielekästä.

Vallitsevan tilanteen seurauksena asiakkaat eivät saa palveluja siinä muodossa ja sellaisella joustavuudella, johon he ovat tämän päivän tietoyhteiskunnassa tottuneet. Tilannetta ei helpota se, että mm. kuvien tekijänoikeudelli-set kysymykset ovat yhteisten, käyttöpaikasta riippumattomien palvelujärjestelmien osalta vielä ratkaisematta.

2.2.5. Kulttuuriperinnöstä, kulttuuriympäristöstä ja kulttuurivarallisuudesta huolehtiminen

Satakuntalaista visuaalista kulttuuria koskevan kulttuurivarallisuuden ylläpidon ja tallentamisen kysymyksiin Porin taidemuseo voi vaikuttaa mm. ohjaamalla Porin kaupungin taidekokoelman muotoutumista niin, että se soveltuvin osin huomioi museon maakunnalliset tehtävät. Taidemuseo on vastannut kaupungin taidekokoelman kartuttamisesta 1980-luvun alusta lähtien.

Taidemuseon toiminnan käynnistymisestä alkaen Porin taidemuseon hallussa olevaa Porin taidemuseon kokoel-maa on kartutettu ensisijassa taiteen kansainvälisen kehityksen ja kentän ilmiöt huomioivana nykytaiteen kokoel-mana tavalla, jossa käsite nykytaide on ymmärretty epookkitermin sijasta esteettisen kategorian merkityksessä.

Maakunnan osalta museo voi ja on myös toiminut asiantuntijana sekä tarvittaessa lausunnon antajana. Soveltuvin osin ja tarpeen mukaan yhteistyötä voidaan tehdä myös Satakunnan Museon kanssa. Rakennetun ympäristön ja rakennusperinnön hoidon sekä kulttuuriympäristöön liittyvät kysymykset kuuluvat Porin kaupungin strategian

ja Porin kulttuuritoimen toimenpidesuunnitelman 2006–2012, ja PORI Kulttuuri 2016 -suunnitelman mukaisesti ensisijassa Satakunnan Museon tehtäväkuvan piiriin.

Maakunnallisuus aluetaidemuseotoiminnan käsitteenä ja toimintaa ohjaavana kriteerinä

Porin taidemuseo on dokumentoinut oman toimialueensa taidetta 1970-, osin 1980-luvulle saakka alueellisin kriteerein. Museon näyttely- ja dokumentointityötä ovat tämän jälkeen ohjanneet oman ajan taideilmiöt ja niiden relevanssi suhteessa museon itse itselleen määrittelemiin kulttuurisiin tehtäviin. Topografisella käsitteistöllä ei tässä yhteydessä ole samaa käyttöarvoa.

Topografinen, tiettyyn maantieteelliseen alueeseen liittyvä käsite viittaa ensisijassa vastuualueeseen. Taitei-lijaidentiteettiä ei pidä sitoa hallinnollisin perustein topografiseen käsitteistöön tyyliin *satakuntalainen taide* tai *satakuntalainen taiteilija*. Taiteen kentän ja kulttuurin toimijat voivat halutessaan ja niin itse päättäessään rakentaa julkisuuskuvansa tämän käsitteistön varaan. Kulttuurihallinnon piirissä on kuitenkin huomattava, että monet Satakunnan maantieteellisellä alueella asuvat taiteilijat eivät samaistu epiteettiin satakuntalainen, kaikki eivät välttämättä edes suomalaisuuden käsitteeseen.

Maakuntakäsitteistöllä on monia, osin modernismin ajattelumalleista peräisin olevia rasisitteita. *Satakuntalainen taiteilija – suomalainen taiteilija* -asetelmassa on nähtävillä selvä käsitteellinen epätasapaino, joka rakentuu ter-mien hierarkkisen eriarvoisuuden varaan. Mikäli aluetaidemuseon vastuualueetta tai taiteilijan asuinpaikkakuntaa kuvaava terminologia samaistetaan käsiteryhmän paikallinen–kansallinen–kansainvälinen luomaan viitekehykseen, syntyy arvottava ulottuvuus, joka mahdollistaa vailla perusteita olevat kvalitatiiviset tulkinnat. Aluetaidemuse-oiden dokumentointijärjestelmän ja valtakunnallisen tehtäväjaon puitteissa ei ole syytä tukea tämän tyyppisen, nyt jo ajastaan jääneen ajattelun asemaa.

Yksinkertaisin tapa välttää maakunnalliseen käsitteistöön liittyvä arvottavuuden ongelma on luoda järjestelmä, jossa tiedon keruun vastuualueet on jaettu maakunnallisesti aluetaidemuseoitain, mutta tiedon esittäminen on huolehdittu valtakunnallisesti yhden, kaikkien aluetaidemuseoiden käytössä olevan järjestelmän kautta.

Taidemuseoiden valtakunnallista tehtäväjakoa mietittäessä olisi kuitenkin harkittava myös sitä mahdollisuutta, että maamme museot erikoistuvat profiiliensa mukaisesti tiettyihin kuvataiteen ja kulttuurin ilmiöihin sen sijaan, että tehtävät jakaantuvat sijaintipaikkakuntien mukaan ja kaikki pyrkivät hallitsemaan koko visuaalisen kentän laajan ja jatkuvassa muutoksessa olevan kirjon.

* *

Porin taidemuseo. Kauden 2011–2013 alueellisen toiminnan päätavoitteet

1. Kuvataide ja visuaalinen kulttuuri hyvinvointia edistävänä voimavarana. Alueellisen kulttuuri-identiteetin vahvistaminen
2. Kulttuurivarallisuuden ylläpitoon liittyvien tilaratkaisujen maakunnallisten resurssien kehittäminen, maa-kunnallinen kokoelmakeskus.
3. Asiakasryhmittäin tuotettujen palveluiden ja museopedagogiikan kehittäminen vastaamaan erilaisia kohderyhmiä ja niiden tarpeita.

Alueellinen vaikuttaminen kulttuuriperintöön, kuvataiteeseen ja visuaaliseen kulttuuriin liittyvissä asioissa

Painopiste	Tavoite	Alueelliset palvelut	Alueelliset yleisöt
Alueellisen kulttuuri-identiteetin vahvistaminen.	<i>Satakuntalaiset ovat perehtyneet nykytaiteen estetiikkaan. Satakuntalaiset tuntevat kuvataiteen ajankoh- taisen kotimaisen ja kan- sainvälisen kehityksen päälinjaukset</i>	Kehitetään Satakunnan taidemuseoiden ja muiden alueellisten instituutioiden keskinäistä tiedon välitystä sekä terävöitetään tältä pohjalta keskinäisiä tehtä- väjakoja.	Porin taidemuseon osalta maakun- nan taidetta ja taiteilijoita esittele- vät näyttelyt toteutetaan Poriginal -galleriassa. Gallerian vuosittaisesta näyttely- tarjonnasta (23 näyttelystä) noin 50 % esittelee maakunnan taidetta ja taiteilijoita. Maakunnallinen taide huomioidaan soveltuvien osien lisäksi Porin taide- museon näyttelypoliittista ohjelmaa suunniteltaessa. Yhtenä painopistealueena tältä osin on Maire Gullichsenin elämän ja työn merkitys Satakunnan näkökulmasta.
Kuvataiteen yleiseen kehitykseen liittyvän tiedon jakaminen harjoittamalla näyttely- toimintaa sekä maa- kunnan taiteesta että maakunnassa.	<i>Satakuntalaiset tuntevat oman maakuntansa ajankohtaista taidetta, sen historiaa ja kehi- tystä. He tunnistavat alu- een taiteen yhteydet länsimaisen visuaalisen kulttuurin kehitykseen.</i>	Kehitetään soveltuvien osien kunkin maakunnallisen toimijan näyttelypoliitti- siin linjauksiin ja tavoit- teenasetteluihin liittyvää yhteistyötä.	Kysynnän mukaan Porin taidemuseo tuottaa näyttelyitä, jotka soveltuvat esiteltäväksi maakunnassa myös niis- sä tiloissa, jotka eivät ole varsinaisia taidemuseoita. Järjestetään teemapohjaisia näytte- lykokonaisuuksia maakunnassa yksin tai yhteistyössä Satakunnan lasten- kulttuuriverkoston kanssa.
Kuvataide ja visuaalinen kulttuuri hyvinvointia edistävänä voimava- rana.	<i>Satakuntalaiset tie- dostavat kulttuurin ja kuvataiteen hyvinvoin- timerkitykset ja osaavat hyödyntää laajalti ja mo- nipuolisesti kuvataitee- seen liittyviä palveluita.</i>		Tuotetaan laajoja ja monipuolisia, asiakasryhmittäin kohdennettuja ku- vataiteen ja visuaalisen kulttuurin pal- veluita, joita voidaan tarjota muiden kunnallisten hyvinvointipalveluiden tueksi ja sisältöjen terävöittämiseksi. Tarjotaan taiteen ja ajankohtaisen kulttuurin asiantuntijapalveluita poik- kihallinnollisin tavoittein toimivien kehityshankkeiden käyttöön.

104

105

Alueelliset sidosryhmät	Toteutustapa	Kommentti
Maakunnan kuvataiteen ja kulttuurin yhteisöt sekä alan oppilaitokset huo- mioidaan Poriginal -gallerian näyttely- aikoja jaettaessa. Vuosittain galleriassa esiintyy 1-3 alueellista kuvataiteen kentän toimijaa, yhdistystä ja/tai oppilaitosta.	<i>Poriginal</i> -galleriassa järjestettiin vuon- na 2011 kaikkiaan 24 näyttelyä. Näyt- telytoimintaan pyrittiin sitouttamaan maakunnalliset taidekoulutuksen, avoimen kulttuuri- ja kuvataidesektorin toimijat ja instituutiot Galleria tavoitti lähes 7000 kävijää.	Toteutui suunnitelmien mukaisesti sekä sisällöllisesti, laadullisesti että määrällisesti. Poriginal-gallerian tarjonnasta noin 50 % edusti monipuolisella tavalla maakunnan taidetta tarjoten toisaalta taiteilijoille kanavan kohdata yleisön- sä, toisaalta yleisölle mahdollisuuden tutustua ajankohtaiseen maakunnalli- seen taiteeseen. Tärkeän lisäulottuvuuden tarjoaa galle- rian kotimainen ja kansainvälinen taide (> 10%) , joihin maakunnallinen taide vertautuu sekä kvalitatiivisesti että sisällöllisten linjausten osalta.
Merkittävinä yhteistyökumppaneina ovat Maire Gullichsenin taidesäätiö, jonka kotipaikka on Noormarkku sekä Maire Säätiö, joka hallinnoi Alvar Aallon suunnittelemaa Villa Maireaa Noormarkussa.	Toteutetaan yhdessä Maire Gullich- senin taidesäätiön ja soveltuvien osien Maire Säätiön kanssa pitkäjänteiseen suunnitteluun perustuvaa näyttelyoh- jelmaa, jonka tarkoituksena on laajen- taa suuren yleisön tietämystä Maire Gullichsenin elämäntyöstä ja hänen roolistaan suomalaisen modernismin taustavaikuttajana.	Maire Gullichsen ja modernismi -näyttelysarjassa toteutettiin vuonna 2011 kaksi näyttelyä: KoeTILA! Pro- sessi ja näyttely sekä RINNASTUKSIA . Lisäksi siivessä ja Projektihuoneessa nähtiin laaja taiteilijan tuotannon valta- kunnalliseen kartoitukseen ja tutki- mukseen perustuva näyttely TORGER ENCKELL (1901-1991). Taiteilija lukeutui Maire Gullichsenin ystäväpii- riin. Hän on teoksillaan edustettuna taidesäätiön kokoelmassa.
Toimitaan yhteistyössä <i>Porin lasten- kulttuurikeskus - Satakunnan lasten- kulttuuriverkoston</i> kanssa tavoitteena kulttuurin hyvinvointivaikutusten toimintamallien kehittäminen. Kehitetään soveltuvien osien yhteistyötä SOTE-sektorin, koulutuksen sektorin sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.	Taidemuseon pedagoginen yksikkö toimi kiinteässä yhteydessä valtakun- nalliseen <i>TAIKALAMPPU-lastenkult- tuurikeskusten verkostoon</i> kuuluvan Porin Lastenkulttuurikeskus – Satakun- nan lastenkulttuuriverkoston kanssa kehittäen maakunnallisen näyttelytoi- minnan malleja sekä mm. työpajatoi- mintaa. Yhtenä kanavana/painopisteenä olivat Satakunnan verkostotoiminnan piiriin kuuluvat seitsemän kuntaa.	Toteutui suunnitelmien mukaisesti sekä sisällöllisesti / laadullisesti että määrällisesti. AVARA MUSEO -hankkeen yhteydessä testattiin uutena toimintamuotona TAIDEKOSKETUKSIA -taiteilijavierailut vanhusten palvelutaloissa. (Palvelukoti Jokiranta.) KoeTILA! näyttely sekä elämyksellinen opastus -toimintamalli on kiinnostanut tervey- denhoitoalan sektoria yhtenä mahdol- lisuutena tuoda taide-elämysten kautta hoitotyöhön hyvinvointia tukevia sisältöjä.

Alueellinen museotoiminnan edistäminen sekä taidemuseoiden keskinäisestä yhteistyöstä huolehtiminen

Painopiste	Tavoite	Alueelliset palvelut	Alueelliset yleisöt
Porin taidemuseo edistää Satakunnan visuaalisen kulttuurin tietämystä ja visuaalisen kulttuurin kentän toimijoiden välistä verkottumista sekä maakunnassa että kansallisesti.	<i>Yhteinen kokonaisnäkemys siitä, miten ja miltä osin maakunnassa syntynyt ja edelleen tänä päivänä muotoutuva visuaalinen kulttuuri ja kuvataide tulisi dokumentoida ja minkä tyyppisiä työn ja tehtävien jakoja noudatetaan.</i>	Kartoitetaan visuaalisen kulttuurin maakunnallisen dokumentoinnin ja tallennuksen tilanne sekä luodaan kokonaiskäsitys niistä resursseista ja voimavaroista, joita maakunnassa sijaitsevat taidemuseot ja näiden ylläpitoyhteisöt voivat varata dokumentointi- ja kokoelmatyön toteuttamista varten. Muodostetun kokonaiskuvan pohjalta pyritään luomaan yhteinen tavoiteohjelma, jonka keskeiset suuntaviivat rakentuvat valtakunnallisesti muodostettujen tallennus-, dokumentointi- ja kokoelmapoliittisten linjausten mukaisesti.	
Porin taidemuseo kehittää maakunnan visuaaliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön sekä taiteeseen liittyvän tiedon saatavuutta.	<i>Tietojärjestelmiin ja niiden pohjalta tuotettuihin palveluihin liittyvän työn laadun ja tehokkuuden parantaminen sekä maakunnallisen työnjaon kehittäminen / resurssien käytön tehottaminen.</i>	Huomioidaan maakunnan taidemuseoiden tietojärjestelmien (taidekokoelmien hallinnan työkalut, kuvaarkistoaineisto, mediaarkiston aineisto) tilanne ja tarpeet kehitettäessä Porin taidemuseon järjestelmiä. Pyritään keskitettyihin, integroituihin kokonaisratkaisuihin, jotka huomioivat keskinäiset tehtäväjaot sekä maakunnallisesti että kansallisesti. Tarjotaan asiantuntija-apua tarpeen mukaan.	Kehitetään Porin taidemuseon aineistohallintajärjestelmiä niin, että ne huomioivat <i>Kansallinen Digitaalinen Kirjasto</i> (KDK) -hankkeen myötä vakiintuvat aineistojen kuvailustandardit ja huolehditaan näin siitä, että suurella yleisöllä on jatkossa aiempaa esteettömämpi mahdollisuus aineistojen hyödyntämiseen. Valokuvat: E-KUVA -ohjelmisto Media-aineisto: AVOKAADO

106

107

Alueelliset sidosryhmät	Toteutustapa	Kommentti
Selvitetään mahdollisuuksia sitouttaa myös muut maakunnalliset alan toimijat kuin taidemuseot (so. taitelijaseurat, taideoppilaitokset) yhteisen visuaalisen kulttuurin tallennuksen tavoiteohjelman toteuttamiseen.	Toimitaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa maakunnan eri osapuolien kanssa.	Kankaanpään kaupunginmuseon ja sen kuvataideyksikön sekä maakunnan muiden taidemuseoiden kanssa vuorovaikutuksessa pyrittiin vaikuttamaan kankaanpääläisen taidekoulutuksen tulevaisuuteen tilanteessa, jossa koulutusta uhkasivat lopetussuunnitelmat. Kaupunginmuseon kanssa käytiin alustavia keskusteluja koskien juhluvuoden 2015 suunnitelmia sekä sovittiin alueellisesta tehtäväjaosta koskien Koillis-Satakunnan alueen pankkien taidekokoelmien dokumentointia ja aineistojen digitointia. Kokoelmakeskushankkeen tavoitteena oli kehittää ja kiinteyttää maakunnan museoiden välistä vuorovaikutusta sekä saada aikaan maakunnan alueen kattava yhteinen kulttuurivarallisuuden tallennuskeskus.
	Taidemuseolla on käytössä taide-teoskokoelmien hallintaohjelmana MUUSA. Museo antaa tarvittaessa ohjelmistoon liittyvää opastusta ja tukea maakunnan muille museoille.	Porin taidemuseo valokuva-aineiston hallinta-ohjelmaksi valittuun EDUIX Oy:n E-KUVA -ohjelmistoon liittyvät diaariomuutokset viivästyttivät ohjelmiston asennusta niin, että se siirtyi vuodelle 2012.

Alueellinen kokoelmatyö ja dokumentointi

Painopiste	Tavoite	Alueelliset palvelut	Alueelliset yleisöt
Kulttuurivarallisuuden ja sen ylläpitoon liittyvien toimitiloja ja niiden ajanmukaisuutta koskevien maakunnallisten resurssien kehittäminen.	<i>Maakunnallisen kulttuurivarallisuuden tallennuskeskuksen toteuttaminen tavalla, joka kattaa sekä kulttuurihistorialliset museot että taidemuseot.</i> <i>Kokoelmien säilytys- ja ylläpitotoimintojen sekä niihin liittyvien prosessien yhdenmukaistaminen ja tehostaminen.</i>	Kehitetään maakunnan museoiden välistä verkottumista yhteistyössä Satakunnan Museon kanssa. Tavoitteena kulttuurihistoriallisten museoiden ja taidemuseoiden kokoelmahallintajärjestelmien ja niihin liittyvien toimintojen kehittäminen sekä maakunnallisen KULTTUURIVARALLISUUDEN TALLENNUSKESKUKSEN toteuttaminen ja siihen liittyvän toimintaprosessin mallintaminen.	Selvitetään minkälaisille kokoelmapalveluille on maakunnassa kysyntää, minkälaisia kokoelmapalveluja on mahdollista toteuttaa ja ylläpitää kestävästi. Tutkitaan erilaisia avoimen kokoelmakeskuksen asiakaspalvelumalleja ja niiden soveltuvuutta Satakunnan kulttuurivarallisuuden tallennuskeskuksen toimintakonseptissa.
		Selvitetään maakunnallisen kokoelmakeskuksen eri toteuttamisvaihtoehtoja hallinto- ja ylläpitomallien sekä rahoituksen näkökulmasta valtakunnallisena pilottina.	

108

109

Alueelliset sidosryhmät	Toteutustapa	Kommentti
Sitoutetaan kuntatoimijat sekä poliittinen päätöksenteko tallennuskeskushankkeen taakse. Pyritään tavoittamaan soveltuvin osin kolmannen sektorin toimijat sekä kulttuurisektorin yritystoiminta mukaan yhteiseen, maakunnalliseen hankkeeseen.	Toteutettiin yhdessä Satakunnan Museon kanssa alueellisen kokoelmakeskuksen selvityshanke sekä selvityshankkeen jatkohanke. Näiden tarkoituksena oli kartoittaa maakunnan museokokoelmien volyymi sekä selvittää se, minkälaisille kokoelmapalveluille alueen museoilla on tarvetta sekä minkälaiden kokoelmapalvelujen toteuttamiselle on edellytyksiä. Hankkeiden hallinnoinnista vastasi Satakunnan Museo.	Hankkeeseen osallistuivat kaikki maakunnan ammatillisesti ylläpidetyt museot minkä lisäksi se herätti kiinnostusta myös maakunnan ulkopuolella. Hankkeen ohjausryhmässä oli museoviraston edustus. Hankkeen lopullisena tavoitteena oli kehittää maakunnan museoiden välistä vuorovaikutusta sekä saada aikaan maakunnan alueen kattava yhteinen kulttuurivarallisuuden tallennuskeskus.

Taidemuseoiden alueellinen tiedonvälitystehtävä

Painopiste	Tavoite	Alueelliset palvelut	Alueelliset yleisöt
Asiakasryhmittäin tuotettujen palveluiden ja museopedagogiikan kehittäminen vastaamaan erilaisia kohderyhmiä ja niiden tarpeita.	Kulttuuriperinnön, kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin merkitys ja arvo yhtenä globalisoituvan ja digitalisoituvan aikamme yhteiskunnan keskeisistä innovaatiopääoman alueista on tunnistettu ja sitä hyödynnetään laajalti eri inhimillisen toiminnan sektoreilla.	Toteutetaan syys- ja kevätkausittain luentosarjat, joiden yhteydessä perehdytään nykytaiteen ja sitä lähellä olevien kulttuurin alueiden ajankohtaisiin kysymyksiin.	Taidemuseon pedagoginen yksikkö toimii kiinteässä yhteydessä valtakunnalliseen TAIKALAMPPU-lastenkulttuurikeskusten verkostoon kuuluvan Porin Lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa kehittämällä maakunnallisen näyttelytoiminnan malleja sekä mm. työpajatoimintaa.
Porin taidemuseo kehittää ja tuottaa taidekasvatuksen ja kulttuuriperinnön toimintamuotoja, joita voidaan soveltaa yhtä lailla museoissa kuin avoimen sektorin ja kuntien eri toimintaympäristöissä.	Kulttuuriperinnön, kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tarjoamia välineitä ja mahdollisuuksia hyödynnetään aktiivisesti julkisen sektorin eri toimijoiden työskentelyssä sekä tulevaisuuden toimintoja kehitettäessä.	Jatketaan AVARA MUSEO – Kehittyvä oppimisympäristö aikuisille -hankkeen 2010–2012 (ESR) tavoitteiden mukaisesti museotyön prosessien ja asiakasrajapinnan palveluiden mallintamista, terävöittämistä ja tehostamista. Kehitettyjä toimintamalleja tarjotaan aktiivisesti alueen taidemuseoiden käyttöön.	Päivähoidon työpajatoimintaan liittyen kehitetään edelleen kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin varhaiskasvatuksen toimintamalleja tavalla, jossa tavoitteena ovat muutaman kohdennetun ikäluokan kokonaisuudessaan kattavat palvelut. (4-, 5- ja 6-vuotiaat.)
	Saavutettavuus – so. asiakaslähtöisyys, yhdenvertaisuus ja kestävä kehitys - on huomioitu toiminnan kaikilla tasoilla aina suunnittelusta toimintojen toteutukseen.	Edistetään maakunnallista verkostoitumista fyysiseen ja kulttuuriseen saavutettavuuteen sekä kestävään kehitykseen liittyvissä tavoitteissa.	

110

111

Alueelliset sidosryhmät	Toteutustapa	Kommentti
Yhtenä kohdennettuna, lastenkulttuurikeskuksen kanssa tehtävän yhteistyön kanavana / painopisteenä ovat Satakunnan verkostotoiminnan piiriin kuuluvat seitsemän kuntaa. Kaikessa kehittämistoiminnassa huomioidaan kolmas sektori ja sen roolit.	Näyttelyt, työpajat, tapahtumat, verkosto- ja koulutusyhteistyö.	TAIDETTA LÄHELLÄ -ohjelma yhteistyössä WINNOVAN kanssa Varsinainen näyttelyiden vienti maakunnan kuntiin tapahtui ensisijaisesti lastenkulttuurikeskuksen toimesta ja painottui siten perheiden tematiikkaan sekä lasten ja nuorten taidekasvatukseen.
Koulutoimen rinnalla huomioidaan yhä aktiivisemmin sekä yhteistyökumppanina että kohderyhmänä myös sosiaali- ja terveyssektori, jonka kanssa pyritään pitkäjänteiseen, tavoitteelliseen yhteistyöhön. Pyritään yhdessä Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa vaikuttamaan siihen, että visuaalisen kulttuurin ja kulttuuriperinnön näkökulmat huomioidaan kirjoitettaessa paikkakunta-kohtaisia opetusohjelmia.	Kehitystyö toteutetaan kiinteässä yhteistyössä eri sidosryhmien – paikalliset, alueelliset, kansalliset – kanssa. Päiväkodeille toteutettuja erityistyöpajoja kehitettiin eri teemojen pohjalta. Pedagoginen yksikkö järjesti koulutusta mm. päiväkotien henkilöstölle sekä eri osayleisöille. Lastenkulttuurikeskus järjesti omana toimintanaan taidemuseon tiloissa myös mm. Vauvojen värikylpyhjaajien koulutusta ja täydennyskoulutusta, joka kohdentui valtakunnallisesti. Lastenkulttuurikeskuksen toteuttaman TAITEILIJAN KOULUSSA -hankkeen aikana toteutettiin Porin kouluihin puoleltoista vuoden aikana yli 70 julkista teosta. Työpajojen kautta tavoitettiin noin 10 000 lasta ja nuorta 55 satakuntalaisessa koulussa. Taiteilijan koulussa -hanke työllisti seitsemän alle 30-vuotiaasta taiteilijaa sekä koordinaattorin.	Toteutui suunnitelmien mukaisesti. Esimerkkeinä VÄHÄX VALOTTAA – Valtakunnallinen lasten valokuvafestivaali sekä mm. värikylpylauantait ja värikylpysunnuntait. Pedagogisen yksikön BONUS-opastukset ja ELÄMYKSELLISET opastukset. Kehitettiin edelleen TEEMA-työpajatoimintamallia sekä syvennettiin maahanmuuttajille suunnattua monivuotista ohjelmaa TAIDETTA LÄHELLÄ. Tuotettiin ajankohtaisiin näyttelyihin liittyviä esittely- ja opetuspaketteja. Kiinnitettiin erityistä huomiota museon asiakasrajapintojen kehittämiseen ja palveluiden asiakaslähtöisyyden kehittämiseen / tuotteistamiseen mihin liittyen museon omaa henkilökuntaa koulutettiin.
Edistetään maakunnallista verkostoitumista fyysiseen ja kulttuuriseen saavutettavuuteen sekä kestävään kehitykseen liittyvissä tavoitteissa.		

Alueellisen kulttuuriperintötiedon saatavuus verkossa koskien erityisesti kuvataidetta ja visuaalista kulttuuria

Painopiste	Tavoite	Alueelliset palvelut	Alueelliset yleisöt
Aineistojen verkkosaa- tavuuden edistäminen sekä siihen liittyen tietojärjestelmien kehi- täminen painopisteenä metadatastandardien käyttöönotto sekä kuvailutietoja koskevien käytäntöjen yhdenmu- kaistaminen.	<i>Porin taidemuseon aineistojen hallintajär- jestelmät huomioivat Kansallinen Digitaalinen Kirjasto (KDK) -hank- keen myötä vakiintuvat aineistojen kuvailustan- dardit.</i> <i>Kehitetään tältä pohjalta aineistoja ja niiden hallintajärjestelmiä niin, että suurella yleisöllä on jatkoissa aiempaa esteet- tömämpi mahdollisuus tallennusaineistojen hyödyntämiseen.</i>	Huolehditaan siitä, että Porin taidemuseolla on aineistohallintajärjes- telmien ja niihin liittyvän kuvailutietojen standardien osalta ne valmiudet, joiden pohjalta museo voi edistää maakunnallisesti Kansal- linen Digitaalinen Kirjasto (KDK) -hankkeen myötä muotoutuvia valtakunnal- lisia tiedon tallennuksen ja sen verkkokäytettävyyden tavoitteita. (LIDO) Museo ottaa käyttöön ohjelmat: Valokuvat: E-KUVA -ohjelmisto Media-aineisto: AVOKAADO. Toimitaan asiantuntijana maakunnallisille museoille verkkosaatavuuden edistä- miseen liittyvissä teknis- sissä ja sisältökysymyksissä. (Digitointi ja tietorekisterit.)	Tiedotetaan museoiden muistiorga- nisaatiorooliin liittyvistä kysymyksistä aktiivisesti myös suurelle yleisölle ja pyritään herättämään kiinnostus museoiden tallennettua aineistoa kohtaan.
	<i>Maakunnan taidemuse- oiden verkkosaa- tavuuteen liittyvät tekniset ja sisällölliset valmiudet vastaavat vähintään keskimääräistä valtakun- nallista tasoa.</i>	Toteutetaan maakun- nallisesta näkökulmasta relevantteihin kysymyksiin keskittyvä teemapäivä tai seminaari vuosittain yh- dessä alan eri toimijoiden kanssa. Seminaari voi olla kohdennettu satakuntalai- sille mutta se voi olla myös valtakunnallinen kohde- yleisöltään.	

112

113

Alueelliset sidosryhmät	Toteutustapa	Kommentti
Toimitaan asiantuntijana maakunnalli- sille kuvataiteen toimijoille kuvataidet- ta koskevan tallennetun tiedon verkko- saatavuuden edistämiseen liittyvissä teknisissä ja sisältökysymyksissä.		Kehitettiin Porin taidemuseon oman henkilökunnan valmiuksia aineiston- hallintajärjestelmien ja niihin liittyvien kuvailutietojen standardien osalta. Media-aineistojen osalta tultiin johto- päätökseen, jonka mukaan AVOKAA- DO -tallennusympäristön kehittämien näyttää loppuneen, mikä merkinnee sitä, että ko. aineistoryhmän kuvailu- tiedoille soveltuva tallennusympäristö- kehitys näyttäisi pysähtyneen.
Kartoitetaan kuvataiteen maakunnallis- ten toimijoiden valmiuksia (käsitteet, kuvailustandardit ja tekniset) saattaa arkistoidut aineistot tai niiden hake- mistot julkisesti käytettäväksi verkko- ympäristössä.		Asetettiin ensimmäiseksi lähtökoh- daksi Porin taidemuseon omien aineistokokonaisuuksien saattaminen muotoon, joka mahdollistaa soveltuvien osin ja hakemistotasolla materiaali- en tarjoamisen verkkoympäristössä saataville.

Kulttuuriympäristön- ja maiseman säilymisen edistäminen

Painopiste	Tavoite	Alueelliset palvelut	Alueelliset yleisöt
Ympäristötietoisuuden lisääminen sekä kulttuurimaisemaa ja rakennettua ympäristöä koskeviin mielipiteisiin ja käsityksiin vaikuttaminen kuvataiteen keinoin.	<i>Ympäristön ja kestävän kehityksen arvojen edistäminen sekä kulttuurimaiseman ja sen sisältämän kulttuuriperinnön arvostuksen vahvistaminen taiteen ja visuaalisen kulttuurin tarjoamia välineitä hyödyntäen.</i>	Porin taidemuseon kolmen vuosikymmenen näyttelypoliittisiin linjauksiin liittyen jatketaan pitkäjänteisesti mm. maa- ja ympäristötaiteen sekä siltä pohjalta muotoutuneen ns. laajentuneen kuvataiteen kentän ilmiöiden esittelyä ja luodaan näin valmiuksia myös muille maakunnallisille museoille tarttua ympäristökysymyksiä koskevaan kuvataiteen tematiikkaan. (Land Art, Earth Art, Site-specific Art, Eco Art, Sustainable Art).	Aktiivinen osallistuminen alan kysymyksistä käytävään julkiseen sekä hallinnonalojen ja eri toimijoiden väliseen keskusteluun. Kestävän kehityksen käsitteen sitominen kuvataiteen ja visuaalisen kentän ajankohtaisten ilmiöiden esittelyyn (Sustainable Art).

Asiantuntijapalvelut, tietopalvelut ja neuvonta

Painopiste	Tavoite	Alueelliset palvelut	Alueelliset yleisöt
Porin taidemuseon nykyaiteen profiilille rakentuva valtakunnalliseen erikoistumiseen liittyvä neuvonta- ja tietopalvelu sekä tutkimustoiminta.	<i>Porin taidemuseolla on tiedolliset ja metodiset, tekniset ja taloudelliset valmiudet sekä henkilöstöresurssit toimia myös jatkossa nykyaiteen esittelijänä sekä taiteen ja taiteenteoreettisen tiedon asiantuntijana tavalla, joka heijastuu tuloksellisesti myös maakuntaan.</i>	Porin taidemuseo toteuttaa kansainväliseen yhteistyöhön perustuvaa, korkeatasoista nykyaiteen näyttelyohjelmaa, joka mahdollistaa maakunnallisen ja kansainvälisen tietotaidon vaihdon sekä verkottumisen taiteilijoiden, museoiden, eri osapuolien ja toimijoiden välillä. Prosessit toteutetaan tavalla, johon myös maakunnan taidemuseot voivat soveltuvin osin ja haluamassaan muodossa osallistua	Kuvataiteen ajankohtaisen tiedon jakaminen sekä näyttelyiden että näyttelyjulkaisujen – painetut / sähköinen – muodossa. Porin taidemuseo tuottaa vuosittain tematiikkaan liittyen 4-6 painettua julkaisua. Kaikki julkaisut toteutetaan vähintään kahdella kielellä: suomi ja englanti.

114

115

Alueelliset sidosryhmät	Toteutustapa	Kommentti
Yhteistyö soveltuvin osin eri toimijoiden kanssa sekä alueellisesti että valtakunnallisesti (Mm. Turun yliopisto / Porin yksikkö / Kulttuurituotannon ja maisematutkimuksen koulutusohjelma; Satakunnan ammattikorkeakoulu, SAMK, Kuvataide Kankaanpää.)	Norjalaisen kuvataiteilijan Patrick Husen näyttely <i>Northern Imaginary 3rd Part</i> Porin taidemuseossa oli monitieteellinen projekti, jossa lähestyttiin pohjoisia alueita ja niiden ympäristökysymyksiä Kanadassa, Grönlannissa, Islannissa, Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa.	Porin taidemuseon toteuttama HUSEn näyttely siirtyi Tanskaan, jossa se on esillä keväällä 2012. (Nikolaj, Copenhagen Contemporary Art Center).

Alueelliset sidosryhmät	Toteutustapa	Kommentti
Tehokas ja tuloksellinen verkottuminen kansainvälisten ja kansallisten sekä satakuntalaisten alan toimijoiden kanssa. Mahdollisuuksien mukaan yhteistyö maakunnallisten taitelijaresidenssiohjelmien kanssa. (RaumaArs sekä Aalto-yliopiston Taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median laitoksen ylläpitämä residenssiohjelma.)	Porin taidemuseon tutkimus-, näyttely- ja julkaisu-toimintaan sekä pedagogiikan kehittämiseen liittyvä kansainvälinen verkottuminen toteutui tavoitteiden mukaisesti laajassa yhteistyössä skandinaavisten ja eurooppalaisten taiteilijoiden, kuraattoreiden, gallerioiden ja muiden kumppaneiden sekä mm. turkkilaisten, yhdysvaltalaisen ja kanadalaisten sekä japanilaisten toimijoiden kanssa.	BARE HOUSE / PORI – ROTTERDAM - ULANBATAAR -julkaisu valmistui. Pori Art Museum Publications 111 / Aalto University publication series ART+DESIGN+ARCHITECTURE 4/2011. Yhteistyö Turun yliopiston kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen kanssa AVARTAJAT -toiminnan yhteydessä. Harjoittelijayhteistyö Galway Technical Institute, Irlanti, kanssa.

Taidekokoelmien sekä taiteilijoiden tuotannon inventoinnit

Porin taidemuseo asetti 1980-luvulla tavoitteekseen rakentaa dokumentointityölle pohjautuva satakuntalaisen kuvataiteen tietojärjestelmä, joka tukee tarpeen mukaan museon näyttely- ja tutkimustyötä sekä palvelee myös muita käyttäjiä.

Kahdeksankymmentä- ja osin yhdeksänkymmentäluvun kuluessa Porin taidemuseo dokumentoi ja esitteli näyttelyn merkittävimmät satakuntalaiset vanhemman polven taiteilijat. Hanke sivusi osittain Valtion taidemuseon alaisen Kuvataiteen keskusarkiston 1990-luvulla toteuttamaa *Taitelijaa tapaamassa* -projektia. Valtion taidemuseon alainen Taidemuseoiden kehittämiskeskus *KEHYS* on toimintansa käynnistymisestä alkaen pyrkinyt kehittämään maamme taidemuseoiden kuvataiteen dokumentointiin liittyviä käytäntöjä pyrkimättä kuitenkaan määritetioisemmin yhteisten, kansallisten tallennus- ja dokumentointitavoitteiden määrittelyyn. Merkittävin väylä aluetaidemuseoiden tallennus- ja dokumentointitoiminnan näyttäisi muodostuvan niistä prosesseista, jotka Kansallinen Digitaalinen Kirjasto -hankkeen myötä ovat myös taidemuseoiden kentällä käynnistymässä.

Yhtenäisten toimintamenetelmien, kansallisten tavoitteiden ja yhteisen teknisen sovellusalustan sekä riittävien resurssien puuttuessa maakunnallinen tallennus- ja dokumentointityö etenee hitaasti. Porin taidemuseon 1900-luvun kuluessa toteuttamat kokoelmainventoinnit kattavat museon toimialueen kuntien, seurakuntien ja julkisten laitosten taidekokoelmat painopisteen ollessa kuntakokoelmissa. Inventointien yhteydessä syntyneet tietokannat ovat kuitenkin teknisesti vanhentuneet, mikä heijastuu niiden käytettävyyteen. Tässä vaiheessa puuttuu edelleen yhteinen valtakunnallinen sovellusympäristö, jonne tiedot voitaisiin mielekkäästi konvertoida.

Aluetaidemuseotoiminnan yhteydessä 1980-luvulla tehtyjen inventointien tulokset on kirjattu aikanaan seuraaviin tietokantoihin:

- Kunnalliset kokoelmat Satakunnassa
- Yhteisöjen kokoelmat Satakunnassa
- Yritysten kokoelmat Satakunnassa
- Yksityiskokoelmat Satakunnassa
- Satakunnan julkiset veistokset
- Porin julkiset veistokset

Diasarjat ja opetusmateriaali

Porin taidemuseo on 1900-luvun aikana tuottanut ja koonnut kuvataidetta esittelevää tai sen ilmiöihin perehdyttävää opetusmateriaalia päiväkotien, koulujen ja erilaisten oppilaitosten käyttöön. Osa aineistosta on yhä edelleen lainattavien dia- ja kalvosarjojen muodossa. Tapauskohtaisesti materiaalikokonaisuuksia koottiin myös kulloisenkin käyttäjän tarpeen mukaan museon kuva-arkistosta. Lainaustoiminnan alkuperäisenä tarkoituksena oli täydentää kirjastolaitoksen ja oppimateriaalikeskuksien tarjontaa.

Internet on muuttanut oppimateriaalien kysyntää radikaalisti, minkä myötä perinteinen diapositiivi on syrjäytynyt käytännössä täysin. Tarpeen mukaan diasarjoja on kuitenkin edelleen saatavilla: lainattavissa on 124 diasarjaa ja 23 piirtoheitinkalvosarjaa. Porin taidemuseon arkistot – kuva-arkisto ja asiakirja-arkisto – sekä kirjasto hoidetaan ja ylläpidetään tilapäistyövoiman varassa, mikä heijastuu sekä tallennustyön että palvelutuotannon laatuun. Mahdollisuuksien mukaan museo tarjoaa myös aineistoihin liittyvää asiantuntijapalvelua.

116

117

Porin taidemuseo ja kuvataiteeseen liittyvät tietokannat. MUUSA.

Valtion taidemuseon MUUSA-tietokannasta on muodostunut maamme taidemuseoiden yhteinen tietokantaohjelma taidekokoelmien sekä niihin liittyvän kuva-aineiston hallintaan. Porin taidemuseo jatkoi myös kertomusvuonna tietoaineistojen siirtämistä Muusaan sekä prosessin edellyttämää kokoelmiin liittyvän kuva-aineiston digitointityötä.

Sähköiset palvelut ja taidemuseon intranet -ratkaisut

Taidemuseon kotisivut löytyvät osoitteesta <http://www.poriartmuseum.fi>. Normaalin näyttelyinformaation lisäksi museon sivut tarjoavat laajasti tietoa sekä taidemuseon että Poriginal gallerian eri palveluista ja toiminnoista.

Porin taidemuseolla on oma intranetverkko, jonka ylläpitopalvelut ostetaan. Taidemuseon runkoverkko perustuu valokaapeliyhteyksiin, jonka muodostaa 24-säikeinen monimuotokuitu. Rakenne on avoin ja tukee tunnettuja kytkentä- ja protokollatyyppejä. Palvelintasolla kokonaisuuden muodostavat: tiedosto- ja sovelluspalvelin, vi-rustarkistuspalvelin sekä varmistuspalvelin. Työasemia verkossa on noin 30.

Vauvojen värikylpy sukeltaa keltaiseen
Kuva: Annina Kuusirati

118

119

PÄIVÄHOIDON TYÖPAJA

Kokeiluna vuonna 1993 alkanut päivähoidon työpaja on vakiinnuttanut asemansa yhtenä varhaiskouluikäisten taidepedagogisen työn tärkeimmistä toimintamuodoista. Työpaja on ideoitu yhteistyössä Porin kaupungin sosiaalitoimen perhepäivähoidon ja päiväkotien toimialueiden edustajien kanssa. Työpaja on avoinna perhepäivähoidon, päiväkotien ja ohjattujen leikkikenttien piirissä oleville lapsille. Työpajan varaukset tapahtuvat päivähoitotoimiston kautta. Päivähoidon työpajalla on käytettävissään tarkoitusta varten varustetut ateljeetit taidemuseon itäpäädyssä.

MENTAL HEALTH EUROPE (MHE) valitsi Porin taidemuseon päivähoidon työpajan vuonna 2000 yhdeksi Euroopan Unionin *Mental Healt promotion for Children up to 6 Years* -projektin eurooppalaisista esimerkkihankkeista.

Toiminnan tarkoituksena on tutustuttaa lapset jo varhain aikamme kuvataiteen monimuotoiseen maailmaan. Lähtökohdan muodostavat taidemuseon näyttelyt, taidekokoelmat, kirjaston ja kuva-arkiston aineisto, joiden myötä lasta ohjataan kokemaan, arvioimaan ja pohtimaan itsenäisesti visuaalisen kulttuurin eri ilmiöitä. Elämyksellisen ja kokemuksellisen aineiston rinnalla merkittävän elementin muodostaa omaehtoinen työskentely, joka harjaannuttaa sekä motorisia että tiedollisia valmiuksia. Perinteisten tekniikoiden, mm. piirtämisen rinnalla, lapset ovat nykytekniikkaa hyödyntäen pohtineet kuvan ja kuvallisen esittämisen luonnetta, tutustuneet väreihin ja värillisen valon tapaan rakentaa tilaa. Omaa vartaloaan, mittakaavaa, ympäröivää tilaa sekä sen ominaisuuksia hyödyntäen lapset ovat käsitelleet monin eri tavoin nykyaiteelle ominaisia laaja-alaisia kysymyksiä.

Työpaja kokoontuu ohjatusti tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin. Perjantaisin ja maanantaisin on pidetty erityistyöpajoja. Lapsiryhmän koko on 10-15 lasta sekä 3-5 aikuista. Parillisina viikkoina keskiviikkoisin työpaja oli suunnattu perhepäivähoidon ryhmille. Toiminnassa on säännöllisesti ollut mukana myös erityisryhmiä.

Kevään ja syksyn 2011 työpajausina viikoittaisia perustyöpajoja ohjasivat tiistaisin ja torstaisin kuvataiteilija Veijo Setälä ja keskiviikkoisin keväällä kulttuuriohjaaja Eija Mettovaara ja syksyllä taideohjaaja, kuvataiteilija Milla Saarenmaa. Onnenkiven päiväkodin erityisryhmä Vintiöille suunnattuja työpajoja ohjasi kuvataiteilija Veijo Setälä.

ERITYISTYÖPAJAT PÄIVÄKODEILLE

Teemallisia erikoistyöpajoja järjestettiin päivähoidon ryhmille yhteistyössä Porin taidemuseon ja Porin koulutoimen kanssa. Työpajat järjestettiin Porin taidemuseon työpajatilassa.

Värisukellus

7.3. / 14.3. / 21.3. / 28.3

Esikouluikäisille suunnatussa päivähoidon erikoistyöpajassa tutkittiin värejä kuvitteellisen sukellusveneen avulla. Miltä värit näyttävät ja kuuluvat veden alla? Ohjaajana toimi kuvataiteilija Johanna Laurila ja avustajana taideohjaaja Annina Kuusirati.

Pintaliittoa vai pohjamutaa

4.4. / 11.4. / 18.4.

Esikouluikäisille suunnattu päivähoidon erikoistyöpaja, jossa tutustuttiin veden asukkaisiin jutellen, tutkien ja maalaten. Ohjaajana taideohjaaja Annina Kuusirati.

Makaroni, maskaroni, maski

5.9 / 12.9 / 19.9 /

Työpajassa rakennettiin maskaroni-seinänaamioita erilaisista makaroneista ja paperimassasta. Ohjaajina toimivat kuvataiteilijat Annina Ceron ja Anne Salmela.

Dinosaurustelua

14.11/ 21.11 / 12.12

Dinosaurustelua-työpajassa tutkittiin dinosauruksia ja animoitiin dinot liikkeeseen perinteisen pala-animaation keinoin. Ohjaajana toimi visuaalisten alojen läänintaiteilija, animaatio-ohjaaja Taru Anttila (taiteilijanimeltään Taru Varpumaa).

Varjomaa

3.10/ 10.10 / 7.11 / 28.11

Varjomaa-työpajassa tutustuttiin varjojen valtakuntaan varjoteatterin kautta. Työpajassa rakennettiin omat varjonuket ja kokeiltiin varjoteatteria nukkejen, oman kehon ja erilaisten esineiden kautta. Ohjaajana toimi nukketatteritaiteilija Roosa Halme. Työpaja oli osa nukketatterijuhla PIP-Festin ohjelmaa.

Tikku-ukkotyöpaja

17.10/ 31.10

Tikku-ukkotyöpajassa annettiin tilaa tikku-ukolle ja otettiin se vakavasti. Työpajassa valmistettiin oikeisiin mittasuhteisiin perustuvia tikku-ukkoja, joissa näkyi tekijän oma käsiala ja yksilöllinen näkemys. Työpajoja järjestettiin syksyn aikana kaksi kertaa. Ohjaajana toimi kuvataiteilija Kai Ruohonen.

PERHEILLE SUUNNATTU TOIMINTA

Vauvojen värikylpy

Porin lastenkulttuurikeskus käynnisti yhteistyössä Porin taidemuseon kanssa loppuvuodesta 2003 kotiäideille ja -isille sekä heidän vauvoilleen tarkoitetun säännöllisen kuvataiteellisen työpajatoiminnan. Työpajan nimeksi luotiin Vauvojen värikylpy. Säännöllistä kuvataidetoimintaa näin pienille ei ollut aiemmin Suomessa järjestetty.

Moniaistisessa työpajassa vauvat tutustuvat niin värien maailmaan kuin taidemuseon näyttelyihin. Työpajat etenevät värin tarkastelusta ja erilaisten materiaalien tunnustelusta itse tuotettuun jälkeen. Keskeiset toimintaperiaatteet ovat värien ja materiaalien moniaistinen kokemuksellisuus ja elämyksellisyys, vuorovaikutuksellinen työskentely, hetkessä oleminen ja toimijälähtöisyys. Työskentelyn lähtökohtana ovat kokonaisvaltaisesti turvallinen ympäristö ja turvalliset materiaalit. Työpajat ovat avoimia koko perheelle vanhemmat, sisarukset ja esimerkiksi isovanhemmat mukaan lukien.

Työpajat luovat uusia toimintamuotoja pikkulapsiperheiden vertais- ja yhteistyöverkostoihin sekä tarjoavat kulttuuripalveluita niistä helposti paitsioon jääville kotihoidossa oleville alle kouluikäisille vanhempineen.

Porin lastenkulttuurikeskus on jatkanut Vauvojen värikylpyyn liittyvää kehitystyötä Värikylpy-metodiksi. Värikylpy-metodia on mahdollista soveltaa eri-ikäisille ja erilaisiin toimintaympäristöihin. Metodi toimii positiivisesti yli kulttuuristen ja kielellisten rajojen ja se kannustaa luovuuteen ja taiteelliseen prosessiin kiireettä, ilman suorittamisen paineita.

Vauvojen värikylpy -julkaisu

Vuonna 2011 julkaistiin ensimmäinen *Vauvojen värikylpy -julkaisu*. Kirja esittelee Vauvojen värikylpy -toiminnan perusperiaatteet sekä kuvailee, miten erilaisilla materiaaleilla ja väreillä voidaan tukea näitä periaatteita. Myös vauvojen vuorovaikutusmahdollisuuksia ja näön kehitystä käsitellään lyhyesti. Julkaisu on ensimmäinen Vauvojen värikylpy -julkaisusarjassa.

Vauvojen värikylpy -teoksen on toimittanut Porin lastenkulttuurikeskuksen toiminnanjohtaja, Vauvojen värikylpy -kehittäjä Päivi Setälä. Päivi Setälä on kirjoittanut julkaisuun Vauvojen värikylpy -toiminnan perusperiaatteet ja toiminnan kehityskaaresta. Materiaaleista ja turvallisen työpajan luomisesta on kirjoittanut Vauvojen värikylpy

120

121

-ohjaaja Eija Mettovaara. Muut kirjoittajat ovat silmälääkäri Lea Hyvärinen ja varhaislapsuuden vuorovaikutuspsykoterapeutti Saara Jaskari. Taitosta ja graafisesta suunnittelusta on vastannut kuvataiteilija Kirsi Jaakkola.

Värikylpy-työpajat

Säännöllisesti viikoittain kokoontuvia työpajoja

Keväällä ja syksyllä 2011

Vauvojen värikylpy (3-11 kk) 4 työpajaa / viikko

Vauvojen värikylpy (12-23 kk) 3 työpajaa / viikko

Ipanavärikylpy 2-3-vuotiaille 1 työpajaa / viikko

Kerran kuussa ympäri vuoden

Värikylpylauantai, jossa työpajat 3-11 kk ja 12-23 kk vanhoille ja Ipanavärikylpy 2-3-vuotiaille.

Kesällä lisänä olivat myös perjantaipajat ja Mukulavärikylpy 4–5-vuotiaille.

Vuonna 2011 Värikylpy-työpajojen ohjaajina ja/tai sijaisohjaajina toimivat Porin lastenkulttuurikeskuksen kulttuuriohjaaja Eija Mettovaara ja taideohjaaja Annina Kuusirati (kevät–kesä 2011), lastentarhanopettaja Anna Nokikuru sekä kuvataiteilijat Miila Karhuniemi (ent. Saarenmaa), Sanna Pajunen (kesä–syksy 2011) ja Maria Markkio. Syksyn 2011 aikana orientoitavia ohjaajia olivat lisäksi kuvataiteilijat Anna Turunen ja Marjo Heino-Fihlman.

Vauvojen ja ipanoiden lisäksi osallistuvia sisaruskia työpajoissa oli viikoittain 12–18. Perheet ovat pääosin porilaisia. Noin 18 % perheistä tuli lähikunnista; Ulvilasta, Luvialta, Kokemäeltä, Pomarkusta ja Nakkilasta. Kausikohtainen info-tilaisuus uusille osallistuville aikuisille järjestettiin tammikuussa ja syyskuussa ja tilaisuudet tavoittivat lähes kaikki uudet perheet.

Viikoittaisissa Värikylpy-työpajoissa kävi vuonna 2011 säännöllisesti noin 65 perhettä / viikko.

Uudet työpajat - kesän Värikylpyperjantait ja englanninkieliset ryhmät

Porin lastenkulttuurikeskus on järjestänyt Värikylpylauantai-toimintaa tammikuusta 2008 alkaen. Värikylpylauantait ovat ympäri vuoden kerran kuukaudessa järjestettäviä yksittäisiä työpajoja, jotka antavat paikallisille perheille mahdollisuuden tutustua Vauvojen värikylpy -toimintaan ja mahdollistavat seutukuntalaisten ja vierailijoiden osallistumisen Värikylpy-työpajoihin. Värikylpylauantait ovat kasvattaneet suosiotaan tasaisesti. Kevään 2011 työpajailmoittautumisen käynnistyttyä työpajat täyttyivät parissa päivässä ja varasijoilla oli tuplamäärä perheitä jonottamassa. Suureen kysyntään vastaten kesäkautena 2011 järjestettiin Värikylpylauantajien ohella myös kolme Värikylpyperjantaita samalla rakenteella.

Värikylpylauantai ja -perjantai-työpajoja järjestettiin yhteensä 48 ja osallistuneita perheitä oli yhteensä 765. Porilaisten ja muiden satakuntalaisten perheiden lisäksi työpajoihin osallistui perheitä Pirkanmaalta, Hämeestä, Varsinais-Suomesta, Uudeltamaalta, Pohjanmaalta sekä Ruotsista.

Peruskäytännöistä arvioinnin kohteena ovat olleet lisäksi sisarusten osallistuminen, vanhempien infotilaisuus, työpajojen ohjauskieli (suomi / englanti / muut kielet) sekä kolmen kuukauden aloitusikä. Yksi kevään 3–11-kuukauden ikäisten ryhmä suunniteltiin englanninkieliseksi ajatellen ulkomaisia ja englanninkielisiä perheitä. Ryhmä kuitenkin muutettiin suomenkieliseksi perheiden halutessa sijoittua edelleen suomenkielisiin viikkoryhmiin.

Vauvojen värikylpy -täydennyskoulutus

Porin lastenkulttuurikeskus on järjestänyt Vauvojen värikylpy -täydennyskoulutusta vuodesta 2006 alkaen. Täydennyskoulutus on tarkoitettu Vauvojen värikylpy -työpajojen ohjaamisesta ja järjestämisestä kiinnostuneille sopivan ammatillisen pohjakoulutuksen omaaville. Koulutuksen tavoitteena on metodin ammattimaisen leviämisen takaaminen. Koulutuksessa tutustutaan metodiin ja sen mahdollisuuksiin, näön ja havainnon kehitykseen, värin ja materiaalien mahdollisuuksiin sekä varhaiseen vuorovaikutukseen. Koulutuksen ensimmäinen jakso pidettiin 29.09.–01.10.2011 ja toinen jakso 17.–19.11.2011. Koulutus kesti kokonaisuudessaan 47 oppituntia.

Kouluttajina toimivat toiminnanjohtaja, Vauvojen värikylpy -kehittäjä Päivi Setälä, kulttuuriohjaaja, Vauvojen värikylpy -ohjaaja Eija Mettovaara ja TaM, Vauvojen värikylpy -ohjaaja Anu-Maarit Moilanen. Lisäksi koulutuksessa olivat seuraavat luentokokonaisuudet

- Värit havaintojen maailmassa / taidemaalari, väriopin lehtori Harald Arnkil
- Johdatus havaitsemisen maailmaan / psykologian tohtori, erikoistutkija Jari Laarni
- Vauvojen värikylpy ja varhainen vuorovaikutus / varhaislapsuuden vuorovaikutuspsykoterapeutit Kirsi Juutilainen ja Saara Jaskari
- Vauvan näön kehitys / lääketieteen tohtori, dosentti Lea Hyvärinen

Kuvataiteilija Marjo Heino-Filman ohjasi kuvataiteelliseen työskentelyyn. Työpajakäytäntöihin perehdyttivät myös taideohjaaja, Vauvojen värikylpy -ohjaaja Milla Karhuniemi ja lastentarhanopettaja, Vauvojen värikylpy -ohjaaja Anna Nokikuru ja näyttelyvierailuun museolehtori Mirja Ramstedt-Salonen.

Koulutukseen tuli yhteensä 31 hakemusta ja siihen osallistui 27 henkilöä ympäri Suomen, sekä yksi henkilö Ranskasta.

Vauvojen värikylpy- ja Värikylpy -nimien rekisteröinti sekä uusi logo

Porin lastenkulttuurikeskus on hakenut vuonna 2009 Vauvojen värikylpy -työpajakonseptin ja Värikylpy-metodin nimien rekisteröimistä tavaramerkiksi kotimaassa. Rekisteröintihakemukseen ei ole tullut muutosta vuoden 2011 aikana, vaan hakemus on edelleen Patentti- ja rekisterihallituksessa vireillä.

Porin lastenkulttuurikeskus otti käyttöönsä elokuussa 2011 uuden Vauvojen värikylpy -logon, jonka rekisteröintiä haetaan. Logo kytketään Vauvojen värikylpy -työpajoista kirjattavaan laatujärjestelmään, joka tehostaa Vauvojen värikylpy -toiminnan laadukasta ja metodin mukaista leviämistä sekä nimen käyttöä Porin lastenkulttuurikeskuksen ulkopuolella.

PERHEILLE SUUNNATUN TOIMINNAN JA YHTEISTYÖN VAHVISTAMINEN JA LISÄÄMINEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KANSSA

Vauvojen värikylpy -toiminnan erityistavoitteena vuosille 2009–2013 on verkostoitumisen ja yhteistyön vahvistaminen ja lisääminen sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa. Yhteistyötä ja verkostoitumista vahvistetaan muun muassa erityisryhmähankkeilla, koulutuksella ja tiedottamisella.

Vuonna 2011 Vauvojen värikylpy -päivien kohderyhmänä oli äitiys- ja lastenneuvoloiden terveydenhoitajat.

Porin lastenkulttuurikeskus on jatkanut vuoden 2011 ajan yhteistyötään Porin perusturvan ja Viikkarin neuvolan järjestämän perhevalmennuksen kanssa.

Porin perusturvan alaisen Ennaltaehkäisevän perhetyön perhetyöntekijöiden kanssa pidettiin keväällä 2011 myös tulevaa yhteistyötä pohjustava palaveri.

122

123

Turun ensi- ja turvakoti Ry:n *Vuorovaikutuskylpy – Kuntoutusmenetelmä vauvaperheille* -hanketta on yhteistyön merkeissä konsultoitu 14.03.2011 Turussa. Hanke on kolmivuotinen ja sen tavoitteena on ennaltaehkäistä lasten kaltoin kohtelua tai hoidon laiminlyöntiä, sekä lasten psykososiaalisten ongelmien kehittymistä. Hankkeessa sovelletaan Vauvojen värikylpy -perusperiaatteita ja työskentelytapoja yhtenä työvälineenä vauvaperheiden vuorovaikutusongelmien ratkaisussa. Yhteistyö jatkuu myöhemmin hankkeen aikana tarvittaessa.

Valtakunnalliset Vauvojen värikylpy -päivät erityiskohderyhmänään neuvolahenkilökunta

Porin lastenkulttuurikeskus järjestää vuosittain Valtakunnalliset Vauvojen värikylpy -päivät. Päivien tavoitteena on tiedon jakaminen Vauvojen värikylpy -toimintaan liittyen. Vauvojen värikylpy -päivät tarjoavat myös lisäkoulutusta sekä verkostoitumis- ja keskustelufoorumin Porin lastenkulttuurikeskuksen kouluttamille Vauvojen värikylpy -ohjaajille.

Vuoden 2011 Vauvojen värikylpy - päivien erityisenä kohderyhmänä oli neuvolahenkilökunta. Seminaari järjestettiin 9-10.6.2011. Ensimmäisenä päivänä kaikille avoin seminaari koostui luennoista, demotyöpajasta ja keskusteluista. Toinen päivä otsikolla *Perheen hyvinvointi – isän ja vauvan varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen* oli suunnattu seminaariin osallistuneiden lisäksi Vauvojen värikylpy -ohjaajille ja siinä luennoivat muun muassa

- Isyyden varhaisen tukemisen merkitys / Timo Tikka, isätyöntekijä, Miessakit Ry
- Kokemuksia Vauvojen värikylpy –työpajoista / Porin lastenkulttuurikeskuksen työpajoihin osallistuneet isät

Lisäksi kulttuuriohjaaja Eija Mettovaara esitteli Vauvojen värikylpy -työpajoja koko perheen - myös isien - näkökulmasta sekä Porin lastenkulttuurikeskuksen yhteistyötä Viikkarin neuvolan perhevalmennuksen isäiltojen kanssa. Päivien yhteydessä järjestettiin valtakunnallinen Vauvojen värikylpy -ohjaajatapaaminen.

Vauvojen värikylpy -erityisryhmähankkeet 2011

Yhteistyö Ensi- ja turvakoti Esikon Valma-projektin kanssa

Vuoden 2011 Vauvojen värikylpy -erityisryhmähankkeena järjestettiin työpajakokonaisuus yhteistyössä Porin Ensi- ja turvakoti Esikon *Valma*-projektin kanssa. Valma on tarkoitettu lapsiperheille, jotka tarvitsevat tukitoimia arjessa selviytymisessä, ja joilla on erityinen huostaanoton ja perheyhteyden hajoamisen riski.

Sydänlapset erityisryhmänä

Satakuntalaisille sydänlapsiperheille suunnitellut Vauvojen värikylpy -työpajat järjestettiin syksyllä 2011.

Synnytyksen jälkeinen masennus -ryhmä

Vuoden 2011 keväällä aloitettiin yhteistoiminnan suunnittelu ja suunnitelmien mukaan Vauvojen värikylpy -työpaja tulee olemaan yksi osa tämän ryhmän toimintaa vuoden 2012 alusta alkaen.

KÄYTTÖASTE JA NÄKYVYYS

Kertomusvuoden aikana päivähoidon työpajan toiminta on ollut esillä monipuolisesti eri yhteyksissä. Työpajojen tuotoksia on esitelty päiväkodeissa ja työpajan tiloissa. Työpajan toimintaa on esitelty erilaisissa seminaareissa. Taidemuseon ateljeetilojen käyttöaste on muodostunut korkeaksi jo yksinomaan päivähoidon työpajan toiminnan myötä. Kaikkiaan päivähoidon työpajan opetustuntien määrä oli kertomusvuonna yli 200. Kävijämäärä työpajoissa oli 1192 ja se koostui lapsista ja päiväkotien henkilökuntaan kuuluvista aikuisista.

Yhteistyö Porin lastenkulttuurikeskuksen kanssa on laajentanut käyttöastetta. Vauvojen värikylpy tunteja on vuoden aikana ollut 270 ja käyntejä niissä oli 3647. Vauvojen värikylpy oli vuoden aikana vahvasti esillä valtakunnallisessa mediassa. Valtakunnallista näkyvyyttä lisäävät myös Valtakunnalliset Vauvojen värikylpy -päivät ja Vauvojen värikylpy -täydennyskoulutus.

Kansainvälinen lasten lauantai.
Turkkilaiseen kansanperinteeseen pohjautuva esitys.
Suunnittelu ja toteutus Neslihan Kilickesen.
Kuva: Mirja Ramstedt-Salonen

124

125

MUSEOPEDAGOGIIKKA

Museo on muistiorganisaatio. Paitsi elämysten ja kokemusten tuottaja, museo on toimintaympäristö ja toimija, joka on monin tavoin sidoksissa ympäröivään yhteisöön ja sen kulttuuriin sekä paikallisella että laajemmalla tasolla. Museo mahdollistaa uusien asioiden kohtaamisen ja oppimisen, mutta myös museon on kyettävä oppimaan yhteisön tarpeista. Kuten varhainen museologian teoreetikko John Cotton Dana (1856-1929) totesi, ”museon tulee edistää kansalaisten viisautta ja onnellisuutta.” Museopedagogiikka on yksi niistä asiakasrajapinnoista, jota myös suomalaiset museot ovat uuden vuosituhannen alusta lähtien kehittäneet voimallisesti.

Porin taidemuseossa on vuodesta 1990 työskennellyt museolehtori, joka koordinoi ja vastaa museon pedagogisista toiminnoista sekä kohderyhmittäin tuotetuista palveluista. Hänen päävastuualueenaan on koululaitos sekä eri aikuisasiakkaita edustavat ryhmät, joille suunnatut palvelut tuotetaan eri yhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyössä.

Porin taidemuseon museopedagoginen ohjelma tutkii nykykulttuurin ilmiöitä. Se rakentuu museon näyttelypoliittisten linjausten mukaisesti, niitä hyödyntäen ja niitä syventäen. Toiminnan päämääränä on alan teoreettista kehitystä seuraten ja yhdessä museon asiakkaiden kanssa etsiä, löytää ja kokeilla erilaisia lähestymistapoja taiteen ja visuaalisen kulttuurin eri ilmiöiden käsittelemiseen. Välineinä ovat muun muassa näyttelyesittelyt ja pajatoiminta sekä luento- ja julkaisusarjat, jotka antavat tukea ja täydennystä yksilöille kokemuksille.

Pedagogisen yksikön tuottamia uusia toimintamalleja ovat ison näyttelyhallin yhteydessä toimiva pedagoginen työskentelytila *PEDApiste* sekä *pedagogiset näyttelyt sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi* Projektihuoneessa. PEDApisteessä on esillä ajankohtaiseen näyttelykokonaisuuteen liittyvää aineistoa omaehtoiseen tutkimiseen ja tekemiseen. Pisteeseen on yleisöllä vapaa pääsy näyttelyvierailun yhteydessä. Maire Gullichsen ja modernismi -sarjan pedagogiset näyttelyt avaavat uusia näkökulmia Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmaan ja tutkivat tapoja kehittää museon näyttelyitä oppimisympäristöinä. Näyttelyt vaihtuvat taidemuseon muun näyttelyohjelman rinnalla samanaikaisesti. Porin taidemuseolla ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuri-verkostolla on yhteinen näyttelytila, *PEDAseinä*, taidemuseon Café Muusassa. PEDAseinän näyttelyt esittelevät laajasti taidemuseon yleisötyön metodeja ja mm. pajatoiminnassa syntyneitä teoksia, elämyksiä ja kokemuksia. Näyttelyohjelma laaditaan Porin taidemuseon pedagogisen yksikön ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston yhteistyönä.

Museopedagogiikka huomioi eri ikäryhmät. Yhteistyötä tehdään päiväkotien, koululaitoksen, vanhus- ja sosiaalityön ja eri tiede- ja taideyhteisöjen kanssa maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Museopedagogisten toimintamuotojen kehittäminen, alan yhteistyö ja projektit

Museoiden toimintakulttuurit ovat olleet 2000-luvulla murroksessa. Näkyvimmin tämä on heijastunut museoiden ja yleisöjen väliin vuorovaikutussuhteisiin. Museoiden yleisötyötä koskevat kysymykset ovat olleet keskeisesti esillä monissa toimintavuoden aikana järjestetyissä seminaareissa ja koulutustilaisuuksissa valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Yleisötyö voidaan määritellä koskevan kaikkea sitä työtä, jolla on jonkinlainen linkki *yleisöihin*. Käytännössä koko museo tekee yleisötyötä, joka organisaation sisällä saa erilaisia toimintamuotoja ja painotuksia. Museopedagogiikan ajankohtaiset pohdinnat yleisötyöstä liittyvät yleisönä olemisen tavoissa tapahtuneisiin muutoksiin. Suuri muutos on tapahtunut siinä, miten yleisötyössä korostetaan nyt aktiivisesti kumpaankin suuntaan tapahtuvaa vuorovaikutusta, ei ainoastaan museosta yleisölle, vaan myös yleisöiltä museolle. Museoyleisöjä ei tarkastella pelkästään museopalveluiden *käyttäjinä*, vaan aktiivisina *toimijoina ja vaikuttajina*. Keskusteluun ovat nousseet kysymykset yleisöjen mahdollisuuksista osallistua *museopalvelujen kehittämiseen ja suunnitteluun* sekä *museoiden sisältöjen tuottamiseen*. Keskustelua käydään asiantuntijuuden jakamisesta; museoammatillisesti tuotetun sisällön ja yleisön tietotaidon rinnakkain asettamisesta. Mitä mahdollisuuksia, haasteita tai ongelmia yleisön osallistuminen eri tasoilla tuo museon käytännön toimintoihin ja käsitykselle museon yhteiskunnallisesta roolista. Teknologian kehitys, sähköinen ympäristö ja erityisesti sosiaalinen media, on avannut uudenlaisia yleisötyön muotoja. Yleisöjen tuominen museotyön keskiöön ja tiiviiseen yhteistyöhön, kumppanuuteen, museon

kanssa, edellyttää museoilta yleisöjensä yhä syvempää tuntemista ja ymmärtämistä. Erilaiset yleisötutkimukset ovat keskeinen osa museoiden yleisötyön kehittämistä.

Uudenlaista yleisön ja museon sekä yleisön ja taiteen välistä dialogia tutkittiin kevätkaudella näyttelyssä *Koe-TILA! Pedagoginen Prosessi ja Näyttely sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi*. Näyttelyssä etsittiin yhdessä yleisön kanssa uudenlaisia näkökulmia taiteeseen. Näyttelyn teosesittely toteutettiin *elämyksellisten opastusten* keinoin. Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelman teoksia esiteltiin havainnekuvien avulla. Kuvien avulla yleisö sai tehdä mieleisiään ripustuksia näyttelytilaan. Yleisö sai myös vaikuttaa myöhemmin keväällä toteutetun Näyttelyn sisältöön äänestämällä kokoelmasta omia suosikkiteoksiaan. Yleisöäänestyksessä 14 eniten ääntä saanutta teosta oli esillä Projektihuoneen KoeTILA! Näyttelyssä 15.04.–29.05.2011.

KoeTILAn konseptia suunniteltaessa erityinen huomio oli aikuisyleisössä. Näyttely soveltui kuitenkin kaikenikäisille. Näyttely sai suuren huomion tiedotusvälineissä sekä oman ohjelmasarjan YLE Satakunnan Radiossa. Pedagoginen yksikkö esitteli näyttelyn konseptia monissa seminaareissa ja koulutustilaisuuksissa.

Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen osallistuivat kutsuttuina työpajaohjaajina *HIMO3 - Todellisuuden jäljillä* -seminaariin 04.–05.05. Helsingissä. Seminaarissa käsiteltiin yleisötyön ajankohtaisia kysymyksiä, pedagogisen työn asemaa taide- ja kulttuurilaitoksissa sekä koulujen ja taidetoimijoiden yhteistyön haasteita. Asiantuntijapuheenvuoroissa esiteltiin erilaisille kohderyhmille suunnattuja hankkeita Suomesta ja ulkomailta. Päivien ohjelmaan sisältyvissä eri taiteenalojen työpajoissa esiteltiin uusia ja kiinnostavia yleisötyömetodeja. Ramstedt-Salosen ja Venäläisen ohjaamissa taidekasvatuksen ja museopedagogiikan ammattilaisille suunnatuissa työpajoissa *Merkityksellinen museokokemus - kenelle ja miten?* pohdittiin miten onnistunut museokokemus toteutetaan. Mikä on museopedagogiikan rooli onnistuneen tapahtuman ja elämyksen mahdollistajana? Riittävätkö näyttelyiden sisällöt vai tarvitaanko, kuinka paljon ja minkälaista, museopedagogiikan tuottamaa sisältöä/ohjelmaa vierailun tueksi? Ramstedt-Salonen ja Venäläinen sovelsivat ohjaamissaan työpajoissa Porin taidemuseossa tuottamansa KoeTILA! -näyttelyn pedagogisia toimintamalleja. Työpaja toistettiin kaksi kertaa Sinebrychoffin taidemuseossa. Seminaarin järjestäjinä toimivat Annantalon taidekeskus ja Museopedagoginen yhdistys Pedaali ry. yhteistyössä useiden Helsingin eri taidelaitosten kanssa.

Museolehtori ja projektisuunnittelija osallistuivat Kansainvälisen museoliiton (ICOM) alajärjestön *Committee for Education and Cultural Action* (CECA) vuosittaiseen konferenssiin, joka järjestettiin Zagrebissa, Kroatiaassa 16.–21.9. Konferenssin *Old questions, new answers: quality criteria for museum education* sisällöt käsittelivät kysymyksiä museopedagogiikan professionaalisuudesta ja alan koulutuksesta sekä museopedagogiikan hyvien käytäntöjen (best practices) määrittelyä, arviointia sekä niihin liittyviä haasteita. Museolehtori esitteli 20.09. konferenssin *Market of Ideas* -osuudessa KoeTILA! -näyttelykonseptin pedagogisia lähtökohtia otsikolla *ExperimentSPACE! - Pedagogical Process and Exhibition*. Projektisuunnittelija esitteli samana päivänä konferenssin posteri-osuudessa valtakunnallista Avara Museo -hanketta, *Open Museum - A developing learning environment for adults*, johon KoeTILA! -näyttely myös liittyi.

Kulttuurin ja taidetoiminnan hyvinvointivaikutuksia sekä museoiden roolia koetun terveyden ja hyvien elämäkokemuksien mahdollistajana käsiteltiin toimintavuoden seminaareissa. Taidemuseoalan vuosittain järjestettävien teemapäivien aiheena olivat taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen osallistuivat Teemapäiville Helsingissä 20.01. Anni Venäläinen esitelmöi 15.09. aiheesta *Taidemuseo, seniorit ja kokemuksellinen oppiminen* Länsi-Suomen kesäyliopiston *Senioriseminaari Lääkärin määräykestä: Kulttuurial!* -seminaarissa Porin yliopistokeskuksessa. Taidemuseon senioriohjelman puitteissa järjestettiin virikkeellisiä *Taidekosketuksia -taiteilijavierailuja* Palvelukoti Jokirannan asukkaille valtakunnallisella vanhustenviikolla yhteistyössä kulttuuriasiankeskuksen kanssa ja osana Porin kaupungin kulttuuritoimen ja perusturvan seniorityöryhmän toimintaa. Projektisuunnittelija Anni Venäläinen luennoi yhtenä työpajaohjaajana *The Open and Learning Museum* (LEM) - konferenssissa Tampereella 12.10. aiheesta *Seniors as museum visitors*. Kansainvälinen seminaari järjestettiin yhteistyössä Avara museo -hankkeen kanssa.

Senioripalvelujen kehittämisessä ja osana *Avara museo* -hanketta taidemuseo ja Satakunnan Museo ovat tehneet yhteistyötä esittelemällä erilaisissa tilaisuuksissa museoiden senioritoimintaa. 29.01. museolehtori ja Satakunnan Museon Avara museo -hankkeen projektisuunnittelija Outi Kivimäki esittelivät kaupungin seniorityöryhmän toimintaa *Vapaaehtoistyön Messuilla* Seurakuntakeskuksessa. Seniorien kulttuuriviikolla 18.02. museolehtori esitteli yhdessä Outi Kivimäen kanssa kaupungin seniorityöryhmässä kehiteltä *Kulttuuriboksi-palvelua* eläkeläisten avopalvelukeskus *Viikkarin Valkamassa*. He esittelivät yhdessä senioripalveluja valtakunnallisella vanhustenviikolla 3.10. *Yhteistoimintafoorumissa vanhustyön parissa toimiville*, Promenadikeskuksessa. Yhteistoimintafoorumin järjestäjänä oli Satakunta Unicef -maakuntakumppani 2011. Museot ovat tehneet yhteistyötä päivittämällä senioriosoitelistoja ja toteuttamalla yhteispostituksen keväällä ja syksyllä museoiden seniori-ikäisille suunnatusta toiminnasta.

Museolehtori luennoi Porin seudun Senioriopettajat ry.:n tilaisuudessa 18.10. teemalla *Aistit auki. Katsojan paikka nykyaiteessa*.

Porin taidemuseon pedagogisen yksikön käynnistämä, maahanmuuttajakoulutusta antaville oppilaitoksille tuotettu, aikuisille soveltuva, *Taidetta lähellä* -toimintamalli jatkui ja tiivistyi yhteistyössä Länsirannikon koulutus WinNovan kanssa.

Avara museo – kehittyvä oppimisympäristö aikuisille

AVARA MUSEO -hanke on Suomen museoliiton koordinoima kolmivuotinen [2010-2012] hanke, jonka tavoitteena on kehittää museoista erilaisille aikuisryhmille avoimia ja kiinnostavia oppimisympäristöjä. Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat museoiden työntekijät, joiden aikuispedagogista osaamista hankkeella pyritään lisäämään. Hankkeelle on myönnetty rahoitus opetusministeriön hallinnoimasta Avoimissa oppimisympäristöissä aktiiviseksi kansalaiseksi ESR kehittämisohjelmasta. Rahoittavana viranomaisena on Lapin ELY-keskus.

Porin taidemuseon osahankkeen nimenä on *Aktiivinen aikuisväestö ja karttuva kulttuuripääoma*. Osahankkeen tavoitteena on kehittää museotyöntekijöiden osaamista kohtaamaan eri tyyppisten asiakasryhmien lähtökohteisesti erilaiset tarpeet ja palveluodotukset avointen oppimisympäristöjen näkökulmasta. Samalla kehitetään aktiiviselle aikuisväestölle ja erityisesti kulttuuripalveluiden peruskäyttäjille suunnattuja visuaalisen nykykulttuurin oppimis- ja opetusmenetelmiä museoympäristössä. Hankkeessa tutkitaan myös mahdollisuuksia tavoittaa kulttuuripalveluiden ei-käyttäjät sekä kartoitetaan tälle ryhmälle ominaisia palveluodotuksia. Porin taidemuseo toteuttaa osahankkeensa yhteistyössä Satakunnan Museon kanssa. Muut hankkeen osatoteuttajat ovat Satakunnan Museo, Tampereen museoiden museopedagoginen TAITE-yksikkö, Tekniikan museo, Työväenmuseo Werstas sekä CICERO Learning -verkosto/Helsingin yliopisto.

Avara museo -hankkeen toiminta vuonna 2011

Taidemuseo on pyrkinyt hankkeen toimintasisältöjä suunniteltaessa huomioimaan eri tavoin toimintakykyisiä senioreja. Aktiiviset, omatoimiset seniorit sekä eläkeläisyhdistykset ja -järjestöt ovat löytäneet hyvin taidemuseon päiväsaikaan järjestetyn senioritoiminnan palvelut; seniori-ikäisille räätälöidyt näyttelyesittelyt ja työpajat. Senioreille suunnattuja näyttelyesittelyjä järjestettiin vuoden 2011 aikana 6, ja perinteeksi muodostunut Senioripäivään 20.03. Senioreille suunnattuja työpajoja järjestettiin 7. Senioreille suunnattuun ohjelmaan osallistui noin 200 henkilöä.

Vuoden 2011 aikana toteutettiin pedagogisia toimintamalleja testaava KoeTILA! ja pedagoginen Rinnastuksia – näyttely. KoeTILAn Croquis-piirtämisen, kuvailutulkkauksen, flamencon ja runojen keinoin toteutetut elämykselliset opastukset tavoittivat keväällä 2011 yhteensä 193 henkeä. KoeTILAn yleisöäänestyksessä annettiin 1296 ääntä. KoeTILA! Prosessin ja Näyttelyn näki yhteensä 11 467 kävijää. Opastetuille kierroksille osallistui 2074 henkilöä. Rinnastuksia näyttelyssä kävijöitä oli 10 916 ja opastetuille kierroksille osallistui 592 henkilöä.

Kulttuurikuntopäivänä 28.01. järjestettiin avoimet ovet Porin raatihuoneelle, jossa yleisöllä oli tilaisuus tutustua rakennukseen ja Alexander Lauréuksen kokoelmaan. Avoimet ovet vetivät paikalle yli 200 kävijää. Naisten päivän (08.03.) tapahtumaan ”Kolme käskyä naisille” osallistui 40 henkeä.

Oman haasteensa sisältöjen suunnitteluun ja toteuttamiseen tuo laitoksiin sidottu vanhusväestö. Valtakunnallisella vanhustenviikolla taidemuseo jalkautui Palvelukoti Jokirantaan Taidekosketuksia-taiteilijavierailuilla. Taiteilijavierailuihin osallistui kaksi ammattitaiteilijaa; kuvataiteilija sekä nukkteteatteritaiteilija, jotka vierailivat palvelukodin jokaisella osastolla yhteensä viisi kertaa. Taidekosketuksia-vierailuihin olivat kutsuttuina myös palvelukodin muu henkilökunta. Vierailut olivat yhdessäolon hetkiä, joissa käytiin vuoropuhelua vanhusten kanssa musiikin ja laulun sekä nukkteteatteri-nukkejen avulla. Vierailuilla katseltiin yhdessä kuvia taidemuseon peruskokoelman taideteoksista, tutkittiin värejä tunnustelemalla erilaisia kankaita ja itse maalaamalla. Vierailuilla hyödynnettiin hankkeen aikana tuotettuja uudenlaisia työskentelyvälineitä eli havainnekuvia. Kuvat ovat tukevalle pohjalle tu- lostettuja, kevyitä ja selkeitä kuvia taideteoksista. Kädessä pidettävinä kuvina ne soveltuvat hyvin työvälineiksi työskenneltäessä erilaisten yleisöryhmien kanssa, erityisesti ikäihmisten kanssa.

Vuoden aikana on järjestetty koulutusta ja yleisötutkimuksia jotka ovat lisänneet Porin taidemuseon tuntemusta yleisöjensä erilaisista tarpeista ja odotuksista. Kevään ja kesän aikana järjestettiin ei-kävijä kysely, sekä osallistuttiin Museoliiton järjestämään valtakunnalliseen kävijätutkimukseen jotka tuottivat tietoa Porin taidemuseoon liittyvistä mielikuvista. Joulukuussa järjestettiin henkilökunnan osaamista kehittävää täydennyskoulutusta, jossa aiheena olivat Porin taidemuseon brändi ja erilaiset asiakkuudet. Projektisuunnittelija ja museolehtori osallistuivat vuoden aikana useisiin kotimaisiin ja kansainvälisiin museopedagogiikan alan seminaareihin sekä yhteistyökokouksiin muiden Avara Museo -osahankkeiden kanssa.

Loppuvuodesta koottiin porilaisista senioreista opintopiiri jonka toiminta käynnistyy vuonna 2012 nimellä Seni- oreiden Suunnistus Kokoelmaan. Opintopiiriläisten kanssa yhteistyössä toteutetaan näyttely Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmista, joka avautuu Projektihuoneessa syksyllä 2012.

Avara Museo / Julkisuus ja tiedottaminen

Porin taidemuseon Avara Museo -hankkeessa toteutetut näyttelyprojektit ovat olleet hyvin esillä mediassa. Erityisesti KoeTILA! joka sai paljon palstatilaa Satakunnan Kansassa sekä oman radio-ohjelmasarjan YLEn Sa- takunnan Radioon ja joka esiteltiin myös YLE TV2:n alueuutisissa. Lisäksi kesänäyttely Rinnastuksia sai hyvät arvostelut Satakunnan Kansassa.

Museopedagoginen yhdistys Pedaali ry:n jäsenet vierailivat KoeTILA! näyttelyssä. Projektisuunnittelija kirjoitti Elämyksellisiä opastuksia esittelevän artikkelin Aktiivi verkoston Hyvien käytäntöjen käsikirjaan.

Projektisuunnittelija ja museolehtori ovat esitelleet KoeTILA! -projektia sekä Porin taidemuseon osahanketta sekä Avara Museo -hanketta kokonaisuutena vuoden 2011 aikana myös seminaareissa kotimaassa (HIMO3 -seminaari 5.–6.5., Helsinki, Lääkärin määräyksestä kulttuuria! 15.09. Pori, Open and Learning Museum 11.10., Tampere) sekä ulkomailla Kroatiaassa, Zagrebissa pidetyssä kansainvälisen museoneuvoston ICOM CECA:n konferenssissa. Zagrebissa museolehtori esitteli KoeTILA! -näyttelyä puheenvuorossa ja projektisuunnittelija Avara Museo -hanketta posterisessiossa.

Avara Museo / Kansainvälinen yhteistyö

Avara Museo -hankkeen sekä LEM -hankkeen yhteisessä seminaarissa Tampereella Työwäen museo Werstaalla pidetyssä Open and Learning Museum - seminaarissa toteutettiin kaksi yhteistä työpajaa Satakunnan Museon, Porin taidemuseon sekä eurooppalaisen *Life long Learning in Museums LEM-verkoston* edustajan kanssa. Kan- sainvälisen, englanninkielisen seminaarin työpajojen aiheena oli *Seniors as museum visitors*. Projektisuunnittelija Anni Venäläinen alusti työpajassa aiheesta taidemuseoiden seniorityön näkökulmasta.

Avara Museo /Työn- ja vastuunjako yhteistyökumppaneiden kesken

Vuonna 2011 tehtiin tiedotusyhteistyötä mm. päivittämällä seniorisoitelistoja ja toteuttamalla yhteispostitus Satakunnan Museon ja Porin taidemuseon tapahtumista senioreille. Satakunnan Museon kanssa tehtiin yhteistyötä myös Avartajat -ryhmän kokoamisen ja tapaamisten kautta.

Yleisöyhteistyö, uudet menetelmät ja sisällöt projektin toimeenpanossa sekä uudet yhteistyörakenteet

Porilaisista vapaaehtoisista koottu Avartajat-ryhmä toimi Porin taidemuseon ja Satakunnan Museon yhteis- työnä kevään 2011 ajan tutustuen Porin museoiden yksiköihin. Porin taidemuseon osalta yhteistyön tavoitteet Avartajat-ryhmän kanssa saavutettiin kevään aikana. Yhteistyö tuotti tietoa yleisön tietämyksestä ja asenteista taidemuseota kohtaan ja sen kautta tavoitettiin myös joitakin ei-kävijöitä. Vuonna 2012 Porin taidemuseo jatkaa yleisöyhteistyötä oman Seniorien Suunnistus Kokoelmaan -opintopiirinsä kautta.

Taidenäyttelyä on käytetty monipuolisesti avoimena oppimisympäristönä joka myös osallistaa yleisöä ottamalla heitä mukaan sisällön tuotantoon. Vuonna 2011 toteutettu KoeTILA! ja vuonna 2012 toteutettava Seniorien Suun- nistus Kokoelmaan ovat projekteja joiden aikana yleisöllä on mahdollisuus eri tavoin omaehtoiseen tutkimiseen ja ohjattuun työpajatyöskentelyyn ja joiden lopputuloksena on yhdessä yleisön kanssa toteutettu näyttely joka on osa Porin taidemuseon virallista näyttelyohjelmaa.

Projektin toteutus ja eri tahojen yhteistyö projektissa

Porin taidemuseon osahankkeen sisältöjen ja toimenpiteiden suunnittelusta ja toteuttamisesta ovat vastanneet projektisuunnittelija Anni Venäläinen ja museolehtori Mirja Ramstedt-Salonen.

KoeTILA! -näyttelyn elämyksellisissä opastuksissa tehtiin yhteistyötä Porin flamenco-opiston kanssa sekä runoili- joiden kanssa. KoeTILA! näyttelyn teoksia esittelevä juttusarja toteutettiin yhteistyönä Satakunnan Radion kanssa.

Turun yliopiston kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen opiskelijat osallistuivat mahdollisuuk- siensa mukaan Avartajat-ryhmän tapaamisiin ja he toimivat tapaamisissa kommenttien kirjureina. Opiskelijat eivät tuottaneet tapaamisista varsinaisia raportteja tai yleisöyhteistyötä pohtivia analyysejä, joita Avara Museo -hankkeeseen oltiin ajateltu saatavan, joten tältä osin yhteistyö ei tuottanut odotettua tulosta.

Joulukuussa toteutettiin Porin taidemuseon henkilökunnan yleisötyöhön liittyvää osaamista kehittävä koulutus *Porin taidemuseo palvelun tuottajana*. Koulutus suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyönä Turun yliopiston kauppakorkeakoulun, Tuula Mittilän sekä Porin taidemuseon johtajan ja Avara Museo -hankkeen projektisuunnittelijan yhteistyönä. Asiantuntijana Porin taidemuseon erityistarpeisiin räätälöidyssä koulutuspäivässä toimi Tuula Mittilä.

Brändipäivä I - Porin taidemuseo yhteiskunnallisena toimijana käsitteli henkilökunnan opintomatkojen tuloksia, esittelijöinä Pia Hovi-Assad, sekä Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen. Esko Nummelin käsitteli esityk- sessään tehtäviä, tavoitteita ja sisältöjä joille Porin taidemuseon brändiä rakennetaan. Osallistujia oli 17.

Brändipäivä II - Porin taidemuseo palvelun tuottajana. Koulutus suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyönä Turun yliopiston kauppakorkeakoulun, Tuula Mittilän sekä Porin taidemuseon johtajan ja Avara Museo -hankkeen pro- jektisuunnittelijan yhteistyönä. Asiantuntijana Porin taidemuseon erityistarpeisiin räätälöidyssä koulutuspäivässä toimi erikoistutkija KTT Tuula Mittilä.

Uudet toimintatavat ja palvelut

KoeTILA! tuotti Porin taidemuseolle jo käytössä olevien näyttelyyn liittyvää tietoa välittävien opastusten rinnalle uuden opastuskonseptin Elämyksellinen opastus, jossa lähtökohtana on teoksista ”puhuminen” eri tavoin taiteen kielellä. Elämyksellisiä opastuksia toteutetaan suunnitellusti näyttelyiden mukaan ja ne tuovat Porin taidemuseon yleisölle uudenlaisia, yllätyksellisiä reittejä taiteen kohtaamiseen. Syksyllä 2011 toteutettiin elämyksellinen opas- tus Torger Enckellin näyttelyyn. Tässä projektisuunnittelijan vetämässä elämyksellisessä opastuksessa yleisö pääsi itse tekemään Enckellin maalauksia, erityisesti niiden väri-ilmaisua tutkittiin croquis-piirustuksen keinoin ja yhdessä kokemuksesta keskustellen.

KoeTILAN näyttelyä varten tuotetut kokoelmia esittelevät havainnekuvat on todettu käyttökelpoisiksi myös muissa yhteyksissä, joissa aitoja teoksia ei voida käyttää. Kuvia on käytetty myöhemmin mm. porilaiseen vanhainkotiin suuntautuneissa Taidekosketuksia-vierailuissa ja Seniorien suunnistus kokoelmaan -opintopiirissä.

Avara Museo -hankkeen tulosten hyödyntäminen

Hanke on lisännyt koko taidemuseon henkilökunnan aikuisyleisöjen tarpeita ja kiinnostuksen kohteita koskevaa asiantuntemusta, mikä tukee tulosten hyödyntämistä talossa jatkossakin.

Taidemuseoiden yleisöjä koskevaa tietotaitoa voidaan viedä eteenpäin museoalalle sekä korkeakouluihin ja oppilaitoksiin, joissa koulutetaan taide- ja kulttuurialan sekä museoalan ammattilaisia sekä tuotetaan alaa koskevaa asiantuntemusta. KoeTILA!-näyttely sekä elämyksellinen opastus -toimintamalli on kiinnostanut myös terveydenhoitoalan puolella, mahdollisuutena tuoda hoitotyöhön hyvinvointia tukevia sisältöjä taide-elämysten kautta. Toimintamallia on sovellettu myös aikuisopiskelijoiden ryhmäytymisessä. KoeTILAssa vieraili Lahden taideinstituutin opiskelijoiden ryhmä, sekä kaksi Winnovan lähihoitajaryhmää.

Projektisuunnittelija käsitteli hankkeen esiin nostamia näkökulmia mm. luennollaan Turun yliopiston museologian opiskelijoille sekä puheenvuorossaan Suomen estetiikan seuran vuosijuhlassa. Projektisuunnittelija toimii asian-tuntijana myös kansainvälisen museopedagogiikan ja taidenäyttelyjen kuratoinnin suhdetta käsittelevän It´s All Mediating -konferenssin työryhmässä. Konferenssi järjestetään Nykytaiteen museo Kiasmassa 30.–31.05.2012.

Projektisuunnittelija ja museolehtori vetivät kaksi työpajaa taidekasvatuksen alan Himo3 -seminaarissa Helsingissä 5.–6.5. Työpajoissa hyödynnettiin Elämyksellisten opastusten malleja -croquis-piirtämistä ja kuvailutulokkausta -lähtökohtana olivat Sinebrycoffin taidemuseon näyttelyn kokoelmateokset. Toimintamalli osoittautui toimivaksi ja sellaiseksi joka on luontevaa siirtää erilaisten näyttelyjen yhteyteen. Työpajoihin osallistui taidekasvatuksen alan ammattilaisia kouluista ja museoista, sekä taidekasvatuksen alan freelance-toimijoita.

Kokonaisuutena Avara Museo -hanke on lisännyt tietoa yleisöjen muodostumisesta ja odotuksista sekä yleisön osallistamisen eri tavoista ja merkityksestä. Näitä tuloksia on jo hyödynnetty KoeTILA! projektissa, sekä Avartajat -toimintaryhmässä ja viedään edelleen eteenpäin mm. Seniorien Suunnistus Kokoelmaan -projektin myötä. Näiden kautta Porin taidemuseo voi rakentaa entistä elävämmän ja vuorovaikutteisemman suhteen yleisöihinsä.

PEDA-verkkosivut

Museopedagogiikan yhtenä tehtävänä on pedagogisten toimintamuotojen kehittäminen vastaamaan erilaisten kävijöiden ja asiakasryhmien tarpeita. Sähköinen verkkomaailma mahdollistaa uudenlaisen sisältötuotannon, esitys- ja kerrontatavan, ja on yhä keskeisempi työväline museo-opetuksen kehittämiseen, erilaisten sisältöpalvelujen vaatimuksiin ja aineiston saavutettavuuden edistämiseen. Verkkopedagogiikan yksi keskeinen kohderyhmä on koululaitos, joka hyödyntää verkkomateriaalia sekä museovierailulla että kouluilla tehtävässä taidekasvatus-työssä. Porin taidemuseo on kehittänyt erityisesti koululaitokselle suunnattuja pedagogisia verkkopalveluja. Pedagoginen yksikkö on tuottanut verkkoympäristöön Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmia esittelevän *MG-peda* -sivuston, nykytaiteen ja julkisen taiteen kysymyksiä käsittelevät opetuspaketit *Nykytaiteen lyhyt oppimäärä* sekä *Raskaissa saappaissa, lokin siivellä Veistosvaelluskartan*. Taidemuseon nettisivuilla on myös näyttelyihin liittyviä esittely- ja opetuspaketteja, jotka ovat koululaitoksen sekä muun yleisön hyödynnettävissä.

Sähköinen opetusmateriaali

Näyttelyihin liittyviä sähköisiä idea- ja tehtävävihkoja toteutetaan tapauskohtaisesti. Opettajille suunnatussa kevät- ja syyskauden ohjelmistoa esittelevässä infoaineistossa kannustetaan koululuokkia tutustumaan taidemuseon nettisivuston näyttelyaineistoihin ennen museovierailua. Vierailulla päästään sujuvammin asiaan, kun koululaisilla on tiedossa, minkälaista nähtävää ja tekemistä on museossa tiedossa. Taidemuseon ohjatun ja toiminnallisen kevääseen sijoittuvan Luokkaretkipaketin sisältöesite oli ladattavissa taidemuseon omilta peda-nettisivuilta.

130

131

Pedagogiset toimintamallit

PEDApiste

Pedagoginen työskentelytila ison näyttelyhallin yhteydessä otettiin käyttöön vuonna 2010. Tilaan on vapaa pääsy museovierailun yhteydessä. Pisteessä yleisöllä on mahdollisuus tutustua näyttelyiden taustoihin ja syventää näyttelykäyntiä osallistumalla vuorovaikutteisiin toimintoihin. PEDApisteen sisällöt ja toiminnot rakentuvat ajankohtaisten näyttelyteemojen mukaisesti. Pisteessä voidaan myös työskennellä museovierailulla olevien erilaisten ryhmien kanssa.

16.01.2011 asti

Cariboun arvoitus

PEDApisteessä oli esillä Patrick Husen näyttelyn sisältöjä käsittelevää aineistoa, mm. taiteilijan tutkimuskohteisiin liittyvää kirjallisuutta. Kuvataiteilijat Heikki Hautala ja Janne Vuollet toteuttivat PEDApisteen seinään arktisia alueita ja Grönlantia kuvaavan kartan. Patrick Huse merkitsi karttaan ne paikat, jotka ovat olleet hänen vierailu- ja tutkimuskohteitaan arktisilla alueilla.

04.02.–29.05.

Joki(n) ympäristössäni

Eco-Art -näyttelyn yhteydessä yleisön huomio haluttiin kiinnittää Poria halkovaan Kokemäenjokeen. Vesi, joet, järvet ja meret ovat innoittanut monia ympäristö- ja ekotaiteen tekijöitä. Kokemäenjoki on merkittävä osa Porin kaupunkikeskustaa ja näyttäytyy taidemuseon ikkunoista vuodenaikojen mukaan eri muodoissaan. PEDApisteessä kerättiin Eco-Art -näyttelyn aikana kaupunkilaisten Kokemäenjokeen liittyviä muistoja ja valokuvia albumiin, joka oli yleisön selailtavana näyttelyn ajan. Kuvataiteilijat Johanna Laurila ja Janne Vuollet toteuttivat PEDApisteen seinään Kokemäenjoen suistoa kuvaavan maalauksen, joka muodostui kaupunkilaisten muistoista kerätyistä teksteistä.

10.06.–11.09.

Porin taidemuseo 30 vuotta

Porin taidemuseon 30-vuotisjuhlavuoden logo juhlisti kesäkauden ajan PEDApistettä, johon oli koottu yleisön nähtäväksi ja luettavaksi Porin taidemuseon julkaisusarjassa eri vuosikymmenillä ilmestyneitä julkaisuja.

30.09.2011–15.01.2012

Muodonmuutoksia

PEDApisteen tutkimuskohteeksi oli poimittu syksyn näyttelyistä ihminen sekä muotoa ja hahmoa rakentava viiva. Ihminen voidaan kuvata tikku-ukkona, joka saa yksilöllisen muotonsa piirtäjänsä viivan ja näkemyksen mukaisesti. PEDApisteessä yleisöllä oli mahdollisuus kokeilla, mihin kaikkeen tikku-ukko taipuu. Pisteestä löytyi suuntaviivoja työskentelyyn sekä piirustusvälineet. Tikku-ukko -tehtäväosuuden oli suunnitellut kuvataiteilija Kai Ruohonen. Muodonmuutoksia-seinämaalauksen toteuttivat kuvataiteilijat Johanna Laurila ja Janne Vuollet.

PEDAseinä

Pedagoginen näyttelytila Café Muusassa. Näyttelyohjelmasta vastaa Porin taidemuseon pedagoginen yksikkö yhteistyössä Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.

Näyttelyohjelma löytyy kohdasta NÄYTTELYTOIMINTA.

Pedagogiset näyttelyt sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi

Toimintavuoden aikana pedagoginen yksikkö toteutti kaksi Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmaan pohjautuvaa näyttelyä Projektihuoneessa. Kevätkaudella toteutettiin näyttely *KoeTILA! Pedagoginen prosessi ja näyttely*. Kesäkauden näyttelykokonaisuuteen tehtiin *Rinnastuksia*-näyttely, jossa Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmasta valitut teokset saivat rinnalleen nykytaiteen teoksia taidemuseon tallennekokoelmista. KoeTILA! oli kaksiosainen näyttely. Ensimmäisen vaiheen eli *Prosessin* aikana 04.02.–10.04. Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelman teoksia tarkasteltiin *elämyksellisissä opastuksissa*, joissa teosesittelyt tapahtuivat piirtäen

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

(croquis-piirustus, ohjaajana Anni Venäläinen), kuvaillen (kuvailutulkkaus, tulkkeina Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen), äänellä ja liikkeellä (flamenco-tanssiesitys, flamencotaiteilija Maria Kause) sekä runoillen (runoesitykset Jari Laasanen, Tiina Veneranta ja Taina Teerialho). Kokoelmateoksia oli mahdollisuus tarkastella ja tehdä niistä ripustuksia näyttelytilaan havainnekuvien avulla sekä äänestää suosikkiteoksiaan. *Havainnekuvat* ovat Maire Gullichsenin taidesäätiön teoksista forex-levylle tulostettuja kuvia. Toisessa vaiheessa toteutettiin 15.04.–29.05. *Näyttely*, joka esitteli 14 eniten yleisöääniä saanutta kokoelmateosta. KoeTILA! sai suurta huomiota tiedotusvälineissä ja siitä toteutettiin viiden lähetyksen *ohjelmasarja* yhteistyössä Yle Satakunnan Radion kanssa. Pedagoginen yksikkö esitteli näyttelykonseptia lukuisissa tilaisuuksissa kotimaassa sekä ulkomailla.

Kesäkauden näyttelykokonaisuuteen pedagoginen yksikkö kuratoi näyttelyn *Rinnastuksia*. Näyttelyssä oli esillä 10.06.–04.09. Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmasta poimittuja teoksia sekä teoksia taidemuseon tallennekokoelmista. Rinnastuksia -näyttelyssä tarkastelun kohteena olleet teokset ilmensivät kahta erilaista lähtökohtaa maalaustaiteessa. Analyyttiseen, jäsenneltyyn ja harkittuun kuvan tekemiseen pyrkivien taiteilijoiden teokset rinnastuivat teoksiin, joiden tekijät olivat ilmaisuissaan tavoitelleet spontaania ja intuitiivista otetta.

Pedagogiset näyttelyt ovat vakiinnuttaneet paikkansa osana Porin taidemuseon näyttelyohjelmaa. Kuluneen toimintavuoden aikana pedagogisten näyttelyiden konseptia kehitettiin suunnitelmallisesti ja molemmat sarjassa toteutetut näyttelyt saivat hyvän vastaanoton. Toimintavuoden aikana käynnistyi uusi näyttelyprojekti *Seniorien suunnistus taidekokoelmaan*. Näyttelyprojektissa on mukana senioriryhmä, joka toteuttaa näyttelyn yhdessä pedagogisen yksikön kanssa. Työskentelyn pohjaksi perustettiin opintopiiri, joka kevään 2012 tutustuu Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmista koottuun teosvalikoimaan seniorien omista mielenkiinnon kohteista nousevien kysymysten kautta. Opintopiiri kokoontuu säännöllisesti yhdessä pedagogisen yksikön johdolla. Työskentelymuotoina ovat yhteiset keskustelut, pajatyöskentely sekä asiantuntijavieraat. Senioriryhmä on mukana toteuttamassa näyttelyä, joka on esillä Projektihuoneessa syksyllä 2012. Yhdeksästä seniorista koostuva työryhmä kokoontui ensimmäisen kerran Mirja Ramstedt-Salosen ja Anni Venäläisen johdolla 14.12.

Pedagogisten näyttelyiden toimintamallin suunnittelu- ja taustatyö on ollut osa Porin taidemuseon aikuispedagogisen osaamisen kehittämistyötä. Näyttelyt soveltuvat kuitenkin yhtä hyvin kaikenikäisille yleisöille.

Taidetta lähellä – maahanmuuttajakoulutusta antaville oppilaitoksille tuotettu pedagoginen ohjelmakokonaisuus

”Kulttuuritarjonta on saavutettavaa silloin, kun erilaiset yleisöt voivat käyttää sitä ja osallistua siihen mahdollisimman helposti ja esteettömästi”. Opetusministeriön Taiteen ja kulttuurin saavutettavuus -toimenpideohjelmassa [2006-2010] kieli- ja kulttuurivähemmistöryhmät on kirjattu saavutettavuuden edistämisen keskeisiksi kohderyhmiksi. Monikulttuurisuus, kansainvälisyys ja erityisryhmien oikeudet asettavat museopedagogiikalle monia haasteita mutta myös mahdollisuuksia.

Porin taidemuseon pedagogisen yksikön käynnistämä *Taidetta lähellä* -toimintakokonaisuus jatkui yhteistyössä hanketta varten muodostetun yhteistyöverkoston kanssa. Toiminnan tavoitteena on taidemuseon erilaisten palvelujen, näyttelyopastusten ja työpajatoiminnan sisältöjen kehittäminen tukemaan kielen ja kulttuurin oppimista ja omaksumista. Tavoitteena on tehdä tutuksi kaupungin kulttuuripalveluja, lisätä niiden saavutettavuutta sekä tukea maahanmuuttajien kotoutumista.

Toimintamuodot ja menetelmät

Taidetta lähellä -ohjelma on suunnattu maahanmuuttajakoulutusta antaville oppilaitoksille, muille maahanmuuttajille, henkilöille joiden äidinkieli on muu kuin suomi. *Taidetta lähellä* -ohjelman perustana on nykytaide elettyinä ja koettuna, subjektiivisten kokemusten lähtökohtana ja keskustelujen laukaisijana. Yhtenä keskeisimmistä toimintamudoista ovat työpajat, joita on kahta tyyppiä *Kielipajat ja Taidepajat*. Työpajojen tavoitteena on tukea maahanmuuttajien suomen kielen opiskelua ja rohkaista käyttämään suomen kieltä itseilmaisun välineenä. Kielipajoissa nykytaide käsitetään keskustelukumppanina, jolloin keskitytään kielellisten valmiuksien kehittä-

miseen. Taidepajoissa harjaannutetaan omien näkemysten ja kokemusten ilmaisua paitsi keskustelulla myös omaehtoisella työskentelyllä. Ohjelmassa kartoitetaan ja mahdollisuuksien mukaan myös toteutetaan erilaisia monikulttuurisia yhteistyömahdollisuuksia.

Taidetta lähellä -ohjelma jatkui tiiviissä yhteistyössä Länsirannikon Koulutus Oy WinNovan kanssa. Ohjelmassa vieraili opiskelijoita maahanmuuttajien talouskoulusta ja maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan (MAVA) koulutusohjelmasta sekä maahanmuuttajakoulutuksen suomen kielen peruskoulutusohjelmasta ja suomen kielen jatkokoulutuksesta. Yhteistyössä on myös mukana Satakunnan Monikulttuuriyhdistys ry.

Taidetta lähellä -ohjelman kevätkauden taiteilijavieraana oli Kalle Hamm, joka on nykytaiteessa ja taidepedagogiikassa ansioitunut helsinkiläinen kuvataiteilija. Omassa taiteessaan hän on monesti tarkastellut ja kommentoinut nyky-yhteiskuntaa uussuomalaisen näkökulmasta. Kalle Hamm on ohjannut lukuisia työpajoja ja taideprojekteja uussuomalaisen nuorten ja aikuisten parissa. Hammin ohjaamissa työpajoissa 10. ja 11.05. sekä 17. ja 18.05. opiskelijat opiskelijaryhmät WinNovasta pohtivat Porin ja entisen kotikaupunkinsa yhtäläisyyksiä ja eroja. Lopputuloksena syntyi keskustelujen ja erilaisten kuvamateriaalien ja videohaastattelujen kautta kaksi yhteisöllistä videotesta: *”Kauniimpi joki - Uussuomalaisen huomioita Porista I”* ja *”Vanhempi kaupunki - Uussuomalaisen huomioita Porista II”*. Työpajoihin osallistuneille opiskelijoille sekä heidän perheilleen järjestettiin elokuvien ensi-iltaesitys 28.05. Porin taidemuseon luentosalissa.

Syksyllä työskenneltiin tekstiilitaiteilija Irina Sobolevan johdolla 24.11. Soboleva on aikaisemmin vetänyt ansiotuneesti maahanmuuttajille Babel-työpajoja mm. Helsingin taidemuseossa. Sobolevan Porin taidemuseossa ohjaamissa pajoissa tehtiin omakuvia tekstiilikollaasina. Työpajatyöskentely ja työpajojen tuloksena syntyneet omakuvat toimivat keskustelun virittäjinä. Minkälaiset kuviot ja kankaan laadut kuvaavat parhaiten juuri minua, mitä voin kertoa itsestäni värien kautta? Työpajat tukivat suomen kielen käyttämistä luovasti kerrottaessa omasta itsestä ja omista elämään liittyvistä ajatuksista. Työpajojen lähtökohtana toimi Torger Enckellin näyttely ja Enckellin teoksista rakentuva rikas omakuvien ja värien maailma. Ryhmän kanssa tutustuttiin Anni Venäläisen opastuksella myös muihin esillä oleviin näyttelyihin. Molempien työpajojen kieli oli suomi.

KOULUYHTEISTYÖ

Porin taidemuseo on ollut mukana yhdessä kaupungin koulutoimen, muiden kulttuurilaitosten sekä Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa laatimassa koulun ja kulttuurin yhteistyötoimintasuunnitelmaa. Yhteistyösuunnitelma on osa kaupunkikohtaista opetussuunnitelmaa ja se sisältää aikataulut siitä, missä vaiheessa ja millä luokka-asteella oppilaat tutustuvat eri kulttuurilaitosten palveluihin. Ehdotuksen mukaisesti taidemuseovierailut tapahtuvat vuosiluokilla 2. ja 7. Koulut voivat sovittaa omaan työsuunnitelmaansa myös laajempaa yhteistyötä kulttuurilaitosten kanssa, kuten käytännössä myös tapahtuu.

Koulu yhteistyö ja Porin taidemuseon opetustoimelle suunnatut palvelut koordinoidaan soveltuvin osin koulutusviraston kanssa ja toteutetaan vuorovaikutuksessa luokanopettajien, kuvataideopettajien ja museolehtorin välillä. Kaikkien oppiaineiden opettajille järjestetään joka kevät ja syksy Porin museoiden ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston yhteinen tiedotustilaisuus *Opeinfo*. Yhteistyö on tiivistä ja opettajille suunnattua tiedotusta taidemuseon näyttelyistä, luentosarjasta ja muusta ohjelmasta on lisätty. Taidemuseon tarjoamat mahdollisuudet sekä opetustyön tueksi sopivat palvelut on pyritty saamaan laajemmin eri oppiaineiden opettajien tietoisuuteen.

Kuluneen vuoden aikana koululaisille järjestettiin taidemuseossa opastettuja näyttelykierroksia sekä työpajoja liittyen taidemuseon näyttelyiden ajankohtaisiin teemoihin. Taidemuseon opastetuille näyttelykierroksille ja ohjattuihin työpajoihin osallistui 2469 opiskelijaa ja koululaista eri vuosiluokilta ja oppilaitoksista.

Opettajat

OPEINFO

Opettajille järjestettiin kevätkaudella opeinfo *Draamaa museossa* 17.02. Rosenlew-museossa. Syyskauden opeinfo järjestettiin 30.08. Rakennuskulttuuritalo Toivossa.

HIIO HOI HOITAJAT!

Päivähoitotoimen ja perhepäivähoidon opettajille, ohjaajille ja hoitajille järjestettiin kevätkauden näyttelyitä esittelevä tilaisuus 10.02. Tilaisuuden tavoitteena oli tutustuttaa päivähoidon piirissä työskentelevät henkilöt taidemuseon näyttelyihin ennen yhdessä lasten kanssa tehtävää museovierailua. Tilaisuudessa pohdittiin erilaisia työvälineitä ja menetelmiä tutustua nykyaiteen näyttelyyn alle kouluikäisen lapsen näkökulmasta. Lisäksi mietittiin ideoita jatkaa näyttelyiden teemojen käsittelyä päiväkotien arjessa. Tilaisuudessa olivat mukana taidemuseon museolehtori, Porin lastenkulttuurikeskuksen henkilökuntaa sekä päivähoidon työpajan ohjaavia taiteilijoita. Syyskauden vastaavanlainen Hiio Hoi Hoitajat! -tilaisuus järjestettiin 06.10.

Koululaiset

TEEMAtyöpajat ja TEEMAopastukset

Pedagogisen yksikön tuottamat TEEMAtyöpajat ja -opastukset niveltyvät taidemuseon ajankohtaisiin näytte-lyihin ja ovat tärkeitä ja suosittuja koululaisille suunnattuja toimintamuotoja. TEEMAopastuksissa keskustelua herätellään näyttelyn keskeisistä teemoista ja ajankohtaisista kysymyksistä. TEEMAtyöpajassa koululaisilla on mahdollisuus purkaa ja jäsentää näyttelyn herättämiä ajatuksia ja kokemuksia omakohtaisen työskentelyn kautta taiteilija-ohjaajan johdolla. TEEMAtyöpajat ja -opastukset ovat avoimia kaikille koululuokille ja niiden sisältöjä painotetaan ikäryhmän mukaan. Työpajat ovat perjantaisin kello 9–11 ja kello 11.30–13.30. Opastuksia järjestetään arkisin tiistaista perjantaihin kello 8-16 sopimuksen mukaan. Ohjaajina ja oppaina toimivat pedagogisen yksikön edustajat ja kutsutut taiteilijavieraat.

Kevätkauden TEEMAtyöpajat

JOKI(n) YMPÄRISTÖSSÄNI

Kevätkauden TEEMAtyöpajassa pureuduttiin ECO-ART -näyttelyn kansainvälisten ympäristö- ja ekotaiteen taitei-lijoiden johdattelemina paikalliseen elinympäristöön ja maisemaan. Työpajassa rakennettiin Eco-Art -näyttelyn taiteilijan Jan-Erik Anderssonin The Life on a Leaf House -taloprojektin innoittamina mielikuvituksellisia taloja ja muita rakennelmia kierrätysmateriaaleja hyödyntäen. Ohjaajana työskenteli kuvataiteilija Mailis Saralehto Rekola.

Luokkaretkipaketti

Miten ympäristötaideteos mahtuu pussiin?! Kokeile itse luokkaretkellä Porin taidemuseossa. Luokkaretkellä taidemuseo tulee tutuksi! Koululaisten luokkaretkipaketteja järjestettiin 26.04.–27.05. Retkellä koululaiset tutustuivat taidemuseon näyttelyihin sekä osallistuivat työpajaan, jossa työskenneltiin ympäristö-taiteen teemalla. Oppilaat ideoivat Eco-Art -näyttelyn innoittamina ympäristötaideteoksen, jonka materiaalina olivat auringonkukan siemenet. Teos suunniteltiin kirjekuoreen, jonka sisälle jokainen sai kourallisen siemeniä teoksen toteutusta varten. Luokkaretkien ideoinnista ja toteutuksesta vastasi pedagoginen yksikkö. Ohjaajana toimi myös kuvataiteilija Sanna Pajunen. Luokkaretkipaketit olivat maksuttomia porilaisille kouluille. Luokkaretket toteutettiin yhteistyössä Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.

Syyskauden TEEMAopastukset ja työpajat

Syksyn koululaisohjelman temana oli ihminen. Tutkimme, miten ihmisen olemus, tunteet ja tarinat välittyvät perinteisemmän muotokuvamaalauksen kautta Torger Enckellin näyttelyssä ja nykyanimaation keinoin Animo-i-näyttelysarjassa. Matti Kujasalon näyttely tarjosi mahdollisuuden vertailla tarinallisuutta abstraktiin kuvakerron-taan. Miten pisteistä ja viivoista voi rakentua huikeita, äärettömyyksiin avautuvia tiloja ja maailmoja.

134

135

Syyskauden TEEMAtyöpajat

Syyskaudella järjestettiin kahdenlaisia työpajoja. Työpajoissa tehtiin omakuvia Torger Enckellin näyttelyn innoit-tamina. Animo-i-näyttelyssä mukana ollut Taru Varpumaa ohjasi koululaislle animaatiotyöpajoja. Pajatyöskentelyä edelsi tutustuminen kaikkiin taidemuseon näyttelyihin. *MINÄ OLEN TÄSSÄ.* -työpajat järjestettiin 21.10., 25.11., 02.12. ja 09.12.Työpajassa maalattiin omakuvia sekä tehtiin omakuvakollaaseja erilaisia tekstiilejä käyttämällä. Työpajat ohjasi Anni Venäläinen. *Ötökkäpuutarha, kummituslinna ja Villi länsi heräävät eloon!* -animaatiotyöpajat järjestettiin 04.11. ja 18.11. Työpajassa tehtiin ryhmätyönä lyhyitä animaatioelokuvia pala-animaatiotekniikalla. Ohjaajana toimi visuaa-listen alojen läänintaiteilija, animaatio-ohjaaja Taru Varpumaa. Työpajat järjestettiin yhteistyössä Satakunnan taidetoimikunnan, Turku 2011 Euroopan kulttuuripääkaupungin ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.

MENNÄÄN MUSEOON!

Museoliiton koordinoimat Koululaisten ja opiskelijoiden museopäivät järjestettiin 04.–07.10. Museopäivien ajan koululaisilla ja opiskelijoilla myös Porin ulkopuolelta oli vapaa sisäänpääsy Porin taidemuseoon. Kouluja kan-nustettiin kokeilemaan museovierailua eri oppitunneilla. Museopäivien tavoitteena on auttaa kouluja löytämään mahdollisuudet useaan oppiaineeseen soveltuvana avoimena oppimisympäristönä.

Alakoulut

Oppimisympäristönä museo poikkeaa koulusta. Taidemuseon näyttelyt avaavat monia, usein yllätyksellisiä ja uudenlaisia näkökulmia ympärillämme tapahtuviin asioihin ja ilmiöihin. Taiteen äärellä keskustelun avaukset voivat syntyä voimakkaidenkin tunnereaktioiden myötä. Keskustelua taideteosten herättämistä tunteista on hyvä jatkaa ja kokemuksia purkaa vielä museovierailun jälkeen koulussa. Museo on määrätietoisesti kehittänyt taidekasvatuksen työmuotoja sekä tutkinut nykyaiteen ja aikamme tekniikan tarjoamia mahdollisuuksia ja kiin-nostavia sisältöjä. Erilaiset työpajat ja poikkitaiteelliset tapahtumat näyttelyiden rinnalla syventävät koululaisten tutustumista taiteen eri lajeihin sekä mahdollistavat omaehtoisen työskentelyn.

Alakoulut osallistuivat kevään ja syksyn näyttelykauden TEEMAopastuksiin ja TEEMAtyöpajoihin.

Nukketeatteri Sytykt vieraili Porissa esityksellään *Koko Suomen Helsinki* ja esiintyi taidemuseossa 15.11. Ruos-niemen koulun II-luokkalaisille ja Väinölän koulun III-luokkalaisille. Esityksissä mukana olleet koulut oli arvottu kaikkien Porin alakoulujen kesken. Vierailuesitys liittyi Helsingin juhlavuoteen vuonna 2012, jolloin tulee kulu-neeksi 200 vuotta siitä, kun Helsingistä tuli Suomen pääkaupunki. Helsingin kaupunki juhlisti merkivuottaan mm. alakouluikäisille suunnatulla nukketeatteriesityksellä, joka kiersi ympäri maata. Helsingistä kertovan nukkesadun tavoitteena oli aktivoida oppilaita tekemään esityksiä omasta paikkakunnastaan piirtäen ja kirjoittaen.

Yläkoulut ja lukiot

Yläkoulujen ja lukiodien osalta vuorovaikutus rakentuu pääosin museolehtorin ja kuvataiteen opettajien yhteis-työlle. Kouluille suunnatussa tiedotuksessa on korostettu taidemuseon näyttelyiden ja muun ohjelman soveltu-vuutta moniin eri oppiaineisiin.

Luokat 7-9 ja lukiolaiset osallistuivat kevään ja syyskauden *TEEMAopastuksiin*. Mahdollisuuksien mukaan luokat osallistuivat myös perjantaisin järjestettäviin *TEEMAtyöpajoihin*, joihin sopivan ajan löytäminen on kuitenkin yläkouluille ja lukioille haasteellisempaa alakouluja tiukempien lukujärjestysten vuoksi. Lukion luokkaryhmiä osallistui opettajan johdolla myös kaikille avoimiin ohjattuihin Croquis-piirustusiltoihin.

Porin päivän ohjelmaan 23.09. sisältyneen *Taavin tulet - tulitaidetapahtuman* tuliveistoksen suunnittelussa ja toteuttamisessa oli mukana, kuvanveistäjä Veijo Setälän ohjauksessa, Länsi-Porin lukion kuvataidekurssin op-

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

pilasryhmä. Tuliveistos toteutettiin Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston ja Porin taidemuseon yhteistyönä.

Taidetta Ympäri ja Ämpäri

Taidetta Ympäri ja Ämpäri on yhteistyössä Porin kaupungin koulutusviraston kanssa keväällä 1999 käynnistynyt ympäristötaideohjelma. Ohjelmaan kutsutaan mukaan ammattitaiteilijoita ja taideopiskelijoita työskentelemään koululaisten kanssa erilaisiin ympäristöihin. Toimintavuoden lopulla käynnistyi kartoitus ja valmistelut taiteilija-vieraan kutsumiseksi *Street Art - The New Generation* -näyttelyn taiteilijajoukosta kevätkaudella 2012.

Lähde-hanke / Suomen Tammi

Porin taidemuseo on ollut mukana Opetushallituksen ja Museoviraston käynnistämässä valtakunnallisessa *Suomen Tammi* -projektissa (1998-), jonka avulla pyritään laajentamaan koulujen ja museoiden yhteistyötä. Suomen Tammi on linkitetty Opetushallituksen käynnistämään Lähde – luovuus- ja kulttuurikasvatus -hankkeeseen, johon Taidetta Ympäri ja Ämpäri -hanke on kirjattu mukaan.

Taidekoulut, taideteolliset ja muut oppilaitokset

Taidekoulut ja muut ammatilliset oppilaitokset käyttävät Porin taidemuseon näyttelyitä ja luentosarjoja soveltuvin osin. Taidemuseon pedagoginen yksikkö tekee yhteistyötä eri taideoppilaitosten ja muiden oppilaitosten kanssa. Opiskelijat Johanna Laurila ja Janne Vuollet Aalto-yliopiston Taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median laitokselta osallistuivat PEDApisteen seinämaalauksen toteutukseen kevät- ja syyskauden näyttelykokonaisuuk-sien yhteydessä. Turun yliopiston kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen opiskelijoista koottu ryhmä oli mukana AVARA MUSEO -hankkeen sisällä toimivan Avartajat-ryhmän toiminnan dokumentoinnissa ja kirjaamisessa.

Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulun vuosiluokat vierailevat säännöllisesti taidemuseon kevät- ja syyskauden näyttelyissä. Kevätlukukaudella kuvataidekoululaiset osallistuivat taidemuseon luokkaretkierrokselle. Syyslu-kukaudella vuosiluokat vierailivat näyttelyissä ja osallistuivat ryhmille räätälöityihin TEEMAtyöpajoihin.

Pedagogisen yksikön tuottama *Taidetta lähellä* -ohjelma, joka on suunnattu maahanmuuttajakoulutusta antaville oppilaitoksille sekä muille maahanmuuttajille, jatkui. Ohjelman toiminta tukee oppilaitosten tarjoamaa suomen kielen opetusta. Taidetta lähellä -ohjelmaan osallistuvat oppilaitokset ovat Länsirannikon koulutus WinNovan yksiköitä.

Museolehtori osallistui Porin seudun ympäristöseura ry.:n järjestämään *Ilmastonmuutos-ideakilpailun* infotilai-suuteen opettajille 13.01. Porin yliopistokeskuksessa. Museolehtori alusti tilaisuudesta aiheesta *Taiteen vastuu ilmastonmuutoksessa*. Koululaisille suunnatussa kilpailussa etsittiin uusia ideoita ilmastonmuutoksen hillitsemi-seen. Oppilaita innostettiin esittämään ideoitaan taiteen, tieteen tai muun toiminnan avulla.

Museolehtori piti avajaispuheen 07.09. opiskelija Niilo Rinteen *Kaupunkityöpaja-projektin* loppunäyttelyssä näyt-telytilassa Antinkatu 7. Rinne on Aalto-yliopiston taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median laitoksen Visuaalisen kulttuurin maisteriohjelman opiskelija. Hänen Kaupunkityöpaja -projektinsa käsitteli kaupunkitilaa valokuvan ja veistotaiteen keinoin. Projektiin osallistuivat ryhmät Porin Kuninkaanhaan koulusta ja Porin seudun steinerkoulusta. Porin taidemuseo oli yksi hankkeen yhteistyökumppani.

Porin taidemuseon opiskelijoille tarjoama alennus sisäänpääsymaksuista ja Porin taidemuseon julkaisuista on esitelty Satakunnan Kansan ylläpitämällä opiskelijaeduista kertovalla www.siivu.fi -sivustolla.

Näyttelyesittelyt ja työpajat

Mesenaatti- ja vuosikortin lunastaneet ovat löytäneet hyvin Porin taidemuseon tarjoamat pedagogiset palvelut. Kortin lunastaneille suunnattujen opastusten ja vierailujen määrä on lisääntynyt tuntuvasti. Tilanteen mukaan ja kunkin näyttelyn luomien mahdollisuuksien puitteissa kaikki erityisryhmät on pyritty huomioimaan.

Taidemuseon näyttelyistä, tapahtumista ja ohjelmasta tiedotetaan viikoittain yleisölle. Keskiviikkoiltaisain taide-museossa on pidennetty aukioloaika klo 20:een. Säännölliset yleisöopastukset järjestetään keskiviikkoisin klo 18. Keskiviikkoillan opastukseen on vapaa sisäänpääsy. *BONUS-opastuksissa* keskitytään yksittäiseen näyttelyyn, taiteilijaan tai kysymykseen. Oppaana on taiteilija, kuraattori, museolehtori tai muu aiheen asiantuntija.

Kevään BONUS-opastukset

04.02. ECO-ART & FRED SANDBACK / kuraattorit ja taiteilijat. Tilaisuus oli englanninkielinen.

04.05. KoeTILA! / taidehistorioitsija, UNICEF-koordinaattori Susanna Haltsonen.

18.05 ECO-ART/ biologit Mirja ja Jouko Kortesharju.

KoeTILA! Pedagoginen prosessi ja näyttely Maire Gullichsen ja modernismi -sarjassa, Projektihuone. Elämykselliset opastukset. Uusia näkökulmia Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelman teoksiin. 16.02. kello 14 / Ellen Thesleff, Lydia (1897) / teosesittely piirtäen. Yleisö tutustui Lydia -teokseen croquispiirus-tuksen kautta. Ohjaajana oli Anni Venäläinen. 02.03. kello 18 / Sam Vanni, Ratsastaja (1963) / teosesittely kuvaillen. Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen lukivat yleisölle tekemänsä kuvailutulkaukset Ratsastaja -teoksesta. Teos oli peitelty kankaalla. 09.03. kello 14 & 18 / Victor Vasarely, Garam (1949–1953) / teosesittely äänellä ja liikkeellä. Flamencotaiteilija Maria Kause esitti Garam-teoksesta tulkintansa flamencoesityksellä. 06.04. kello 18 / Tor Arne, Punaista valoa, jossakin (1980) / teosesittely runoillen. Runoilijat Jari Laasanen, Taina Teerialho ja Tiia Venekoski lukivat yleisölle Tor Arnen maalauksesta tekemänsä runoesitykset.

Syksyn BONUS-opastukset

31.08. ANDY GOLDSWORTHY / biologi Janne Lampolahti.

30.11. TORGER ENCKELL / näyttelyn kuraattori Teija Lammi.

Elämyksellinen opastus 07.12 / Tutustuttiin piirtäen ja keskustellen Torger Enckellin näyttelyyn. Ohjaajana oli Anni Venäläinen.

Kevät

CROQUIS -piirustusillat järjestettiin kevätkaudella tiistaina 11.01., 15.02., 15.03., 12.04. ja 10.05. Piirustusiltoihin osallistujilta perittiin 2 euron osallistumismaksu. Illat toteutettiin yhteistyössä Porin lastenkulttuurikeskus - Sa-takunnan lastenkulttuuriverkosto kanssa.

Naistenpäivää vietettiin perinteisesti 08.03. Kansainvälisenä naistenpäivänä järjestettiin kolme ohjattua kierros-ta teemalla *”Kolme käskyä naisille” - esteettistä hemmottelua*. Näyttelykierrokseen sisältyvät kolme ”käskyä” olivat: *1. Vaikuta!* Osallistu KoeTILA! -näyttelyn yleisöäänestykseen. Valitse suosikkisi Maire Gullichsenin taide-säätiön kokoelmasta 15.04. avautuvaan näyttelyyn. *2. Jaa!* Luonto tarjoaa meille esteettisiä kokemuksia. Luonto on voimavara, josta myös taiteilijat ovat kiinnostuneita. Jaa joki(n) muistosi luontoon liittyvästä esteettisestä elämäyksestä! *3. Hoida itseäsi!* Taide- ja kulttuurikokemukset tekevät hyvää, virkistävät mieltä ja rentouttavat. Hemmottele itseäsi taidekokemuksella näyttelyissä ja nauti puhdistavasta ja voimauttavasta luomuyrityksestä. Kierrokset järjestettiin tasatunnein kello 13, 15 ja 17. Naisilla oli vapaa sisäänpääsy taidemuseoon kello 11–18. Naistenpäivän hoitohetkeä sponsoroit The Body Shop, joka lahjoitti tilaisuuteen käsivoiteita.

Äitienpäivä 08.05.

Musiikillisessa hetkessä äitienpäivänä kuultiin naiseutta ylistäviä lauluja Café Muusassa. Esiintyjinä olivat Hannele Mäenpää, laulu; Helena Mäenpää, laulu; Nora-Maria Kylväjä, piano sekä Palmgren-opiston oppilaat. Äideillä oli vapaa sisäänpääsy taidemuseoon kello 11–18.

Museoviikko 16.–22.05.

Kansainvälisenä museopäivänä 18.05. taidemuseoon on yleisöllä vapaa pääsy kello 11-20. Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulun kaikki vuosiluokat (kahdeksan ryhmää) vierailivat koululle räätälöidyissä TEEMAtyöpajoissa museoviikolla.

Lasten lauantait

Ohjelmaa lapsiperheille. Työpaja 5-9 -vuotiaille kello 12–13.30 ja yli 9-vuotiaille kello 14–15.30. Ammattitaitoisen ohjaajan vetämillä näyttely- ja työpajakierroksilla taidenäyttelyn tarinat heräävät eloon. Lasten lauantait ovat avoimia koko perheelle ja niihin on vapaa pääsy. Lasten lauantait järjestetään yhteistyössä Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.

Lasten lauantain teemana 12.02. oli *ystävä*. Työpajassa tehtiin ystävänpäivän kortteja ja tervehdyksiä. 09.04. järjestetyssä Lasten lauantaisa oltiin *pääsiäistunnelmissa*. Molemmat työpajat ohjasi kuvataiteilija Terhi Sammalmaa.

Sunnuntaina 29.05. vietettiin Lasten päivää FRED SANDBACKin näyttelyssä. Lapsilla oli mahdollisuus kokeilla erilaisia sorminäppäryyttä vaativia lankalennejä Fred Sandbackin langoista viritettyjen tilallisten veistosten innoittamina. Tilaisuudessa oli paikalla myös näyttelyn kuraattori Juliette Kennedy.

Kesä ja jazz-viikko

JAZZ-VIIKKO 11.- 17.07.

Jazz-viikolla Porin taidemuseossa oli pidennetyt aukioloajat. Taidemuseo oli avoinna kello 11–22 tiistaista lauantaihin. Maanantaina ja sunnuntaina museo oli auki kello 11–18. Näyttelyesittelyt suomeksi järjestettiin 13.07. kello 18 (maksuton), 14.07., 15.07. ja 17.07. kello 15. Englanninkieliset näyttelyesittelyt järjestettiin 14.07. ja 15.07. kello 16. Esittelyt sisältyivät pääsylipun hintaan. Valtakunnalliset uutiset olivat luettavissa lehdistä ja verkosta News & Art Cafessa yhteistyössä Satakunnan Kansan kanssa.

Lasten kesäkeskiviikot I-II

Lapsille suunnattuja kierroksia kesän näyttelykokonaisuudessa järjestettiin 22.06., 29.06. ja 6.7. kello 12–13.30. Kierroksille oli vapaa pääsy. Työpajat toteutettiin yhteistyössä Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.

Syksy ja Porin päivä

Porin päivän ohjelma 23.09.–25.09.

Kirjurinluodolla 23.09. kello 20 järjestettiin kaupungin eri kulttuurilaitosten ja taideoppilaitosten yhteistyönä *TAAVIN TULET IV -tuliveistostapahtuma*. Tapahtuman aikana rannan museot olivat avoinna kello 20 asti. Mukana pallossa oli myös Porin taidemuseon ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston yhteinen tuliveistos.

Lauantaina 24.09. Miten näyttelyitä ripustetaan? Taidemaalari Carolus Enckell ja näyttelykuraattori Teija Lammi esittelivät valmisteilla olevaa TORGER ENCKELL -näyttelyä.

Sunnuntaina 25.09. taidemaalari Matti Kujasalo esitteli valmisteilla olevaa näyttelyään ja näyttelyprosessia. Taidemuseoon oli vapaa sisäänpääsy perjantaista sunnuntaihin.

138

139

Croquis-piirustusillat järjestettiin syyskaudella tiistaina 30.08., 27.09., 18.10., 29.11. ja 13.12. Piirustusiltoihin osallistuvilta perittiin 2 euron osallistumismaksu. Illat toteutettiin yhteistyössä Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto kanssa.

Kamarimusiikkikonserttien sarja. Pori Sinfoniettan muusikot soittivat taidemuseossa lauantaina 22.10. ja 12.11. kello 15–16. Konsertti sisältyi museon pääsymaksuun. Konserttisarja järjestettiin Porin taidemuseon ja Pori Sinfoniettan yhteistyönä.

Lasten lauantait

Syyskaudella 15.10. järjestettiin koko perheen Lasten lauantai kansainvälisyyden teemalla. Monikulttuuristen tapahtumapäivien tavoitteena on tehdä tutuksi eri maiden kulttuureja ja antaa tilaa kulttuurien väliselle vuoropuhelulle. Ohjelma oli suunniteltu koko perheelle. Päivän ohjelmaan sisältyi turkkilaiseen kansanperinteeseen pohjautuva esitys, jonka suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi Neslihan Kilickesen. PEDApisteessä kuunneltiin ja taiteiltiin satua Mirja Ramstedt-Salosen ja Anni Venäläisen ohjauksessa. Laura Myllykangas ohjasi non-stop -idella *origami-työpajaa* ja Ljudmila Remes *paperikukka-työpajaa*.

Café Muusassa oli esillä Satakunnan Monikulttuuriyhdistys ry.:n *Lasten piirustuskerho Taikakynän näyttely*. Kerhon ohjaaja on Irina Hämäläinen. PEDApisteessä oli esillä *Kaikki lapset kouluun - Schools for Africa*, Unicefin maakunnallisen kumppanuusvuoden Afrikka-näyttely.

Lasten lauantai toteutettiin Porin taidemuseon, Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston, Satakunnan Monikulttuuriyhdistys ry.:n sekä UNICEF Satakunnan yhteistyönä.

Isänpäivänä 13.11. isät pääsivät ilmaiseksi taidemuseoon. Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto järjesti isille ja lapsille Lennätä kaikkea -työpajan yhteistyössä Porin taidemuseon kanssa.

Joulukuussa järjestettyä lasten lauantaita 03.12. vietettiin joulun odotuksen tunnelmissa. Ohjelma oli suunniteltu koko perheelle. Työpajoja järjestettiin kaksi eri ikäryhmittäin: 5-9 -vuotiaille lapsille ja yli 9-vuotiaille lapsille. Työpajoissa mietittiin miten jouluna liikkuvia tonttuja voisi tarkkailla ja rakenneltiin tarkkailua helpottavia, mielikuvituksellisia, tonttuhoukuttimia. Ohjaajina olivat Mirja Ramstedt-Salonen ja Anni Venäläinen.

Luentosarja

Taidemuseon yleisöluentosarjat järjestetään syksyllä ja keväällä. Kevään luentosarjassa teemana oli *Taide ja totuus*. Syksyn luentosarjan teemana oli *Ajattelu ja ilmaisu*.

Kansainvälinen naistenpäivä. "Kolme käskyä naisille" -esteettistä hemmottelua.

Kuva: Mirja Ramstedt-Salonen

140

141

Senioritoiminta

Museoilla on vahva perinne lapsille ja nuorille suunnatun museopedagogisen toiminnan tuottamisessa ja kehittämisessä. Museot avoimina ja erityislaatuina ympäristöinä mahdollistavat ajatuksen elinikäisestä oppimisesta. Aikuisväestö ja ikääntyvä väestö, seniorit, haastavat museot arvioimaan ja kehittämään edelleen myös heille soveltuvia toimintamalleja. Erilaiset toimintakyvyt omaavat, eri ikäryhmät on huomioitava kulttuuripalveluiden saavutettavuuden näkökulmasta. Hyvinvoinnin näkökulmasta kulttuuri ja taide voidaan nähdä jo arvona sinänsä tai välineellisesti edistämässä ikääntyvien elämän laatua. Kulttuurin hyvinvointivaikutuksista on runsaasti tutkittua tietoa. Eläkeläisyhdistyksillä ja -järjestöillä on merkittävä rooli ikääntyvien kulttuuri- ja virkistystoiminnan järjestämisessä.

Taidemuseon päiväsaikaan järjestetty senioritoiminta tukee museon tarjoamien palvelujen saavutettavuutta varttuneemman väestön keskuudessa. Aktiivit, omatoimiset seniorit sekä eläkeläisyhdistykset ja -järjestöt ovat löytäneet hyvin taidemuseon senioritoiminnan päiväohjelman. Iltapäivän ilmainen eläkeläisopastus *Seniorien Suunnistus Nykyaiteeseen* tuo seniorit omana ryhmänään säännöllisesti tutustumaan museon jokaiseen näyttelyyn. Yhdessä tekeminen ja kokeminen lisäävät yhteisöllisyyden tunnetta, ylläpitävät omaa aktiivisuutta ja ehkäisevät syrjäytymistä. Oman haasteensa tuo laitoksiin sidottu vanhusväestö.

Taidekosketuksia vanhusten palvelutalossa

Valtakunnallisella vanhustenviikolla pilotoitiin uudenlaista työskentelymenetelmää taidemuseon senioritoiminnassa. Pedagoginen yksikkö järjesti *Taidekosketuksia-taiteilijavierailuja* Palvelukoti Jokirannassa asuville vanhuksille. Vierailujen tavoitteena oli luoda lämminhenkinen ja rento yhdessäolon hetki, jossa vuoropuhelua vanhusten kanssa viriteltiin eri tavoin eri taiteenaloja hyödyntäen. Samalla kartoitettiin niitä toimintatapoja, joita taidemuseo voisi mielekkäällä ja luontevalla tavalla tarjota laitoshuollossa asuville ikäihmisille. Taiteilijavierailuihin osallistuivat *kuvataiteilija Maria Markkio* sekä *nukketeatteritaiteilija Roosa Halme*. Roosa Halme soitti vierailullaan 04.10. haitarimusiikkia, laulatti vanhuksia sekä esiintyi teatterinukkien kanssa. Maria Markkion vierailuilla 05.10., 02.11., 09.11. sekä 23.11. katseltiin yhdessä kuvia Maire Gullichsenin taidesäätiön teoksista ja keskusteltiin väreistä katselemalla ja tunnustelemalla erilaisia kankaita. Jokaisen vierailun yhteydessä esitettiin myös omia lempivärejä maalauspaletista ja kannustettiin vanhuksia itse maalausprosessiin. Vierailuilla hyödynnettiin KoeTILA! -näyttelyyn tuotettuja havainnekuvia, jotka ovat forex-levylle tulostettuja kuvia Maire Gullichsenin taidesäätiön teoksista. Kuvat ovat selkeitä ja kevyitä, kädessä pidettäviä, ja ne soveltuvat hyvin välineiksi työskenneltäessä erilaisten yleisöryhmien kanssa, erityisesti ikäihmisten kanssa. Vierailut jatkuivat teemaviikon jälkeen siten, että Maria Markkio vieraili palvelukodin jokaisella osastolla. Vierailuja tehtiin yhteensä viisi kertaa. Taidekosketuksia-vierailuihin olivat kutsuttuina myös palvelukodin muu henkilökunta. Roosa Halmen vierailu toteutettiin yhteistyössä Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa. Maria Markkion vierailut järjestettiin yhteistyössä kaupungin kulttuuriasiainkeskuksen kanssa osana kulttuuritoimen organisoiman Seniorityöryhmän toimintaa.

Seniorien Suunnistus Nykyaiteeseen

Seniorien Suunnistus Nykyaiteeseen järjestettiin keuhällä 16.02., 09.03., 04.05. ja 22.06. Syyskauden senioriopastukset olivat keskiviikkona 05.10. ja 30.11. Seniori-ikäisille suunnattu kalligrafia-työpaja järjestettiin 01.11. Ohjaajana toimi kalligrafi Ulla Lampinen.

Porin kaupungin kulttuuritoimen ja perusturvan seniorityöryhmä

Porin kaupungin seniorityöryhmässä on jäseniä kulttuuritoimen ja perusturvan eri yksiköistä, kolmannen sektorin toimijoista sekä edustaja evankelisuterilaisesta seurakuntayhtymästä. Työryhmän tehtävänä on kehittää ja edistää sekä aktiiviselle senioriväestölle että laitoshoidossa oleville vanhuksille suunnattuja kulttuuripalveluja. Taidemuseon edustajana työryhmässä on museolehtori. Työryhmä esitteli tuottamia palveluja 29.01. järjestetyillä Vapaaehtoistyön messuilla Porin Seurakuntakeskuksessa. Työryhmään kuuluvat kulttuurilaitokset järjestävät Seniorien kulttuuriviikon 14.–20.03. jolloin kaupungin kulttuurilaitoksissa järjestettiin erityisesti seniori-ikäisille suunnattuja tapahtumia. Museolehtori osallistui työryhmän tuottaman Senioriboksi-palvelun esittelytilaisuuteen

Viikkarin Valkamassa seniorien kulttuuriviikolla 18.03. Maaliskuun 20. päivä järjestettävä Senioripäivä on muodostunut perinteiseksi taidemuseon tuottamaksi ohjelmaksi seniorien kulttuuriviikolla.

Senioripäivä

Senioripäivä on suosittu senioriväestön aktiivinen toimintapäivä taidemuseossa. Taidemuseo on kohtaamispaikka, jossa on mahdollisuus tutustua nykytaiteen maailmaan yhdessä muiden saman ikäisten ystävien kanssa. Päivän poikkitaiteellisessa ohjelmassa veikeät herrasmiehet, näyttelijät Vesa Haltsonen ja Teemu Niemelä esittivät Musiikillisia tulkintoja ja osuvia oivalluksia Eco Art -näyttelyn teoksista. Esityksen jälkeen taidemuseo järjesti senioreille kahvitarjoilun. Senioreille järjestettiin myös opastettu näyttelykierros. Senioreilla oli vapaa sisäänpääsy taidemuseoon koko päivän kello 11–18.

Länsi-Suomen kesäyliopiston ja Keski-Porin seurakunnan Ikääntyvien yliopisto Torstai-akatemia vieraili taidemuseossa 03.11., jolloin Anni Venäläinen esitelmöi ryhmälle 30-vuotista toimintaansa juhlistavan Porin taidemuseon sisällöistä ja tehtävistä.

Seniorien suunnistus taidekokoelmaan

Taidemuseon aktiivinen senioritoiminta sekä ajankohtainen keskustelu yleisöjen mukaan ottamisesta näyttelyiden suunnitteluun synnytti idean yhdessä seniorien kanssa toteutettavasta näyttelystä. Näyttelyprojektin työryhmäksi ja toiminta-alustaksi perustettiin seniori-ikäisistä kaupunkilaisista koottu ryhmä, *Seniorien suunnistus taidekokoelmaan -opintopiiri*. Ryhmä työskentelee yhdessä pedagogisen yksikön kanssa. Se valmistelee näyttelyä kevään 2012 ajan ja näyttely toteutetaan syksyllä 2012. Näyttely toteutetaan sarjassa *Pedagogiset näyttelyt sarjassa Maire Gullichsen ja modernismi*.

Opintopiirin toiminta käynnistyi toimintavuoden 2011 lopussa. Marras-joulukuun aikana kartoitettiin taidemuseon senioritoimintaan aktiivisesti osallistuvia senioreita ja tiedusteltiin heidän halukkuuttaan lähteä mukaan koko seuraavan vuoden kevään kestäväään opintopiiriin. Opintopiirissä tutkitaan Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmista koottua teosvalikoimaa, jonka pohjalta yhteinen näyttely suunnitellaan ja toteutetaan. Opintopiirin kokoonpanoksi muodostui kartoituksen jälkeen yhdeksänhenkinen ryhmä. Ryhmä kokoontui ensimmäisen kerran pedagogisen yksikön kokoon kutsumana 14.12. Opintopiirin työskentelymuotoina ovat yhteiset säännölliset tapaamiset ja keskustelut, museon edustajien sekä muiden vierailevien asiantuntijoiden puheenvuorot sekä erilaiset työpajat. Toimintaa ohjaa seniorien omat mielenkiinnon kohteet sekä heidän esiin nostamansa kysymykset näyttelyn pohjana olevat taideteosvalikoimasta.

Opintopiirin tavoitteena on taiteesta ja kulttuurista oppiminen, virkistäytyminen ja voimaantuminen tavalla, jossa lähtökohtana ovat oppijoiden eli seniorien oma elämänkokemus, omat kiinnostuksen kohteet sekä niistä kumpuavat kysymykset. Uudet, joskus myös ”oudot” ja haasteelliset, taiteen ja kulttuurin ilmiöt ja niihin liittyvät kysymykset nähdään oppimiseen innostavina laukaisijoina. Ohjelman tavoitteena on myös kehittää museon henkilökunnan aikuispedagogista osaamista sekä vahvistaa taidemuseon roolia avoimena oppimisympäristönä. Seniorien suunnistus taidekokoelmaan on myös uudenlainen toimintamuoto, jossa yleisö osallistuu sisällön tuotantoon yhdessä museoammattilaisten kanssa.

Seniorien suunnistus taidekokoelmaan on Porin taidemuseon vuoden 2012 senioritoimintaa sekä osa valtakunnallista AVARA MUSEO - kehittävä oppimisympäristö aikuisille -hanketta [2010–2012]. Opintopiirin toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa Porin taidemuseon pedagoginen yksikkö.

Kulttuuriboksi

Seniorityöryhmä on kehittänyt liikuteltavan *Kulttuuriboksi*-palvelumallin, joka tarjoaa sisältöä ikäihmisten yhdessäöoloon; virikkeitä keskusteluun ja muistelemiseen. Erityiskohderyhmänä suunnitellussa palvelumallissa ovat laitoshoidossa olevat vanhukset. Boksit ovat myös senioriyhdistysten ja -kerhojen lainattavissa. Kulttuuriboksin sisältö on suunniteltu siten, että ikäihmisten viriketoiminnasta vastaavat ohjaajat ja ryhmänvetäjät voivat järjes-

142

143

tää taidetuokion laatikon materiaalien avulla. Aineisto tarjoaa virikkeitä yhdessäöoloon ja tekemiseen esimerkiksi vanhainkodeissa, päiväkeskuksissa, sairaaloissa ja kerhotaloissa kokoontuville toimintaryhmille. Kulttuuriboksi sisältää valokuvia, taidetta, kirjoja ja musiikkia, jotka on kerätty Porin taidemuseon, Satakunnan Museon, Porin kaupunginkirjaston sekä kulttuuriasiainkeskuksen kokoelmista. Kulttuuriboksin hallinnoinnista ja toteutuksesta vastaa Porin kaupungin kulttuuritoimen ja perusturvan seniorityöryhmä. Kulttuuriboksia voi lainata Porin kaupungin kulttuuriasiankeskuksesta. Palvelutoiminta on maksutonta. Museolehtori osallistui Senioriboksi-palvelun esittelytilaisuuteen Viikkarin Valkamassa kaupungin seniorityöryhmän järjestämällä seniorien kulttuuriviikolla 18.03.

Toteutettujen Kulttuuriboksien teemat ovat kesä, syksy ja talvi. Toimintavuoden aikana valmistui uusi kevätaiheinen kulttuuriboksi. Lisäksi taidemuseon tuottama aineistoa Kesäboksissa uudistettiin. Kulttuuriboksit ovat olleet ahkerassa käytössä ja käyttäjiltä on kerätty palautetta niiden sisällöstä ja toimivuudesta. Palautteen pohjalta kesäboksin sisältöä uudistettiin taidemuseon tuottaman aineiston osalta. Rafael Wardin teoksen Madame liittyvää esittelyaineistoa selkiinnytettiin. Boksissa säilytettiin taiteilijan ja teoksen esittelytekstit mutta boksiin sisältyneet kosketeltavat esineet poistettiin. Taidemuseolta oli toivottu erityisesti Porin kaupungin julkisiin veistoksiin liittyvää kuvamateriaalia, joten kesäboksiin lisättiin kuvasarjat neljästä kaupungin julkisesta veistoksesta.

Kesäboksi: uudistettu aineisto:

Taiteilija Rafael Wardi (1928) sekä kuvat maalauksesta *Madame*, 1975, Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelma ja Tarja Halosen muotokuva, 2002 (Valtioneuvosto). Boksiin sisältyy taiteilijan ja teosten esittelytekstit. sekä Madame-maalaukseen liittyviä kysymyksiä. Kysymykset johdattelevat vapaamuotoiseen tarinointiin ja omien tulkintojen tekemiseen maalauksesta. Maalauksen tarkastelu voi olla myös hetki oman elämän muistelulle. Porin kaupungin julkisista veistoksista mukana ovat valokuvat teoksista: *Kain Tapper: Sukkula*, 1958, *Harry Kivijärvi: Lokki*, 1987, *Eila Hiltunen: Polyfonia*, 1987 sekä Taiteilijaryhmä *Ynnä +: Vetovoima*, 1999. Lisäksi boksiin sisältyy neljä valokuvaa esineistä ja asioista, joita voi tarkastella lähtökohtana veistoksen idealle ja muodolle. Yhteen kuuluvia kuvia voi tarkastella rinnakkain kuvapareina ja etsiä niistä yhtymäkohtia toisiinsa. Kuvilla voi myös ”pelata” etsimällä kuvista yhteen kuuluvia kuvapareja.

Syksyboksi:

Syksyboksiin sisältyy valokuvia, kuva-arvoituksia, tietoa ja tarinoita Porin kaupungin julkisista veistoksista. Keskusteluun osallistuminen ei vaadi taiteen asiantuntijuutta. Yhteisessä ympäristössä olevat taideteokset herättävät yleensä monenlaisia mielipiteitä. Veistosten tarkastelun yhteydessä voi tarinointiin kytkeä keskustelua myös esimerkiksi entisajan elinkeinoista tai sota-ajan kokemuksista. Veistokset ovat: *Emil Cedercreutz: Äestäjä* 1920 ja *Karhu*, 1938, *Aimo Tukiainen: Sankarimuistomerkki*, 1952 sekä *Kerttu Horila: Maire*, 2010.

Talviboksi:

Talviboksi esittelee taiteilija *Tyko Sallisen* (1879–1955) sekä hänen maalauksensa *Kevätthalvi*, 1914, Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmasta. Kevätthalvi-teoksesta boksissa on kaksi tulostuksena tehtyä kopiota maalauksesta. Vertailuesimerkkinä talven kuvaamisesta nykytaiteen keinoin on boksissa valokuva taiteilija *Veli Granön* (1960) teoksesta *Saaret*, 2004, Porin taidemuseon näyttelyssä Rien! - Siinäkö kaikki? (Veli Granö ja Tuovi Hippeläinen, 2004). Tyko Sallisen Kevätthalvi-maalausta tarkasteltaessa voi palata omiin talvimuistoihin tai kokemuksiin talvesta ’tässä ja nyt’. Teosten äärellä voi keskustella siitä, ovatko talvet toisenlaisia nyt kuin ennen?

Kevätboksi:

Kevätboksin teemana on *Pronssiin valetut miehet – Porin kaupungin julkisessa veistotaiteessa*. Boksi sisältää valokuvia viidestä kaupungin julkisesta veistoksesta. Vihjekuvien avulla ryhmä voi arvuutella kuka henkilö on kyseessä ja miksi kyseisen herran patsas on Porissa. Veistokset ovat: *Yrjö Liipola: H.J. Nortamo*, 1938; *Lauri Leppänen: Selim Palmgren*, 1955; *Kauko Räike: Porilaisten muistomerkki, Rumpalipatsas*, 1961; *Heikki Nieminen: Akseli Gallen-Kallela*, 1965 sekä *Sofia Saari: Risto Rytä*, 2009.

PORIN TAIDEMUSEON LUENTOSARJA

Kevät 2011 -----

30
PORIN TAIDEMUSEO
2011

Taide ja totuus

Taide ja totuus -luentosarjassa käsitellään autenttisuuden, taiteen ja todellisuuden (rakentamisen) ja niiden välisen suhteen, sekä taiteen ja sen dokumentaatioon liittyviä kysymyksiä. Onko olemassa jotakin sellaista, jota voitaisiin kutsua taiteen totuudeksi, totuuden ilmenemiseksi taiteessa? Luentosarja alkaa pohdinnalla luonnon esteettisestä kokemisesta. Onko luonnosta nauttiminen välillisesti taiteen kautta vieraantunutta ja vähemmän aitoa kuin elävän luonnon kokeminen? Valokuvan teoksellisuuden ja dokumentaarisuuden tematiikka sekä valokuvan teoria ovat luentosarjan aihepiirissä keskeisiä. Valokuvalla on edelleen usein asema dokumenttina, todisteena. Valokuvan avulla voi myös kertoa siitä mikä on ei-totta, tai valokuva voi tuoda esiin jotain sellaista, jossa totuus tai todellisuus eivät ole ensisijaisia kysymyksiä.

Maa- ja ympäristötaiteen historia on talletettu dokumentaariin valokuviiin. Katoavaksi tarkoitetut teokset ovat muuttuneet pysähtyneiksi hetkiksi valokuvien todellisuudessa, ja niitä esitellään nyt museoissa. Milloin dokumentti muuttuu taideteokseksi? Milloin taideteoksesta tulee dokumentti? Millaisena näyttäytyy maalaustaiteen suhde todellisuuteen ja totuuteen? Pakona todellisuudesta, matkana kohti todellisuutta, keinona puhua todellisuudesta...

Luennot kello 18.30 Porin taidemuseon luentosalissa, 2krs. Vapaa pääsy.

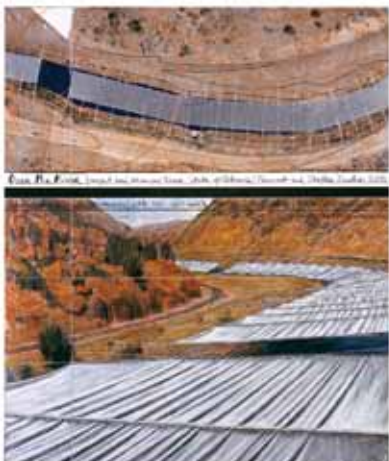
12.01.
Luonnon ja taiteen esteettinen kohtaaminen.
Tarja Rannisto, FM, tutkija, Helsingin yliopisto.

02.02.
Nature is the Art of which We are a Part.
John K. Grande, Taidekriitikko, kirjailija, maataiteen emerituskuraattori.
Kanadan kuninkaallinen kasvitieteellinen puutarha.
Lecture in English / Luento on englanninkielinen.

09.02.
Valokuvan elävä kuolema.
Juha Suonpää, TaT, valokuvataiteilija,
visuaalisen kulttuurin yliopettaja, TAMK

30.03.
Eskapismia vai aktivismia? – Mikä on taiteen suhde todellisuuteen ja totuuteen.
Teemu Mäki, TaT, taiteilija, professori, Aalto-yliopisto.

27.04.
Taiteen epätodellinen totuus.
Miika Luoto, FL, estetiikan tutkija, Helsingin yliopisto.

Christo: Over the River (Project for Arkansas River, State of Colorado), 2000

Eco-Art -näyttely käynnistää Porin taidemuseon 30-vuotisjuhlavuoden. Kolmen vuosikymmenen aikana Porin taidemuseo on toteuttanut pitkän sarjan näyttelyitä, jotka ovat tarkastelleet ympäristökysymyksiä ja rakentaneet dialogia paikallisen sekä globaalin välille. Eco-Art liittyy tähän kokonaisuuteen. Näyttely esittelee legendaarisia amerikkalaisia maa- ja ympäristötaiteen pioneereja sekä nykytaiteilijoita Yhdysvalloista, Kanadasta, Japanista ja Euroopasta. Suurin osa heistä ei ole koskaan aikaisemmin esittänyt teoksiaan Suomessa. Näyttelyn jättämää hiilijalanjälkeä on tietoisesti pyritty pienentämään mm. tuottamalla osa valokuvatulosteista paikallisesti.

Maksuton näyttelyesittely keskiviikkoisin kello 18, jolloin vapaa sisäänpääsy taidemuseoon kello 18-20.
Lisätiedot: www.poriartmuseum.fi / museolehtori puh. 044 701 1119

PORIN TAIDEMUSEO, Eteläranta, 28100 Pori. Puh. 02 621 1080 /1081.
www.poriartmuseum.fi, Museolehtori, puh. (02) 621 1119 / 044 701 1119.

Luentosarjat

Kevät 2011

Porin taidemuseon kevään 2011 luentosarjan teemana on Taide ja totuus. Sarjan luennoilla käsitellään autenttisuuden, taiteen ja todellisuuden sekä rakennetun todellisuuden ja taiteen dokumentaation kysymyksiä. Onko olemassa jotakin sellaista, jota voitaisiin kutsua taiteen totuudeksi, totuuden ilmenemiseksi taiteessa?

Luentosarja alkaa pohdinnalla luonnon esteettisestä kokemisesta. Onko luonnosta nauttiminen välillisesti taiteen kautta vieraantunutta ja vähemmän aitoa kuin elävän luonnon kokeminen? Valokuvan teoksellisuuden ja dokumentaarisuuden tematiikka sekä valokuvan teoria muodostavat osan keskeisistä kysymyksistä. Valokuvalla on edelleen usein asema dokumenttina, todisteena. Valokuvan avulla voi myös kertoa siitä mikä on ei-totta. Valokuva voi tuoda esiin myös jotain sellaista, jossa totuus tai todellisuus eivät ole ensisijaisia kysymyksiä.

Maa- ja ympäristötaiteen historia on talletettu dokumentaariin valokuviiin. Katoavaksi tarkoitetut teokset ovat muuttuneet pysähtyneiksi hetkiksi valokuvien todellisuudessa ja niitä esitellään museoissa. Milloin dokumentti muuttuu taideteokseksi? Milloin taideteoksesta tulee dokumentti? Millaisena näyttäytyy maalaustaiteen suhde todellisuuteen ja totuuteen? Pakona todellisuudesta, matkana kohti todellisuutta, keinona puhua todellisuudesta...

Luennot alkoivat kello 18.30. ja ne järjestettiin Porin taidemuseon luentosalissa, rakennuksen itäpäädyn toisessa kerroksessa. Luennoille oli vapaa pääsy.

TAIDE JA TOTUUS

- 12.01. **Luonnon ja taiteen esteettinen kohtaaminen**
Tarja Rannisto, FM, tutkija, Helsingin yliopisto.
- 02.02. **Nature is the Art of which We are a Part**
John K. Grande, Taidekriitikko, kirjailija, maataiteen emerituskuraattori,
Kanadan kuninkaallinen kasvitieteellinen puutarha.
Lecture in English / Luento on englanninkielinen.
- 09.02. **Valokuvan elävä kuolema**
Juha Suonpää, TaT, valokuvataiteilija, visuaalisen kulttuurin yliopettaja, TAMK..
- 30.03. **Eskapismia vai aktivismia? – Mikä on taiteen suhde todellisuuteen ja totuuteen.**
Teemu Mäki, TaT, taiteilija, professori, Aalto-yliopisto.
- 27.04. **Taiteen epätodellinen totuus**
Miika Luoto, FL, estetiikan tutkija, Helsingin yliopisto.

LUENTOJULISTE
Syksy 2011

PORIN TAIDEMUSEON LUENTOSARJA Syksy 2011 -----

Ajattelu ja ilmaisu

Porin taidemuseon 30-vuotisjuhlavuoden syyskauden luentosarjan kantavana teemana on Maire Gullichsen ja hänen edustamansa kulttuurinen perintö. Lahjoittajan nimeä kantavan taidesäätiön kokoelmasta on valittu kaksi, työskentelytavaltaan ja tavoitteiltaan monin tavoin erilaista taiteilijaa.

Ihminen käyttää puhetta tietoisten ajatusten välittämiseen. Taiteen avulla voidaan tavoitella toisenlaista kommunikaatiota. Se painottuu sanattoman todellisuuden, so. elämysten ja kokemusten maailmaan. Erilaisten lähestymistapojen ääripäiksi voidaan ymmärtää toisaalta loogisuus, systemaattinen ja rationaalinen ajattelu - sekä toisaalta "välittömän kokemuksen" edustama hauras oivallus, vailla kielen välineitä muodostuva hetkellisyys ja sen katoavaisuus.

Puhtaan mustavalkoinen, modernismin ankarammista opeista matemaattisella täsmällisyydellä rakentuva maalaus voi äärimmilleen vietyä saada kaikessa monimutkaisuudessaan lähes barokkimaista rikkautta. Samaan aikaan spontaanin siveltimen tuottaman, lähes impressionistisen värimaailman taustalta on mahdollista löytää selkeitä rakenteita, jotka kannustavat tutkimaan kuvan älyllistä hahmottamista. Loppujen lopuksi kyse on vain taiteellisen työskentelyn ja ymmärryksen eri menetelmistä, instrumenteista.

Luennot kello 18.30 alkaen Porin taidemuseon luentosali / näyttelytila. Vapaa pääsy.

19.10. Maire ja museo
Maire Gullichsenin taidesäätiö ja Porin taidemuseon perustaminen
Hallintotieteiden tohtori Heikki Koski

23.11. Vapaus ja valinta
Taidemaalari Matti Kujasalon kanssa keskustelijana taidemaalari ja kriitikko Petr Rehor

11.01.2012 Älkää ymmärtäkö minua liian nopeasti – Torger Enckell
Taidemaalari Carolus Enckell

Muista! Maksuton näyttelyesittely keskiviikkoisin kello 18, jolloin vapaa sisäänpääsy taidemuseoon kello 18-20.

MUU PUHEOHJELMA: Taiteilijapuheenvuorot / BONUS-opastukset. Vapaa pääsy.

24.08. kello 18.30, luentosali
ITE ja Outsider-taide Suomessa & Contemporary Folk Art Environments in the USA
Taiteilijapuheenvuorot Steve Vanoni & Erkki Pirtola.
Kielet suomi ja englanti.

31.08. kello 18, Halli
ANDY GOLDSWORTHY
BONUS-opastus, biologi Janne Lampolahti

30.10. kello 12, MEDIApiste
Kuvataiteilija Timo Vaitinen, Animoit-näyttely
Taiteilijapuheenvuoro

02.11. kello 18.30, luentosali
Turun Anikistit
Taiteilijapuheenvuoro ja screening

09.11. kello 18.30, luentosali
Animaation apupyörä
Taiteilijapuheenvuoro ja screening

30.11. kello 18, Siipi, Projektihuone
Torger Enckell
BONUS-opastus, näyttelyn kuraattori Teija Lammi

PORIN TAIDEMUSEO. Eteläranta. 28100 Pori. Puh. 02 621 1080 / 1081.
www.poriartmuseum.fi. Museolehtori, puh. 044 701 1119.

146

147

Syksy 2011

Porin taidemuseon 30-vuotisjuhlavuoden syyskauden luentosarjan kantavana teemana on Maire Gullichsen ja hänen edustamansa kulttuurinen perintö. Lahjoittajan nimeä kantavan taidesäätiön kokoelmasta on valittu kaksi, työskentelytavaltaan ja tavoitteiltaan monin tavoin erilaista taiteilijaa.

Ihminen käyttää puhetta tietoisten ajatusten välittämiseen. Taiteen avulla voidaan tavoitella toisenlaista kommunikaatiota. Se painottuu sanattoman todellisuuden, so. elämysten ja kokemusten maailmaan. Erilaisten lähestymistapojen ääripäiksi voidaan ymmärtää toisaalta loogisuus, systemaattinen ja rationaalinen ajattelu - sekä toisaalta "välittömän kokemuksen" edustama hauras oivallus, vailla kielen välineitä muodostuva hetkellisyys ja sen katoavaisuus.

Puhtaan mustavalkoinen, modernismin ankarammista opeista matemaattisella täsmällisyydellä rakentuva maalaus voi äärimmilleen vietyä saada kaikessa monimutkaisuudessaan lähes barokkimaista rikkautta. Samaan aikaan spontaanin siveltimen tuottaman, lähes impressionistisen värimaailman taustalta on mahdollista löytää selkeitä rakenteita, jotka kannustavat tutkimaan kuvan älyllistä hahmottamista. Loppujen lopuksi kyse on vain taiteellisen työskentelyn ja ymmärryksen eri menetelmistä, instrumenteista.

Luennot alkoivat kello 18.30. ja ne järjestettiin joko Porin taidemuseon luentosalissa, rakennuksen itäpäädyn toisessa kerroksessa tai taidemuseon näyttelytiloissa. Luennoille oli vapaa pääsy.

AJATUS JA ILMAISU

19.10. Maire ja museo
Maire Gullichsenin taidesäätiö ja Porin taidemuseon perustaminen
Valtiotieteiden tohtori Heikki Koski

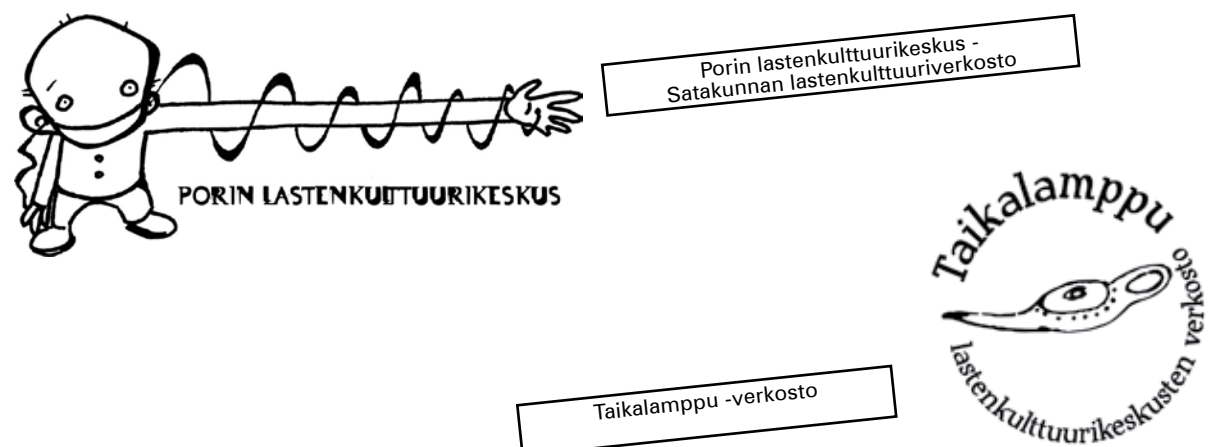
16.11. Älkää ymmärtäkö minua liian nopeasti – Torger Enckell
Taidemaalari Carolus Enckell

23.11. Vapaus ja valinta
Taidemaalari Matti Kujasalon kanssa keskustelijana taidemaalari ja kriitikko Petr Rehor

148

Porin lastenkulttuurikeskuksen Taiteilija koulussa -hanke.
Oppilaiden toteuttama Muodin tulevaisuus -valokuvateos Euran
Honkilahden koulun aulassa. Ohjaajana valokuvaaja Meri Mäkinen.
Kuva: Meri Mäkinen

149

PORIN LASTENKULTTUURIKESKUS - SATAKUNNAN LASTENKULTTUURIVERKOSTO

1. TOIMINTA-AJATUS JA TAVOITTEET

Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston tavoitteena on kulttuuripääoman tuottaminen ja välittäminen, lasten kulttuuristen oikeuksien tukeminen läpäisyperiaatteella sekä monipuolisten ja laadukkaiden kulttuuripalveluiden saavutettavuuden parantaminen.

Toiminnan pääpainoa ohjaa vuosina 2009–2013 jäsenyys valtakunnallisessa Taikalamppu-verkostossa ja sen kautta saadut tehtävät. Porin lastenkulttuurikeskuksen tehtävät valtakunnallisen verkoston jäsenenä ovat lastenkulttuurin kehittäminen paikallisesti ja alueellisesti, ja näyttelytoiminnan kehittäminen. Taiteenaloista kehittämistehtävinä ovat kuvataide, visuaalinen kulttuuri ja valokuva.

2. TOIMINNAN ARVIOINTI

Toimintaa arvioidaan opetusministeriön kanssa sovitulla yhteisillä määrällisillä mittareilla sekä valtakunnallisessa lastenkulttuurikeskusten arvioinnissa. Lisäksi toiminnan laadullisia kriteereitä kehitetään arvioimalla työpajoja, julkaisuja ja toiminnan saavutettavuutta.

3. HALLINTO, HENKILÖKUNTA, TOIMITILAT JA EDUSTUKSET

Porin lastenkulttuurikeskuksen toiminta on käynnistetty 2003 verkostomallilla paikallisten lastenkulttuurialan toimijoiden kanssa. Lastenkulttuurikeskuksella on projektiryhmä, joka edustaa kentän toimijoita ja vastaa päätösten toimeenpanosta. Taiteilijatyöryhmä vastaa ideoinnista ja maakunnallinen lastenkulttuurityöryhmä maakunnallisesta yhteistyöstä.

HALLINTO

Porin lastenkulttuurikeskus on sijoitettu Porin taidemuseon yhteyteen. Taidemuseo huolehtii lastenkulttuurikeskuksen taloushallinnosta. Kaupungin kulttuurilaitokset kuten Porin lastenkulttuurikeskus toimivat kulttuurilautakunnan alaisuudessa.

TOIMITILAT

Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston toimipiste on Porin taidemuseossa. Lastenkulttuurikeskuksella on käytössään toimistohuone ja taidemuseon toimistolaitteet. Verkostomuotoisena lastenkulttuurikeskuksen työpajat ja tapahtumat järjestetään yhteistyössä eri toimijatahojen kanssa, jolloin käytössä voivat olla myös yhteistyökumppanien tilat.

HENKILÖKUNTA

toiminnanjohtaja, valokuvataiteilija, FM Päivi Setälä (opintovapaalla 01.06.–31.12.2011)
ts. toiminnanjohtaja Marika Leinonen-Vainio 01.06.–31.12.2011
assistentti, kuvataiteilija Kirsi Jaakkola (työvapaalla 01.07.2011–31.12.2011)
ts. assistentti Aija Amee (01.07.2011–31.12.2011)
kulttuuri-ohjaaja Eija Mettovaara
järjestelymestari, kuvataiteilija Veijo Setälä
taideohjaaja, kuvataiteilija Annina Ceron (äitiysvapaalla 20.09.2011 alkaen)
kulttuuri-ohjaaja, kuvataiteilija Anne Salmela (01.07.–30.09.2011)
kulttuuri-ohjaaja, kuvataiteilija Heikki Hautala (01.01.–30.04.2011)
kulttuuri-ohjaaja, nukketatteritaiteilija Roosa Halme (01.09.–31.12.2011)

TAITEILIJA KOULUSSA -HANKE 2011

koordinaattori Sanna-Kaisa Lehtinen
kuvataiteilija Milla Karhuniemi (01.01.–30.04.2011 ja 01.08.–31.12.2011)
valokuvaaja Jenny Stenvall (01.01.–30.04.2011)
kuvataiteilija Toni Lehtola (01.01.–31.12.2011)
valokuvaaja Meri Mäkinen (01.03.–31.12.2011)

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

nukketeatteritaiteilija Roosa Halme (12.01.–31.08.2011)
kuvataiteilija Laura Myllykangas (01.08.–31.12.2011)

SYTYKE-HANKE
kuvataiteilija Anne Salmela (01.10.–31.12.2011)

LIIKUTU-HANKE
tuottaja Annukka Tuppurainen
taideohjaaja Anne Salmela (01.01.–30.06.2011)
kulttuuriohjaaja, valokuvaaja Jenny Stenvall (01.05.–30.06.2011)
kulttuuriohjaaja, kuvataiteilija Heikki Hautala (02.05.–15.05.2011)

TYÖHARJOITTELIJAT JA TYÖSSÄOPPIJAT
Aija Amee, Turun yliopisto (01.02.–31.05.2011)
Eetu Suoranta, Satakunnan ammattikorkeakoulu (17.01.–17.06.2011)
Laura Läntinen, Humanistinen ammattikorkeakoulu (02.05.–17.06.2011)

KESÄTYÖLÄISET
näyttelyassistentti Tiina Tommila (06.06.–26.06.2011)
media-assistentti Aija Amee (01.06.– 30.06.2011)
media-assistentti Eetu Suoranta (27.06.–28.08.2011)

MUUT HENKILÖT
lukuisat luennoitsijat ja työpajojen ohjaajat
sekä monet eri laitosten, yhdistysten ja järjestöjen kautta toimineet

YHTEISTYÖRYHMÄT

LAITOSPRO-RYHMÄ
puheenjohtaja, toiminnanjohtaja Päivi Setälä, Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto (01.06.2011–31.12.2011 sijaisena Marika Leinonen-Vainio)
vs. koulutussuunnittelija Eeva Kaisa Malin, Palmgren-konservatorio / taiteen perusopetus
lehtori Pia Euro, Taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median osasto
vs. rehtori Annika Suutari, Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulu / taiteen perusopetus
museointendentti Tuulikki Kiilo, Korsmanin talo, Satakunnan Museo
projektipäällikkö Juha-Matti Kivistö, Porin Iltis
kulttuuriohjaaja Erja Lehtonen, Kulttuuritalo Annankatu 6
opettaja Teija Niemi-Välimäki, koulutoimi
kaavoitusarkkitehti Mikko Nurminen, Porin kaupunkisuunnittelu
nuoriso-ohjaaja Jari Nyström, Porin kaupunki, vapaa-aikavirasto
pääsihteeri Risto Ojanen, Satakunnan taidetoimikunta
kasvatustoiminnanohjaaja Anja Lamminen, päivähoitotoimisto
kirjastonhoitaja Arja Palonen, Porin kaupunginkirjasto - Satakunnan maakuntakirjasto
museolehtori Mirja Ramstedt-Salonen, Porin taidemuseo
toiminnanjohtaja Yrjö Räikkälä, Satakunnan Elävän Kuvan Keskus
museolehtori Carita Tulkki, Satakunnan Museo
sihteeri, assistentti Kirsi Jaakkola, Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto (01.07.2011–31.12.2011 sijaisena Aija Amee)

150

151

PORIN LASTENKULTTUURIKESKUKSEN TAITEILIJATYÖRYHMÄ

kuvataiteilija Marjo Heino-Fihlman, Luvia
kuvataiteilija, valokuvaaja Terhi Honkonen, Ulvila
kuvataiteilija Kirsi Jaakkola, Kankaanpää
kuvataiteilija Annina Ceron, Pori
kuvataiteilija Toni Lehtola, Pori
kuvataiteilija Maria Markkio, Pori
valokuvaaja Eija Mettovaara, Pori
kuvataiteilija Arja-Riitta Nieminen, Pori
kuvataiteilija Niko Palokangas, Pori
kuvataiteilija Nina Pörn, Pori
kuvataiteilija Kai Ruohonen, Pori
kuvataiteilija Anne Salmela, Pori
kuvataiteilija Terhi Sammalmaa, Pori
valokuvataiteilija Päivi Setälä, Pori
kuvataiteilija Veijo Setälä, Pori
kuvataiteilija Anu Sukanen, Rauma
kuvataiteilija Katri Tella, Pori
kuvataiteilija Kirsi Vihervirta, Rauma
kuvataiteilija Sanna Pajunen, Pori
nukketeatteritaiteilija Roosa Halme, Pori

JÄSENYEDET JA EDUSTUKSET

Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto on valtakunnallisen Taikalamppu -lastenkulttuurikeskusten verkoston jäsen.

Porin lastenkulttuurikeskuksen toiminnanjohtaja Päivi Setälä on asiantuntijajäsenenä:
> Terve Kunta -verkosto
> Porin kulttuurin kehittämisryhmä

Porin lastenkulttuurikeskuksen assistentti Kirsi Jaakkola on asiantuntijajäsenenä:
> Raumars-taiteilijavierasohjelma

4. VÄHÄX VALOTTAÄ -LASTEN JA NUORTEN VALOKUVAFESTIVAALI VALTASI PORIN KADUT JA JULKISET TILAT

Valtakunnallinen Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaali valtasi Porin kadut keväällä 2011. Lasten ja nuorten omat kuvat pääsivät voimallisesti esille julkisiin tiloihin. Valokuvaan saattoi törmätä mitä yllättävimmissä tilanteissa bussipysäkillä, talojen seinillä, näyteikkunoissa tai kauppahallissa. Festivaali näkyi koko Porin katukuvassa, lähiöissä ja maaseudulla. Festivaali sisälsi 40 näyttelyn lisäksi valokuvaan liittyviä työpajoja, tekijänoikeuksiin ja tekijyyteen liittyvän seminaarin ja tapahtumia. Mukana oli Porin lastenkulttuurikeskuksen näyttelyiden lisäksi valtakunnallisten lastenkulttuurikeskusten, kuvataidekoulujen, valokuvakeskusten ja Valokuvataiteen museon tuottamia näyttelyitä.

Festivaalin teemana oli liike ja liikutus. Liike näkyi valokuvassa liikkeen jälkeenä tai suurina tunteina. Myös näyttelyt liikkuivat, sillä osa valokuvista oli bussien kyljissä tai niistä oli tehty postikortteja, jotka liikahivat maailmalle. Festivaali liikutti kaiken ikäisiä. Näyttelyihin voi pyöräillä tai kävellä osallistumalla ohjattuihin retkiin tai oma-aloitteisesti. Festivaali järjestettiin nyt toista kertaa. Se sai laajan katsoja- ja osallistujajoukon työpajoineen, tapahtumineen ja julkisissa tiloissa olevien näyttelyineen. Festivaali tavoitti kaikkiaan yli 216 000 henkeä.

Lasten ja nuorten valokuvafestivaali nosti lapsen kuvan vastaanottajasta tekijäksi. Nuorimmat kuvaajat olivat päiväkoti-ikäisiä, vanhimmat parikymppisiä. Festivaalin synnyn taustalla ovat Porin kehittämistehtävät Taika-lamppu-verkostossa.

Liikutu-hanke

Festivaalia tuki Taikalampun ja muun rahoituksen lisäksi Liikutu-hanke, joka on Satakuntaliiton kautta rahoitettu EAKR-hanke. Hanke alkoi vuonna 2010 ja kesti vuoden 2011 loppuun. Hanke yhdisti liikkumisen ilon ja taidetapah-tuman. Hankkeen keskiössä oli erityisesti valokuvan, liikkeen ja liikunnan yhdistäminen. Sen aikana järjestettiin lapsille ja nuorille taiteilijalähtöisiä työpajoja, festivaali näyttelyineen ja tapahtumineen sekä kiertonäyttelyitä Satakunnassa. Liikutu-hankkeessa olivat mukana myös Porin karhukunnat.

NÄYTTELYT JA TYÖPAJAT

Porin lastenkulttuurikeskuksen tuottamat näyttelyt ja työpajat festivaalille

Porin lastenkulttuurikeskus toteutti Liikutu-hankkeen aikana työpajoja, joista lähes kaikista toteutettiin myös näyttely festivaalille. Festivaalin yksi merkittävä kohde oli festivaalikeskus, joka toteutettiin kaupungin tyhjään liikehuoneistoon Antinkadulla. Festivaalikeskus ja samaan tilaan rakennettu Vähäx-galleria toimivat festivaalin tukipisteinä. Tilassa oli esillä viisi näyttelyä, sekä toiminnallista tekemistä lapsille ja nuorille. Tilaan oli toteutettu Camera obscura, jonka sisään pääsi ihmettelemään kameran rakennetta. Festivaalikeskuksesta sai myös lähettää postikortin sähköisessä tai perinteisessä muodossa.

Ennen estradia -näyttely koostui kehystetyistä valokuvista, joissa oli esillä palasia ja yksityiskohtia toisenlaisesta rytmistä, harjoitusten keskeltä. Näyttely toteutettiin Porin Flamenco-opiston esikoulutusryhmän kanssa ja ohjaa-jana oli kuvataiteilija Anne Salmela.

Piilossa oli Satakunnan Monikulttuuriyhdistyksen 5–12-vuotiaiden lasten toteuttama näyttely. Näyttelyyn liittyi valokuvien lisäksi maja, joka oli osa teeman käsittelyä. Näyttelyn yhteydessä saattoi pohtia miten katseelta voi piiloutua ja mikä on katsojan oma piilopaikka. Työpajan ohjasi MA Anna Pesonen.

Hämäräkamera-näyttelyssä esillä olivat postikortit, joiden kuvat olivat ulvilalaisten ja porilaisten koululaisten tekemiä. He olivat kuvanneet ympäristöään erilaisten läpikuultavien objektien läpi. Työpajoja ohjasivat kuvatai-teilijat Anne Salmela sekä Mailis Saralehto Rekola. Hämäräkamera oli liikkuva näyttely: Postikortin sai lähettää festivaaleilta maailmalle.

Muuttuva-näyttelyyn oli jatkuvassa muutoksessa oleva näyttely, johon jokainen alle 25-vuotias sai tuoda teoksen, joko valmiiksi printattuna tai festivaalikeskuksessa printattavaksi.

Läiskis&Loiskis -näyttelyn kuvissa liikutaan veden pinnalla, sen yllä ja alla. Vähäx-galleriassa esillä olevista ku-vista koottiin video, jonka äänimaiseman loivat Palmgren-konservatorion musiikkileikkikoululaiset. Vedenalaisen valokuvauksen työpajoista vastasi kuvataiteilija Anne Salmela ja sävellystyön ohjaamisesta musiikkileikkikoulujen opettajat Sanna Heljakka ja Anne Kuusiluoto.

CITYMOVIE-näyttelyyn Porin Kuninkaanhaan koulun 5–6-luokkalaiset valokuvasivat kännykkäkameroilla kau-pungin liikettä ja näyttely rakennettiin liikkuvaksi ja festivaalin aikanakin muuttuvaksi nettinäyttelyksi. Työpajoja ohjasivat kuvataiteilijat Anne Salmela sekä Mailis Saralehto Rekola.

152

153

Ensimmäinen ruutu -näyttelyn kuvat olivat alkuja tarinoille. Näyttely oli esillä Satakunnan Kansan Kansantorilla ja sen toteuttivat NOISE-valokuvauskerhon valokuvaharrastajat Satakunnasta. Työskentelyä ohjasi kuvataiteilija Anne Salmela.

Juhlat!-näyttelykuvat olivat esillä niin rakennusten seinässä ja ikkunoissakin kuudessa eri paikassa. Näyttelytyöt olivat kauaksi näkyviä suurikokoisia tulosteita. Päiväkoti Piparmintun esikoululaiset ikuistivat muiden läsnäolijoiden tunnelmia vuorollaan luoden kokonaisen näyttelyn. Työpajat ohjasi kuvataiteilija Anne Salmela.

Panorama suunnasta VIIS -näyttely syntyi Kiertokadun päiväkodin lasten tekemänä. Päiväkodin arjen keskelle tuotiin kamera ja jalusta. Kukin sai kuvata 360° oman silmän korkeudelta haluamassaan paikassa, sisällä tai ul-kona. Pitkänpitkä kuva näytti yleisölle, miltä maailma viisivuotiaan vinkkelistä näyttää. Yli kolmemetriset kuvat olivat esillä rautatieaseman alikukutunnelissa. Työpajoja ohjasi kuvataiteilija Anne Salmela.

Polkuja-näyttely oli esillä sanomalehti Satakunnan Työn konttorin ikkunoissa. Porilaisten nuorten oman asuin-ympäristön dokumentointiprojekti toteutettiin vuoden aikana porilaisilla nuorisotiloilla. Ohjaajana toimi FM, ku-vataiteilija Katri Tella. Nuoret kuvasivat liikkumisen jälkiä, polkuja ja epävirallisia kulkureittejä eri vuorokauden- ja vuodenaikoina. Tuloksena muodostui kuvitteellisia reittejä, jotka saattoivat johtaa mihin vaan. Yhteistyössä oli mukana Porilainen lähiömaisema -hanke.

Olet tässä -näyttely oli esillä Porin kaupunginkirjasto - Satakunnan maakuntakirjaston näyttelytilassa. Suuri punainen pallo leikki välillä mukana kuvissa, toisinaan se tarkkaili sivummalla, murjotti uima-altaan syvässä päässä tai paleli leikkikentän laidalla. Näyttelyn valokuvat olivat Onnenkiven päiväkodin Vintiö-ryhmän kuvaamia ohjaajanaan kuvataiteilija Veijo Setälä.

Ylhäältä alas ja ympäri -näyttelyn kuvat olivat esillä bussipysäkeillä ja Porin linjojen bussien kyljissä. Näyttelyssä hurja pudotus pysähtyi kameran laukaisinta painamalla. Juuri oikeita hetkiä kärkyttiin urheilutalolla LiikU ry:n järjestämien alakouluikäisille suunnattujen Mini-Pitkis-liikuntaleiripäivien yhteydessä. Jos kuvaajan refleksit olivat nopeat ja kamera valmiina, saattoi taltiossa näkyä liike komeimmillaan. Kun kuvauskulma siirtyi lintuperspektiiviin, liikkuvia kavereita tutkailtiin linssin läpi yläilmoista.

Varjoliike-työpajassa tarkasteltiin erilaisten liikkeiden varjoja koko kehoa ja varjoteatterin laajaa skaalaa käyttäen. Tutkimusmatkaa värittivät elävä musiikki sekä arkipäivän objekteilla muodostetut elävät varjotaustakuvat. Työpajat ohjasi nukketatteritaitelija Roosa Halme.

Ahlaisten kirjastossa oli esillä **Vilkahtaja**-näyttely, jonka kuvasi Ahlaisten päiväkodin eskariryhmä. Työpajan ohjasi valokuvataiteilija Päivi Setälä. Näyttely oli kuvaus pallopelin nopeasta liikkeestä. Pitkällä valotusajalla juoksijat muuttuivat viivoiksi ja läpinäkyviksi hahmoiksi, vain yksi oli paikallaan.

Nopea ruoho -näyttelyn kuvissa maisema oli usvaa, ruoho nopeaa. Valokuvaaja oli nopea liikkeissään ja vapiseva epäterävyys tervetullutta. Kuvat olivat esillä kuvauspaikan välittömässä läheisyydessä Ahlaisten päiväkodin ja kirjaston pihapiirissä. Työpajan ohjasi valokuvataiteilija Päivi Setälä.

Erilaisten viittojen avulla pojat ja tytöt saivat supervoimat ja jopa kyvyn lentää! **Supersankarit**-näyttely oli esillä Vähäx valottaa -festivaalin nettisivuilla ja Porin linjojen bussien kyljissä. LiikU ry:n Minipitkis-liikuntatapahtumassa työpajoja ohjasi valokuvaaja Jenny Stenvall.

Kauppakeskus Isokarhun aulaan ripustettiin **Me teimme varjot – aurinko ne valotti** -näyttely. Varjokuvien taltioimi-seen ei tarvittu kameraa. Sininen kuva syntyi lakanoihiin syanotypia-tekniikalla rautasuolan, auringon, rantaveden ja tuulen avulla. Lakanoihiin tallentui perheenjäsenten varjokuva siinä asennossa, missä he olivat ”kuvattavana”. Työpajat ohjasi kuvataiteilija Anne Salmela.

Läpinäkyvää-näyttelyn kuvissa vauhti kasvoi ja liike nopeutui. Työtuoli sai monta jalkaa ja läpinäkyvistä hahmoista kasvoi kymmenen kättä. Kameraan tallentuneet vauhdikkaat hetket olivat kuin futuristisia maalauksia. Näyttely loi perheneuvolan sisäänkäyntiin värikkään näyttelyn. Työpajoja ohjasivat erityisopettaja Tuula Salo ja kuvataiteilija Kirsi Jaakkola. Palmgren-konservatorion ulkoseinässä esillä olleet **Läiskis & loiskis** -näyttelyn suurtulosteet oli kuvattu veden pinnalla, sen yllä ja alla. Uimahallissa ja maauimalassa metsästettiin kameroiden kanssa merihirviöitä sekä otettiin lomakuvia ja omakuvia altaan pohjassa. Työpajoista vastasi kuvataiteilija Anne Salmela.

Satakunnan keskussairaalan päivystyksen tiloissa esillä olleen **Maisema**-näyttelyn kuvissa Lattomerén koulun 1–4-luokkalaiset muuttivat talvimaiseman toiseksi, kun viidakon ja savannin eläimet lähtivät vaellukselle kylmästä säästä huolimatta. Eläimet muuttivat maiseman mittasuhdetta eivätkä taustat välttämättä antaneet liikaa vihjeitä oikeasta kuvauspaikasta. Siirryttiinkö samalla toiselle planeetalle? Työpajoja ohjasivat kuvataiteilijat Anne Salmela sekä Mailis Saralehto Rekola

Herralahden koulun lipputangoissa esillä oli **Valomaalauksia**-näyttely. Pitkällä valotusajalla valo sai aikaan mitä ihmeellisempiä värejä ja kuvioita. Luokkahuone täyttyi ihastuksesta ja innostuksesta valojen, värien ja muotojen tallennuttua kuvaksi. Yhteistyössä Porin Taiteilija koulussa -hankkeen kanssa järjestetyn näyttelyn työpajat ohjasi valokuvaaja Jenny Stenvall.

Raumalla järjestetyssä työpajassa syntynyt näyttely oli nimeltään **Vauhtia ja tunnetta**. Leiriläiset eläytyivät rooleihin ohjaaja TaM Timo Penttilän johdolla studiossa ja pimeää tila houkutti taskulampun villiin liikkeeseen valomaalauksissa. Miten liike, eri tilanteet, valaisu ja värit vaikuttivat kuvien tunnelmaan? Näyttely oli esillä Cafe Ratsulassa.

Taikalamppu-verkoston näyttelyt Vähäx valottaa -festivaalilla

Päyhteistyökumppani Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaalilla oli Taikalamppu-lastenkulttuuri-verkosto. Verkoston kaikki 10 muuta keskusta toteuttivat näyttelyn osaksi Vähäx valottaa -festivaalia. Keskukset panostivat yhteistyöhön eri tavoin: osassa työpaja toteutettiin osana perustoimintaa, toisissa valokuvatyöpajat tulivat uudeksi toimintamuodoksi keskuksen toiminnassa. Näin hanke on saavuttanut tavoitteita toimintamallien levittämisestä ja juurruttamisesta osaksi pysyvää toimintaa.

Kuvataidekoulujen näyttelyt

Kuvataidekoulujen näyttelyiden koordinoinnista ja ripustamisesta vastasi Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulu. Näyttelyt sijoitettiin kaupunkikuvaan Visuaalinen kaupunkitutkimus -materiaalipaketin Tyylikästä arkkitehtuuria -arkkitehtuurikorttien innoittamana. Korttien kohteet toimivat näyttelypisteinä.

Visuaalinen kaupunkitutkimus -materiaalipaketti on Porin lastenkulttuurikeskuksen työryhmässä kehitetty uusi keino hahmottaa ja tutkia kaupunkikuvaa lasten ja nuorten näkökulmasta. Yhteistyössä ovat mukana Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulu, Porin taidemuseo, Satakunnan Museo, Rakennuskulttuuritalo Toivo ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto.

Kuvataidekoulujen näyttelyitä oli esillä Porin rautatieasemalla, Porin matkahuollossa, Kauppakeskus BePOPssa, Porin kävelykadulla, Kauppahallissa, Porin pääkirjastossa ja Porin taidekoulun ulkoseinässä. Mukana festivaalissa oli kahdeksan kuvataidekoulu.

Valokuvataiteen museon näyttely

Mikä meitä liikuttaa? -näyttely oli esillä Porin taidemuseon PEDAseinällä. Näyttelyn kuvissa tanssi ja valokuvaus kohtasivat pimeässä valoa ja pitkää valotusaikaa käyttäen. Liike piirtyi kuvaan kirjoituksen tavoin, valograffiteina. Lähtökohtina toimivat nimikirjoitukset, jotka kasvoivat henkilökohtaisiksi koreografioiksi. Kuviin oli tallentunut valon avulla myös taianomaisia liikesarjoja, joissa yksittäiset liikkeet rakensivat tunnelmaa ja merkityksiä. To-

154

155

teuttajina oli Taivallahden peruskoulun 7–8-luokkalaisia ja tuottajana Suomen valokuvataiteen museo ja Zodiak – Uuden tanssin keskus Helsingistä.

FESTIVAALITAPAHTUMAT

Festivaalin aikana järjestettiin näyttelyitä tukevia tapahtumia aikuisille ja lapsille. Tapahtumissa liikuttiin näytte-lyihin sekä osallistuttiin itse tekemällä ja kokemalla.

Liiku ja liikutu -tapahtumat

Erilaiset *Liiku ja liikutu* -tapahtumat toteutettiin yhdessä Koiviston Iskun, Porin Ladun, Porin Pyörä-Karhujen ja Porin Tarmon kanssa. *Pyörällä näyttelyyn* -pyörälenkeillä pyöräiltiin ulkonäyttelyiden kautta Pihlavassa, Por-mestarinluodossa ja Sampolassa. *Liikutu näyttelyyn* -pyöräretket järjestettiin osana Maailman ympäristöpäivän ohjelmaa. *Nappula-ajot* järjestettiin Porin Stadionilla.

Avajaiset ja osallistaminen

Avajaiset järjestettiin 13.05. Porin Eetunaukiolla kello 10.00. Ohjelmassa oli Porin teatterinuorten musikaaliesitys, Satakunnan ammattikorkeakoulun Palvelukeskus Soteekin liikunnallinen numero ja Taiteilija koulussa -hankkeen toteuttaman musikaalin osia.

Avajaisten yhteydessä järjestettiin myös *Mikä meitä liikuttaa* -työpaja, johon osallistui porilaisia koululaisia. Työpajan ohjaajina toimivat taidekasvattaja Tuukka Vuorinen ja koreografi Jenni Koistinen.

Muuttuva-näyttelyyn jokainen alle 25–vuotias sai tuoda teoksen, joko valmiiksi printattuna tai festivaalikeskuk- sessa printattavaksi ja näin he osallistuivat festivaalin näyttelyn toteutukseen. Festivaalikeskus oli koko festivaalin ajan auki Antikatu 7 tiloihin luodun Vähäx-gallerian tiloissa. Festivaalikeskuksesta pääsi hakemaan käsiohjelman, tuomaan omia kuvia osaksi näyttelyä, lähettämään postikortin tai nettitervehdyksen.

Vähäx läiskyttää -vedenalaisen valokuvauksen työpaja järjestettiin 23.05. maauimalassa, ohjaajana toimi kuva- taiteilija Kirsi Jaakkola. Superlapsi-päivänä Porin kaupunginkirjastossa 28.05. sai valmistaa itselle taikaviitan tai kuvauttaa itsensä supersankarina. Ohjaajana valokuvaaja Jenny Stenvall. Päivä oli osa Sata vuotta suomalaista sarjakuvaa -juhluvuotta. Mukana yhteistyössä olivat Porin kaupunginkirjasto - Satakunnan maakuntakirjasto ja Jinsei ry.

Luokkaretket

Koululaisille ja päiväkotilapsille suunnatuissa luokkaretkiin yhdistettävissä työpajoissa perehdyttiin liikkeen ja liikuttumisen eri ulottuvuuksiin valokuvan keinoin. Luokkaretket olivat yksi suosituimmista festivaalin tapahtumista. Työpajat toteutettiin eri taiteilijoiden ja Taiteilija koulussa -hankkeen yhteistyönä. Luokkaretkien yhteistyökump- paneina toimivat Porin taidemuseo, Satakunnan Kansa ja Satakunnan Osuuskauppa.

Kesäleirit

Kesäleirit suunniteltiin liike ja liikutus -teemaan liittyen. Kantavana ajatuksena oli myös liikunnan ja kulttuurin yhdistäminen. Leirit järjestettiin koululaisten ensimmäisen kesälomaviikon aikana. Leirejä järjestettiin Luvialla, Porissa ja Merikarvialla. Suunnitelmissa oli myös leiri Nakkilassa, mutta leirille ei tullut ilmoittautuneita. Leirit toteutettiin yhteistyössä Taiteilija koulussa -hankkeen taiteilijoiden kanssa.

LiikuKlik-kesäleirillä Luvialla pysäytettiin liikettä valokuvaamalla ja jatkettiin teosten käsittelyä maalaamalla. Lei- riohjaajina toimivat valokuvaaja Jenny Stenvall ja kuvataiteilija Sanna Pajunen. Kuvisfutis-kesäleirillä yhdistettiin jalkapallo ja valokuvaus. Kesäleirin ohjaajina toimivat kuvataiteilija Anne Salmela, koululainen Tiina Tommila sekä jalkapalloilijat Reetta Turtiainen ja Siiri Välimaa. Pesäpalloleirillä kuullaan kummia -kesäleirillä kuvataiteilija Toni Lehtola toteutti yhdessä osallistuneiden lasten kanssa taidevideon. Valmis taidevideo oli esillä Merikarvian

Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaali

156

157

kirjastolla. Kesäleirit järjestettiin yhteistyössä Luvian vapaa-aikatoimen, NiceFutiksen, Nakkilan kunnan kulttuuritoimen, Merikarvian kulttuuritoimen ja vapaa-aikatoimen kanssa.

Vesimusiikkia

Kaksi Vesimusiikkia-esitystä pidettiin Palmgren-konservatorion Valimo-salissa sunnuntaina 22.05. Vesimusiikkia-konserteissa kuultiin musiikkileikkikoululaisten säveltämää musiikkia lasten ottamiin vedenalaiskuviin. Yleisö pääsi itse kokeilemaan äänimaiseman tekoa theremin-soittimella, jossa ääni syntyy liikkeestä. Koko perheen esitys toteutettiin Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston, Palmgren-konservatorion ja Satakunnan taidetoimikunnan yhteistyönä. Lasten sävellystyötä ohjasivat musiikkipedagogit Sanna Heljakka ja Anne Kuusiluoto. Musiikkiesityksessä ohjaajina olivat kuvataiteilija Veijo Setälä ja ääni- ja valotaiteilija, muusikko Alpo Nummelin. Vedenalaisen kuvauksen työpajoissa lapsia ohjasi kuvataiteilija Anne Salmela.

Nimeä ei saa julkistaa – tekijyyden ulottuvuudet -seminaari

Osana festivaalia järjestettiin tekijyyteen eri näkökulmista niin käytännön esimerkkien kuin teorian kautta lähestyvä seminaari yhteistyössä Aalto-yliopiston Taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median laitoksen kanssa.

Seminaarin moderaattorina toimi toiminnanjohtaja Päivi Setälä, seminaarin avasi Opetus- ja kulttuuriministeriön ylitarkastaja Katri Santtila ja siellä luennoivat

- *Tekijänoikeuden rajat* / siviilioikeuden professori Jukka Mähönen Oikeustieteellinen tiedekunta, Turun yliopisto
- *Valokuvaajan tekijänoikeudet lapsellakin* / valokuvataiteilija, TaM Nina Tuittu Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys KUVASTO ry, hallituksen varapj
- *Taiteilija-opettajan ja oppilaan teosten kuvallinen dialogi - tekijänä kaikki vai ei-kukaan?* / Kuvataiteen maisteri, tutkija Jaana Erkkilä, Aalto-yliopisto Taideteollinen korkeakoulu ja Novian tutkimus- ja kehittämissyksikkö
- *Tekijänoikeudet lapsen näkökulmasta* / lastenkulttuurin päällikkö Reeli Karimäki, Vantaan kaupungin kulttuuripalvelut
- *Me teemme, me ajattelemme. Jaettu tekijyys osallisuuden kulttuurissa* / professori, visuaalisen kulttuurin teoria Reijo Kupiainen, Aalto-yliopisto Taideteollinen korkeakoulu Porin taiteen ja median osasto

Seminaarissa paneuduttiin muun muassa lapsen oikeuksiin taiteen tekijänä ja pohdittiin lapsen ja taiteilija-ohjaajan välistä prosessia. Kuka on tekijä, kun taiteilija ohjaa lasta? Tämän päivän lastenkulttuuritoimintaan kuuluu keskeisesti lapsen tuominen tekijänä esiin ja myös hänen tekijänoikeuksistaan huolehtiminen. Seminaari oli suunnattu erityisesti lasten ja nuorten kanssa työskenteleville ja visuaalisen kulttuurin ammattilaisille ja opiskelijoille. Seminaari oli myös osa valtakunnallista Taikalamppu-verkoston toimintaa. Seminaariin osallistui 64 henkilöä. Se sai hyvän vastaanoton ja keskustelu oli vilkasta. On oletettavaa, että seminaarin annilla on vaikutusta lasten ja nuorten kanssa työskentelevien käytännön toimintaan.

5. TAITEILIJAKOULUSSA 2010-2011

Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto on ollut mukana opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämässä *Taiteilijakoulussa* -hankkeessa vuosina 2010-2011. Hankkeessa työllistettiin nuoria alle 30-vuotiaita taiteilijoita sekä monipuolistettiin ja tuettiin koulujen taidekasvatustehtävää. Hankkeen toteutuksessa pyrittiin lapsilähtöisyyteen, saavutettavuuteen ja monipuolisuuteen. Valtakunnallisessa hankkeessa oli Porin lastenkulttuurikeskuksen lisäksi mukana neljä muuta Taikalamppu-verkostoon kuuluvaa lastenkulttuurikeskusta sekä Konserttikeskus ry. Hanketta tukivat Porin koulutoimi ja Porin kaupungin työllistämisyksikkö. Satakunnasta hankkeessa olivat Porin lisäksi mukana Eura, Merikarvia, Nakkilan ja Rauma.

Porin lastenkulttuurikeskus työllisti tässä hankkeessa seitsemän visuaalisen alan taiteilijaa, jotka toivat kouluihin ammattitaitoista osaamista ja opetusta muun muassa maalaustaiteesta, kuvanveistosta, äänitaiteesta, valokuvauksesta ja nukketatterista. Työpajoja tarjottiin niin kylä- kuin keskustakouluillekin, erityiskouluihin, maahanmuuttajaluokalle ja sairaalakouluun. Työpajat räätälöitiin kullekin oppilasryhmälle sopiviksi koululaisten ja kouluympäristön tarpeet huomioiden. Taiteilijat toimivat kouluissa työpajaohjaajina opettajien kanssa taiteilija-opettajatyöpareina.

PYSYVIÄ TAIDETEOKSIA KOULUIHIN

Työpajojen pohjalta toteutettiin julkisia teoksia kouluihin ja niiden lähiympäristön tiloihin. Teokset toteutettiin elinkaarella, joka on pitempi kuin hankkeen kesto. Teokset kohentavat koulujen yleisilmettä ja viihtyisyyttä lasten oman kädenjäljen kautta. Työpajat jättivät kouluihin näin pysyvän jäljen taiteilijan ja lasten yhteistyöstä. Kouluihin syntyi yhteensä liki sata julkista teosta: seinämaalauksia, ääni-installaatioita, veistoksia, ulkoteoksia ja valokuvataidetta. Suurin osa teoksista on jäänyt pysyväksi osaksi kouluympäristöä ja ne rikastuttavat edelleen päivittäin suuren oppilas- ja opettajajoukon arkea. Samalla myös opettajat saivat uudenlaista inspiraatiota ja rohkeutta lähteä toteuttamaan koulussa isojaakin projekteja. Teosten valmistuttua järjestetyt avajaiset ja muut tilaisuudet kasvattivat koulujen yhteishenkeä ja halua toimia kollektiivisesti. Koulut aikovat hankkeen päätyttyäkin järjestää tapahtumia, joissa toteutetut teokset pääsevät esille.

Työpajojen loppuhuipennus oli valmiin teoksen kunniaksi järjestetty julkistamistilaisuus koulun oppilaille, henkilökunnalle ja vanhemmille sekä välillä myös medialle. Julkistamistilaisuuksien lisäksi teoksia esiteltiin kouluissa yleisölle myös vanhempainilloissa, vanhempainyhdistysten kokouksissa ja koulun omissa tapahtumissa. Oman teoksen esille pääseminen oli oppilaille hyvin tärkeää ja he kokivat saaneensa jättää oman jälkensä kouluun taideteoksen muodossa. Hankkeen loppuhuipennukseksi järjestettiin Taidekuu, jonka tarkoituksena oli esitellä Porin kouluissa toteutettuja julkisia teoksia erilaisissa tapahtumissa joulukuun aikana. Yhteensä tilaisuuksia järjestettiin seitsemässä koulussa ja ne keräsivät yleisöä 1 605 henkeä.

Taiteilijat toteuttivat yhteensä yli sata työpajaa 51 peruskoulussa ja lukiossa. Työpajoihin pääsi osallistumaan 2000 oppilasta. Kaiken kaikkiaan hanke tavoitti työpajojen ja teosten tiimoilta järjestettyjen esitysten ja oheistapahtumien myötä 15 251 oppilasta, mikä oli lähes kaksinkertainen oppilasmäärä alkuperäiseen tavoitteeseen verrattuna.

PUUTA, PRONSSIA JA MAALIA -TYÖPAJAT SAAVUTTIVAT MYÖS SYRJÄSEUDUN KOULUT JA JULKISET TILAT
Hankkeen aikana Porin lastenkulttuurikeskus on tuonut taiteen konkreettiseksi ja pysyväksi osaksi porilaisten, euralaisten, merikarvalaisten, nakkilalaisten ja raumalaisten koululaisten ja opettajien arkea.

Hankkeen tärkeänä päämääränä oli tavoittaa erityisesti syrjäseutujen oppilaita. Nakkilassa kaikki työpajoihin osallistuneet koulut olivat alle 80 oppilaan kyläkouluja. Koulujen pienen koon ja oppilasmäärän takia Nakkilassa voitiin toteuttaa työpajoja koko koulun yhteisinä projekteina niin, että jokaisella oppilaalla oli jokin rooli teoksen toteuttamisprosessissa ja lopputuloksessa. Esimerkiksi Viikkalan kouluun valmistuneessa Pönttökylä-veistoksessa näkyi kaikkien oppilaiden kädenjälki. Kullakin luokka-asteella oli oma vastuualueensa värikkään, kulmikkaan ja monitahoisen installaation toteuttamisessa. Huolellisen luonnostelun, suunnittelun, nikkaroinnin, liimaamisen, maalaamisen ja kokoamisen jälkeen koulun aulaan valmistui painovoiman lakeja uhmaava, korkeuksiin kohoava veistos, johon nuorimmat oppilaat valmistivat vielä joukon pörröisiä asukkaita. Työpajan ohjasivat kuvataiteilijat Toni Lehtola ja nukketatteritaiteilija Roosa Halme avustajanaan kuvataiteilija Heikki Hautala.

Porissa Reposaaren koulussa järjestettiin mittava ja monivaiheinen *Riutta*-työpaja, jossa toteutettiin koulun aulaan yhteensä noin 60 pronssiveistosta. Jokainen koulun oppilas sai toteuttaa oman veistoksen työpajassa, jonka teemana oli vedenalainen maailma. Prosessi aloitettiin luonnostelulla, jonka jälkeen lapset muovailivat punavahasta kolmiulotteisen merenelävän hahmon, josta sitten valettiin lopullinen pronssiveistos SAMK Kankaanpään taidekoululla. Turvallisuussyistä oppilaat eivät voineet olla mukana varsinaisessa valussa, mutta heille esiteltiin jälkeenpäin vaihe vaiheelta, kuinka heidän muovailemastaan punavahahahmosta oli syntynyt

pronssiveistos. Teos sai runsaasti mediahuomiota ja herätti kiinnostusta valtakunnallisellakin tasolla. Työpajan ohjasi kuvataiteilija Sanna Pajunen.

Eurassa tutustuttiin äänitaiteen saloihin, kun Euran kirkonkylän koulussa toteutettiin viidesluokkalaisten ja erityisoppilasryhmän kanssa ääni- ja videotaidetta yhdistelevä installaatio *Intuition ääni*. Työpajassa lapset tuottivat taidevideoon äänimaailman erilaisten instrumenttien ja oman kehonsa avulla. Työpajan ohjasivat kuvataiteilijat Toni Lehtola ja Heikki Hautala. Teos pääsi esille muun muassa näyttelyihin Porissa ja Eurassa lisäksi Satakunnan ammattikorkeakoulun Popula.tv otti sen esitettäväkseen. Euran Kiukaisten yhteiskoulussa ja lukiossa taiteen tekemistä lähestyttiin poikkeuksellisesta näkökulmasta *Taidetta ohjeista* -työpajassa, jossa Toni Lehtola ja Heikki Hautala antoivat oppilaille suoria ohjeita siitä, mitä oppilaiden tulisi maalata teoksiinsa. Oppilaan tehtävänä oli tulkita ohjeet ja suodattaa ne taulupohjalle. Vaikka jokainen sai samat ohjeet, kaikista teoksista tuli toisistaan poikkeavia. Työpajassa syntyneet parikymmentä teosta sijoitettiin eri puolille koulua.

Raumalla kolmannes järjestetyistä työpajoista pidettiin erityiskouluissa ja ne muodostuivat Raumalla tärkeäksi painopistealueeksi, johon haluttiin erityisesti panostaa ja varata oppitunteja. Ankkurin koulussa omat työpajansa saivat sekä alakoulu että yläkoulu. Yläkoulun työpajoissa syntyneet *Vesisatuja*-ääniteokset pääsivät koulutilan lisäksi esille Porin taidemuseoon, Satakunnan keskussairaalan lastenpäivystykseen ja Promenadikeskukseen Porin päivän viikonlopun ajaksi 23.09.–25.09.2011 ja keräsivät sadoittain yleisöä. Naulan koulussa järjestettiin ääni-maalaustyöpaja autistisille oppilaille ja Malmin koulussa aistimaalaustyöpaja vaikeasti kehitysvammaisille oppilaille.

Työpajoissa toteutetut teokset eivät jääneet pelkästään koulun seinien sisälle, vaan moni teos sijoitettiin ulkoti-loihin kaikkien ohikulkijoiden ihasteltavaksi. Porin Lyseon *Tekstiiligraffiti*-työpajassa koulun piha-alue sai uuden ilmeen. Katutaiteesta ja neulegraffiteista inspiroituneessa työpajassa koulun pääsisäänkäynnin yhteydessä olevat kymmenen liki kolmemetristä pylvästä päällystettiin kierrätysmateriaaleilla koulun sadan seitsemäsluokkalaisen voimin. Porin Lattomeren koulun pihan palloseinä muuntautui Valodisco-työpajassa julkiseksi teokseksi, jossa oppilaiden ottamat valokuvat on koostettu värikkääksi kollaasiksi.

Kädet maalissa, hämmennys päässä! -kuvataiteen turvallisuuskoulutus

Kun Porin lastenkulttuurikeskus alkoi syksyllä 2010 toteuttaa Taiteilija koulussa -hanketta, käynnistyi myös opettajille suunnatun koulutuksen suunnittelu. *Kädet maalissa, hämmennys päässä!* -koulutuksen teemoiksi muotoutuivat työturvallisuuskysymykset kuvataiteessa niin opettajan kuin oppilaankin näkökulmasta sekä erilaisten nykyaikaisen taiteen keinojen hyödyntäminen peruskoulu- ja lukio-opetuksessa.

Uudet taidemuodot ja niiden mukanaan tuomat mahdollisuudet vaativat erityisesti opettajien kohdalla täyden-nyskoulutusta ja tietojen päivittämistä. Toinen varsin akuutti aihe kuvataideopetuksessa on työturvallisuus, joka osoittautui erittäin kysytyksi ja tarpeelliseksi koulutuksen aiheeksi. Alan asiantuntijat ovat Suomessa harvassa ja kuvataideopetuksen kenttä on työturvallisuuden saralla kovin hajaantunut – minkäänlaista säännöllistä koulutusta aiheesta ei ole järjestetty vuosiin. Aiheesta käytiin keskustelua sekä Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulu-jen liiton että Kuvataideopettajat ry:n toiminnanjohtajien kanssa ja he olivat samaa mieltä siitä, että tällaiselle koulutukselle on akuutti tarve. Kysynnän kasvaessa koulutuksen kohderyhmä laajentui Porin koulujen opettajis-tosta myös Euran, Merikarvian, Nakkilan ja Rauman koulujen opettajiin. Lisäksi koulutukseen päätettiin kutsua Satakunnan alueen lasten- ja nuorten kuvataidekoulujen opettajat sekä Taiteilija koulussa -hankkeessa mukana olevien Taikalamppu-keskusten taiteilijat.

Ensimmäisenä koulutuspäivänä käsiteltiin kuvataiteen työturvallisuutta

- **Työturvallisuutta kuvataideopetukseen asenteilla ja tavoilla**
kuvataiteilija, kuvaamataidon lehtori, Maria Huhmarniemi, Lapin yliopisto
- **Maalausmateriaalien työturvallisuus**
materiaaliopin lehtori, Malla Tallgren, Kuvataideakatemia

Seuraavana päivänä pureuduttiin kysymykseen Miten saada enemmän irti nykytaiteesta?

- **Teoksen haaste: taide ja kommunikaatio**
filosofian ja estetiikan tutkija, Miika Luoto, Helsingin yliopisto

Koulutus huipentui kuvataiteilija Toni Lehtolan Taidetta ohjeista -työpajaan, johon kaikki halukkaat pääsivät osallistumaan. Lehtola oli yksi Taiteilija koulussa -hankkeen taiteilijoista ja hän oli aiemmin toteuttanut saman työpajan lasten kanssa kouluissa. Koulutuksessa opettajat ja muut taiteilijat seurasivat työpajaa osallistujan roolissa. Koulutus sai hyvän vastaanoton ja se saa jatkon keväällä 2012.

Parastaikaa-näyttely

Porin kulttuurikesä täydentyi heinäkuussa veikeällä väriläiskällä, kun Parastaikaa-näyttely valtasi Antinkatu 7:n galleriatilan. Näyttely esitteli Porin lastenkulttuurikeskuksen Taiteilija koulussa -hankkeen ja Vauvojen värikylp -työpajojen toimintaa sekä tarjosi tekemistä ja kokemista kaiken ikäiselle yleisölle.

Galleriatilan joka kolkassa riitti näyttelykävijöille ihmeteltävää: Kierrätysmusikaalin tähdet muovipussikaunotar, säilyketölkkimato ja pullonkorkkikalat olivat vallanneet näyttelytilasta itselleen oman huoneen. Salaperäisissä varjovalokuvissa juostiin pakoon jättiläiskrokotiilia viidakon syövereissä ja pelättiin gangstereita Lontoon kaduilla. Jokainen kävijä sai piirtää luvan kanssa seinään: jättää näyttelytilaan oman jälkensä yllättävään yhteisteokseen. Lisäksi paikan päällä oli mahdollista loihtia ikioma teos Vauvojen värikylpy -työpajoissa käytettävillä materiaaleilla.

Galleriassa toimi myös Varjolaboratorio, jossa kummasteltiin oman kehon ja erilaisten esineiden varjoja. Varjolaboratorion tiloissa pidettiin säännöllistä vastaanottoa, jolloin näyttelykävijöillä oli mahdollisuus valmistaa varjonukkeja ja tutustua varjoteatterin saloihin nukketeatteritaiteilija Roosa Halmeen ohjauksessa.

Näyttelyn taiteilijakaartiin kuuluivat Kyläsaaren koulun 6B-luokka, Cygnaeuksen koulun kansainvälinen luokka, Nakkilan Kukonharjan koulun 1.–2. luokka, Euran kirkonkylän koulun 5. luokka ja erityisopetuksen luokka sekä Vauvojen värikylpy -ryhmä. Teokset oli toteutettu Taiteilija koulussa -hankkeen työpajoissa ja kevään 2011 alle 1-vuotiaiden Vauvojen värikylpy -työpajassa.

Osallistuminen valtakunnalliseen Taiteilija koulussa -seminaariin

Kulttuurikeskus Annantalo järjesti Taiteilija koulussa -hankkeelle valtakunnallisen loppuhuipennuksen Taiteilija koulussa -seminaarin muodossa. Malmitalolla Helsingissä 22.11. järjestetyssä seminaarissa esittäytyivät kaikki hankkeessa mukana olleet Taikalamppu-keskukset. Porin lastenkulttuurikeskuksesta seminaariin osallistuivat koordinaattori Sanna Lehtinen sekä hankkeessa työskennelleet kuvataiteilijat Sanna Pajunen, Laura Myllykangas ja Milla Karhuniemi sekä valokuvaaja Meri Mäkinen. Seminaarissa esiteltiin kunkin lastenkulttuurikeskuksen toimintaa hankkeessa. Porin lastenkulttuurikeskus esitteli Reposaaren koulussa toteutetun pronssivalutyöpajan. Taiteilijapuheenvuoron piti pronssivalutyöpajan ohjannut kuvataiteilija Sanna Pajunen. Esitys sai erittäin positiivisen vastaanoton sekä herätti runsaasti kysymyksiä ja keskustelua. Pronssin kaltaisen arvokkaan materiaalin käyttäminen lasten kanssa työskennellessä yllätti monet positiivisesti.

6. LASTEN TAIDE VAELSI SATAKUNNAN TEILLÄ

Vaeltava maalaus oli kesän 2011 taideprojekti, jossa lapsiryhmän maalaama auto kiersi eri puolilla Satakuntaa. Maalaus toteutettiin Porin Onnenkiven päiväkodin Vintiöt-erityisryhmän kanssa. Työpajan ohjasi kuvataiteilija Veijo Setälä. Nimi teokselle lainattiin Mustanaamiolta, joka tunnetaan myös Vaeltavana Aaveena. Projekti toteutettiin yhteistyössä Satakunnan taidetoimikunnan ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.

Auto maalattiin kokonaan. Ajatuksena oli välttää kaikkea autojen koristemaalaukseen liittyvää tavanomaista kuvasto- eli liekkejä, vauhtiviivoja, vähäpukaisia naisia ja petoeläimiä. Niiden sijaan maalaukseen tuli marsuja, kaneja, yksi laama, pilviä, aurinko, koiria, kukkia, tikku-ukkoja ja paljon muuta. Auton alkuperäinen ”toyotanpunainen” väri ja lasten kuvat muodostivat iloisen abstraktia ja esittävää kuvakieltä sekoittavan kuvavirran.

160

161

Vaeltava maalaus sai runsaan yleisön vaellettuaan Satakunnassa kaikkiaan 5500 km touko–marraskuun 2011 aikana. Varovaisestikin arvioiden hienon ”taideauton” näki ainakin 20 000 ihmistä. Lähikontakteja (keskusteluja yms.) yleisöön oli noin parituhatta. Yleisönä olivat niin muut tiellä liikkujat kuin eri taajamien kanta-asukkaatkin.

Vaeltavan maalauksen pysähtyessä erityistä kiinnostusta osoittivat lapset, jotka heti tunnistivat maalauksen lasten taiteeksi. Monet vanhemmat sen sijaan häiriintyivät reippaan kuviolliseksi maalatusta autosta. Lasten usein toistunut vaatimus perheen auton värittämisestä hermostutti varsinkin useita isäparkoja. Epäilyksiä herätti onko moinen edes laillista ja eniten kauhistutti se, että kulkupelin myyntiarvohan laskee. Joidenkin mielestä auto oli muuten vain ruma. Vaeltavan maalauksen kuljettaja sai kuulla, että auton pitää olla yksivärinen tai korkeintaan kaksivärinen tai ainakin symmetrisesti väritetty, sileä ja kiiltävä, eikä siveltimellä maalattu vaan ruiskulla. Mai-noksetkin olisivat kuulemma parempia autonkoristeita.

Mutta muutakin kuului: Usein toistui ihmettely autojen yleistä yksivärisyyttä kohtaan. Varsinkin monet nuoret osoittivat kiinnostusta Vaeltavan maalauksen maalaustekniikkaan, vaikka ilmoittivat olevansa enemmän spraymaa-li- kuin sivellinmaalauksen ystäviä. Jotkut kiinnostuneista myös toteuttivat aikeensa koska liikenteeseen ilmestyi ainakin kolme eri tavoin kuvioitua kulkupeliä. Vaeltava maalaus vieraili monessa kylässä, kaupungissa ja tilaisuudessa. Se parkkeerattiin aina näyttävälle paikalle. Teos näkyi muun muassa: Pori Jazz -festivaaleilla, Rauman pitsiviikolla, Kauttuan ruukkifestivaaleilla, Merikarvian kesässä, Helvetinjärven kansallispuistossa, Luvialla kaljaasi lhanaa moikkaamassa, Kurussa ja siellä täällä muuallakin...

7. TAIKALAMPPU-TEHTÄVIEN TOTEUTTAMINEN - ESIMERKKEJÄ VUONNA 2011

7. 1 PAIKALLINEN TOIMINTA

LAPSEN OIKEUDET LAAJASTI ESILLE YHTEISTYÖSSÄ MAAKUNTALEHDEN KANSSA

Porin lastenkulttuurikeskuksen vuosittainen yhteistyö Satakunnan Kansan kanssa liittyi vuonna 2011 lapsen oikeuksiin. Miten lapsen oikeuksia voidaan käsitellä taiteen ja median keinoin? Porin lastenkulttuurikeskuksen taiteilijatyöryhmä ja Satakunnan Kansan toimittajat lähestyivät aihetta monin eri tavoin. Taiteilijoiden ja toimittajien yhteistyön tuloksena syntyi lapsen oikeuksien päiväksi (20.11.) koko Satakunnan Kansan läpäisevä, *lapsen oikeudet laajasti esiin nostava sanomalehti* ja *Lapsen oikeudet* -näyttely. YK:n lapsen oikeuksien sopimus allekirjoitettiin 20.11.1989, ja se on maailman laajimmin ratifioitu ihmisoikeussopimus.

Porin lastenkulttuurikeskuksen ja Satakunnan Kansan yhteistyö on jatkunut useamman vuoden ajan. Yhteistyö näkyi nyt koko lehden laajuudella lasten suunnittelemasta nimiöstä alkaen. Työpajoihin liittyviä tekstejä löytyi niin uutissivuilta, kulttuurisivuilta kuin Sunnuntai-liitteestäkin. Lapsen oikeudet oli nostettu esille myös YK:n lapsen oikeuksien artikloiden kautta koko lehden kattavasti ja toimittajien niihin liittämien ajankohtaisten tekstien kautta.

Lapsen oikeudet -näyttely ja Lapsen oikeuksien -juhla

Lapsen oikeudet -näyttelyssä oli esillä työpajoissa syntyneitä lasten teoksia: Itä-Porin yhtenäiskoulun maahanmuuttajaoppilaiden tekemiä anamorfooseja sekä Rauman kuvataidekoululaisten tekemiä kollaaseja. Lisäksi näyttelyssä oli esillä kuvataiteilija Kai Ruohosen Dokumentaarinen leikkimistapahtuma -installaatio. Installaatio piti sisällään lattialle sijoitetun rakennuspalikkakasan sekä kasaan viittaavat kaksi ”dokumenttivideoita”. Installaatio itsessään oli toimijalähtöinen työpaja, jolla oli lupa leikkiä - ikään katsomatta! Siinä missä kriisialueilla kaivetaan eloonjääneitä raunioista, palikkakasan äärellä saattoi etsiä lasta aikuisen sisältä. Näyttelyn jälkeen rakennuspalikat luovutettiin Porin päivähoitotoimen käyttöön.

Lapsen oikeudet -näyttelyn avajaisissa nähtiin nukketeatteritaiteilija Roosa Halmeen palikkateatteriesitys, jossa puiset rakennuspalikat heräsivät henkiin. Lisäksi juhlassa julkistettiin lapsille suunnatun Unicef-nukkekilpailun

voittajat ja kuultiin Lapsen oikeuksien laulu Kutilan Manta -noidan tulkitsemana. Lapsen oikeudet -päivän tapah-
tumayhteistyössä oli mukana myös Satakuntaliiton Unicef-maakuntavuosi.

Työpajat, joista syntyivät Lapsen oikeuksien -päivän lehti ja näyttely *Nimeni on -työpajassa syntyi Satakunnan Kansalle uusi nimiö*

Nimeni on -työpajan pohjana oli lapsen oikeuksien artikla numero 7, joka korostaa *lapsen oikeutta nimeen ja kansalaisuuteen*. Pajassa pohdittiin nimien merkityksiä: Miksi minulla on nimeni? Kuka nimeni on päättänyt? Mitä nimeni tarkoittaa? Millaisia nimiä on ulkomailla? Miksi nimet ovat erilaisia? Nimet piirrettiin ääriviivoilla leveiksi kirjaimiksi. Kirjaimet täytettiin maalaamalla tai kollaasitekniikalla käyttäen kuvastoa, joka kuvaa nimen omistajan persoonaa, harrastuksia, kotimaata ja muita ominaisuuksia. Kirjaimet leikattiin muotoon ja sommiteltiin sopivasti seinälle. Työpaja järjestettiin Rauman kuvataidekoulun alakouluikäisille oppilaille ja sen ohjasi kuvataiteilija Kirsi Kuusisto. Työpajan pohjalta julkaistiin artikkeli Satakunnan Kansan Sunnuntai-liitteessä ja lehden etusivun nimiö oli koottu lasten toteuttamista kirjaimista.

Palikkakaupunki

Palikkakaupunki-työpajan taustana oli lapsen oikeuksien sopimuksen 17. artikla, joka liittyy *tiedotusvälineiden vastuuseen tuottaa lapsille merkittävää ja soveltuvaa tietoa*. Paja pohjautui kuvataiteilija Kai Ruohosen näyttelyyn *Pieni palikkakasa ja siitä hahmotettava ihmisenmuotoinen jälleenrakennussarja*. Yhdessä lasten kanssa pohdittiin palikkakaupungin kohtaloa ja saduttamalla syntyi katastrofiuutinen, joka julkaistiin Satakunnan Kansan uutissivulla muiden uutisten joukossa. Työpajaan osallistuivat Uudenkoiviston päiväkodin Havutuvan esikoululaiset ja sen ohjasi sanataideohjaaja Aija Amee.

Nokkela kuva

Nokkela kuva -työpajassa käsiteltiin lapsen oikeuksien artikloja 29 ja 30, jotka käsittelevät *oikeutta koulutukseen, ihmisoikeuksia, lapsen vanhempien sekä oman ja muiden kulttuurien, uskonnon ja kielen kunnioittamista sekä suvaitsevaisuutta*. Työpajassa luonnosteltiin symboleja ja kuvia, jotka kertovat erilaisuudesta, suvaitsevaisuudesta ja ymmärryksestä sekä kirjoitettiin tekstejä erilaisuudesta. Lopuksi oppilaat toteuttivat koulun seinälle ja kattoon pysyvän taideteoksen, anamorfoosin. Anamorfoosi on perspektiivipiirros, joka nähdään ehjänä, kokonaisena kuvana vain yhdestä pisteestä katsottuna. Muista suunnista tarkasteltuna kuva saattaa olla venynyt ja omituisen näköinen. Kuvataiteilija Sanna Pajunen toteutti taideprojektin Koivulan koulun kanssa. Satakunnan Kansa -lehti raportoi projektista laajan lehtijutun muodossa. Lapsen oikeudet -näyttelyssä oli myös esillä anamorfoositeos.

Lapset nukketeatterireporttereina

Nukketeatterireportteri-työpajan innoittajana oli lapsen oikeuksien sopimuksen artikla 31, jonka mukaan *lapsella on oikeus lepoon, leikkiin ja vapaa-aikaan sekä taide- ja kulttuurielämään*. Syys-joulukuussa Porin lastenkulttuurikeskus järjesti yhdessä lukuisten yhteistyökumppaneiden kanssa nukketeatterijuhla *PIP-Festin*. PIP-Festissä esiintyneen ruotsalaisen Dockteaterverkstanin *Apkonster*-esityksen yhteydessä järjestettiin kritiikkityöpaja lapsille. Svenska Barnträdgården i Björneborg -päiväkodin lapset olivat seuraamassa esitystä ja kaksi Björneborgs Svenska Samskolan kuudennen luokan oppilasta kirjoitti esityksestä kritiikin Satakunnan Kansaan. Lisäksi Uudenkoiviston päiväkodin lapset sekä 8-vuotias Helmi Mettovaara haastattelivat venäläistä nukketeatteritaituri Viktor Antonovia. Lasten kysymysten pohjalta toteutettiin haastattelu, joka myös julkaistiin kulttuurisivuilla.

NOISE – NUORTEN VALOKUVAUSKERHO

Nuorille suunnattu valokuvatoiminta on merkityksellistä, sillä kuvallisuus on voimakkaasti läsnä nuorten elämäs-
sä visuaalisen mediaympäristön kautta. Valokuvaaminen edistää visuaalisen lukutaidon oppimista ja kehittää
henkilökohtaista kuvallista ilmaisua. Valokuvaamalla lapsi pystyy tekemään näkyväksi oman näkökulmansa
ympäristöään ja itseään koskettaviin asioihin.

Satakunnassa ei toimi erillistä valokuvakeskusta, vaan lapsille ja nuorille suunnattua valokuvakasvatusta on nos-
tettu Porin lastenkulttuurikeskuksen toiminnalla. Vuonna 2007 alkunsa saanut nuorten valokuvauskerho Noise

162

163

on vakiintunut osaksi Porin kulttuurikenttää ja Porin lastenkulttuurikeskuksen toimintaa. Noise on suunnatttu
14–30-vuotiaille satakuntalaisille. Noise-toimintaan kuuluu kerhoiltoja, tapahtumia ja näyttelyitä. Tavoitteena
on oppia uutta valokuvauksesta sekä antaa ja saada palautetta. Taidoilla, välineillä tai kokemuksella ei ole väliä,
tärkeintä on valokuvauksen riemu. Toiminta on maksutonta.

Vuonna 2011 tapaamisia järjestettiin kevät- ja syyskaudella kuukausittain. Ohjaajina toimivat kuvataiteilijat Anne
Salmela, Veijo Setälä ja Henna Tyrväinen, nukketeatteritaiteilija Roosa Halme, kuvallisen viestinnän opiskelija
Petri Markkanen, TaM Timo Penttilä, MA Anna Pesonen sekä valokuvaajat Saara Salmi ja Meri Mäkinen. Yhteis-
työkumppaneina olivat Porin taidemuseo ja Porin taidekoulu.

Kevätkauden aikana tapaamisissa perehdyttiin mm. pitkän valotusajan käyttöön, erilaisiin efekteihin, solarigrafiaan
sekä abstraktiin valokuvataiteeseen. Tutuksi tulivat myös studiokuvaus, muotokuvaus, tilannekuvat, kuvankäsit-
tely ja dokumentoiva valokuvaus. Lisäksi kokeiltiin tekstin ja kuvan yhdistämistä sekä leikiteltiin mittasuhteilla ja
kameran liikkeellä. Syksyllä opeteltiin ja kerrattiin valokuvauksen perusteita alkeista lähtien. Lisäksi tutustuttiin
jälleen solarigrafiaan ja abstraktiin valokuvataiteeseen. Noiselaiset pääsivät kokeilemaan myös valokuvakollaasien
tekoa, teatterivalokuvausta, joulukorttien tekemistä taiteellisin keinoin sekä syventymään järjestelmäkameran
tekniikan hallintaan. Kerhoiltoihin kuuluu niissä syntyneiden otoksien yhteinen läpikäynti, mutta aikaa varattiin
myös omien arkistojen avaamiselle. Kukin sai katsoa ja kommentoida muitten valokuvia sekä saada palautetta
omista kuvistaan.

Vuonna 2011 NOISE osallistui myös Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaaliin toteuttamalla näyttelyn
Ensimmäinen ruutu. Näyttelyn kuvat olivat alkuja tarinoille - ne herättivät tunteita ja kysymyksiä: mitä seuraavaksi
tapahtuu? Näyttely oli esillä Satakunnan Kansan tiloissa.

VALOKUVAUKSEN ERITYISKURSSIT

Lastenkulttuuri-toiminnassa on tärkeää huolehtia kaikkien lasten ja nuorten mahdollisuudesta osallistua kulttuu-
ritoimintaan sekä taiteen tekijänä että kokijana. Taiteen tekeminen voi toimia lapsen omana kielenä ja keinona
kommunikoida.

Digikerho

Vuonna 2011 Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto teki yhteistyötä Koivulan ja Her-
ralahden koulujen digikerhojen kanssa. Kerhot ovat osa Porin koulutoimen iltapäiväkerhotoimintaa. Digikerhon
ohjaajana toimi erityisopettaja Tuula Salo ja vierailevana ohjaajana kuvataiteilija Kirsi Jaakkola Porin lastenkult-
tuurikeskuksesta. Vuoden aikana digikerhojen kanssa järjestettiin vedenalaisen valokuvauksen työpajakertoja
Porin keskustan uimahallissa. Lisäksi valokuvattiin liikettä ja liikutusta. Porin lastenkulttuurikeskus toteutti yh-
dessä Koivulan digikerholaisten kanssa näyttelyn *Läpinäkyvää*, joka oli esillä Vähäx valottaa -lasten ja nuorten
valokuvafestivaaleilla.

LASTENKULTTUURIKESKUKSEN TAITEILIJOIDEN JA LASTEN TEOKSET MENESTYIVÄT UIMAHALLIN TEOSKILPAILUSSA

Porin lastenkulttuurikeskus sai kutsun Porissa syksyllä 2011 avatun uuden uimahallin taideteoskilpailuun. Porin
lastenkulttuurikeskuksen ehdotus *Pitää käyttäytyä hienosti eikä rumasti* syntyi Kiertokadun päiväkodin 4–6-vuoti-
aiden lasten piirustuksista ja maalauksista kuvataiteilija Anne Salmelan ja kuvataiteilija Veijo Setälän ohjauksessa.
Ehdotus valittiin yhdeksi uimahalliin toteutettavaksi taideteokseksi.

Pitää käyttäytyä hienosti eikä rumasti -teos koostuu kymmenestä erilaisesta opasteesta, jotka johdattavat uima-
hallin toimintojen äärelle ja kommentoivat niitä. Opasteet on muokattu lasten piirrosten ja maalausten pohjalta.
Lapsen kokemusmaailmaa ilmentävien opasteiden aiheina ovat uimiseen ja uimahalliin liittyvät mielikuvat.
Opaskyltit muodostavat lisäkielen uimahallin opasteissa jo käytettävien kielten eli suomen, ruotsin, venäjän,
englannin ja kuvasymbolien lisäksi.

porin taidemuseo

vuosikertomus 2011

Pelkistettyjen, tarinallisten kuvien ymmärtäminen ei vaadi perinteistä lukutaitoa. Lapset tunnistavat ja tulkitsevat helposti toisten lasten tekemiä merkkejä, joita aikuisetkin voivat oppia lukemaan ja näin parantaa omaa kuvanlukutaitoaan. Teoksen nimi tulee viisivuotiaan Lillin lauseesta, joka kertoo, miten uimahallissa tulee toimia: ”Pitää totella aikuisia. Pitää käyttäytyä hienosti eikä rumasti.” Lause on ilmaistu kuvallisesti Lillin suunnittelemassa opasteessa. Opasteet kestävät kosketusta ja ovat luettavissa myös tuntoaistia käyttäen. Opasteet sijoitetaan totutusta poikkeaviin paikkoihin. Ne voivat tulla löydetyksi niin lattianrajasta kuin jo paikoillaan olevien opasteiden rinnalta tai mahdollisesti veden pinnan alta. Opasteiden materiaalit ovat polystyreenimuovi, alumiini, akryyli, maalattu ja harjattu haponkestävä teräs sekä messinki. Teos voidaan koota siten, että opasteita toteutetaan 1–10 kappaletta haluttua materiaalia tai materiaaleja käyttäen. Ehdotuksessa on esillä neljä eri materiaalia.

Kutsutaideteoskilpailuun osallistui kaikkiaan viisi eri tahoja mm. Kankaanpään taidekoulu ja Aalto-yliopiston Porin taiteen ja median yksikkö. Kilpailun voitti kuvataiteilija Laura Liljan teos. Sen lisäksi toteutettavaksi valittiin lastenkulttuurikeskuksen teosehdotus. Teokset toteutetaan uimahalliin kesällä 2012.

PÄIVÄKOTEIHIN SUUNNATUT KUVATAIDE- JA VALOKUVATYÖPAJAT

Porin lastenkulttuurikeskus toteuttaa päiväkoteihin suunnattuja työpajoja, joissa perehdytään valokuvaukseen ja nykyaiteeseen. Ohjaajina ovat ammattitaiteilijat. Toiminta tapahtuu yhteistyössä Porin kaupungin koulutoimen alaisen varhaiskasvatuksen kanssa. Työpajoja voidaan järjestää joko päiväkodeissa tai Porin taidemuseolla.

Vintiöt

Onnenkiven päiväkodin pienryhmä Vintiöiden kanssa jatkettiin yhteistyötä erilaisten kuvataideprojektien muodossa. Vintiöt osallistuivat mm. *Vaeltavan maalauksen* eli kesäkauden eri puolilla maakuntaa liikkuneen maala-tun auton tekoon. Vintiöille suunnattu erityistyöpaja järjestettiin keväällä kaksi kertaa ja syksyllä kolme kertaa. Vintiöt valokuvasivat Vähäx valottaa -festivaaleille toteutetun *Olet tässä* -näyttelyn. Vintiöiden ohjaajana toimi kuvataiteilija Veijo Setälä.

Seinämaalaus Pikku-Viikariin

Päiväkoti Pikku-Viikarin lasten suunnittelemista hahmoista toteutettiin suurennettuja seinämaalauksia päiväkodin tiloihin. Lapsia ohjaamassa ja seinämaalauksia tekemässä oli kuvataiteilija Veijo Setälä. Maalauksia toteutettiin sekä kevät- että syyskaudella.

KUMPPANUUS KOULUTOIMEN KANSSA

Taideaineet parantavat keskittymiskykyä, edistävät aivojen kykyä luoda erilaisia visioita ja mielikuvia. Taide ja kulttuuri ovat voimavaroja myös muihin oppiaineisiin. Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston, Porin kulttuurilaitosten ja koulutoimen yhteistyönä kehitetään taidekasvatustoimintaa koulujen ja kulttuurialan toimijoiden välillä opetussuunnitelmissa, opettajien kulttuurikalenteri Kulttuurikoukun ja kouluihin suunnattujen työpajojen kautta. Lastenkulttuurikeskus toimii keskeisenä yhdyssiteenä ja välittäjänä laitosten, kolmannen sektorin ja koulutoimen välillä. Tiedonvälitystä kehitetään molempiin suuntiin, laitoksille paremmat tiedot koulun suunnitelmista ja koululle tieto alueen kulttuuritarjonnasta.

KULTTUURIKOUKKU

Kulttuurikoukku on Porin koulujen opettajille suunnattu kulttuurikalenteri, joka ilmestyi vuoden aikana kaksi kertaa. Sitä pidetään tärkeänä koulujen ja kulttuuritahojen yhteistyön edistäjänä. Vuonna 2011 kouluyhteistyötä on tehty tavallista laajemmassa mittakaavassa Taiteilija koulussa -hankkeen ansiosta. Hankkeesta enemmän osiossa 4.2 Alueellinen toiminta.

OPEINFO

Porin lastenkulttuurikeskus osallistui keväällä ja syksyllä järjestettyyn infotilaisuuteen, joka oli suunnattu kaikkien aineiden opettajille. Satakunnan Museo, Rakennuskulttuuritalo Toivo, Luontotalo Arkki, Rosenlew-museo, Porin taidemuseo ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto kertovat syksyn tulevista

tapahtumista ja osallistumismahdollisuuksista. Keväällä tilaisuus järjestettiin Rosenlew-museossa ja syksyllä Rakennuskulttuuritalo Toivossa.

LÄHIÖTOIMINTA ja YHTEISTYÖ ILTAPÄIVÄKERHOJEN KANSSA

Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto on tehnyt yhteistyötä koulujen iltapäiväkerhotoiminnan kanssa. Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto on osallistunut iltapäiväkerhojen taidepainotusten huomioimiseen Porin koulutoimen Toimintakoulu-työryhmän kautta etsimällä iltapäiväkerhoihin sopivia ohjaaja-kuvataiteilijoita.

Iltapäiväkerho – kuvikerho

Alakouluikäisten iltapäiväkerhossa muovailtiin, maastouduttiin maalaukseen, tehtiin animaation alkeita sekä tartuttiin kameroihin ja tutkailtiin koulun pihaa. Tarkoituksena oli kehittää ja laajentaa itseilmaisun keinoja ja mahdollistaa kynnystä kokeilla muita kuvataiteen keinoja piirustuksen ja maalauksen ohella. Toiminta oli osallistujille maksutonta. Iltapäiväkerhoja järjestettiin Herralahden, Kaarisillan, Cygnaeuksen ja Enäjärven kouluilla. Kerho kokoontui seitsemän kertaa kussakin koulussa. Ohjaajana toimi kuvataiteilija Anne Salmela. Iltapäiväkerho yhteistyötä tehdään Porin koulutoimen kanssa.

YHTEISTYÖ PSYKOSOSIAALISTEN PALVELUIDEN KANSSA VÄPSY-hanke

Vauvojen värikylpy-toiminnan yksi keskeinen ulottuvuus on varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen sekä lapsi- ja perhelähtöinen ajattelu. Värikylpy-toiminta voi tarjota paljon myös sellaisille perheille, jotka eivät oma-aloitteisesti löytäisi kulttuuriharrastuksen pariin tai kykenisi toimimaan tavallisessa viikkotyöpajassa (esimerkiksi päihdeperheet tai masennusta sairastavat äidit). Eräänä toiminnan kehittämistavoitteena onkin ollut verkostoitumisen ja yhteistyön vahvistaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa.

Vuonna 2011 verkostoitumista ja yhteistyötä vahvisti Vauvojen värikylpy ja psykososiaaliset palvelut -yhteistyöhanke *Väpsy*. Hanke työllisti projektisihteerin kartoittamaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä Porin lastenkulttuurikeskuksen Vauvojen värikylpy -yhteistyön ja verkostoitumisen mahdollisuuksia. Tavoitteena oli myös lisätä neuvolahenkilökunnan tietoisuutta Vauvojen värikylpy -toiminnasta ja käynnistää täydennyskoulutusta. Hankkeen projektisihteerinä toimi joulukuusta 2010 heinäkuuhun 2011 Heli Keski-Äijö. Hän työskenteli Porin perusturvan tiloissa. Hankkeella vahvistettiin niin yhteistyötä lastenkulttuurikeskuksen ja Porin perusturvan kanssa kuin muiden psykososiaalisia palveluita tarjoavien kanssa. Projektiin saatiin nuoren työllistämisrahoitus Satakunnan taidetoimikunnalta.

Hankkeen tuloksena Vauvojen värikylpy -toimintaa esiteltiin eri yhteyksissä sosiaali- ja terveydenhuollon lapsiperhetyön eri osa-alueilla työskenteleville henkilöille. Tuloksena syntyi yhteistyöverkostoja sekä yhteistyösuunnitelmia ja -mahdollisuuksia erityisryhmähankkeita ajatellen. Hankkeen aikana käynnistettiin esimerkiksi yhteistyö Porin Ensi- ja turvakoti Esikon kanssa. Projektin myötä löytyi myös lisäkoulutusmahdollisuuksia Porin lastenkulttuurikeskuksen Värikylpy-ohjaajille. Neuvolahenkilökunta oli vuoden 2011 valtakunnallisten Vauvojen värikylpy -päivien erityiskohderyhmänä, VÄPSY-hankkeen projektisihteerin organisoidessa tiedotusta ja markkinointia.

MUU PAIKALLISYHTEISTYÖ

KYLÄJUHLAT KUNNIAAN

Porilaiset kaupunginosat ovat nostaneet elinvoimaisuuttaan ja omaleimaisuuttaan järjestämällä omia kyläjuhlia. Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto on ollut mukana kyläjuhlatoiminnassa tuomassa tapahtumiin lastenkulttuuria ja suunnitteluapua.

Viikkarin kyläjuhla tarjosi pärinää kaikille aisteille

Viidennen kaupunginosan kyläjuhlaa vietettiin toukokuussa 2011 toista kertaa. Vuoden teemana oli kulttuurinen monimuotoisuus. Päivän aikana koettiin laulua, soittoa, kuvataidetta, työpajoja, performanssia – sekä perinteistä että kokeilevaa kulttuuria. Viikkarin asukkaat järjestivät pihoillaan ja kodeissaan muun muassa kirpputoreja ja avoimia ovia. Uutta oli yhteistyö samaan aikaan järjestettävän Perf11-performanssitaidefestivaalin kanssa. Päiväohjelma sijoittui Sibeliuspuistoon ja sen lähiympäristöön. Porin lastenkulttuurikeskus osallistui tapahtuman suunnitteluun ja järjestämiseen kyläjuhlatyöryhmään kuuluneen kuvataiteilija Anne Salmelan työpanoksella ja *Kotihirviö*-työpajalla.

Kotihirviö-käsinukkeja tehtiin kierrätysmateriaaleista. Viikkarin kulmilla majailevat Kotihirviöt saivat työpajan yhteydessä persoonallisuuden, kun lapset ja vanhemmat pohtivat yhdessä Hirviön lempiruokia, asuinpaikkaa ja muita ominaisuuksia. Kuvataidepäiväkotä Viikarin lainaama nukketeatterisermi oli ahkerassa käytössä, kun lapset kokeilivat valmiita käsinukkeja. Työpajan ohjasivat nukketeatteritaiteilijat Roosa Halme ja Sirpa Järvenpää sekä sanataideohjaajat Aija Amee ja Reetta Turtiainen.

Viikkarin kyläjuhla vaali paikalliskulttuurin elinvoimaisuutta sekä toi esille kaupungin monipuolista kulttuuriosaa- mista ja rikasta kulttuuriperintöä eri sukupolvien silmin. Tapahtumassa luotiin rajat ylittäviä lähestymistapoja paikalliskulttuuriin - tavoitteena oli haastaa asukkaat katselemaan, kuuntelemaan ja aistimaan, mutta myös itse tekemään ja tuottamaan omannäköistään sisältöä. Tapahtumaa koordinoi kyläjuhlatyöryhmä, jossa edustettui- na olivat Itätullin kaupunginosayhdistys ry, Nyte ry, T.E.H.D.A.S. ry, Kulttuuriyhdistys Rapajöoti ry, Kallo Works, Otsolan kansalaisopisto, Rakennuskulttuuritalo Toivo, Poikkitaiteellinen yhdistys Poike ry sekä Porin lastenkult- tuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto.

Kuukkarin kyläjuhla kokosi perheitä yhteen

Syyskuussa 04.09.2011 toteutettiin toista kertaa Kuoppakaupungin kyläjuhla. Tapahtuma oli koko perheen ulkoil- matapahtuma Porin kuudennessa osassa ja koettavana oli muun muassa kasvomaalauksia, kirpputori, työpajoja ja musiikkiesityksiä niin lapsille kuin aikuisillekin. Erityisesti tapahtumassa oli runsaasti lapsiperheitä ja yhteensä tapahtuman arveltiin keränneen päivän mittaan satoja ihmisiä.

Viikkarin kyläjuhlien suosittu Kotihirviöt -käsinukketyöpaja sai paljon positiivista palautetta ja tästä innoittuneena lastenkulttuurikeskus toteutti Kuukkarin kyläjuhlassa *Kuoppakaupungin kummituksia* -työpajan. Kylkiäisekseen kummitukset saivat karmeustodistuksen. Työpaja oli suunnattu erityisesti perheille. Ohjaajana olivat sanataide- ohjaaja Aija Amee ja kuvataiteilijat Laura Myllykangas, Veijo Setälä ja Toni Lehtola. Kyläjuhlan pääjärjestäjänä toimi Rapajöoti ry.

SATA VUOTTA SUOMALAISTA SARJAKUVAA

Vuonna 2011 vietettiin Suomen sarjakuvaseuran *Sata vuotta suomalaista sarjakuvaa* -teemavuotta. Porin lasten- kulttuurikeskus järjesti juhluvuoden kunniaksi lukuisia tapahtumia yhteistyössä Porin kaupunginkirjasto - Satakun- nan maakuntakirjaston kanssa. Keväällä 2011 Meri-Porin koulun seitsemäsluokkalaiset saivat sarjakuva-aiheista kirjavinkkausta. Samoilte luokille järjestettiin sarjakuvatyöpajoja syksyllä 2011. Sarjakuvatyöpajoja ohjasivat sarjakuvataiteilijat Anni Nykänen, Milla Paloniemi ja Teemu Kilpeläinen sekä kirjastonhoitaja ja kirjavinkkari Arja Palonen. Yhteistyöhön kuului myös Anni Nykäsen ja Milla Paloniemen sarjakuvaluento sekä Rymyä, raikua, är- räpäitä – Vuosisata suomalaista sarjakuvaa -näyttely kirjastolla. Muita merkkipuoden yhteistyötapahtumia olivat huikean suosion saanut Superlapsipäivä toukokuussa sekä jo perinteeksi muodostunut, jälleen kävijämääräänsä kasvattanut manga- ja animetapahtuma *Nippori*.

YHTEISTYÖVERKOSTO

TAAVIN TULET roihusivat syyskuun sateessa

Taavin tulet -tulitaidetapahtuma järjestettiin perjantaina 23.09.2011 jo neljättä kertaa Kirjurinluodon hiekka- rannalla osana *Porin Päivän* tapahtumia. Sateinen ilma verotti katsojalukuja, mutta paikalle saapui kurjasta kelistä huolimatta satoja ihmisiä. Tunnelmaa ei ainakaan tapahtumasta puuttunut, kun uimarannalla hehkuneet mahtipontiset tuliveistokset valaisivat Porin pimenevää syysiltää. Uutta jännitystä tapahtumaan toi tänä vuonna ketjureaktio-teema: jokaisessa teoksessa oli mekanismi, joka sytytti seuraavan. Porin lastenkulttuurikeskus - Sa- takunnan lastenkulttuuriverkosto oli perinteisesti mukana omalla veistoksellaan. Yhteistyökumppaneina olivat Porin taidemuseo ja Länsi-Porin lukio.

Tulitaide leiskui myös Porin taidemuseon kahvilassa, jonka PEDAseinällä oli syys-marraskuussa esillä Taavin Tulet -aiheinen näyttely. Näyttely esitteli edellisvuosien tuliveistoksia. Näyttelyn toteutti Porin lastenkulttuurikeskus yhteistyössä Porin taidemuseon kanssa.

Vuosittain järjestettävää Taavin tulet -tapahtumaa koordinoi Porin taidekoulu. Tapahtuma sai alkunsa Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston projektiryhmän idoinnista Porin 450-vuotisjuhlia varten muutama vuosi sitten. Tapahtuma on osoitus kaupungin toimijoiden hienosta yhteistyöstä ja yhteisten tapaamisten merkityksestä.

7.2 ALUEELLINEN TOIMINTA

TAITEILIJA KOULUSSA 2010–2011

Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto on ollut mukana opetus- ja kulttuuriministe- riön käynnistämässä *Taiteilija koulussa* -hankkeessa vuosina 2010–2011. Hankkeessa työllistettiin nuoria alle 30-vuotiaita taiteilijoita sekä monipuolistettiin ja tuettiin koulujen taidekasvatustehtävää. Hankkeen toteutuksessa pyrittiin lapsilähtöisyyteen, saavutettavuuteen ja monipuolisuuteen. Valtakunnallisessa hankkeessa oli Porin lastenkulttuurikeskuksen lisäksi mukana neljä muuta Taikalamppu-verkostoon kuuluvaa lastenkulttuurikeskusta sekä Konserttikeskus ry. Hanketta tukivat Porin koulutoimi ja Porin kaupungin työllistämisyksikkö. Satakunnasta hankkeessa olivat Porin lisäksi mukana Eura, Merikarvia, Nakkilan ja Rauma. Aiheesta enemmän ks. s 157.

SATAKUNNAN KUNTIEN TAIKALAMPPU-TOIMINTA

Porin lastenkulttuurikeskus on verkostoitunut vuonna 2011 Taikalamppu-yhteistyössä viiden Satakunnan kunnan kanssa. Mukana ovat Porin lisäksi Eura, Eurajoki, Merikarvia, Nakkila ja Rauma.

TAIKALAMPPU-ESIMERKKEJÄ SATAKUNNAN KUNNISSA

EURA

Eurassa järjestettiin kesällä 2011 useita huikean suosittuja kesäpäiväleirejä. *Feeniksin kilta* -leirillä sukellettiin Harry Potterin maailmaan muun muassa jästihuispauksen sekä Kelmien kartan valmistuksen parissa. *Kummitusa- katemiasa* 7–9-vuotiaat kokivat jänniä hetkiä teatteri-ilmaisun, kuvataiteen ja sanataiteen keinoin. Molemmat leirit ohjasi kulttuuriohjaaja Emilia Wahlström.

Kuvataideleirejä pidettiin kesäkuussa sekä 7–11-vuotiaille että 12–16-vuotiaille. Leirien ohjaajana toimi kuvatai- teilija Tommi-Vihtori Roström. Kahden päivän mittaisessa *nukketeatteripajassa* rakennettiin omat hulvattomat teatterinuket ja herätettiin ne henkiin pienten esitysten muodossa. Työpajan ohjasi nukketeatteritaiteilija Roosa Halme. 7–10-vuotiaiden soitinkokeilupajassa tutustuttiin eri puhallinsoittimiin sekä leikittiin ja pelattiin. Leirin ohjasi musiikkikasvatuksen ohjaaja Miia Reko opiskelija Siiri Niittymaan kanssa.

EURAJOKI

Kesäkuun alussa järjestettiin lasten perinneleiri Välimaan perinnetorpalla. 3–9-luokkalaisten päiväleirillä tehtiin perinnetöitä sekä kokeiltiin vanhan ajan leikkejä ja kädentaitoja.

MERIKARVIA

Merikarvialla järjestettiin kesän 2011 aikana Galleria Vanha Savun Galleria 3 Uunia -näyttelytilassa kaksi näyttelyä. *Essin maailma* esitteli kuvataiteilija Anu Sukasen grafiikkaa ja installaatioita. Näyttelyyn liittyi myös *Väritä satua!* -työpajoja lapsille. Vinstallaatiot esitteli nuorten virolaisten taiteilijoiden installaatioita.

Muita vuoden tapahtumia olivat muun muassa *kaarnalaivatyöpaja*, *AniMoi-animaatioleiri* sekä syksyllä alkanut *MediaMOKA* -elokuvahanke. Keväälle 2012 jatkuvassa hankkeessa opetellaan elokuvan tekoa käsikirjoittamisesta ensi-iltaan. Ohjaajina medianomi Satu Viitala ja media-assistentti Sonja Viljanen.

NAKKILA

Nakkilassa järjestettiin muun muassa perinteinen *Kesäkuvis 7–10-vuotiaille*. Kesäkuviksessa tutustuttiin monipuolisesti kuvataiteen tekniikoihin ja sisältöihin intiaanien hengessä piirtäen, maalaten ja rakennellen. Ohjaajana oli TaM Terhi Sammalmmaa.

RAUMA

Taikalamppu-toiminta kokosi Rauman kaupungin kulttuuritoimijat yhteispalavereihin vuoden aikana.

Ota kiinni!

Rauman taidemuseolla 13.05.–17.07. esillä ollut *Ota kiinni!* oli lapsille suunnattu, liikettä, valokuvaa ja animaatiota yhdistävä näyttely. Teokset liikkuiivat, mutta katsojakin saattoi katsella kuvaa liikkuen, keikkuen tai väärin päin. Koettavana oli Turun yliopiston kuvataidetta sivuaineenaan opiskelevien lastentarhan-, luokan- ja käsityöopettajaopiskelijoiden teoksia. Järjestäjänä oli Rauman taidemuseo ja Turun yliopiston Opettajankoulutuslaitoksen Rauman yksikkö.

Lasten kuvataidekurssit

Inspira ry järjesti kuvataideleirit alle ja yli 10-vuotiaille Nokan torpalla.

Lasten pitsiviikko ja lasten kulttuuriviikot riemastuttivat lapsiperheitä

Vuotuisen *Pitsiviikon* ohjelmaan kuuluu erillinen Lasten pitsiviikko -ohjelma, joka sisältää mm. erilaisia työpajoja ja konsertteja. Lisäksi *Lasten kulttuuriviikot* kokosivat kaupunkiin kattavan valikoiman lastenkulttuuria laidasta laitaan.

LASTEN OMIEN TEOSTEN NÄYTTELYKIERTUEET JA TYÖPAJAT

Lastenkulttuurin näkyvyyttä ja lasten ja nuorten taiteen kohtauspaikkoja lisäämään toteutettiin kiertäviä näyttelyitä. On tärkeää lisätä lasten ja nuorten mahdollisuutta olla sekä taiteen tekijä että kokija. Vähäx valottaa -festivaalin kiertonäyttelyt kiersivät muun muassa Merikarvialla, Nakkilassa. Luvialla ja Raumalla.

LASTEN YLIOPISTOKESKUS SATAKUNNASSA

Porin lastenkulttuurikeskus aloitti vuonna 2009 Porin yliopistokeskuksen kanssa Lasten yliopistokeskustoiminnan. Lasten yliopistossa tutustutaan taiteeseen ja kulttuuriin tieteen ja tutkimuksen kautta. Lasten yliopiston luennoilla Porin yliopistokeskuksen professorit ja tutkijat kertovat kiinnostavista aiheista lapsille soveltuvalla tavalla. Pääpaino on ihmettelyn, mielikuvituksen ja uteliaisuuden herättämisessä.

Koululuentoihin liittyy Porin lastenkulttuurikeskuksen järjestämiä työpajoja, joissa luentojen teemoja jatketaan taiteilijoiden ohjaamien työpajojen kautta. Lasten yliopistokeskustoiminta yhdistää luontevasti tieteen, taiteen ja lastenkulttuurin. Porin lastenkulttuurikeskuksen toiminta Lasten yliopistossa painottuu visuaalisen kulttuurin näkökulmaan. Lasten yliopisto on suunnattu 2–6-luokkalaisille.

168

169

Vuonna 2011 järjestettiin kolme luentoa. Kevään ensimmäisen luennon piti 06.04. Taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median laitoksen lehtori Pia Euro. Hän puhui nykytaiteesta otsikolla *Suuri sulava jääpala ja veteen piirretty viiva; tilanteita, tapahtumia, nykytaidetta?* Kevään toisen luennon piti 11.05. yliopisto-opettaja, tutkija Riikka Turtiainen Turun yliopiston digitaalisen kulttuurin oppiaineesta. Turtiaisen aiheena oli media- eli penkkiurheilu. Syksyn luennon piti 23.09. yliopisto-opettaja Kati Suomi Turun kauppakorkeakoulun Porin yksiköstä. Hän puhui brändeistä ja brändäämisestä otsikolla *Merkeilläkö merkitystä? Kurkistus brändien ja markkinoinnin maailmaan*. Luentoihin liittyviä työpajoja ohjasivat kuvataiteilija Katri Tella, kuvataiteilija Toni Lehtola ja valokuvaaja Meri Mäkinen.

7.3. VALTAKUNNALLINEN TOIMINTA

TUNTUMAA KOSKETTI HÄMEENLINNASSA

Tuntumaa-näyttely, joka on suunniteltu erityisesti näkövammaisille lapsille ja nuorille, oli esillä vuonna 2011 Hämeenlinnassa Galleria Arxissa. Näyttely tarjosi aivan kaikille mahdollisuuden tutustua aistien maailmaan. Näyttely saavutti yli 1600 kävijää. Opastuksia oli 51 kappaletta ja siihen liittyi 12 työpajaa. Eniten näyttelyssä vieraili päiväkotiryhmiä ja alakoululaisia. Ohjaustoiminnan ja hoitoalan opiskelijat vierailivat näyttelyssä omiin opintoihinsa liittyen. Lisäksi taiteen perusopetuksen oppilaat kävivät näyttelyssä ahkerasti. Näyttelystä saadussa palautteessa kiitettiin sitä, että teoksiin sai kerrankin koskea.

Osa Tuntumaa-näyttelyn teoksista on keväästä 2011 alkaen ollut esillä Porin yliopistokeskuksen tiloissa. Teokset ovat elävöittäneet runsaassa käytössä olevia yliopistokeskuksen tiloja ja saaneet paljon kiitosta.

Tuntumaa-näyttelyn tuottaminen ja kuratointi oli osa Marika Leinonen-Vainion taiteen maisterin opinnäytetyötä Aalto-yliopiston Porin taiteen ja median laitokselle. Opinnäytetyö hyväksyttiin syksyllä 2011 ja on luettavissa Aalto-yliopiston kirjastossa. Näyttelyn on toteuttanut Porin lastenkulttuurikeskus.

LASTEN JA NUORTEN KUVATAIDETYÖSKENTELYYN LIITTYVÄ TYÖSUOJELU JA TURVALLISUUSSIVUSTO

Työturvallisuutta ja materiaalien turvallisuutta kartoitettaessa on havaittu, että lasten ja nuorten kanssa työskennellessä käytettävien materiaalien turvallisuudesta ja työturvallisuudesta on saatavilla erittäin vähän tietoa. Porin lastenkulttuurikeskus käynnisti vuonna 2010 lasten ja nuorten kuvataidetyöskentelyyn liittyvän työsuojelu ja turvallisuussivuston laadinnan valtakunnalliseen käyttöön. Materiaalien turvallisuudesta laaditaan selvitykset. Erikseen selvitetään vauvojen kanssa työskenneltäessä käytettävät materiaalit. Työsuojelu ja -turvallisuus on olennainen osa lasten ja nuorten kanssa työskenneltäessä. Uusien säännösten mukaan kuvataidekouluissa ja peruskoulussa on kiinnitettävä erityistä huomiota turvallisuustekijöihin. Valtakunnallinen sivusto auttaa maanlaajuisesti alalla työskenteleviä ja tulee akuuttiin tarpeeseen. Sivuston sisällön tuottamista jatkettiin vuonna 2011.

7.4 KANSAINVÄLISEN KULTTUURIVAIHDON EDISTÄMINEN

ENSIMMÄINEN PIP-Fest eli PORI INTERNATIONAL PUPPETRY FESTIVAL 2011

Kansainvälinen nukketatterijuhla Pori International Puppetry Festival eli PIP-Fest järjestettiin ensimmäistä kertaa syksyllä 2011. Festivaalin tarkoituksena oli rikastuttaa porilaista ja satakuntalaista kulttuurielämää tuomalla laadukkaita, kansainvälisestikin tunnustettuja nukketatteriesityksiä kaikenikäisen ja -kielisen yleisön nähtäväksi useamman kerran kuukaudessa syyskuusta joulukuuhun. Samalla festivaali pyrki laajentamaan yleisön käsitystä

nukketeatterista monipuolisena visuaalisen teatterin lajina vahvojen teatterielämysten ja hauskojen työpajojen avulla.

PIP-Festin järjestäjänä toimi Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto ja satakuntalainen nukketeatteriyhdistys Nukkero ry tiiviissä yhteistyössä TIP-Connection ry:n (Turku International Puppetry Connection), Rakastajat-teatterin, KulttuuriKulman, Porin taidemuseon, Satakunnan Kansan, kauppakeskus IsoKarhun, vanhainkoti Viikkarin Valkaman ja kulttuuritalo Annankatu 6:n kanssa.

Lähtökohtana PIP-Festille on TIP-Connection ry:n Turussa järjestämä TIP-Fest (Turku International Puppetry Festival). PIP-Festin perustajana ja taiteellisena johtajana toimii nukketeatteritaiteilija Roosa Halme Porin lastenkulttuurikeskuksesta. Tapahtuman tiedottajana toimi Aija Amee ja graafikkona Eetu Suoranta Porin lastenkulttuurikeskuksesta. Festivaalin talkootyöhön osallistui nukketeatteriyhdistys Nukkero ry:n jäseniä.

PIP-Festin kansainvälistä ohjelmistoa olivat mm.

- unkarilaisen András Lénartin Mikropodium -perheteatteri STOP
- venäläisen Viktor Antonovin marionettiesitys *Circus on Strings*
- ruotsalaisen nukketeatteri Dockteaterverkstanin apinasirkus *Apkonster / Monkey Business*.

Kotimaista ohjelmistoa

- uuden polven nukketeatteria edustavat turkulaisryhmät *Teatteri Sudenenne ja TIP-Connection*
- nukketeatteria Kuuma Ankanpoikasen esitys *Meteliä, parsakaalia ja possu tai hevonen, Pieni tulitikkutyttö, Palikkateatteria ja Lasin läpi*.
- helsinkiläinen Kalteva Companyn ikäihmisille suunnattu esitys *Muistipeili*. tamperelaisen nukketeatteri Vekkulikettun varjoteatteri *Matin meriseikkailu*.

Suurin osa esityksistä oli sanattomia ja ne sopivat yleisölle taaperoista ikäihmisiin kielitaustasta riippumatta. Jokaisen esityksen jälkeen katsojat saivat rauhassa tutustua nukkeihin, esiintyjiin ja lavasteisiin. Yhteensä näytöksiä oli 18, joista 4 ilmaisnäytöksiä. Esitysviikolla koululais- ja päiväkotiryhmillä oli mahdollisuus osallistua Porin lastenkulttuurikeskuksen kulttuurihjaajana toimivan nukketeatteritaiteilijan vetämiin työpajoihin, joissa muun muassa rakennettiin varjoteatterinukkeja ja tutustuttiin nukketeatterista kirjoittamiseen. Työpajoja järjestettiin yhteensä seitsemän.

PIP-Festistä on tarkoitus tulla jokavuotinen laadukkaan nukketeatterin tarjotin satakuntalaiselle yleisölle. Työpajassa rakennettujen nukkejen ansiosta nukketeatterielämyksen kokee moni myös koti- tai kouluympäristössä. Nukketeatterijuhla PIP-Festiä tukivat myös Satakunnan kulttuurirahasto, Satakunnan taidetoimikunta, Suomalais-ruotsalainen kulttuurirahasto ja Porin kaupunki.

PUPPET KIT – TAIKALAMPUN SYTYKE

Porin lastenkulttuurikeskus oli mukana syksyllä 2010 käynnistyneessä Taikalampun ja Turun kaupungin yhteisessä Taikalampun Sytyke-hankkeessa, jonka koordinaattorina toimi Lempäälässä toimiva lasten ja nuorten kulttuurikeskus Pii Poo. Hanke oli osa *Turku2011-kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmaa*. Koko maan kattava Sytyke-hanke oli suurin yksittäinen lastenkulttuurikokonaisuus kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmassa. Jokainen Taikalamppu-keskus sekä Turun kulttuuriasiainkeskus toteuttivat oman Sytyke-ohjelmansa sekä Taikalamput syttyy -tapahtuman vuonna 2010 ja 2011. Taikalamput syttyvät -tapahtuma toi julki lasten ja nuorten oikeutta omaan kulttuuriin ja ilmaisunvapauteen.

Porin Sytyke-taiteilijat olivat porilainen kuvataiteilija Anne Salmela sekä saksalainen performanssitaiteilija Stefanie Trojan, joiden toteuttamissa *Puppet Kit* -työpajoissa porilaiset ja turkulaiset nuoret pääsivät tutustumaan valokuvaan ja performanssiin, itse tehden ja osallistuen. Hankkeen lopullisena tuotoksena syntyi näyttely Puppet Kit. Näyttelyssä nuorten omakuvat ja performanssiesitykset pysäyttävät tutkimaan oikeutta omaan kehoon ja identiteettiin. Puppet Kit oli prosessi, jossa valokuvatyöpajat ja niissä syntyneet kuvat olivat välineitä eri taiteenlajien yhdistämiseen sekä itsetutkintaan. Työpajoissa osallistujat valokuvasivat itsensä ja toisensa. Kuvista koottiin

omia ja toisten vartalon osia yhdistelemällä uusia outoja hahmoja. Kotilot, kamelit ja autotkin luovuttivat osiaan. Metamorfoosi alkoi – kenen muotokuvia syntyi?

Keväällä 2011 järjestettiin kauppakeskus BePOPissa Porissa valokuvaustyöpaja ja osallistava performanssitapahtuma. Performanssitaiteilija Stefanie Trojanin performansseissa *Being happy loud ja Being happy quiet* -performansseissa teemana oli ilo ja oikeus iloon. Metamorfoosi jatkui marraskuun Sytyke-tapahtumassa Turussa.

Sytyke-viikon tapahtumat

Jatkona Porin tapahtumille nuorten pääsivät kokeilemaan hahmojen yhdistämistä performanssiin Turun Sytyke-viikolla marraskuussa Stefanie Trojanin ja Anne Salmelan ohjauksessa kauppakeskus Hansan vilinässä.

Stefanie Trojanin performanssi ja nuorten pääsivät toteuttama näyttely olivat esillä kauppakeskuksen Hansantorilla sekä Sytyke-viikon huipennuksessa koko perheen kulttuuritapahtumaan lasten ja nuorten kulttuuritalo Vimmassa. Tapahtuma huipentui vielä Porissa 02.12. pidetyssä *Näe musiikkia!* -tapahtumassa Porin taidemuseolla.

Puppet Kit -hankkeen eri tapahtumissa olivat mukana Kuninkaanhaan koulu, Meri-Porin koulu, Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulu, Satakunnan Elävän Kuvan Keskus ry, Puropellon koulu, Kauppakeskus BepPOP, Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaali, Kauppakeskus Hansa, Porin taidemuseo, Poike ry ja Pori jazz. Hankkeen mahdollisti Porin kulttuurilautakunta sekä Taikalampun Sytyke -hanke. Porin kulttuurilautakunta tuki Taikalampun Sytykkeen Porin osahanketta. Sytykkeen koordinaattorina toimi kulttuurituottaja Annukka Tuppurainen. *Puppet Kit* -työpajoihin ja esityksiin osallistui tekijöinä, kokijoina ja kuuntelijoina yli 24 000 henkeä Satakunnassa ja Turussa.

YHTEISTYÖ RAUMARS-TAITEILIJAVIERASOHJELMAN KANSSA

Raumars on taiteilijavierasohjelma, joka organisoii yhteisö- ja ympäristötaideprojekteja Satakunnan alueella. Raumars ry on kansainvälisen ResArtis-taiteilijaresidenssiorganisaation jäsen. Raumarsin tarkoituksena on edistää Satakunnan alueen kulttuuritarjontaa tuottamalla kaikille avoimia, kiinnostavia ja korkeatasoisia taideprojekteja. Vuosittain hakemusten perusteella valitaan 3–6 kansainvälistä tai kotimaista taiteilijavierasta. Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkostolla on edustus Raumarsin hallituksessa ja keskus toimii aktiivisesti lasten kanssa työskentelevien taiteilijoiden löytämiseksi.

Vuonna 2011 Porin lastenkulttuurikeskus toteutti yhteistyöprojektin Raumars-taiteilijavierasohjelman latvialaisen residenssitaiteilija Iveta Lauren kanssa. Laure johdatti raumalaisia nuoria pohtimaan asioita, joita he vihaavat ja rakastavat. Ideoinnin, keskustelujen, suunnittelun ja luonnosten jälkeen teemaa käsiteltiin kankaanpainannan avulla. Työpajassa syntyi samalla tekniikalla, mutta akryylimaaleja käyttäen myös suuri yhteisteos Talking Lace. Teoksessa käytettiin osittain samoja tekstejä kuin paidoissakin. Suuren teoksen toiselta laidalta löytyvät vihatut ja toiselta rakastetut asiat. Talking lace -teos oli esillä 25.07.–04.08.2011 Porintien ja Kaunisjärvenkadun välisessä alikulkutunnelissa. Työpaja toteutettiin yhteistyössä Raumars-taiteilijavierasohjelman, Rauman kaupungin kulttuuripalveluiden, Rauman kuvataidekoulun ja Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston kanssa.

8. TIEDOTUS, NÄKYVYYS JA OSAAMISEN JAKAMINEN

Taikalamppu-yhteistyön lisäksi Porin lastenkulttuurikeskus tekee valtakunnallista ja kansainvälistä yhteistyötä eri taiteenalojen toimijoiden kanssa. Tavoitteena on välittää paikallista osaamista Satakunnasta ja tuoda hyviä esimerkkejä Satakuntaan. Vauvojen värikylpy, Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaali sekä Taiteilija koulussa -hanke olivat vuoden aikana vahvasti esillä valtakunnallisessa mediassa.

Tiedotuksen haasteisiin on vastattu painottamalla hyvän sisällön lisäksi esitteiden ja tiedotteiden korkeaa tasoa ja visuaalisuutta. Tällä on osaltaan tuotu esille lastenkulttuurin arvostusta ja sen näkyväksi tekemisen tärkeyttä.

Tiedotuksen grafiikassa on painotettu lasten itsensä tuottamaa kuvaa, lasten ääntä ja lasten maailman ilmiöitä. Satakunnan kunnille yhteinen tiedotus on mahdollistanut lähikuntien lasten ja nuorten osallistumisen eri kuntien työpajoihin. Toimintaan liittyvistä tapahtumista, seminaareista ja verkoston toiminnasta on tiedotettu lastenkulttuuriverkoston välityksellä (www.sakulaku.fi), valtakunnallisen Taikalamppu-verkoston sivuilla (www.taikalamppu.fi), Porin kaupungin sivuilla (www.pori.fi) tiedotustilaisuuksissa sekä tapahtumiin liittyvillä julkaisuilla ja esitteillä. Tapahtumista ja tilaisuuksista on tiedotettu myös Satakunnan päiväkoteihin, kouluihin ja perheille suunnattujen tapahtumien kautta. Tiedotus on suunnattu osin myös valtakunnalliseksi ja kansainväliseksi.

Porin lastenkulttuurikeskus konsultoi laajasti omaa osaamistaan eri alueilla, mutta erityisesti kysyntää on Vauvojen värikylpy -toimintaan liittyen. Vuoden 2011 aikana lastenkulttuurikeskus on vastannut lähes viikoittain demo-työpajojen, luentopyyntöjen, opinnäytteiden ja yhteistyöehdotusten lisäksi tiedusteluihin työpajoista ja työpajaohjaajista sekä muualla Suomessa että ulkomailla.

JULKAISUT

Lastenkulttuuria Satakunnasta 2011 (PDF)

Kulttuurikoukku (tammikuu – toukokuu 2011)

ISSN 1796-1025 (painettu)
ISSN 1796-1033 (verkkoversio)

Kulttuurikoukku (heinäkuu – joulukuu 2011)

ISSN 1796-1025 (painettu)
ISSN 1796-1033 (verkkoversio)

Vauvojen Värikylpy (toim. Päivi Setälä)

ISBN 978-952-5648-28-7
72 s.

TILASTOT

Porin lastenkulttuurikeskus tilastoi tapahtumat ja toiminnot neljännesvuosiperaatteella. Tilastoinnissa huomioi- daan tapahtumien, tuotettujen palveluiden ja kokonaisuuksien hyvin eri tyyppiset luonteet ja ilmenemismuodot. Porin lastenkulttuurikeskus on kehittänyt uusia lastenkulttuurin toimintamuotoja, joiden asiakaskontaktit muo- dostuvat kokonaan tai osittain esimerkiksi lehtien lukijatiedoista, tiellä liikkujista tai kadun kulkijoista.

sakulaku.fi

Porin lastenkulttuurikeskus on toteuttanut koko Satakuntaa palvelevan lastenkulttuurisivuston sakulaku.fi. Sivuil- ta löytyy ajankohtaista tietoa muun muassa lapsiperheille ja lasten ja nuorten kanssa työskenteleville. Sivuilta löytyy tietopankki, johon on kerätty maakunnan lastenkulttuuritoimijoita sekä merkittävimpiä valtakunnallisia ja kansainvälisiä linkkejä ja tietoa opiskeluvaihtoehtoista. Sivuilla on mahdollista ilmoittaa omista lastenkulttuuri- tapahtumistaan. Sivut ovat kokonaisuudessaan kattava palvelu, jota tarjotaan niin satakuntalaisille kuin laajem- mallekin yleisölle. Sivuilla on eri käyntejä noin 4000 kuukaudessa. Vuoden 2011 aikana sivuilla on vierailut yli 47 000 kävijää.

varikylpy.fi

Porin lastenkulttuurikeskus avasi toukokuussa 2009 Värikylpy.fi –sivuston, jossa kerrotaan keskuksen kehittämäs- tä Vauvojen värikylpy -toiminnasta. Sivustosta löytyy niin ajakohtaiset asiat työpajoihin ja koulutkseen liittyen kuin myös tietoa materiaaleista ja infopaketti vanhemmille. Värikylpy.fi palvelee Porin lastenkulttuurikeskuksen työpajoihin osallistuvia perheitä ja valtakunnallisesti ja kansainvälisesti asiasta kiinnostuneita. Sivustolla on kuukausittain noin 1700 kävijää. Vuoden 2011 aikana sivuilla on vierailut yli 22 000 kävijää.

172

173

Some ja muu markkinointi

Vuonna 2011 toteutettiin *Taideviuhka*-esite, joka esittelee Porin lastenkulttuurikeskuksen kiertäviä näyttelyitä. Mukana on seitsemän valokuva- tai taidenäyttelyä, jotka voi tilata. Esitettä levitettiin Taikalamppu-keskuksiin sekä muille kulttuurilaitoksille ja -tahoille. Myös muuta markkinointimateriaalia uudistettiin ja täydennettiin vuonna 2011.

Sosiaalista mediaa on hyödynnetty markkinoinnissa vuonna 2011 entistä enemmän. Vauvojen värikylpy-toi- minnalla, Porin lastenkulttuurikeskuksella, Vähäx valottaa -festivaalilla ja nukketeatterijuhla PIP-Festillä on omat facebook-sivunsa. Lisäksi Taiteilija koulussa -hankkeella, PIP-Festillä ja valokuvakerho Noisella on kullakin omat bloginsa.

Teemaviikot ja päivät maakuntalehdessä

Porin lastenkulttuurikeskus on tehnyt yhteistyötä maakuntalehti Satakunnan Kansan kanssa teemaviikkojen muodossa vuodesta 2004. Teemaviikot pureutuvat ajankohtaisiin teemoihin lastenkulttuurin näkökulmasta. Porin lastenkulttuurikeskuksen Taiteilijatyöryhmä suunnittelee ja toteuttaa teemaviikon. Työpajat ja tapahtumat pidetään pääsääntöisesti ennen teemaviikkoa, mutta varsinainen teemaviikko toteutuu yhden viikon aikana Satakunnan Kansa -lehdessä ja sen verkkosivuilla. Osa keskuksen asiakaskontakteista muodostuu teemaviikon lehden levikistä, työpajoista sekä viikkoon liittyvistä näyttely- ja tapahtumakävijöistä. Vuonna 2011 yhteistyö Satakunnan Kansan kanssa toteutui 20.11.2011 lapsen oikeuksien päivänä. Lehdellä on päivittäin 125 000 lukijaa. Yhteistyöstä enemmän sivulla 161.

LUKUJA VUODELTA 2011

Näyttelyt	74
Luennot, seminaarit ja tapahtumat	1198
Asiakaskontaktit	369 597

PORIN TAIDEMUSEO NUMEROINA 2011

KULTTUURIPÄÄOMAN TUOTTAMINEN JA VÄLITTÄMINEN	2009	2010	2011
AVOINNAOLOPÄIVÄT / Avoinnaolotunnit yhteensä	554 / 3´982	551 / 3´959	547 / 3´931
Porin taidemuseo	310 / 2´274	304 / 2´230	303 / 2´223
Poriginal	244 / 1´708	247 / 1´729	244 / 1´708
ASIAKASKONTAKTIT	42 005	33 161	37 602
Porin taidemuseo	29 719	26 833	30 671
Poriginal galleria	12 286	6 328	6 931
Ilmaiskävijät	34 000	21 902	28 106
INTERNET -kävijät	121´773	116´413	103´599
NÄYTTELYT	37	43	41
Taidemuseo, (josta määrästä omaa tai yhteistuotantoa)	10 (10)	18 (18)	12 (12)
Poriginal	25	23	22
Pedagogiset näyttelyt ja näyttelyt maakunnassa	2	2	7
JULKAISUT	5	8	8
PALVELUT	1 188	1 093	1 111
Museopedagogiikka			
Taidemuseolla järjestetyt luennot, työpajat, asiantuntijapalvelut.			
Näyttelyesittelyt	252	176	198
(joista koululaitokselle suunnatut)	(114)	(57)	75
Näyttelyesittelyihin osallistuneet		2 436	3 540
(joista koululaitokselle suunnatut)		(1 105)	1 708
Pedagogiset työpajat (aikuisryhmät, koululaitos, muut)	83	94	83
osallistujat	1 655	1 631	2 378
Päivähoidon työpaja opetustunteja	198	200	168
osallistujat	1 208	1 176	1 151
Vauvojen värikylpy opetustunteja	284	277	302
osallistujat	3 458	3 376	3 600
Senioreille suunnatut näyttelyesittelyt	8	5	6
osallistujat	194	160	163
työpajat ja esitelmät	-	1	7
Luentosarja luennot, seminaarit	10	14	11
osallistujat	377	409	312
keskimäärin luennolla kuulijoita	37	29	29
Osallistujat yhteensä		9 188	11 144
TAPAHTUMAT, Konsertit, performance, Museoiden yö, screenings		17	29
osallistujat		3´015	4 230
KAIKKI OSALLISTUJAT YHTEENSÄ		12 203	15 374

174

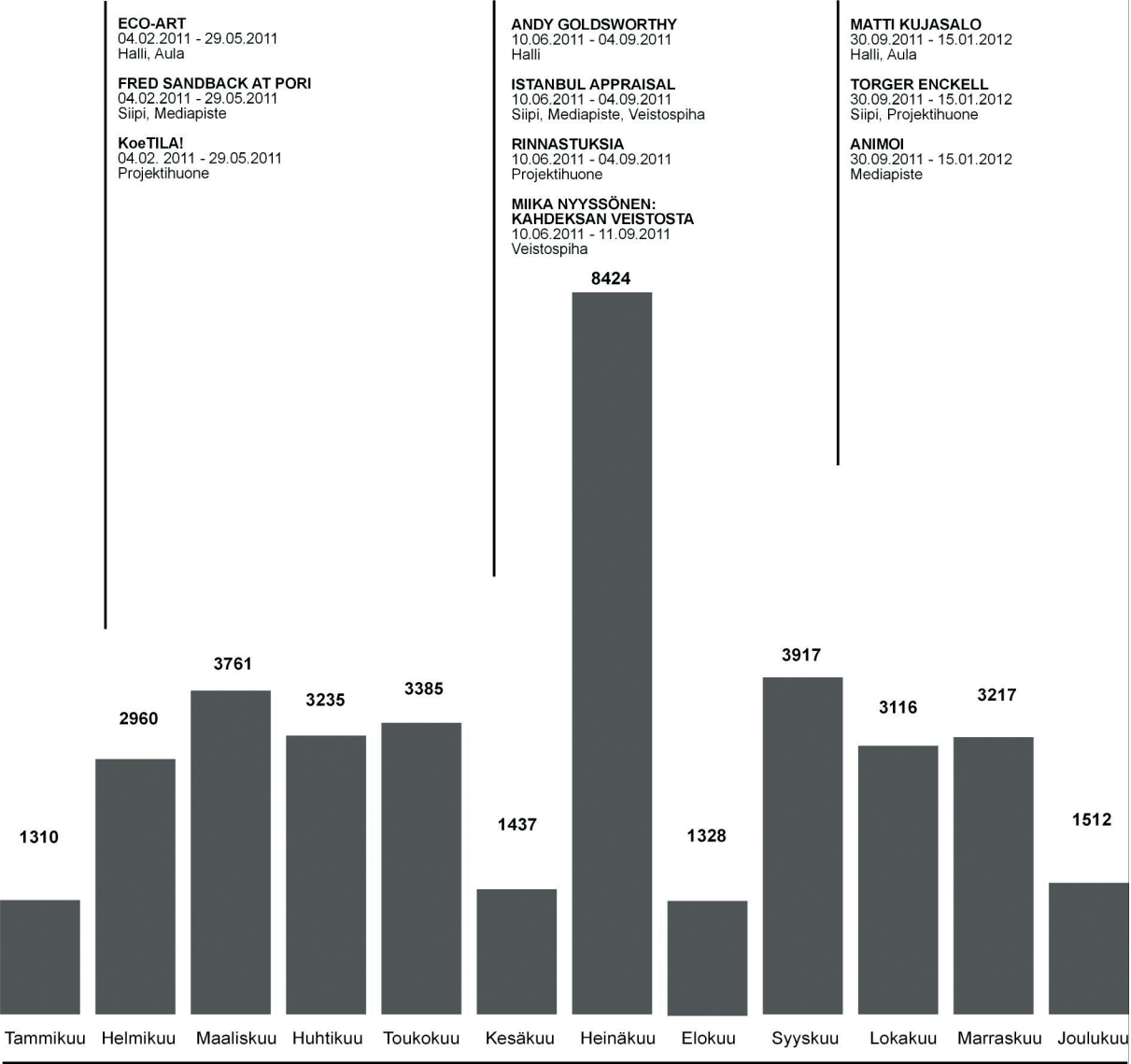
175

PORIN TAIDEMUSEO NUMEROINA 2011

PERUSTUTKIMUS JA DOKUMENTAATIO, KULTTUURIVARALLISUUDESTA HUOLEHTIMINEN	2009	2010	2011
Taidekokoelmien ja tietovarantojen ylläpito sekä kehittäminen			
TAIDETEOSTEN KOKONAISMÄÄRÄ (mukaan lukien tallennekokoelmat ja NKK)	3 542	3 651	3 729
Porin kaupungin kokoelma ja Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelma yhteensä	2 511	2 542	2 581
Taideteosten kartunta, Porin kaupungin kokoelma	77	31	39
TEOSLAINAUKSET KOKOELMISTA yhteensä	45	14	51
Porin kaupungin kokoelma	32	6	8
Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelma	9	7	13
Tallennekokoelmat	4	1	30
TOIMENPITEET			
Kokoelmateosten sijoitukset julkisiin tiloihin	67	88	102
Konsultoinnit asiakkaan tiloissa, henkilökäyntejä			52
Konsultoinnit taidemuseon tiloissa, henkilökäyntejä			14
Konservoinnit, huoltotoimenpiteet (teos/kehys)	13	12	9
VALOKUVA-ARKISTO (diat, negatiivit)			
Tallenteiden kokonaismäärä	78 487	82 411	83 810
Sähköiseen tietokantaan kirjattuna	54 352	56 056	57 262
Kartunta päänumeroita	0	61	20
valokuvia	1	3 924	1 390

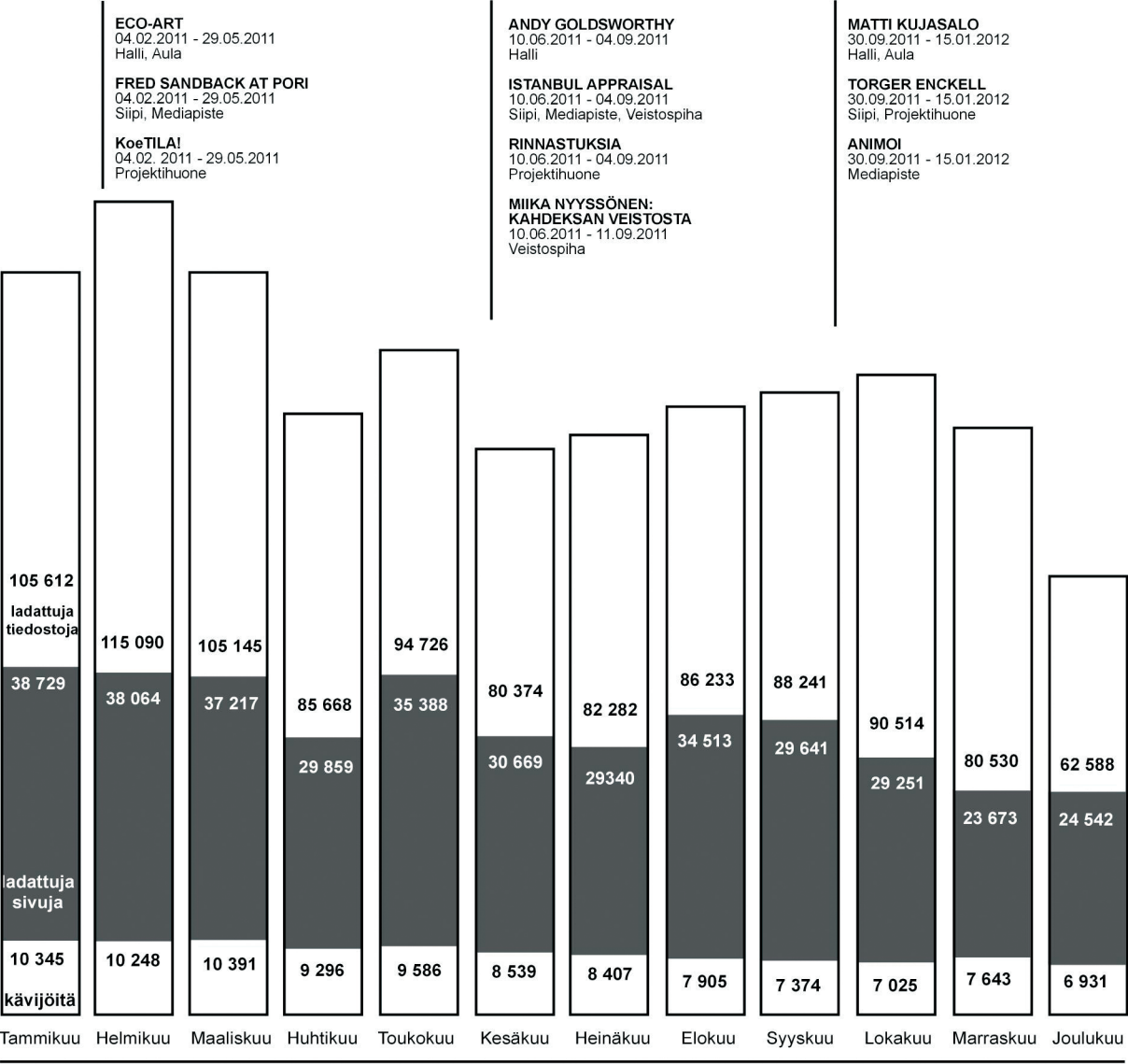
HENKILÖKUNTA	22	28	32
Vakinaiset, (josta museoammatillista henkilökuntaa)	14 (6)	13 (5)	15 (5)
Porin lastenkulttuurikeskus	4 (2)	4 (2)	16 (3)

MUSEOKÄVIJÄT 2011

Porin taidemuseon näyttelyt ja kuukausittaiset kävijämäärät vuonna 2011. Vuoden 2011 kävijöiden kokonaismäärä oli yhteensä 37.602 henkilöä, joista Poriginal gallerian kävijöitä 6.931.

INTERNET-KÄVIJÄT 2011

Porin taidemuseon internet-sivut tavoittivat vuonna 2011 kaikkiaan 103´690 kävijää. Ladattujen sivujen määrä oli 380´886 ja ladattujen tiedostojen määrä 1´077´003. Kävijäseuranta toimii siten, että kunkin kuukauden aikana samasta osoitteesta tehdyt käynnit lasketaan ainoastaan yhden kerran.

Hakuja: Ilmoittaa yksittäisten hakujen (hits) määrän - tässä on mukana kaikki sivut, kuvat ym tiedostot
Tiedostoja: Ilmoittaa kuvatiedostojen sekä sivujen määrän
Sivuja: Ilmoittaa yksittäisten sivujen ja alisivujen haut (.html, .php ym. tiedostot)
Kävijöitä: Ilmoittaa yksittäisten kävijöiden määrän

PORIN TAIDEMUSEO, TALOUS 2011

Porin taidemuseon toimintamenot ja -tulot olivat kertomusvuonna seuraavat:

Menot		
Palkat	822 186	euroa
Sosiaalivakuutusmaksut	266 026	
Palvelujen ostot	568 809	
Aineet, tarvikkeet, tavarat	175 279	
Muut kulut	219 750	
Toimintakulut yhteensä	2 052 050	
Tulot		
Muut myyntituotot	15 161	
Oppisopimuskoulutuskorvaukset	240	
Muut sisäiset myyntitulot	275	
Pääsymaksut	10 658	
Muut opetus- ja kulttuuritoimen maksut	34 449	
Muut hallintokuntien sisäiset tulot	63 535	
EU-tuki valtiolta	48 500	
EU-tuki muilta	5 277	
Muut tuet ja avustukset valtiolta	297 213	
Muut tuet ja avustukset muilta	25 396	
Muiden rakennusten vuokra	5 254	
Muut tuotot	8 893	
Toimintatuotot yhteensä	514 851	
Nettomenot	1 537 199	euroa

Yllä oleviin lukuihin ei sisälly taidemuseon lakisääteinen valtionosuus, joka vuonna 2011 oli 471 773 euroa.

Porin taidemuseon julkaisu 114
ISSN 0359-4327
ISBN 978-952-5648-33-1

